

10+2 ÎNTREBĂRI DESPRE AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ

1. Cât de importante sunt pentru Uniunea Europeană agricultura și dezvoltarea rurală?

Politica Agricolă Comună (PAC) a luat ființă în 1963 și a suferit de atunci cel puțin trei reforme majore – prima în 1992, a doua în 1999 (Agenda 2000), și a treia în iunie 2003 (cu prilejul finalizării negocierilor de aderare a zece noi membrii ai UE din Estul Europei).

Importanța PAC este reflectată prin câteva trăsături distincte:

- la momentul lansării PAC, trebuia atenuat șocul unei rate ridicate de ieșire a forței de muncă din agricultură. Lobby-ul din agricultură a rămas puternic și astăzi, politica agricolă fiind un capitol decizional sensibil;
- PAC este o politică prin excelență integraționistă, în mai mare măsură chiar decât Piața Internă, unde standardele armonizate le-au înlocuit doar în proporție de circa 10% pe cele naționale. În ce privește PAC, politicile agricole naționale au fost înlocuite, pentru marea majoritate a producției agricole (peste 90%), de reglementări comune de funcționare a piețelor și comercializare a produselor;
- PAC este o politică mare consumatoare de resurse financiare. PAC consumă, prin sistemul complex de subvenții și alte stimulente financiare, circa jumătate din bugetul comun.

Obiectivele politicii agricole comune sunt:

- creșterea eficienței agricole;
- nivel de trai echitabil pentru fermieri;
- stabilizarea piețelor agricole;
- asigurarea aprovizionării;
- prețuri rezonabile pentru consumatori.

Principiile PAC sunt :

- o piață unică a bunurilor: în interiorul Uniunii Europene, produsele agricole circulă fără restricții;
- preferința comunitară: este favorizat consumul produselor originare din Uniunea Europeană;
- solidaritate financiară între statele membre: măsurile comune sunt finanțate dintr-un buget comun.

Principalele instrumente ale PAC sunt fondurile structurale, pe de o parte, și piețele reglementate, pe de altă parte. În cadrul piețelor reglementate, sunt utilizate sistemele de prelevări variabile, plățile compensatorii și ajutorul financiar direct. Ajutorul financiar direct este forma de politică a venitului cu cele mai puține costuri sociale; reforma PAC din 2003 pune accentul pe acest instrument de intervenție. Acest suport financiar se va acorda în viitor mai puțin în funcție de producție, ci mai ales în funcție de îndeplinirea unor norme sanitare și de mediu.

Componenta de dezvoltare rurală a PAC a căpătat o atenție sporită după elaborarea de către Comisie a documentului strategic Agenda 2000. Sunt două rațiuni majore care justifică necesitatea unei abordări în această direcție: proporția foarte mare – 80% - pe care o dețin suprafețele agricole relativ la suprafața Uniunii Europene, respectiv obiectivul primordial de coeziune economică și socială al Uniunii Europene, a cărui realizare ar deveni utopică fără acordarea atenției cuvenite dezvoltării armonioase a zonelor rurale.

Obiectivele politicii de dezvoltare rurală, definite în Regulamentul Consiliului nr. 1257/17 mai 1999 referitor la sprijinul pentru dezvoltare rurală, sunt:

- ameliorarea exploatațiilor agricole;
- garantarea siguranței și calității produselor agricole;
- asigurarea unor niveluri stabile și echitabile ale veniturilor fermierilor;
- protecția mediului;
- dezvoltarea de activități complementare și alternative generatoare de locuri de muncă, pentru a contracara procesul de depopulare a zonelor agricole și a întări substanța economică și socială a zonelor rurale;
- îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață în zonele rurale și promovarea șanselor egale.

Principiile care stau la baza politicii de dezvoltare rurală sunt:

- multifuncționalitatea agriculturii, în sensul unei interpretări mai largi acordate activităților agricole, în plus față de rolul tradițional de furnizor de produse agricole;
- abordarea multisectorială și integrată a economiei rurale, în sensul diversificării activităților, creării de surse suplimentare de venit și ocupare, și prezervării patrimoniului rural;
- flexibilitatea financiară în sprijinirea dezvoltării rurale, în sensul descentralizării deciziei, subsidiarității, și implicării partenerilor locali;
- transparența în elaborarea programelor de dezvoltare rurală, bazat pe simplificarea legislației.

Măsurile de politică de dezvoltare rurală pot fi : însoțitoare (pensionarea anticipată; agricultura organică; exploatarea zonelor defavorizate) sau de modernizare și diversificare a exploatațiilor agricole (investiții; atragerea fermierilor tineri; activități de formare profesională, în special în domeniile calității produselor și protejării mediului; conservarea și protejarea pădurilor; sprijin pentru alte activități: reparcelarea terenurilor, dezvoltarea serviciilor în mediul rural, renovarea satelor, protejarea patrimoniului, promovarea turismului și activităților meșteșugărești).

2. În ce constă ajutorul Uniunii Europene pentru agricultură și dezvoltare rurală?

În perioada de pre-aderare, în vederea pregătirii statelor candidate, UE finanțează un Program Special pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (SAPARD). România are acces prin programul SAPARD la 153 milioane de euro anual, pe o perioadă de 7 ani (2000 –2006).

Finanțarea este îndreptată în principal către dezvoltarea zonelor rurale. Fondurile sunt destinate investițiilor în infrastructura rurală (drumuri, apă, canalizare), în dezvoltarea fermelor, pentru sprijinirea gospodăriilor, a firmelor private, asociațiilor de producători, pentru dezvoltarea sistemului de irigații, împăduriri, activitatea laboratoarelor de cercetare. Prin îmbunătățirea sistemelor de apă și canalizare se pot rezolva o serie de probleme grave legate de igienă și sănătate. Îmbunătățirea drumurilor va ușura comercializarea produselor, va încuraja diversificarea activităților și atragerea de investitori și de turiști. Detaliile finanțării prin SAPARD sunt prezentate în răspunsul la întrebarea 4.

În ceea ce privește Politica agricolă comună, aceasta este finanțată prin intermediul fondurilor structurale din Secțiunea Orientare și pentru organizațiile comune de piață prin Secțiunea Garantare.

Fondurile structurale relevante pentru agricultură și dezvoltare rurală sunt:

- Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), care urmărește mai ales asistarea regiunilor rămase în urmă din punctul de vedere al dezvoltării (venitul pe locuitor se află la mai puțin de 75% din media comunitară) și care cunosc dificultăți în procesul de conversie economică; și
- Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă (FEOGA) care ajută la dezvoltarea zonelor rurale prin creșterea eficienței structurilor de producție, procesare și distribuție a produselor agricole și forestiere.

Bugetul total al fondurilor structurale este de 195 miliarde Euro în perioada 2000-2006.

Principiile finanțării prin fonduri structurale sunt:

- asistența financiară trebuie să fie parte a unui program;

- programul respectiv să cuprindă cât mai multe părți interesate;
- asistența financiară comunitară este adițională fondurilor naționale, și nu le înlocuiește;
- asistența financiară trebuie să fie bine administrată, monitorizată și evaluată.

În cadrul FEDR s-a dezvoltat recent o inițiativă pentru sprijinirea măsurilor inovative, una din temele prioritare de acțiune fiind identitatea regională și dezvoltarea rurală.

În cadrul FEOGA există două linii de finanțare distincte: Secțiunea Garantare și Secțiunea Orientare. În Secțiunea Orientare se finanțează și programul Leader+. Scopul acestui program constă în încurajarea, la nivel european, a parteneriatelor și schimbului celor mai bune practici, în vederea promovării unei agriculturi durabile. Conceptul de agricultură durabilă se referă la administrarea resurselor naturale pe baze raționale, care să conducă la prezervarea lor în bune condiții pe termen lung.

Programul acordă co-finanțare pentru următoarele acțiuni:

- elaborarea de strategii-pilot integrate de dezvoltare teritorială (de sus în jos);
- cooperarea dintre colectivitățile rurale teritoriale;
- networking;
- asistență tehnică.

În mod prioritar, se au în vedere proiectele care își propun să:

- utilizeze în modul cel mai eficient resursele naturale și culturale și astfel să valorifice specificul zonei;
- amelioreze calitatea vieții în zonele rurale;
- adauge valoare produselor specifice zonei, în special prin promovarea lor pe piață prin acțiuni colective;
- utilizeze cunoștințe și tehnici recente pentru creșterea competitivității produselor și serviciilor în zonele rurale.

3. Ce trebuie să facă România pentru a putea beneficia de sprijinul Uniunii Europene pentru agricultură și dezvoltare rurală?

Până la momentul aderării, România trebuie să-și pregătească instituțiile care vor aplica Politica Agricolă Comună (PAC). Numai așa va putea beneficia de toate avantajele acestei politici.

România nu este obligată să se conformeze legislației europene înainte de data aderării. Acest lucru poate fi însă avantajos în unele cazuri, pentru protejarea consumatorilor proprii, cât și pentru creșterea exporturilor în UE și în restul lumii. Este vorba despre legislația legată de aspectele tehnice-veterinare, fitosanitare și de securitate a alimentelor. De exemplu, vaccinarea împotriva pestei porcine, utilizată în România, este interzisă în UE deoarece carnea poate fi afectată, conducând la posibilitatea îmbolnăvirii consumatorilor. România nu are obligația de a renunța la acest vaccin înainte de aderare. Pe de altă parte, menținerea lui blochează exportul cărnii de porc către țările UE.

România a adoptat o Strategie Agricolă și Rurală pentru Aderarea la UE. Această strategie este cuprinzătoare în ceea ce privește identificarea schimbărilor necesare pentru alinierea la PAC și conține o listă a măsurilor necesare pentru adaptarea politicilor, structurilor și legislației actuale împreună cu un calendar detaliat pentru măsurile care urmează să fie adoptate în perioada 2003-2006. Strategia va trebui însă să ia în considerare măsurile de reformă a PAC adoptate în iunie 2003 de către Comisia Europeană.

Problemele structurale ale agriculturii românești sunt dificil de rezolvat. Spre deosebire de majoritatea statelor care vor deveni membre în 2004, în România dezecilibrele structurale din sectorul agricol sunt mai mari, fiind nevoie de corecții mai complicate. Fragmentarea excesivă a proprietății agricole este unul din principalele neajunsuri. UE nu are competențe directe în această problemă dar poate acționa indirect prin anumite măsuri de dezvoltare rurală sau prin stabilirea criteriilor de susținere a veniturilor agricultorilor. În prezent România orientează fondurile bugetare atât către fermele comerciale (medii și mari) cât și către cele de dimensiune mică (2 milioane de ha, îngrășăminte chimice, motorină). O altă problemă structurală importantă a agriculturii o reprezintă numărul mare de ferme de subzistență și de semi-subzistență (vezi și

răspunsul la întrebarea 5). Autoritățile românești trebuie să realizeze o schemă de restructurare a fermelor de semi-subsistență pe principii de eficiență.

O altă problemă a agriculturii românești o reprezintă ponderea mare a agricultorilor în totalul populației ocupate, precum și numărul mare de fermieri vârstnici. Pentru acest aspect UE propune pentru agricultura comunitară aplicarea unei scheme de pensionare anticipată (*early retirement scheme*), care poate garanta venituri totale de până la 150.000 Euro/fermier (în tranșe egale timp de zece ani). La rândul lor autoritățile române vor trebui să aplice această schemă care va presupune ca fermierii mai în vârstă (minim 55 de ani) să înceteze definitiv toate activitățile agricole comerciale, iar utilizarea terenului să fie transferată altor fermieri mai tineri care vor trebui să demonstreze că pot îmbunătăți viabilitatea exploatațiilor.

Respectarea standardelor de calitate și a reglementărilor sanitare și fito-sanitare constituie o altă direcție de maximă importanță în procesul de armonizare la normele comunitare. Cunoașterea și aplicarea prevederilor de acest tip de către fermieri sunt vitale din cel puțin două motive.

Pe de o parte ele constituie o condiție pentru accesul la mecanismele comunitare de sprijin (principiul condiționalității). Pe de altă parte, nerespectarea standardelor de către producători atrage după sine imposibilitatea comercializării produselor agricole pe piața comunitară. În ultimii ani s-a înregistrat o transpunere accelerată a acquisului în domeniul calitativ, sanitar și fito-sanitar. Totuși acest ritm ridică o serie de probleme atât pentru fermieri cât și pentru procesatori. Comisia Europeană și-a exprimat îndoiala cu privire la capacitatea de implementare a noii legislații din cauza resurselor insuficiente. Totodată, transpunerea acquis-ului în legislația națională presupune pe lângă probleme de informare și costuri suplimentare de adaptare pentru agricultori și procesatori. Aceste costuri pot constitui o piedică în calea obținerii avantajelor PAC de către fermieri. În același context stimularea activității în domeniul agriculturii ecologice ar trebui să constituie o prioritate. Trebuie precizat că un produs agricol, pentru a obține eticheta de *ecologic* trebuie să îndeplinească unele criterii generale aplicabile tuturor produselor realizate și comercializate în spațiul comunitar, la care se adaugă și o serie de criterii specifice. În acest context România a elaborat Planul Național de Acțiune în domeniul ecologic. Asigurarea fondurilor de co-finanțare ar putea fi o altă provocare cu care se vor confrunta autoritățile după aderarea la UE. Cea mai mare parte a măsurilor vitale pentru restructurarea sectorului agricol se înscriu în cadrul politicii comunitare, în rândul componentei de dezvoltare rurală. Această componentă importantă a politicii PAC presupune și o contribuție națională care să suplimenteze bugetul comunitar. Inițial această contribuție națională era de 50% din valoarea totală a proiectului de finanțat. Pe anumite măsuri, statele ce vor deveni membre din 2004 au negociat un procent de numai 20% din cauza presiunii asupra bugetelor naționale.

Managementul aplicării PAC este o altă problemă importantă în perspectiva aderării la UE. În lipsa unui sistem adecvat de implementare a măsurilor comunitare sau a disfuncționalităților apărute în sistem, accesul la bugetul comunitar poate fi blocat.

În momentul aderării România va trebui să finalizeze pregătirile privind instituirea:

- Agenția de Plăți – prin intermediul acesteia, urmează să se realizeze cel mai mare volum al activităților de implementare a PAC (plăți către fermieri, intervenția pe piață, acordarea restituirilor la export, emiterea licențelor de export și import);
- Sistemul Integrat de Control și Administrație – este sistemul comunitar utilizat pentru controlul acordării corecte de plăți directe în agricultură;
- Rețeaua de Informații Contabile în Agricultură – pe baza acesteia vor fi centralizate datele tehnice și de performanță economică, necesare formulării politicii agricole, trebuie format un comitet național pentru selectarea acelor exploatații agricole care vor furniza date, să pregătească un plan pentru selectarea acestor exploatații.

4. Cum îi ajută programul SAPARD pe fermierii români? Cum pot fi obținute fonduri prin acest program?

Programul SAPARD este un instrument financiar oferit de Uniunea Europeană pentru a ajuta statele candidate (țările care și-au depus cererea de aderare la Uniunea Europeană) în procesul de pre-aderare în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale. Agenția SAPARD este autoritatea națională responsabilă de implementarea financiară și tehnică a Programului SAPARD. Înființată prin Ordonanța de Urgență nr.142 din septembrie 2000, aprobată prin Legea nr 309 /2001 cu completările OUG 140/2001. Scopul Agenției Sapard îl constituie implementarea tehnică și financiară a Instrumentului Special de Preaderare pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, Programul Sapard. Agenția Sapard are în structură o unitate centrală și opt birouri regionale de implementare a Programului Sapard (1 Nord-Est, 2 Sud-Est, 3 Sud-Muntenia, 4 Sud-Vest Oltenia, 5 Vest, 6 Nord-Vest, 7 Centru, 8 București-Ilfov). Uniunea Europeană a propus o alocare orientativă a fondurilor pentru fiecare stat candidat având în vedere următoarele criterii: suprafața agricolă, populația ocupată în agricultură, produsul intern brut, situația teritorială specială – zone defavorizate. Astfel, aproximativ 153 milioane Euro vor fi alocate anual României de către Uniunea Europeană pe o perioadă de șapte ani (2000 – 2006), asistență financiară nerambursabilă, pentru a facilita adoptarea legislației comunitare din domeniu și pentru a îmbunătăți competitivitatea sectorului agricol. Conform volumului acestei alocații din partea UE, România ocupă locul secund (după Polonia). Sumei alocate de UE i se va adăuga o cofinanțare națională din bugetul de stat de 25% (circa 50 milioane Euro anual). Adăugând și contribuția privată, costul total al punerii în practică a programului românesc de dezvoltare rurală este aproximativ 300 milioane euro în fiecare an. Sprijinul financiar va fi utilizat pentru a se atinge standardele UE din domeniul politicii agricole, al siguranței alimentare și protecției mediului înconjurător. Va fi utilizat și pentru a investi în infrastructură, dezvoltarea climatului de afaceri, diversificarea activităților economice și dezvoltarea resurselor umane.

Programul SAPARD finanțează două categorii de proiecte:

- Private (generatoare de venit), cum sunt cele aferente măsurii de investiții în prelucrarea produselor agricole;
- Publice (negeratoare de venit), cum sunt cele aferente măsurii privind dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii rurale.

Programul SAPARD are patru priorități de finanțare, detaliate în continuare.

Axa Prioritară 1: Îmbunătățirea accesului la piețe și a competitivității produselor agricole prelucrate, prin următoarele obiective:

- Orientarea producției în concordanță cu tendințele previzibile ale pieței sau încurajarea dezvoltării de noi piețe pentru produsele agricole, mai ales pentru prelucrarea și marketingul produselor obținute conform respectării standardelor de mediu în vigoare, iar în unele cazuri se pot utiliza produse biologice (în special pentru agricultura organică) ;
- Îmbunătățirea calității produselor prelucrate și controlul calității produselor alimentare prin respectarea cerințelor minime de securitate alimentară în conformitate cu standardele UE;
- Îmbunătățirea și controlul condițiilor sanitare ;
- Înființarea și întărirea procesatorilor privați de produse agro-alimentare și piscicole.

Măsura 1.1.Prelucrarea și marketingul produselor agricole și piscicole

Aplicând art. 2 din Reglementarea Consiliului (CE) nr. 1268/1999, art. 3 din Reglementarea Comisiei Europene nr.2759/1999 și art. 25 și 26 din Reglementarea Consiliului (CE) nr.1257/1999, măsura are ca obiectiv general sprijinul pentru investiții destinate îmbunătățirii și raționalizării procesării și comercializării produselor agricole și piscicole, în conformitate cu *acquis-ul comunitar*, contribuind astfel la creșterea competitivității și a valorii adăugate pentru aceste produse, fiind în același timp un sector cu un mare potențial în crearea de noi locuri de muncă. Această măsură va fi însoțită cu privatizarea în curs a sectorului și reducerea capacităților supradimensionale din proprietatea statului. Datorită faptului că sectorul procesării este situat în proporție de 85% în zona urbană, investițiile sprijinite prin această măsură ar trebui de asemenea să se adreseze acelor unități unde să se poată restructura și moderniza capacitățile de producție și totodată, să se evite slaba utilizare a acestor capacități. Sprijinirea capacităților de procesare mici și mijoci în spațiul rural este justificabilă atâta timp cât există un surplus de materie primă

care poate fi absorbită de către unități din spațiul rural, fără diminuarea cantității de materii prime destinate unităților procesatoare din spațiul urban. Această măsură va putea fi pusă în practică ținând cont de următoarele obiective operaționale:

- Sprijinul acordat investițiilor pentru îmbunătățirea procesării și marketingului produselor agricole pe obiective și pe sectoare;
- Sprijinul pentru investițiile pentru monitorizarea calității (controlul laboratoarelor uzinale);
- Stimularea investițiilor ce au ca scop protejerea și îmbunătățirea mediului ca și, pentru sănătatea și bunăstarea animalelor (*investiții verzi*).

Această măsură acordă prioritate sectoarelor de producție pentru care sunt necesare investiții importante pentru implementarea *acquis-ului comunitar* (lapte, carne, fructe și legume, vin, pește); dar nu exclude și celelalte sectoare care reprezintă potențial important de pus în valoare (cereale și oleaginoase). În sectoarele mai sus amintite, vor fi sprijinite numai modernizările capacităților existente. Această măsură va acorda prioritate acelor proiecte mai mari de 100.000 Euro, dar nu exclude proiectele mai mici (între 30.000 și 100.000 Euro pentru acele proiecte amplasate în mediul rural și bazate pe piețe locale). Pregătirea profesională a acestui sector va fi susținută prin măsura "Asistența tehnică" a Programului SAPARD.

Măsura 1.2. Îmbunătățirea structurilor în vederea realizării controlului de calitate, veterinar și fitosanitar, pentru calitatea produselor alimentare și pentru protecția consumatorilor.

Măsura are ca obiectiv general implementarea *acquisului comunitar* în domeniul sanitar veterinar, sănătatea plantelor, controlul calității produselor alimentare pentru a contribui la îmbunătățirea calității materiilor prime și a produselor finite agro-alimentare, precum și la îmbunătățirea competitivității pieței interne și a perspectivelor de export.

Pentru această măsură sprijinul este asigurat în deplină complementaritate, atât din fonduri PHARE, cât și SAPARD. Ținând cont de faptul că scopul acestei măsuri este construcția instituțională, ar putea fi finanțat mai ales de programul PHARE. În cazul în care programul PHARE nu va putea finanța aceste proiecte, acestea vor fi finanțate de programul SAPARD.

Axa prioritară 2: Îmbunătățirea infrastructurii pentru dezvoltare rurală și agricultură, prin promovarea următoarelor obiective specifice:

- Îmbunătățirea accesului locuitorilor din spațiul rural la exploatații, îmbunătățirea comunicațiilor între zonele rurale și accesului la rețeaua națională ;
 - Îmbunătățirea condițiilor de igienă și sanitare ale locuințelor și ale activităților productive executate conform standardelor în vigoare;
- Asigurarea consumului necesar de apă pentru culturile agricole și pentru animale în zonele cu deficit de umiditate, în termenii eficienței economice, prin creșterea capacității de folosire a sistemelor de irigații existente și prin reducerea pierderilor de apă din rețeaua de irigații;
- Creșterea capacității de protecție a terenurilor agricole împotriva inundațiilor, prin dezvoltarea de noi canale și alte sisteme specifice și prin reabilitarea celor existente.

Măsura 2.1. Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii rurale

Scopul acestei măsuri este să îmbunătățească accesul locuitorilor spațiului rural la serviciile publice, să creeze condițiile necesare pentru modernizarea gradului de confort din zonele rurale, să îmbunătățească calitatea mediului și să diminueze sursele de poluare.

Această măsură va fi pusă în practică ținând cont de următoarele obiective operaționale:

- Construirea și modernizarea drumurilor locale comunale și a podurilor;
- Construirea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă potabilă;
- Îmbunătățirea managementului sistemelor de canalizare prin investiții la stațiile de tratare a apei.

Acestei măsuri i se va acorda o sumă mai mare în primii doi ani, ținându-se cont de nevoile acestui sector. Măsura se va implementa într-un mod integrat în scopul sprijinirii investițiilor corelate cu celelalte măsuri ale programului SAPARD. Investițiile finanțate în cadrul acestei măsuri sunt considerate ca fiind investiții în infrastructura care nu generează venit net semnificativ.

Măsura 2.2. Managementul resurselor de apă pentru agricultură

Obiectivele generale ale acestei măsuri sunt asigurarea unui management durabil al resurselor de apă din mediul rural, menținerea și stabilizarea producției, conservarea și protejarea mediului, și contribuția la creșterea veniturilor și sprijinirea angajaților din mediul rural.

Obiectivele operaționale din cadrul acestei măsuri își găsesc exprimarea în reabilitarea și îmbunătățirea sistemului de irigații existent, ca și în reabilitarea și modernizarea sistemului de drenaj existent.

Această măsură va fi pusă în practică ținând cont de următoarele obiective operaționale:

- Reabilitarea și îmbunătățirea sistemului de irigații existent;
- Reabilitarea și modernizarea sistemului de drenaj existent;
- Reducerea pierderilor de apă în rețeaua de irigații.

Axa prioritară 3. Dezvoltarea economiei rurale, având ca obiective :

- Scăderea costurilor de producție;
- Ajustarea producției la nevoile pieții;
- Asigurarea folosirii optime a forței de muncă disponibile prin încurajarea creării de noi locuri de muncă;
- Îmbunătățirea și diversificarea producției;
- Îmbunătățirea calității;
- Promovarea și diversificarea activităților agricole;
- Stabilirea în comun a regulilor unitare referitoare la informații despre producție în special în recoltare și distribuția pieței, recunoscute oficial în țările candidate;
 - Conservarea mediului natural agricol care este potențial amenințat;
 - Protecția și îmbunătățirea resurselor forestiere printr-o mai bună valorificare a pădurii.

Măsura 3.1. Investiții în exploatațile agricole

Măsura va fi implementată cu prioritate pentru activarea potențialului agricol, valorificarea resurselor locale în vederea eficientizării sistemului de exploatare practicat, pentru a se asigura venitul producătorilor agricoli. Trebuie acordat sprijin pentru înființarea sau modernizarea investițiilor în conformitate cu *acquis-ul comunitar*. Exploatațiile care vor primi sprijin din partea Programului SAPARD vor trebui să fie în acord cu legislația națională în vigoare și dacă legislația este modificată pe perioada implementării proiectului vor trebui să fie în acord cu legislația în vigoare înainte de ultima plată. Această măsură va fi pusă în practică ținând cont de obiectivele operaționale, de promovare a investițiilor în sectorul animalelor și plantelor la nivelul fermei, pentru a îmbunătăți construcțiile din fermă și pentru a le dota cu noi utilaje și/sau animale de valoare genetică ridicată.

Măsura 3.2. Constituirea grupurilor de producători

Obiectivul general al acestei măsuri este de a crește veniturile producătorilor care sunt membrii ai grupurilor de producători și care mențin și creează locuri de muncă în zonele rurale prin înființarea acestor grupuri. Scopul grupurilor de producători este de a-și comercializa în comun produsele și de a stabili reguli de producție comune. În consecință, trebuie îmbunătățite de asemenea calitatea și condițiile de comercializare ale produselor obținute de grupurile de producători.

Obiective operaționale:

- Sprijin pentru încurajarea înființării și facilitarea operațiilor administrative pentru grupurile de producători;
- Stimularea în special a tinerilor fermieri (sub 40 de ani) pentru a se implica în înființarea grupurilor de producători;
- Creșterea calității prin înființarea grupurilor de producători conduce la aplicarea tehnologiilor moderne și implicit la creșterea calității produselor.

Măsura 3.3. Măsuri de agro-mediu

Dezvoltarea experienței practice a implementării măsurii de agro-mediu, atât la nivel administrativ cât și la nivel local, respectiv la nivelul fermei, în concordanță cu principiile PAC va grăbi procesul de armonizare legislativă pe care România îl realizează ca și preluarea experienței statelor membre UE. MAPPM a început deja pregătirea contextului legal pentru implementarea măsurilor de agro-mediu fiind

aprobate elementele majore ale legislației în acest domeniu, de exemplu Ordonanța Guvernului nr. 34/1999 cu privire la producția organică și la certificarea acesteia.

În concordanță cu prevederile art. 22 al Reglementării Consiliului (CE) nr.1257/1999 sprijinul pentru măsurile de producție agricolă destinate protejării mediului și menținerii specificului rural (agro-mediu) vor contribui la multiplicarea acțiunilor pentru îndeplinirea obiectivelor în concordanță cu politicile comunitare referitoare la agricultură și mediu. În mod special, sprijinul oferit prin această măsură va promova ca obiectiv operațional punerea în practică a proiectelor pilot, vizând spre conversia la o agricultură organică, protecția zonelor cu biodiversitate specială / importanță naturală și menținerea / îmbunătățirea peisajului rural sau a mediului natural.

Măsura 3.4. Dezvoltarea și diversificarea activităților economice pentru generarea de activități multiple și venituri alternative

Sprijinul va fi adresat pentru susținerea menținerii și creșterii numărului locurilor de muncă și generarea de venituri alternative prin diversificarea activităților rurale legate de agricultură.

Această măsură va fi pusă în practică ținând cont de următoarele obiective operaționale:

- Susținerea activităților agricole în mediul rural prin sprijinirea serviciilor specifice; în acest sens, să propune susținerea înființării cercului de mașini agricole și servicii de reparații ale mașinilor agricole.
- Sprijinirea activității tinerilor și femeilor;
- Susținerea activităților specifice turismului rural (agri and silvo-tourism);
- Menținerea și dezvoltarea activităților meșteșugărești tradiționale și artizanale;
- Dezvoltarea acvaculturii, apiculturii, sericiculturii și cultivării ciupercilor.

Trebuie menționat că România are deja o experiență în turismul rural, prin existența rețelelor de comercializare și clasificarea unităților agroturistice conform cu gradul lor de confort. Se propune acordarea unei priorități în ceea ce privește modernizarea unităților existente, dar și crearea de noi unități dacă solicitantul își justifică investiția pe un studiu asupra unei piețe potențiale acolo unde va fi amplasat proiectul.

Măsura 3.5. Silvicultura

Obiective generale:

- menținerea și dezvoltarea funcțiilor economice, ecologice și sociale ale pădurilor în zonele rurale, concomitent cu extinderea zonelor împădurite, pentru a crește valoarea adăugată a produselor forestiere, precum și veniturile deținătorilor de păduri;
- îndeplinirea angajamentelor luate de România în cadrul Conferinței Pan-europene privind protecția pădurilor;

Sprijinul va promova unul sau mai multe din următoarele obiective operaționale:

- Sprijin financiar pentru comunitățile locale în ceea ce privește împădurirea terenurilor abandonate și sistemului de drumuri forestiere;
- Sprijin financiar pentru deținătorii de păduri și terenuri agricole degradate din sectorul privat (persoane fizice sau asociațiile lor, persoane juridice), precum și pentru întreprinderile private de recoltare, transport și procesarea primară a lemnului din pădurile aflate în spațiul rural, pentru: Crearea și modernizarea pepinierelor, împădurirea, Recoltarea și transportul produselor din lemn, Prelucrarea primară a lemnului.

Axa 4. Dezvoltarea resurselor umane, cu obiectivele specifice :

- Pregătirea fermierilor pentru reorientarea calitativă a producției, pentru diversificarea activităților economice, pentru aplicarea acestor metode de producție care sunt consecvente cu protejarea și îmbunătățirea peisajului și a protecției mediului, a normelor care sunt aplicate în domeniul creșterii și sănătății animalelor, precum și pentru atingerea unui nivel de pregătire profesională care este necesar pentru managementul unor exploatații viabile;
- Să asigure că programul va fi cunoscut atât de beneficiar cât și de responsabilii cu implementarea lui (prin selecție, verificare și monitorizare);
- Să se asigure promovarea programului;

- Să asigure pregătirea și formarea diferitelor autorități și organizații responsabile cu îndeplinirea programului;
- Să elaboreze studiile necesare implementării măsurilor.

Măsura 4.1. Îmbunătățirea pregătirii profesionale

Printre obiectivele operaționale ale acestei măsuri putem să menționăm:

- Reorientarea calitativă a producției, inclusiv pentru înființarea grupurilor de producători;
- Practici productive compatibile cu menținerea peisajului rural, protecția mediului, standardele de igienă, și bunăstarea animalelor, incluzând instruirea fermierilor care vor aplica măsura de agro-mediu;
- Managementul fermelor viabile din punct de vedere economic și al fermelor de acvacultură;
- Administrarea rețelelor de irigații de către membrii asociațiilor utilizatorilor de apă;
- Alte pregătiri profesionale: silvicultura și diversificarea activităților rurale în cazul producătorilor agricoli și deținătorilor de păduri.

Măsura se va concentra asupra instruirii pe termen scurt în sectoarele care se referă la *acquis-ul comunitar*: mediul înconjurător, igiena și calitatea, bunăstarea animalelor și pentru viabilitatea economică a exploatațiilor agricole și piscicole. Măsura de Asistență tehnică a programului SAPARD va finanța pregătirea profesională pentru a măsura "Îmbunătățirea prelucrării și comercializării produselor agricole și piscicole", iar programul PHARE și programele naționale pot eventual să susțină instruirea profesională pentru beneficiarii care nu sunt fermieri din cadrul măsurii "Diversificarea activităților economice".

Măsura 4.2. Asistența tehnică

- Asigurarea cunoașterii programului, atât de către beneficiari, cât și de către responsabilii cu implementarea sa (promovare, selecție, verificare și monitorizare);
- Asigurarea implementării programului în mod eficient, transparent și riguros; incluzând achiziționarea de echipament necesar monitorizării programului, echipamentul și lucrările interne ale comitetului de monitorizare;
- Informarea beneficiarilor și marelui public asupra programului;
- Asigurarea instruirii și formării diferitelor autorități și organisme responsabile cu realizarea programului;
- Efectuarea studiilor necesare implementării măsurilor și programului;
- Asigurarea evaluării și controlului implementării programului;
- Instruirea agenților care aparțin întreprinderilor de prelucrare și marketing finanțate prin Programul SAPARD;
- Instruirea agenților responsabili cu implementarea programului.

În România sunt deocamdată operaționale doar o parte din aceste măsuri, având drept beneficiari eligibili:

- pentru măsura 1.1 *Îmbunătățirea prelucrării și marketingului produselor agricole și piscicole* beneficiarii sunt: Societățile comerciale cu capital integral privat, cooperativele de consum;
- Pentru măsura 2.1 *Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii rurale* beneficiarii sunt: Consiliile Locale ale comunelor, asociații, cu statut juridic, între consilii locale de comune;
- Pentru măsura 3.1. *Investiții în exploatațiile agricole* beneficiarii sunt: Producătorii agricoli individuali; Asociațiile agricole familiale; Societățile agricole private / asociațiile agricole cu personalitate juridică, prevăzute de Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură; Societățile comerciale agricole cu capital integral privat constituite în baza Legii nr.31/1990 și a Legii nr.15/1990;
- Pentru măsura 4.1. *Îmbunătățirea pregătirii profesionale* beneficiarul este Ministerul Agriculturii, Pădurilor, Apelor și Mediului. Regulile de co-finanțare sunt diferite pentru beneficiarii privați și respectiv cei publici: Beneficiarii privați trebuie să finanțeze, cu fonduri proprii între 50% și 70% din valoarea proiectului; Beneficiarii publici (de exemplu comunități locale) pot beneficia de o finanțare de 100% a proiectului lor, cu condiția ca acesta să nu genereze venituri. Această finanțare se va

acorda doar pentru proiectele care vor fi declarate eligibile și aprobate în vederea finanțării în urma licitațiilor analizate.

Fermierii pot primi finanțare, prin rambursarea cheltuielilor efectuate, pentru achiziții de animale, dotare cu tractoare, utilaje, mașini, instalații și echipamente, modernizarea și construirea fermelor, pentru refacerea plantațiilor pomicole și viticole, precum și pentru diversificarea activităților economice din mediul rural.

Pentru a avea acces la fonduri, ei trebuie să parcurgă următoarele etape:

- Identificarea nevoilor și a soluțiilor potrivite, consultând Ghidul Solicitantului oferit de Agenția SAPARD;
- Transformarea ideilor într-un plan de afaceri;
- Completarea cererii de finanțare (poate fi procurată de la Direcțiile Agricole Județene, Birourile Regionale SAPARD și Oficiile de Consultanță Agricolă);
- Obținerea autorizațiilor necesare;
- Depunerea dosarului la Biroul Regional SAPARD.

Dosarul include: cererea de finanțare, planul de afaceri, studiul de fezabilitate (după caz) și toate anexele necesare. Personalul Biroului Regional verifică, în prezența aplicanților, dacă cererea de finanțare este completată corect, dacă sunt prezente toate anexele (plan de afaceri, studiu de fezabilitate, Hotărâri ale Consiliului Local, Declarații etc.).

După acești pași, este verificată eligibilitatea proiectului și are loc vizita în teren, iar în final, dacă proiectul este selectat spre finanțare, se semnează contractul.

5. Adoptarea reglementărilor europene pune în pericol existența micilor ferme/gospodării?

Nu este vorba despre așa ceva, ci chiar dimpotrivă.

În primul rând, Politica Agricolă Comună se referă la fermele care produc pentru piață (ferme comerciale), nu și la gospodăriile de subzistență (care produc exclusiv pentru consumul propriu).

În al doilea rând, în România există numeroase ferme de semi-subzistență, care produc pentru consumul propriu, dar și comercializează o parte din producție. Această situație este de altfel comună multora dintre viitorii noi membri ai UE. Pentru a sprijini transformarea acestor mici ferme de semi-subzistență în entități comerciale viabile și pentru a contribui la sporirea venitului lor pe parcursul acestui proces de rentabilizare, fiecare fermă de semi-subzistență poate primi o sumă maximă de 1000 euro pe an.

În al treilea rând, noile reforme ale PAC pot determina creșterea concurenței pe piața agricolă comunitară, prin renunțarea parțială la relaționarea subvențiilor de nivelul producției și prin plafonarea subvenției maxime care poate fi primită de fermele mari.

6. Ce se înțelege prin agricultură ecologică/organică și cum este privit acest sector în Uniunea Europeană?

Reglementarea Consiliului European 2092/91, în varianta consolidată, echivalează termenul de agricultură organică folosit în limba engleză cu cel de agricultură ecologică (folosit de ex. în spaniolă sau suedeză) și cu cel de agricultură biologică (folosit de ex. în franceză sau italiană).

Agricultura ecologică este un sistem de management al producției agricole care favorizează resursele reînnoibile și reciclarea și nu dăunează mediului înconjurător. Agricultura organică evită folosirea pesticidelor, ierbicidelor, fertilizatorilor sintetici și a practicilor de manipulare genetică. În ceea ce privește creșterea animalelor, se evită folosirea profilactică a antibioticelor și a hormonilor de creștere, și se pune accentul pe bunăstarea animalelor și pe asigurarea unei hrane cu produse naturale.

Agricultura ecologică a cunoscut o expansiune rapidă în UE în ultimul deceniu, dar rămâne deocamdată cu o pondere redusă în totalul suprafețelor cultivate din UE: aproximativ 3%. Nivelul maxim este în Austria (10%), dar există state membre ale UE care și-au fixat obiective îndrăznețe până în 2010 (Germania – 20%). Polonia și Ungaria acordă și ele o atenție deosebită agriculturii ecologice, majoritatea produselor lor fiind exportate. Prin comparație, în România, la nivelul anului 2002, doar 0,2% din suprafețele agricole erau cultivate prin metode ale agriculturii organice (din 43.000 ha cultivate prin agricultură organică, 20.000 ha erau pășuni, 12.000 ha erau culturi de grâu, 10.000 ha culturi de oleaginoase, 800 ha legume, 200 ha fructe, și 500 ha alte culturi).

Agricultura ecologică înseamnă o reîntoarcere la valorile agriculturii tradiționale, dar nu și la metodele acesteia. UE a stabilit standarde de producție pentru agricultura organică; țările care nu au inclus în legislația lor astfel de standarde compatibile cu cele din UE, nu pot exporta în UE produse ale agriculturii organice decât pe baza unor autorizații de import, care se acordă pe baza unei analize caz cu caz.

Produsele agriculturii ecologice sunt, în general, mai scumpe decât produsele convenționale pentru că există o serie de costuri tehnologice și de îndeplinire a standardelor care nu pot fi compensate prin aplicarea principiilor economiei de scală. De aceea, există o serie de mecanisme financiare prin care UE vine în sprijinul producătorilor agricoli care îndeplinesc standardele comunitare de agricultură ecologică. Aceste mecanisme financiare pot reprezenta atât plăți directe, cât și sprijinirea procesului investițional, ajutoare de formare și pregătire profesională, plăți compensatorii. La reforma PAC s-a stabilit că se poate acorda un sprijin financiar pentru fermierii care timp de cel puțin 5 ani au practicat metode agro-ecologice, în limita a 600 Euro/ ha pentru recoltele anuale, 900 Euro/ ha pentru recolte perene, și 450 Euro/ ha pentru alte recolte.

7. Vor mai exista subvenții pentru agricultură/dezvoltare rurală după aderarea la Uniunea Europeană?

Vor exista, și chiar într-un volum mai substanțial, dar criteriile de acordare vor fi corelate cu prevederile noii PAC. După aderarea României la UE, produsele agricole românești vor beneficia de aceleași subvenții ca și cele din actualele state membre, cu excepția cazurilor în care s-au negociat perioade de tranziție.

În primul rând este vorba despre ajutorul financiar direct. O fermă mare dintr-un stat membru UE va putea accesa un plafon maxim de 300.000 Euro/subvenție, iar o fermă mică, de semi-subsistență, un plafon anual maxim de 1.000 euro (vezi și răspunsul la întrebarea 5). Pentru acest ajutor direct, țările candidate la aderare (*inclusiv noii membrii din 2004*) vor avea acces eșalonat, cu un procent față de nivelul acordat fermierilor europeni din statele deja membre ale UE. Această eșalonare va dispărea în anul 2011, când politica agricolă comună nu va mai diferenția între țările membre în funcție de momentul integrării acestora. Această formă de subvenție se va acorda în funcție de îndeplinirea unor standarde sanitare și de mediu.

Alte ajutoare financiare pentru care fermierii români vor fi eligibili din momentul aderării se referă la:

- schemele de pensionare anticipată (UE plătește, în tranșe egale pe durata a 10 ani, până la 15.000 Euro/an pentru fermierii de peste 55 de ani, dar care nu au împlinit vârsta pensionării, care au lucrat în agricultură cel puțin 10 ani și care abandonează activitățile comerciale);
- stimularea angajării fermierilor tineri (UE plătește o sumă de până la 25.000 euro pentru fiecare nou fermier sub 40 de ani, sau subvenționează dobânda la împrumuturile pe care le face acesta);
- firmele viabile economic și care corespund standardelor sanitare, de mediu și de bunăstare a animalelor, pot primi subvenții pentru creșterea capacității de procesare și distribuție;
- fermierii din zonele defavorizate agricol, considerate a fi zonele montane, cele afectate de anumite dezavantaje teritoriale și alte zone asimilabile, pot primi plăți compensatorii pentru a fi stimulați să continue cultivarea terenului, prezervarea stilului de viață rural și respectarea standardelor de mediu. Valoarea plăților compensatorii variază între 25 și 200 Euro pe hectar pe an;

- fermierii din zonele cu constrângeri de mediu pot primi, suplimentar, până la 200 Euro pe hectar, pentru compensarea costurilor determinate de adaptarea la standardele de mediu ale UE;
- fermierii care au folosit în ultimii cinci ani (față de data evaluării) metode de producție agricole care nu au dăunat mediului, pot primi subvenții pentru a nu se abate de la standardele de mediu ale UE. Valoarea acestor subvenții nu poate depăși 600 Euro pe hectar pentru recoltele anuale și 900 Euro pe hectar pentru recoltele periodice, și 450 Euro pe hectar pentru toate celelalte întrebuițări ale terenului agricol.

În plus, fermierii din noile state membre vor avea acces direct și nediscriminatoriu la măsurile de piață (subvenții indirecte) ale Politicii Agricole Comune, cum ar fi acoperirea diferențelor de preț dintre prețul de export în afara UE și prețul de intervenție al UE, sau protecția asigurată pe piețe specifice reglementate de UE. Toate acestea vor contribui la stabilizarea veniturilor fermierilor din noile state membre ale UE.

8. De ce trebuie înlocuite culturile de viță de vie hibridă?

România este țara viticolă, membră din anul 1928, a Oficiului Internațional al Viei și Vinului. România este exportator tradițional de vinuri, recunoscute și apreciate pe piețele externe. Prin mărimea suprafețelor viticole și a producțiilor realizate, România se situează printre primele 10 țări viticole din lume. În ultimii douăzeci de ani patrimoniul viticol al României a scăzut de la 286,2 mii ha la 271,7 mii ha. În România, o mare parte din suprafața viticolă (circa 50% din cele 225.000 ha) este cultivată cu viță hibrid.

În Uniunea Europeană, producția de vin, plantările și defrișările sunt strict controlate în toate statele cu patrimoniu viti-vinicol, iar piața vinului este reglementată unitar.

Studii realizate în Uniunea Europeană au arătat că vinul obținut din hibrizi este slab calitativ și afectează sănătatea consumatorilor. Din această cauză și pentru a realiza o piață comună a produselor viti-vinicole, în cadrul politicii referitoare la producția de vin, în UE s-a luat decizia clasificării soiurilor de viță de vie, clasificare ce a fost preluată și în legislația românească.

Soiurile de viță de vie aflate în cultură se clasifică în următoarele grupe:

- a) recomandate;
- b) autorizate;
- c) autorizate temporar;
- d) interzise.

Soiurile recomandate sunt cele care valorifică cel mai bine condițiile de mediu și își pun în valoare, în cel mai înalt grad, potențialul calitativ și productiv în arealele în care sunt cultivate. Soiurile recomandate sunt avizate cu precădere la extinderea în plantații.

Soiurile autorizate sunt cele care, prin însușirile lor biologice și tehnologice, își pun în valoare potențialul calitativ și cantitativ, sub potențialul soiurilor recomandate, în condițiile arealului lor de cultură. Soiurile autorizate pot fi extinse în mod complementar, alături de cele recomandate.

Soiurile autorizate temporar sunt cele aflate în cultură, dar care se comportă mai puțin satisfăcător sau nesatisfăcător în condițiile arealelor respective. Soiurile autorizate temporar nu pot fi promovate în noile plantații din podgoria sau centrul viticol în care au o comportare mediocră sau slabă. Din această categorie fac parte atât soiurile care aparțin speciei *Vitis vinifera* din sortimentul vechi local, cât și hibrizii interspecifici.

Soiurile interzise sunt cele care, prin însușirile lor biologice sau tehnologice, influențează în mod negativ calitatea produselor vitivinicole. Din această categorie fac parte hibrizii direct producători, denumiți HDP. Lista cuprinzând soiurile interzise se aprobă prin ordin al ministrului agriculturii, alimentației și pădurilor.

Ministerul Agriculturii, Alimentației și Pădurilor a elaborat lucrarea de zonare a soiurilor de viță de vie recomandate și autorizate pentru cultura în cadrul fiecărui areal, adoptată prin Ordinul Ministrului agriculturii, alimentației și pădurilor nr. 546/2002, urmând a fi actualizată ori de câte ori va fi necesar.

Suprafețele plantate cu soiuri interzise, respectiv cele cu hibrizi direct producători, situate în arealele viticole și în extravilanul localităților din afara arealelor viticole, se supun defrișării într-un interval de 15 ani de la data publicării legii 244/2002 (legea vinului), pe baza unor programe de sprijin de reînființare a plantațiilor, aprobate de Ministerul Agriculturii, Alimentației și Pădurilor.

Pentru suprafețele plantate cu hibrizi producători direcți situate în arealele viticole delimitate, Ministerul Agriculturii, Alimentației și Pădurilor a adoptat cadrul legal armonizat cu regulamentul european care prevede posibilitatea de a pune gratuit la dispoziția producătorilor viticoli, materialul săditor din soiuri recomandate și autorizate pentru replantare.

Înființarea plantațiilor de viță de vie în suprafața de peste 0,1 ha de agent economic sau de familie, precum și extinderea celor existente peste această suprafață se fac numai cu *soiuri recomandate și autorizate*. Modificarea sortimentului unor plantații existente, prin supra-altoiri, se poate face numai prin folosirea soiurilor din aceste categorii.

Sunt interzise plantarea de hibrizi direct producători în arealele viticole și în extravilanul localităților situate în afara arealelor viticole, precum și folosirea materialului săditor provenit din vițe de hibrizi direct producători, pentru plantare în golurile din viile cu soiuri nobile din amplasamentele menționate.

Plantarea hibrizilor interspecifici cu rezistența relativă la boli, care sunt obținuți prin încrucișări complexe între soiuri de *Vitis vinifera* și soiuri aparținând altor specii ale genului *Vitis*, pe suprafața de cel mult 0,1 ha de familie, poate fi făcută numai în intravilanul localităților situate în afara arealelor viticole, în scop ornamental și pentru asigurarea consumului familial. Lista cuprinzând acești hibrizi interspecifici este cuprinsă în catalogul Oficial al soiurilor de plante de cultură din România.

Încălcarea legii prin plantarea de hibrizi direct producători în arealele viticole sau în extravilanul localităților situate în afara arealelor viticole se sancționează cu amendă contravențională de la 30.000.000 lei la 50.000.000 lei.

Nerespectarea prevederilor legii 244/2002 are drept consecință, pe lângă sancționarea cu amenda contravențională, și defrișarea plantației. În cazul în care cultivatorul nu aduce la îndeplinire măsura de defrișare în termen de cel mult 6 luni de la constatarea faptei, direcția pentru agricultură și dezvoltare rurală județeană și a municipiului București procedează la defrișarea plantației și îl obligă pe cel în cauză la plata tuturor cheltuielilor aferente.

Pentru abandonul definitiv al suprafețelor cu hibrizi direct producători interziși la plantare, mai mari de 0,1 ha de agent economic sau de familie, a fost adoptat cadrul legal care permite acordarea de prime de abandon în condițiile prevăzute de normele metodologice de aplicare a legii vinului.

România a solicitat în negocierile de aderare pe Capitolul 7 – Agricultură, o perioadă de tranziție de 8 ani, până la data de 31 decembrie 2014, pentru eliminarea din cultură a viilor de hibrizi direct producători. (Reglementarea Comisiei EC 1493/1999). Perioada de tranziție de 8 ani este necesară pentru eliminarea din cultură a viilor de hibrizi direct producători impusă de R (EC) nr. 1493/1999, care prevede folosirea exclusivă a soiurilor nobile pentru vin, recomandate și autorizate la plantare recunoscute și admise în clasificarea varietăților de viță de vie, precum și a hibrizilor interspecifici rezultați prin încrucișări între *Vitis vinifera* și alte specii ale genului *Vitis*.

Eliminarea din cultură a viilor de hibrizi direct producători, se realizează după următorul grafic:

- 2002: identificarea și delimitarea suprafețelor de vii de hibrizi direct producători situate în arealele viticole și în afara arealelor viticole, în extravilanul și intravilanul localităților, pe județe și pe soiuri;
- 2003 – 2006: eliminarea suprafețelor de vii de hibrizi direct producători situate în extravilanul localităților din afara arealelor viticole și din arealele viticole pe 35.000 ha, cu o rată anuală de defrișare de 8.750 ha;

- 2007 – 2010: eliminarea suprafețelor de vii de hibridi direct producători situate în extravilanul localităților din afara arealelor viticole și din arealele viticole pe 35.000 ha, cu o rată anuală de defrișare de 8.750 ha;
- 2011 – 2014: înlocuirea opțională a viilor de hibridi direct producători din intravilanul localităților situate în areale și în afara arealelor viticole pe suprafața de circa 52.000 ha.

În perioada 2003 – 2014 prin programele de restructurare și reconversiune se vor putea replanta anual circa 2.000 ha cu soiuri nobile recomandate și autorizate prin înlocuirea viilor de hibridi direct producători.

În stabilirea acestor etape, s-a avut în vedere:

- eșalonarea costurilor mari impuse de investițiile semnificative reprezentând 190 milioane Euro pentru defrișare, replantare sau prime de abandon;
- opțiunea liber consimțită a producătorilor privați pentru renunțarea la cultura viilor de hibridi direct producători.

Monitorizarea potențialului de producție viticolă se asigură prin Inspekția de Stat pentru Controlul Tehnic Vitivinicol (ISCTV).

Potrivit prevederilor Legii viei și vinului în sistemul organizării comune a pieței vitivinicole, ISCTV acordă:

- drept de plantare nouă;
- drept de replantare;
- drept de plantare pe o rezervă de teren.

Folosirea dreptului de plantare se realizează prin eliberarea autorizației de plantare de către direcțiile generale pentru agricultură și industrie alimentară județene și a municipiului București.

La acordarea dreptului de plantare și a fondurilor pentru programele de restructurare se are în vedere obligativitatea existenței inventarierii plantațiilor viticole la beneficiarii care solicită aceste drepturi și fonduri.

Adoptarea și implementarea acquis-ului

Până în prezent au fost transpuse în legislația românească majoritatea reglementărilor de ordin tehnic ale Uniunii Europene, dintre care cea mai importantă este LEGEA nr. 244 din 29 aprilie 2002 a viei și vinului în sistemul organizării comune a pieței vitivinicole publicat în Monitorul Oficial cu numărul 333 din data de 20 mai 2002. Normele metodologice de aplicare a legii 244/2002 au fost aprobate prin HG 1134/2002 (M. Of 798/04.11.2002).

9.Oamenii nu vor mai putea face țuică acasă?

La nivelul anului 2003, în România erau 147 de distilării și 1.500 de îmbuteliatori de băuturi alcoolice, din care autorizați de Ministerul Agriculturii sunt doar 90 de distilării și 150 de îmbuteliatori. Cea mai mare parte de îmbuteliatori neautorizați se ocupă cu distilarea alcoolului din fructe (prune, mere etc.), obținând o gamă extrem de variată și de neomogenă calitativ de băuturi alcoolice, care sunt denumite în multe cazuri generic țuică. Dat fiind faptul că procesul de producție nu este autorizat, nici taxele aferente producției nu sunt plătite, ceea ce permite desfacerea produselor la prețuri foarte mici.

Ținând cont de nivelul de sărăcie din România, alcoolul ieftin este primul vizat de o largă pătură de consumatori (în condițiile în care România este pe locul 11 la consumul de alcool din Europa cu excepția Rusiei). Ori sursa principală de alcool ieftin este exact piața neagră, așa cum am arătat mai sus.

Pe lângă aspectul ilegalității fiscale, la care o să revenim imediat, lipsa unui proces de autorizare al producerii de băuturi alcoolice poate duce la afectarea directă a sănătății consumatorilor. Cel mai grav aspect în acest sens, reliefat într-o analiză a asociației patronale a producătorilor de alcool - GARANT, este folosirea de către producătorii neautorizați a unor instalații de distilare a alcoolului artizanale, cum ar fi cazane de aramă sau chiar de plumb, ceea ce poate duce la intoxicarea cu metale grele, cu nenumărate

consecințe dramatice asupra sănătății consumatorilor. În plus, procesul de distilare în sine este total neigienic, riscurile de îmbolnăvire fiind extrem de ridicate.

Pentru a elimina riscurile de toxicitate și lipsa de igienă, în Uniunea Europeană autorizarea producerii de alcool destinat comerțului este o condiție obligatorie, implementată cu rigurozitate.

România deja a transpus prevederile legale ale legislației europene în legislația autohtonă. Pe măsură ce momentul aderării se apropie, implementarea acestor prevederi va trebui să se facă cu tot mai multă strictețe, astfel încât producătorii ilegali de băuturi alcoolice fie să își înceteze activitatea, fie să intre în legalitate prin conformarea la normele legale de igiena și securitate a sănătății.

Pentru produsele alcoolice destinate vânzării, aceste norme de igienă și protecție a sănătății consumatorilor sunt verificate de o autoritate competentă, care eliberează și autorizația de producție.

În consecință, țuica ce va fi comercializată nu va putea fi produsă oriunde, în orice fel de condiții sau din orice materie primă. În cazul în care un mic producător va dori să continue producerea și comercializarea acestui tip de băutură, el va trebui să se înregistreze ca atare, fie obținând statutul de persoană fizică autorizată, fie de asociație familială, fie înregistrându-se sub forma unei societăți comerciale (de ex. SRL). În cadrul procedurii de înregistrare, după ce va dovedi îndeplinirea normelor sanitare, producătorul va trebui să aleagă clasa de bauturi alcoolice pe care dorește să le producă, având obligația de a păstra standardele de producție constante.

De asemenea, producerea băuturilor alcoolice pentru comerț este, în fiecare stat membru al UE, supusă unui regim fiscal. România a preluat prevederile comunitare, fiind în plin proces de armonizare în acest domeniu. Principalele taxe asupra producerii de alcool și băuturi alcoolice sunt accizele. Accizele sunt taxe indirecte, percepute într-o singură fază a ciclului economic, și care se regăsesc în prețul de vânzare al bunurilor asupra cărora se aplică. Pentru băuturile alcoolice, accizele sunt în prezent 150 Euro pe hectolitru alcool pur. Asta înseamnă că pentru 1 litru de țuică la 40 grade, accizele sunt 24.000 lei. (150 Euro / 100 litri x 40% x 40.000lei). Se observă că impactul asupra prețului final este considerabil. Mai mult, preluarea integrală a *acquis-ului comunitar*, presupune atingerea unui nivel minim de accize pentru băuturile alcoolice de 550 Euro pe hectolitru alcool pur. Ceea ce pentru 1 litru de țuică la 40 grade ar însemna un plus de 88.000 lei în prețul final.

Din cele de mai sus se poate deduce de altfel că rațiunea principală de operare în piața neagră a micilor producători de alcool nu este teama de autorizarea sanitară, ci mai degrabă dorința de a se sustrage regimului fiscal destul de apăsător.

Autoritățile române, conștiente fiind de aceste considerente, au prezentat situația existentă în cadrul negocierilor de aderare pe capitolul 10 – Impozitarea. Dată fiind puterea de cumpărare scăzută a românilor, și tentația de a achiziționa pe piața neagră atunci când prețurile ar deveni prohibitive, România a negociat și obținut o așa numită perioadă de tranziție (de cinci ani) în ceea ce privește armonizarea cu nivelul minim de accizare existent în UE. Ca urmare, România nu va trebui înainte de 31 decembrie 2011 să ajungă la nivelul de 550 Euro pe hectolitru alcool pur. Între timp însă, nivelul minim al accizelor va crește gradual, după un calendar stabilit de comun acord cu UE.

Mai mult, dată fiind tradiția de consum a românilor, și specificul național al producerii de distilate de fructe, numite generic țuică, destinat autoconsumului, România a obținut o derogare de la prevederile europene, prin care micii fermieri pot produce o cantitate de țuică de 50 litri pe gospodărie în decursul unui an, la o concentrație de 40% alcool, într-un regim fiscal special, care nu se supune accizelor menționate mai sus.

Trebuie însă menționat faptul că micii producători sunt obligați chiar și în aceste condiții să se înregistreze legal, și să îndeplinească normele sanitare cerute de lege.

Pentru a concluziona, românii vor putea produce țuica acasă și după aderarea la UE. Dacă se decid să producă numai pentru consumul lor propriu, până la 50 de litri pe an, nu vor plăti taxe suplimentare la stat. Dacă vor produce însă peste 50 de litri pe an, sau vor dori să comercializeze țuica pe piață, ei vor trebui să plătească și accizele aferente. În plus, în toate cazurile, micii producători vor trebui să se înregistreze legal, și să îndeplinească standardele minimale de igienă și de protecție a consumatorului prevăzute de lege.

10. De ce nu se mai pot sacrifica animalele ca până acum? Vor trebui țărani români să renunțe la obiceiuri precum tăierea porcului de Crăciun sau a mielului de Paște?

Există două aspecte importante în ceea ce privește sacrificarea animalelor.

În primul rând, sacrificarea animalelor pentru consumul uman trebuie să respecte normele de igienă și protecție a consumatorilor. Animalele pot fi sacrificate numai în locuri special amenajate, prevăzute cu anumite condiții de colectare a materialelor ce pot duce la contaminarea cărnii, cu utilități ce respectă normele de protecție a mediului și unde procesul de producție permite evitarea riscurilor de contaminare și îmbolnăvire.

În al doilea rând, în procesul de sacrificare a animalelor trebuie să se ia în considerare protecția acestora, pentru a nu le supune la suferințe inutile și la stres. Prevederi legate de sacrificarea animalelor au existat în UE încă din 1974 (Directiva Consiliului 74/577/CE), însă ele au fost în timp extinse, mai întâi prin adoptarea Convenției Europene privind protecția animalelor la sacrificare – 1988, iar apoi prin adoptarea în 1993 a Directivei Consiliului 93/119/EEC. Mai mult, pentru a marca importanța acestui subiect în cadrul UE, în textul Tratatului de la Amsterdam al Uniunii Europene, intrat în vigoare la 1 mai 1999, a fost adoptat un protocol special privind *protecția și bunăstarea animalelor* prin care se recunoaște faptul că animalele au simțuri și se prevede protejarea lor în cadrul politicilor europene.

Sacrificarea animalelor domestice presupune un anumit grad de brutalitate, care poate implica durere și suferință din partea animalelor sacrificate. Există persoane care consideră că sacrificarea animalelor nu este un lucru etic. Legislația comunitară referitoare la practicile de sacrificare urmărește exact reducerea suferințelor animalelor prin folosirea unor metode autorizate de a anestezia și a ucide animalele, bazate pe cunoașterea științifică și pe o bogată experiență practică adunată în timp.

Ca atare, Directiva Consiliului 93/119/EEC precizează în detaliu procedura care trebuie respectată pentru sacrificarea animalelor. Astfel, înainte sacrificării animalele trebuie transportate și întreținute în condiții cât mai bune, imobilizate, asomate sau ucise instantaneu, sângerate, după caz.

Spre exemplu, pentru asomare sunt permise următoarele metode – folosirea unui pistol de asomare, lovitură precisă cu instrument mecanic, electronarcoza, folosirea dioxidului de carbon. Pentru ucidere se pot folosi următoarele metode – împușcare cu pistol/pușcă, electrocutare, asfixiere cu dioxid de carbon. Alte tipuri de asomare/ucidere sunt permise ca derogare, în condițiile în care se respectă principiul general de protecție și bunăstare a animalelor.

Directiva Consiliului 93/119/EEC face distincția între sacrificarea animalelor pentru larg consum și pentru consum propriu. În ceea ce privește sacrificarea pentru larg consum, aceasta poate fi făcută doar în abatoare special amenajate, respectând cu strictețe atât condițiile legate de bunăstarea animalelor descrise mai sus cât și cele referitoare la normele sanitare și de igienă pentru protecția consumatorilor.

Pentru consum propriu, legislația națională prevede o derogare de la obligativitatea asomării animalelor înainte de tăiere, *până la data aderării României în UE*.

În România, legislația privind sacrificarea animalelor a fost reglementată mai întâi prin Ordinul MAA nr. 172/2000 privind Norma sanitară veterinară pentru protecția animalelor în timpul tăierii sau uciderii. Mai apoi, pentru transpunerea completă a Directivei Consiliului 93/119/EEC în legislația românească, a fost

adoptat Ordinul MAAP nr. 425/ 19.09.2002 (M.Of. nr.887/9.12.2002) privind Norma sanitară veterinară pentru protecția animalelor în timpul tăierii sau uciderii.

Prevederile Normei sanitare veterinare mai sus menționate sunt implementate cu derogarea prevăzută în ordinul MAPAM 924/2003 referitor la animalele sacrificate pentru consum propriu.

Conform prevederilor legale, în cadrul Institutului de Diagnostic și Sănătate Animală cât și în structura celor 42 direcții sanitare veterinare județene sunt organizate de compartimente de protecție a animalelor.

Revenind la întrebarea inițială, răspunsul este *că începând cu 2007, sacrificarea animalelor nu se va mai face cu brutalitate, ci respectând bunăstarea animalelor și urmărind procedurile specifice care minimizează suferința acestora*. Normele pentru abatoare vor fi mult mai severe, asigurând atât bunăstarea animalelor, cât și normele sanitare și sanitar-veterinare importante pentru protecția consumatorilor. Pentru consumul propriu al gospodariilor, normele sunt mai puțin explicite, însă suficient de clare pentru a determina modificări substanțiale ale procedurii actuale de sacrificare. În mod evident vor apărea costuri suplimentare, însă aceste inconveniente sunt minore în comparație cu beneficiile aduse în materie de securitate medicală.

În ceea ce privește tradițiile românești de tăiere a porcului/a mielului, schimbările nu vor fi chiar dramatice. Însăși construcția europeană presupune păstrarea diversităților naționale și regionale, de aceea integrarea europeană urmărește păstrarea tradițiilor și a obiceiurilor noilor state membre, nu schimbarea lor.

Este adevărat însă că normele privind sacrificarea animalelor vor trebui respectate și în aceste situații speciale. Prin urmare, dacă până acum sacrificarea în gospodării a porcilor de Crăciun/mielilor de Paste permitea, pe lângă consum propriu și comercializarea unei anumite cantități de carne rămasă ca surplus, mai mult sau mai puțin legal, *după aderarea la Uniunea Europeană acest lucru este strict interzis*. Singurele locuri din care se poate obține carne pentru comercializare vor fi abatoarele autorizate. Dacă există mici gospodării, care cred că se pot extinde pentru a comercializa carne de porc/miel, ele trebuie să-și construiască și autorizeze un abator, respectând prevederile legale. În acest mod, spre exemplu, situația de astăzi din România, în care numai 49% din totalul cărnii de porc trece prin lanțul comercial oficial, restul fiind consum propriu și comerț neautorizat, va trebui să se schimbe. Toate acestea în condițiile în care în România carnea de porc este cel mai important tip de carne, deținând circa jumătate din producția de carne în perioada 1996 - 2000.

Ce este important de precizat este faptul că cele zece țări candidate care vor intra anul viitor în UE au obținut în cadrul politicii de sprijin pentru agricultură un program de susținere a gospodăriilor de semi-subsistență, adică acelea care produc pentru consum propriu, dar și comercializează pe piață surplusul de produse. Aceste gospodării vor putea beneficia de până la 1000 euro pe an pentru a putea deveni entități comerciale autorizate în conformitate cu normele comunitare.

Obiceiul tăierii porcului de Crăciun sau a mielului de Paște cu siguranță nu va dispărea. Va fi nevoie doar de unele schimbări în modul în care sunt făcute aceste sacrificări, astfel încât animalele să nu fie brutalizate, să nu fie sacrificate de persoane neautorizate, iar normele de igienă să fie respectate.

11. În ce condiții vor putea oamenii să-și taie copacii din curte?

În Uniunea Europeană prevederile legislative nu se adoptă doar de dragul de a complica viețile oamenilor. În plus, întreaga legislație europeană se bazează pe drepturile de proprietate și de libertate ale cetățenilor Uniunii. Prin urmare, dacă în cadrul unei gospodării se decide că un anumit copac trebuie tăiat, decizia rămâne la latitudinea gospodăriei, acolo unde se poate calcula cel mai bine oportunitatea unei astfel de decizii. Este de altfel o extrapolare a principiului subsidiarității, care prevede că deciziile și autoritatea trebuie lăsate la nivelul la care acestea sunt cel mai eficiente.

Există poate și cazuri excepționale – dacă copacul cu pricina este monument al naturii, sau dacă are o

importantă în patrimoniul cultural al țării. Spre exemplu, presupunând că teiul lui Eminescu ar fi fost într-o gospodărie privată, decizia de a-l tăia ar fi fost poate constată de autoritățile publice.

Altfel însă, copacii din curte se pot tăia de către proprietari după voia lor, presupunându-se că aceștia vor ști cel mai bine să-și maximizeze bunăstarea lor și a gospodăriilor pe care le dețin.

În concluzie, nu există o reglementare la nivelul Uniunii Europene referitoare la tăierea copacilor din curțile gospodăriilor. Pentru tăierea arborilor în zonele urbane sau rurale, în afara gospodăriilor private, reglementările sunt date de autoritățile locale sau centrale.

12. Ce modificări aduce aderarea la Uniunea Europeană în ceea ce privește identificarea și înregistrarea animalelor? Este adevărat că toate animalele trebuie să aibă implantate microcipuri? Animalele vor avea nevoie de pașaport când vor fi scoase din țară?

Identificarea animalelor a devenit o prioritate în Uniunea Europeană, mai ales după ce bovinele au fost afectate de criza de encefalopatie spongiformă, cunoscută în limbaj neștiințific ca maladia vacii nebune. Deși existau și mai înainte prevederi legislative privind identificarea și înregistrarea animalelor, în ultimii ani gradul de detaliere al acestora a fost mult sporit.

Cea mai comprehensivă procedură de identificare și înregistrare se adresează bovinelor. Implementarea procedurii se realizează cu ajutorul a patru instrumente:

- marca (crotalia) pe urechea animalului;
- bază de date computerizată la nivel național cu evidența animalelor;
- pașaportul animalului;
- registrul de exploatare întocmit de fiecare deținător de animale.

Crotalierea este și ea reglementată în detaliu. Fiecare crotalie (marcă) trebuie să conțină cel puțin numele, codul sau sigla autorității competente de înregistrare a statului care a emis crotalia, precum și o serie de caractere după cum urmează:

- primele două caractere, alfanumerice, care să identifice statul unde animalul a fost înregistrat pentru prima oară (ex. pentru România – RO);
- următoarele caractere, numerice, maxim 12, care să conțină numărul de identificare al animalului.

Baza de date computerizată la nivel național cade în sarcina autorităților naționale competente, care trebuie să înregistreze la nivel local, iar mai apoi să valideze rezultatele la nivel central, astfel încât să fie evidențiate toate mișcările animalelor (schimbare de proprietate, natalități, mortalități, exporturi, importuri).

Pașaportul animalului trebuie să conțină înregistrările privind numărul unic de identificare a animalului, nașterea acestuia (locatie, dată), transferurile de proprietate, semnătura deținătorului, numele autorității emitente, data emiterii documentului etc. Atât pașaportul cât și crotalia însoțesc animalul pe toată durata vieții sale.

Registrul de exploatare trebuie să conțină înregistrările privind numărul unic de identificare a animalului, nașterea, transferul, moartea animalului, adresa proprietarului și/sau deținătorului după caz, numele și semnătura reprezentantului autorității competente care a făcut verificarea datelor înregistrate etc.

În cadrul Uniunii Europene se cercetează posibilitatea înlocuirii crotaliei cu mărci de identificare electronică (crotalii auriculare sau bolusuri ruminale) în stomacul animalului. Comisia Europeană investighează posibilitatea folosirii la scară largă a acestei modalități de identificare, în cadrul Centrelor sale de cercetare (Joint Research Centers).

Dacă pentru bovine cadrul de reglementare este extrem de complex, pentru celelalte animale el este mai puțin sever, însă tendința Uniunii Europene este să extindă reglementările pentru bovine și pentru celelalte categorii de animale.

România a definitivat transpunerea legislației comunitare specifice (Reglementarea CE1760/2000), până la data de 30 iunie 2002.

Responsabilitatea privind identificarea și înregistrarea animalelor în România revin Agenției Naționale Sanitare Veterinare care coordonează întreaga activitate în acest domeniu precum și Agenției Naționale pentru Ameliorare și Reproducere în Zootehnie, care deține în prezent o bază de date computerizată în care sunt înregistrate bovinele aflate sub incidența unor programe de selecție pentru controlul producției și reproducției.

În România, toate animalele pentru producție aflate în proprietatea deținătorilor particulari sunt înregistrate în evidențele Consiliilor Locale din cadrul primăriilor, fiind înscrise în Registrul Agricol (Ordonanța de Guvern nr. 1/13.03.1992, privind Registrul Agricol). Înregistrările sunt obligatorii pentru deținătorii și proprietarii de animale, fiind realizate pe suport de hârtie și referindu-se la toate modificările de proprietar, mișcările animalelor, natalități și mortalități.

Bovinele (femelele) aflate în controlul oficial al producției și taurii de reproducție, reprezentând aproximativ 20 % din numărul total al acestora sunt înregistrate într-o bază de date computerizată aflată în gestiunea Agenției Naționale pentru Ameliorare și Reproducere în Zootehnie.

Bovinele și ovinele destinate exportului sunt identificate obligatoriu de către serviciile veterinare, prin crotaliere auriculară, iar ecvideele(cabalinele) pentru export destinate abatorizării sunt identificate prin marcarea pe laturile gâtului și/sau pe copită. Ecvideele înregistrate, destinate exportului permanent sau temporar (pentru participare la competiții hipice) sunt însoțite de pașaport individual, similar cu cel utilizat de Statele Membre, în care sunt înscrise și detaliile de identificare ale fiecărui animal. De asemenea, legislația națională în vigoare prevede identificarea prin crotaliere a bovinelor, ovinelor, și porcinelor destinate abatorizării.

Anual, sunt înregistrate prin listare de către medicii veterinari, toate animalele care sunt supuse acțiunilor sanitare veterinare obligatorii (vaccinări, tuberculinări și alte teste de diagnostic), cuprinse în „Programul de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii de boli de la animale la om și de protecție a mediului”, precum și alte animale înscrise în registrul agricol.

Pentru animalele existente în gospodăriile populației responsabilitatea declarării acestora revine deținătorilor sau proprietarilor de animale, prin înscriere oficială în registrul agricol ce se ține de către primării, iar pentru colectivitățile de animale (exploatații, ferme, ferme anexe) responsabilitatea privind modificările apărute în efectiv, revine conducerii executive a acestora.

Deținătorii și proprietarii de animale au responsabilitatea prevăzută prin lege de a anunța orice modificare apărută în efectiv, atât la primăriile locale cât și la serviciile veterinare locale în a căror rază se află.

România va implementa un sistem național de identificare și înregistrare a animalelor în conformitate cu *acquis-ul comunitar* în domeniu, până la data de 31 decembrie 2005. În conformitate cu prevederile legislației comunitare în domeniu, responsabilitatea pentru identificarea și înregistrarea animalelor va reveni în totalitate Administrației veterinare centrale din România.

Identificarea și înregistrarea tuturor bovinelor din România va fi finalizată până la data de 30 iunie 2004. Până la data de 31 decembrie 2004, va fi emisă fișa computerizată (pașaportul) pentru bovine.

Identificarea și înregistrarea porcinelor și ovinelor va fi finalizată până la data de 31 decembrie 2005, în conformitate cu calendarul de implementare a Sistemului Național de Identificare și Înregistrare a Animalelor, adoptat de Administrația veterinară centrală a României.

România va consolida capacitatea instituțională privind Sistemul Național de Identificare și Înregistrare a Animalelor, prin organizarea în cadrul administrației veterinare centrale a unui compartiment specializat care va avea responsabilitatea gestionării și monitorizării întregii activități desfășurate în vederea identificării și înregistrării animalelor, precum și atribuții de coordonare a structurilor din teritoriu implicate în această activitate.

În România, sistemul de identificare și înregistrare a animalelor are ca bază legislativă următoarele acte normative :

- Ordinul ministrului agriculturii și alimentației nr. 110/2000, pentru constituirea Comitetului de Pilotaj pentru declararea, înscrierea, identificarea, înregistrarea și adevărarea proprietății animalelor;
- Legea nr. 25/2003 care aprobă OUG nr. 113/2002 privind identificarea și înregistrarea bovinelor din România;
- OUG nr. 113/2002 privind identificarea și înregistrarea bovinelor din România;
- Ordinul MAAP nr. 320/2002 pentru aprobarea normei sanitare-veterinare de implementare a sistemului de identificare și înregistrare a bovinelor referitoare la înregistrarea exploatațiilor, crotalii auriculare, registre de exploatație și pașapoartele bovinelor;
- Ordinul MAAP nr. 345/2002 pentru aprobarea normei sanitare veterinare privind sistemul de identificare și înregistrare a bovinelor, corelat cu etichetarea cărnii de bovine și a produselor din carne de bovine;
- Ordinul MAAP nr. 166/2003 pentru aprobarea normei sanitare veterinare privind identificarea și înregistrarea suinelor, ovinelor și caprinelor;
- Ordinul MAAP nr. 167/2003 pentru aprobarea normei sanitare veterinare privind identificarea ecvinelor.

În concluzie, pentru a răspunde direct la întrebările inițiale, se poate afirma că nu este încă nevoie de identificare electronică a animalelor, cu excepția cailor, însă este posibil ca într-un viitor nu foarte îndepărtat să se ajungă la folosirea mărcilor de identificare electronică pe scară largă pentru a se ține evidența animalelor, mai ales ținând cont de formarea bazelor de date computerizate la nivel național. România este încă în plin proces de armonizare în ceea ce privește identificarea și înregistrarea animalelor, fiind necesari încă câțiva ani pentru a se reuși implementarea totală a prevederilor comunitare. În ceea ce privește necesitatea emiterii de pașapoarte pentru exportul de animale, se poate afirma că într-adevăr pașapoartele sunt necesare deja pentru cabaline (ecvidee) înregistrate și probabil vor fi necesare și pentru export. Cu cât România va adopta mai repede aceste prevederi, cu atât mai mari vor putea fi exporturile țării noastre către Uniunea Europeană în aceste domenii (animale și carnea acestora).

Comisia Europeană

Politica **A**gricolă **C**omună pe înțelesul tuturor

Publicată de Eugène Leguen de Lacroix, Comisia Europeană,
Direcția Generală pentru Agricultură

Coordonatorul proiectului: Isobel Maltby
Octombrie 2004

Prezenta publicație nu exprimă neapărat pozițiile oficiale ale
Comisiei.

ISBN 92-894-8204-4

©European Communities, 2004

Se autorizează reproducerea, cu condiția citării sursei.

Tipărit în Germania
TIPĂRIT PE HÂRTIE ALBĂ NETRATATĂ CHIMIC CU CLOR

Comisia Europeană este titularul dreptului de autor asupra
fotografiilor, cu excepția acelor indicate în mod special.

Europe Direct este un serviciu menit să vă ajute să găsiți
răspunsuri la întrebările dvs. despre Uniunea Europeană.

Număr nou de apel gratuit: 00 800 67 89 10 11

Pe Internet există un mare volum suplimentar de informații privind
Uniunea Europeană. Puteți avea acces la ele prin intermediul
server-ului Europa (<http://europa.eu.int>).

Cuvânt înainte

În ultimii zece ani, politica agricolă comună (PAC) a UE a suferit schimbări fundamentale.

În perioada dinaintea anilor 90, PAC avea la bază un set de obiective cheie, printre care și dorința de a garanta securitatea alimentară prin asigurarea alimentelor de bază, ca reacție la penuria de hrană de după război. Rezultatul a fost o politică rigidă de subvenționare, orientată exclusiv către producție, care a continuat să existe până în anii 90, moment în care PAC devenise deja de mult timp victima propriului său succes. Odată cu realizarea obiectivului principal, acela de a produce mai multă hrană, au început să apară o serie de efecte secundare nefericite, ca de pildă legendarii munți de carne de vită și de cereale, ca și efecte de distorsionare a comerțului pe piața mondială, deosebit de dăunătoare pentru țările în curs de dezvoltare. Acestea erau însoțite de temeri crescânde cu privire la impactul ecologic al PAC și, indirect, de amenințări la adresa sănătății, ca de exemplu encefalita spongiformă bovină (boala vacii nebune). Treptat, consumatorii și contribuabilii au început să-și piardă încrederea.

Astfel a început, cu mai bine de un deceniu în urmă, „marșul cel lung”, ce avea să ne ducă de la sprijinirea supraproducției la o PAC orientată către piață, atentă la nevoile mediului înconjurător, axată pe utilizarea eficientă și durabilă a pământului. În conformitate cu reformele din Agenda 2000, revizuirea radicală a PAC realizată în 2003 nu a fost altceva decât următorul pas logic către o politică menită să susțină nu doar cultivarea pământului, ci și supraviețuirea pe termen lung a zonelor noastre rurale în totalitatea lor.

Politica agricolă de astăzi nu mai seamănă aproape deloc cu cea din trecut. În primul rând pentru că PAC a fost simplificată foarte mult prin punerea laolaltă, într-o unică plată, a diferitelor scheme de plăți directe acordate fermelor. Pe de altă parte, ea s-a transformat într-un mecanism mai eficient, care atinge mai multe obiective la un cost mai scăzut. O politică ce înghițea în trecut două treimi din bugetul total al UE absoarbe acum mai puțin de jumătate din acesta, iar cifra va scădea la o treime peste zece ani. Și, în timp ce costurile ei scad, aria de cuprindere se lărgeste constant ca urmare a introducerii unei politici cuprinzătoare de dezvoltare rurală care sprijină diversificarea, restructurarea și evoluția zonelor și sectoarelor economiei rurale în întreaga Uniune Europeană.

Sprijinul acordat fermelor este orientat acum în funcție de preocupările consumatorului și de prioritățile publicului. Distanțându-se foarte mult de acea politică ce oferea în trecut subvenții în funcție de cantitățile produse, sprijinul acordat de PAC depinde actualmente de atingerea unor parametri calitativi, ecologici și de siguranță privind alimentele conform priorităților publicului european – fermierii noștri și-au recăpătat libertatea de a produce în funcție de cererea de pe piață. Prin abandonarea stimulentei pentru supraproducție, reformele noastre au diminuat distorsiunile pe care PAC le-a indus în trecut comerțului și au ținut mai bine seama de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

În ultimul deceniu am trăit, dacă nu chiar o revoluție verde, cel puțin o evoluție verde în politica agricolă. În prezent, consumatorii și contribuabilii au alte pretenții decât atunci când a demarat PAC. 91% din cetățenii UE cred că una dintre activitățile esențiale ale politicii agricole comune este să garanteze siguranța alimentelor. 89% consideră protecția mediului ca fiind o altă funcție esențială. Noua politică agricolă comună și-a asumat clar aceste noi exigențe ale consumatorului și avem acum o bază solidă pentru conservarea patrimoniului nostru rural, pentru a produce mărfurile agricole cerute, asigurându-ne totodată poziția pe piața mondială.

Cuprins

Cuvânt înainte - Dl. Franz Fischler	1
Introducere	3
1. Rolul fermierului	4
2. Istoria unei schimbări de succes	6
3. Un rezultat cu care ne mândrim	8
4. Calitatea este cheia succesului	12
5. Protejarea zonelor rurale	16
6. Menținerea încrederii consumatorului în siguranța alimentelor	18
7. Ajutor pentru comunitățile rurale	20
8. Noi State Membre, noi provocări	22
9. UE – un actor important pe piața mondială a produselor agricole	24
10. Cât costă PAC	28
11. Satisfacerea cerințelor populației	30
12. PAC – promovarea agriculturii durabile într-un mediu global	32
Cum aș putea afla mai multe despre PAC?	33

Introducere

Geografia Uniunii Europene (UE) este predominant rurală și modelată de ocupațiile și activitățile umane. Zonele ei rurale sunt foarte diverse deoarece mediul lor natural a fost modelat de diferite forme de practicare a agriculturii și silviculturii și de meșteșugurile și industriile asociate acestora.

Această broșură are drept scop să explice ce este PAC, de ce există ea, cât costă și cum a evoluat forma acesteia. Mai presus de orice, explică modul în care PAC vine astăzi în întâmpinarea atât a nevoilor producătorilor agricoli, cât și ale societății în totalitatea ei.

CARACTERISTICILE AGRICULTURII EUROPENE

Agricultura și silvicultura, ca principali utilizatori ai suprafețelor de teren, joacă un rol esențial în influențarea sănătății economiei rurale și a peisajului rural. Deși poate că agricultura este mai puțin importantă decât înainte pentru economia zonelor rurale, ea are încă de adus o contribuție valoroasă la dezvoltarea lor economică și la conservarea pe termen lung a mediului natural. Agricultura UE nu este unidimensională, așa cum și-ar putea imagina cineva. De fapt, fermierii au o serie de funcții diferite, începând cu producția de alimente și fibre naturale și continuând cu gestionarea zonei rurale, conservarea mediului natural și turismul. Prin urmare, agricultura ca ocupație poate fi descrisă ca având funcții multiple.

- Europa are un sector agricol modern și competitiv ce ocupă un loc de frunte pe piețele mondiale, atât ca mare exportator cât și ca cel mai mare importator mondial de produse alimentare, mai ales din țările în curs de dezvoltare;
- Europa are un sector agricol durabil și eficient, care folosește metode de producție sigure, curate, ecologice și asigură produse de calitate care să satisfacă cerințele consumatorilor;
- Sectorul agricol din UE servește comunitățile rurale, reflectând tradiția și bogata lor diversitate; rolul său nu este doar acela de a produce hrană, ci și acela de a garanta continuitatea existenței mediului rural ca un loc în care să trăim, să muncim și pe care să-l vizităm;
- Politica agricolă a Europei se decide la nivelul UE de către guvernele Statelor Membre și este pusă în aplicare de către Statele Membre. Ea presupune sprijin pentru veniturile fermierilor, încurajându-i totodată să producă mărfuri de înaltă calitate cerute de piață și să elaboreze modalități suplimentare de a-și îmbunătăți activitatea în armonie cu mediul înconjurător.

1. Rolul fermierului

Agricultura presupune mai mult decât producția vegetală și animală pentru consum. Complexitatea profesiei le impune fermierilor să joace roluri multiple. Pentru mulți dintre ei, ea este și un mod de viață.

Printre multele lor roluri, nu trebuie uitat că fermierii sunt și oameni de afaceri și, contrar a ceea ce se crede, agricultura nu este o sursă de câștig financiar facil. Rentabilitatea fermelor este scăzută. Fermierii muncesc din greu pentru câștiguri relativ mici – pentru mulți fermieri este o muncă de 24 de ore pe zi, 7 zile pe săptămână. Dacă agricultura nu este profitabilă, atunci fermierii își vor înceta activitatea, iar tinerii nu vor fi atrași să lucreze în agricultură. Acest lucru va însemna declinul pe termen lung al acestui sector și al zonelor rurale.

Ocupația principală a fermierilor este producția de hrană. Pentru a face acest lucru, ei folosesc tradiții verificate în timp, care s-au asociat cu știința și tehnologia modernă pentru a oferi hrană de bună calitate la un preț convenabil. Aceasta presupune folosirea unei combinații de tehnici tradiționale și cunoștințe (de ex. știința, tehnici de creștere a animalelor, lucrul cu mașinile), aliate cu expertiză tehnică și abilități de marketing. Fermierii folosesc tot mai mult informatica pentru a-și susține eforturile legate de producție și comercializare. La aceste atribute, fermierii trebuie să adauge în tot mai mare măsură cunoștințe legate de gestionarea terenului și de mediu. În anii din urmă, li s-a cerut să includă și siguranța alimentelor într-o paletă care cuprindea deja tehnici de asigurare

a sănătății și protecției animalelor. Ne putem pune întrebarea dacă există alte ocupații care să îi ceară celui care o practică să aibă o gamă atât de amplă de abilități personale.

Majoritatea fermelor sunt mici afaceri, adesea de familie. Ele constituie o sursă importantă de locuri de muncă pe plan

local în multe regiuni rurale și sunt actori principali în lumea rurală.

Fermierii joacă un rol pozitiv în conservarea zonei rurale și a mediului natural, muncind pentru un viitor asigurat și profitabil pentru ei și familiile lor.

Fermierii nu sunt singuri în această activitate. Ei sunt prima verigă din lanțul alimentar, uneori prelucrând produsele la fermă, dar cel mai adesea vânzându-le altora care le transformă în produse alimentare pe care consumatorii le găsesc în final în magazine.

VENITURILE FERMEI SUNT MAI SCĂZUTE DECÂT VENITUL MEDIU AL POPULAȚIEI

2. Istoria unei schimbări de succes

Percepția comună este că PAC este o politică monolit, care nu se modifică, creată pentru a scoate bani din buzunarul contribuabililor în folosul unui mic grup de oameni care beneficiază în plus și de privilegiul de a trăi la țară. De fapt, PAC a avut întotdeauna, și continuă să aibă, rațiuni clare de a exista. Și a evoluat constant pentru a reflecta nevoile în schimbare ale societății mai degrabă decât pentru a răspunde cererilor formulate de grupurile de presiune ale fermierilor. PAC de astăzi este foarte diferită de PAC din anii 60.

PAC INIȚIALĂ

PAC își are rădăcinile în Europa de Vest a anilor 50, unde societatea fusese profund marcată de ani de război, și unde agricultura fusese afectată astfel încât rezervele de hrană nu puteau fi garantate. PAC inițială a pus accentul pe încurajarea productivității sporite în lanțul alimentar, astfel încât consumatorii să aibă o aprovizionare stabilă cu alimente la prețuri convenabile, dar și pentru a asigura UE un sector agricol viabil. PAC oferea subvenții și prețuri garantate fermierilor, oferindu-le stimulente pentru producție. Se asigura ajutor financiar pentru restructurarea fermelor, de exemplu prin sprijinirea investițiilor în ferme, pentru a asigura dezvoltarea fermelor atât ca dimensiune cât și din punctul de vedere al capacităților manageriale și tehnologice, pentru a se adapta climatului economic și social al acelor timpuri.

Deși PAC și-a atins cu foarte mare succes obiectivul de a asigura treptat securitatea alimentară a UE, în anii 80 UE a ajuns să se confrunte aproape permanent cu surplusuri la majoritatea mărfurilor agricole, din care o parte au fost exportate (cu ajutorul subvențiilor), iar altele a trebuit să fie stocate sau distruse

în interiorul UE. Aceste măsuri au însemnat cheltuieli bugetare mari, au distorsionat anumite piețe mondiale, nu au servit întotdeauna cel mai bine interesele fermierilor și au devenit nepopulare în ochii consumatorilor și contribuabililor. În același timp, societatea a devenit tot mai preocupată de durabilitatea agriculturii în contextul protecției mediului, Summit-ul Pământului de la Rio¹ fiind în acest sens un reper notabil la începutul anilor 90.

PAC trebuia să se schimbe... și a făcut acest lucru!

¹Conferința ONU privind Mediul și Dezvoltarea (UNCED), Rio de Janeiro, 3-14 iunie 1992.

PAC DE ASTĂZI

În anii 90 s-au făcut multe schimbări importante în PAC. Limitarea producției a contribuit la reducerea surplusurilor și s-a pus un nou accent pe agricultura care respectă mediul. În timp ce beneficiau de subvenții directe, fermierii trebuiau să privească mai atent către piață și să răspundă priorităților în schimbare ale publicului.

Această deplasare a accentului a cuprins un element major nou – o politică de dezvoltare rurală care încuraja multe inițiative rurale, ajutându-i totodată pe fermieri să-și diversifice producția, să-și îmbunătățească marketingul produselor și, în general, să-și restructureze activitatea. S-a instituit un plafon bugetar pentru a liniști contribuabilii în privința faptului că, cheltuielile legate de PAC nu vor scăpa de sub control. În 2003 s-a căzut de acord asupra unei reforme fundamentale suplimentare.

Fermierii nu mai sunt plătiți doar pentru a produce hrană. Cererea este astăzi principala forță motrice a PAC. Ea ține pe deplin seama de preocupările

consumatorilor și contribuabililor, dând în același timp fermierilor din UE libertatea de a produce ceea ce se cere pe piață. În viitor, marea majoritate a ajutoarelor destinate fermierilor vor fi plătite indiferent de ce anume sau cât anume produc aceștia. În trecut, cu cât fermierii produceau mai mult, cu atât primeau mai multe subvenții. În cadrul noului sistem, fermierii vor continua să primească plăți directe cu scopul de a menține stabilitatea venitului, dar legătura cu producția a fost întreruptă. În plus, fermierii vor trebui să respecte standarde legate de mediu, siguranța alimentelor și protecția animalelor. Fermierii care nu vor face acest lucru se vor expune unor reduceri ale plăților directe de care beneficiază (o condiție cunoscută sub numele de „eco-condiționalitate”). Întreruperea legăturii dintre subvenții și producție (denumită de obicei „decuplare”) îi va face pe fermierii UE mai competitivi și mai orientați către piață. Ei vor fi liberi să producă ceea ce este mai profitabil pentru ei, bucurându-se totodată de dorita stabilitate a venitului.

Această serie de reforme a zugrăvit acum un viitor mai limpede pentru PAC, făcând mai evidentă valoarea ei pentru întreaga societate.

3. Un rezultat cu care ne mândrim

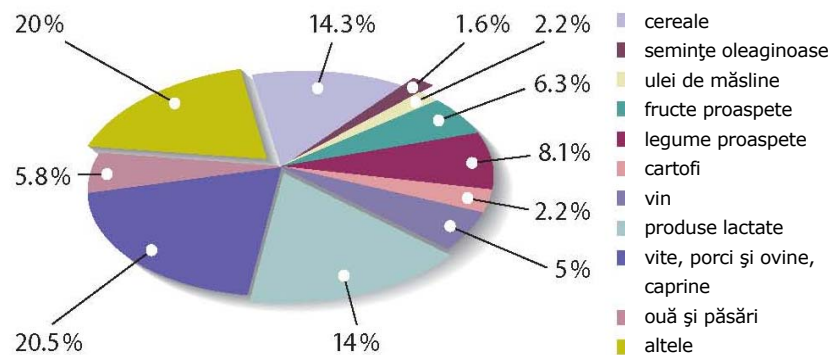
CULTIVĂM APROAPE TOTUL

Localizarea geografică și clima permit Europei să producă aproape toate produsele agricole. Pentru unele produse, Europa este considerată drept lider mondial, de exemplu la ulei de măsline, carne, vinuri, whisky și alte băuturi spirtoase. Cu toate acestea, UE este și un mare importator de diverse tipuri de produse.

Aceste avantaje naturale, împreună cu beneficiile aduse de PAC, au condus la îmbunătățiri rapide ale productivității

Îmbunătățirea eficienței fermelor și la o creștere majoră a producției alimentare din anii 60 înapoi.
S-au înregistrat îmbunătățiri spectaculoase ale nivelurilor de producție și securitate alimentară. În același timp, au crescut veniturile fermelor, în multe cazuri prin mărirea dimensiunii acestora pe măsură ce unii fermierii părăseau sectorul agricol, iar fermele se uneau.

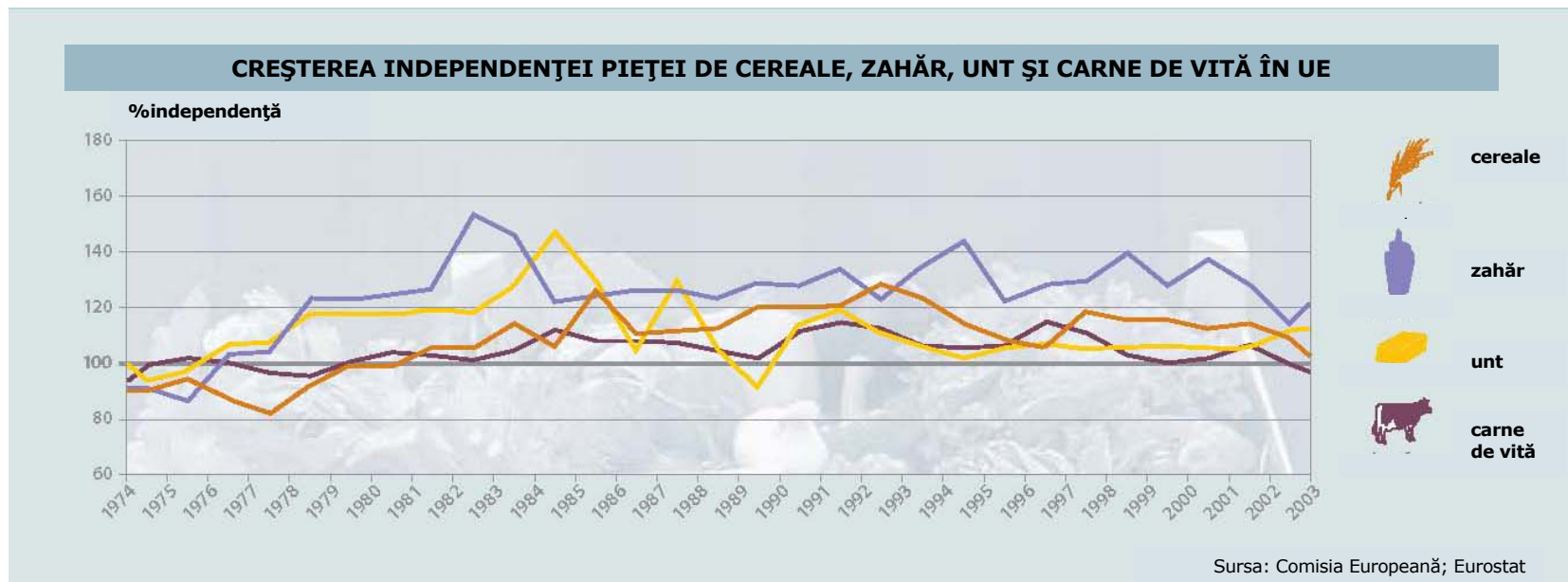
Principalele produse agricole ale UE (distribuție procentuală după valoarea producției – 2002)

Sursa: Comisia Europeană; Eurostat

la o producție sporită, securitate alimentară în cazul majorității produselor și, în final, la surplururi în cazul multor produse ale fermelor.

Surplusurile trebuiau îndepărtate de pe piață pentru a evita o prăbușire a prețurilor practicate la poarta fermei. Aceasta s-a realizat prin subvenționarea depozitării produselor (sistemul de intervenție publică), sau prin exportarea produselor în țări, susținută prin subvenții.

În perioada anilor 80 și 90, UE a introdus în politica agricolă unele măsuri ce încercau să limiteze producția acelor produse aflate în surplus. S-a utilizat o diversitate de măsuri (la început neutilizarea temporară voluntară a terenurilor, apoi obligatorie, în cadrul căreia fermierii lăseau necultivat un anumit procent din pământul pe care îl dețineau); cote fixe la producția de lapte, cu

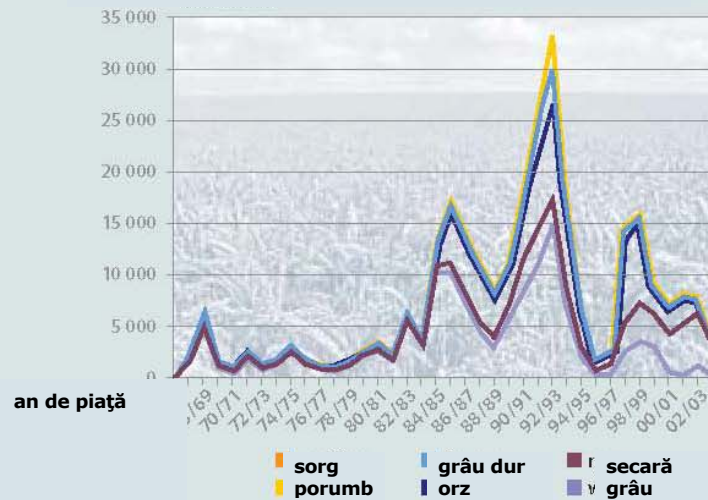
penalizări pentru depășiri; limite la suprafețele cultivate/ numărul de animale pentru care un fermier putea cere subvenții. Treptat aceste politici au dat rezultate și surplusurile s-au redus. Reformele PAC din anii 90, rezultând parțial din acordul din 1995 cu Organizația Mondială a Comerțului (OMC), au redus capacitatea UE de a folosi prime la export (respectiv de a compensa exportatorii

pentru exportul produselor la prețurile pieței mondiale, prețuri care erau mai mici decât prețurile UE).

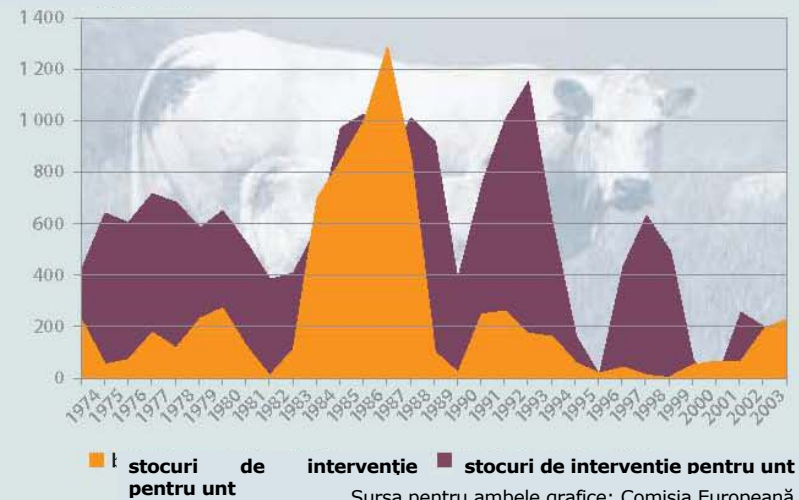
Ca rezultat al acestor inițiative în materie de politici, UE și-a redus gradul de utilizare a primelor la export, în același timp menținând și chiar sporind volumul exporturilor.

„MUNȚII DE HRANĂ” NU MAI EXISTĂ

Evoluția stocurilor publice în domeniul cerealelor (Stocuri de intervenție)
mii tone

Evoluția stocurilor publice în domeniul cărnii de vită și untului (Stocuri de intervenție)
mii tone

Sursa pentru ambele grafice: Comisia Europeană

AJUTORUL PENTRU EXPORTURI SE REDUCE, DAR VALOAREA EXPORTURILOR CONTINUĂ SĂ CREASCĂ

Efortul bugetar pentru rambursări la export *

Sursa: Comisia Europeană

Exportul de produse agricole *

*(EU-12 , 1988 - 1994 //EU-15, din 1995)

Sursa: Eurostat

4. Calitatea este cheia succesului

Europa este cunoscută pentru diversitatea culturilor și produselor sale agricole, diversitate ce își are sursa în mediul natural și metodele de cultivare a pământului perfecționate de-a lungul secolelor. Împreună cu o artă culinară rafinată, mâncarea și băutura europeană joacă un rol major în definirea identității culturale a popoarelor și regiunilor Europei. Calitatea superioară este avantajul esențial al agriculturii UE.

CUM ÎNCURAJEAZĂ UE PRODUCȚIA DE ALIMENTE DE CEA MAI BUNĂ CALITATE?

Europa are multe regiuni diferite. Condițiile de realizare a producției agricole variază. Diversele regiuni au metode de producție și tradiții culinare specifice. Consumatorii europeni ca și cei din întreaga lume manifestă un interes tot mai mare pentru calitatea acestor produse. UE joacă un rol principal în punerea în valoare a acestor atribute de înaltă calitate.

UE veghează în diverse moduri asupra calității alimentelor, de exemplu prin măsuri de sporire a siguranței și igienei alimentelor, reguli clare de etichetare, reglementări privind sănătatea animalelor și plantelor, bunăstarea animalelor, controlul reziduurilor de pesticide și al aditivilor din alimente, precum și prin furnizarea de informații privind parametrii nutriționali. Metoda folosită de UE include sisteme stricte de supraveghere și control, asigurând în același timp funcționarea eficientă a pieței unice europene.

O PREOCUPARE CONSTANTĂ PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIRE

Tot mai mulți consumatori sunt dispuși să plătească pentru o calitate garantată, cu condiția să poată vedea că primesc în schimb o valoare adăugată. Pe piața unică a UE, o piață cu 454 de milioane de consumatori, PAC asigură posibilitatea ca produsele originale să fie ușor identificate, iar consumatorii să nu fie induși în eroare de imitații. Statele Membre au posibilitatea de a folosi măsuri cuprinse în politicile PAC, inclusiv plăți stimulatorii, pentru a încuraja fermierii să participe

voluntar la programele UE sau naționale menite să îmbunătățească și să garanteze calitatea produselor agricole.

Eforturile de a îmbunătăți calitatea alimentelor au fost întotdeauna o componentă a PAC, începând cu introducerea etichetării calității vinurilor în anii 80, inițiativă continuată apoi în sectoarele uleiului de măsline, fructelor și legumelor. Aceste eforturi constituie în prezent o componentă centrală a politicii

agricole. În toate sectoarele PAC se fac eforturi pentru îmbunătățirea calității alimentelor. Exemple de astfel de măsuri sunt:

- sisteme de identificare a bovinelor pentru carne și reguli de etichetare a cărnii, destinate să permită urmărirea întregului traseu al cărnii din magazin până la ferma de origine;
- stimulente financiare disponibile în cadrul politicii de dezvoltare rurală pentru ca fermierii să îmbunătățească nivelul de calitate a produselor;
- măsuri specifice de încurajare a conversiei la agricultura ecologică.

PRODUSELE SPECIALE AU CARACTERISTICI SPECIALE

Natura și calitatea excepționale ale unor produse derivă atât din locul în care au fost produse, cât și din metodele folosite pentru producerea lor. Consumatorii și comercianții de alimente sunt tot mai interesați de originea geografică a alimentelor și de o serie de alte caracteristici. UE recunoaște acest lucru și a pus la punct trei tipuri de „sigle de calitate”.

Siglele pentru **Denumiri de Origine Protejate** și **Indicații Geografice Protejate** (PDO și PGI) se aplică, amândouă, produselor agricole sau alimentare ce au legături puternice cu o anumită regiune sau un anumit loc. Un produs care poartă sigla PGI are o caracteristică sau o reputație specifică care îl asociază cu o anumită zonă, și cel puțin una din fazele procesului de producție este realizată în acea zonă. Exemple în acest sens sunt “Clare Island Salmon”, “Arancia Rossa di Sicilia ” și “Dortmunder Bier ”. Singurele produse alimentare care pot purta aceste denumiri și sigla PGI sunt somonul din Insula Clare din Irlanda, portocalele roșii din Sicilia, și berea din zona Dortmund din Germania,

care corespund anumitor specificații de calitate.

Un produs ce poartă sigla PDO are caracteristici verificate care rezultă exclusiv din terenul și priceperea producătorilor din regiunea de producție cu care este asociat produsul. Așadar, în cazul produselor PDO este necesar ca toate etapele procesului lor de producție să fie realizate în zona respectivă. Exemple de acest gen sunt “Huile d’olive de Nyons ”, “Queijo Serra da Estrella” și “Shetland lamb ”. Cu alte cuvinte, numai uleiul de măsline dintr-o zonă recunoscută de lângă Nyons, în Franța, brânza din zona denumită Serra da Estrella, din Portugalia, și mielul din Insulele Shetland din Marea Britanie, care corespund unor cerințe foarte precise, se pot califica pentru a folosi aceste denumiri și sigla respectivă.

Sigla **Specialitate Tradițională Garantată** (TSG) se folosește pentru produse cu trăsături distinctive și care fie conțin ingrediente tradiționale, fie sunt făcute folosind metode tradiționale. Printre produsele din acest grup se

numără pâinea „Kalakukko”, „Jamón Serrano ” și berea „Kriek”. Acestea au fost înregistrate de Finlanda, Spania și respectiv, Belgia.

Avantajele protejării acestor indicații referitoare la calitate constau în aceea că ele:

- oferă consumatorilor garanții privind originea și metodele de producție;
- transmit un mesaj de marketing cu real impact despre produse cu valoare adăugată mare;
- susțin firmele rurale care realizează produse de calitate protejând eticheta împotriva imitației frauduloase.

Până în iulie 2004, UE înregistrase aproape 700 de produse cu indicații geografice, denumiri de origine și specialitate tradițională garantată. În plus, pe piața UE sunt protejate circa 2000 de indicații geografice pentru vinuri și spirtoase al căror loc de origine se află în UE sau în țări terțe.

AGRICULTURA ECOLOGICĂ

Agricultura ecologică este o metodă de producție care conservă structura și fertilitatea solului, promovează un standard ridicat de protecție a animalelor și evită folosirea pesticidelor sintetice, erbicidelor, îngrășămintelor chimice, stimulatorilor de creștere cum sunt hormonii și antibioticele, sau a organismelor modificate genetic. Fermierii folosesc tehnici care contribuie la susținerea ecosistemelor și reduc poluarea. În prelucrarea ecologică a alimentelor se poate folosi numai un număr limitat de aditivi și ingrediente ce ajută prelucrarea.

Regulile UE garantează autenticitatea produselor agricole ecologice indiferent de locul unde sunt produse și asigură etichetarea precisă a acestora. Prin lege, utilizarea cuvântului „ecologic”, și a

echivalentelor sale în orice altă limbă, pe produse alimentare este rezervată exclusiv produselor agricole ecologice. Aceasta dă consumatorilor garanții în legătură cu calitatea produselor ecologice pe care le cumpără și încrederea în faptul că se asigură constant aceeași calitate.

Agricultura ecologică din UE este unul dintre cele mai dinamice sectoare, reprezentând în anul 2002 circa 4,4 milioane hectare (3,3% din suprafața agricolă totală) cuprinse în 150.000 de exploatații. Mulți fermieri au apelat la scheme care îi încurajează să treacă la producția ecologică în cadrul programelor UE de dezvoltare rurală.

Conștientizarea crescândă a consumatorilor privind metodele de producție a alimentelor și preocupările

legate de mediu au contribuit la dezvoltarea rapidă a agriculturii ecologice.

Sigla ecologic UE, prezentată mai jos, poate fi folosită pe bază voluntară de către fermierii și producătorii de produse alimentare ce folosesc metode ecologice. Semnificația ei este aceea că:

- cel puțin 95% din ingredientele produsului au fost produse ecologic;
- produsul respectă regulile schemei oficiale de inspecție;
- produsul poartă numele producătorului, prelucrătorului sau vânzătorului precum și numele sau codul organismului de inspecție.

5. Protejarea zonelor rurale

Jumătate din suprafața de teren a UE este cultivată. Fie și numai acest fapt subliniază importanța agriculturii pentru mediul natural al UE. Între cultivarea pământului și natură se exercită o profundă influență reciprocă. De-a lungul secolelor, cultivarea pământului a contribuit la crearea și întreținerea unei varietăți de habitaturi semi-naturale valoroase. Astăzi ele modelează multe din peisajele de pe întregul teritoriu al UE și adăpostesc o varietate bogată de animale și plante sălbatice.

Între bogăția mediului natural și practicile agricole există legături complexe. Deși multe dintre habitaturile valoroase ale Europei sunt întreținute printr-o agricultură extensivă, o gamă largă de specii sălbatice depinzând de aceasta pentru a supraviețui, practicile agricole pot avea și un impact dăunător asupra resurselor naturale. Poluarea solului, apei și aerului, fragmentarea habitaturilor și diminuarea vieții sălbatice pot fi rezultate ale unor practici agricole și utilizări ale terenului necorespunzătoare. Politicile UE, și mai ales PAC, sunt de aceea tot mai mult îndreptate în direcția prevenirii riscurilor de degradare a mediului, încurajând în același timp fermierii să continue să joace un rol pozitiv în întreținerea zonelor rurale și a mediului înconjurător.

Integrarea obiectivelor ecologice în politica agricolă a început în anii 80. De

atunci încoace, PAC a fost tot mai mult adaptată obiectivelor de durabilitate. Obiectivele PAC cuprind ajutorarea agriculturii pentru ca aceasta să-și îndeplinească rolul multifuncțional în societate: producerea de hrană sigură și sănătoasă, contribuția la dezvoltarea durabilă a zonelor rurale, precum și protejarea și îmbunătățirea mediului în care se practică agricultura și a biodiversității sale. Pentru UE a fost totodată important să stabilească reguli comune pentru aprobarea organismelor modificate genetic (OMG) în agricultură.

MĂSURILE DE AGRO-MEDIU

Schemele de agro-mediu au fost sprijinite de către UE din 1992, momentul în care au fost introduse. Ele încurajează fermierii să presteze servicii aduse mediului ce trec dincolo de respectarea bunelor practici agricole și a normelor legale de bază. Fermierii care aderă voluntar la angajamente agro-ecologice pe o perioadă de cinci ani pot primi ajutor sub formă de plăți. Pentru anumite angajamente se pot fixa perioade mai lungi, în funcție de efectele lor asupra mediului. Statele Membre au obligația să ofere fermierilor astfel de scheme de agro-mediu. Aceasta ilustrează prioritatea politică acordată acestor scheme.

Un mediu înconjurător mai curat

UE încearcă să vină în ajutorul mediului înconjurător prin:

- asistență financiară pentru a încuraja schimbarea, de exemplu prin reducerea numărului de animale pe hectar de teren, necultivarea suprafețelor despărțitoare dintre câmpuri, crearea de heleștee sau alte lucrări asemănătoare, sau prin plantarea de copaci și arbuști, trecând astfel dincolo de metodele convenționale, verificate, de practicare a agriculturii;
- ajutor financiar pentru cheltuielile legate de conservarea mediului natural;
- accentul pus pe necesitatea ca fermierii să respecte legislația de mediu (și legile referitoare la sănătatea publică, sănătatea animalelor și a plantelor), și să-și îngrijească pământul corespunzător dacă vor să se califice pentru a primi plăți directe de susținere a venitului.

Organismele modificate genetic și agricultura UE

Legislația UE privind organismele modificate genetic (OMG) există de la începutul anilor 90 și a fost extinsă și perfecționată de atunci încolo. UE a introdus o legislație specifică menită să protejeze sănătatea propriilor cetățeni ca și mediul înconjurător (creând în același timp o piață unificată pentru biotehnologie). Există un proces de aprobare bazat pe evaluarea de la caz la caz a riscurilor pentru sănătatea umană și pentru mediu înainte ca vreun OMG sau produs constând într-un OMG sau conținând un OMG (ca de pildă porumb, semințe de rapiță sau microorganisme) să poată fi eliberate în mediu sau lansate pe piață.

6. Menținerea încrederii consumatorului în siguranța alimentelor

Evoluțiile care s-au produs în PAC s-au datorat nu numai modificărilor din agricultură, ci au reprezentat și o reacție la cerințele societății în general. Printre acestea se numără preocuparea crescândă referitoare la igiena și siguranța alimentelor și la protecția animalelor. În aceste domenii, PAC și alte politici ale UE au fost consolidate considerabil din 1990 încoace.

SIGURANȚA ALIMENTELOR

Consumatorii europeni vor alimente sigure și hrănitoare. Preocuparea UE este să se asigure că alimentele pe care le consumăm întrunesc aceleași standarde ridicate pentru toți cetățenii săi. Activitatea desfășurată pentru a îmbunătăți siguranța alimentelor are caracter continuu, dar a intervenit o reconsiderare majoră a acesteia ca răspuns la o serie de amenințări legate de siguranța alimentației, amenințări care au ocupat prima pagină a ziarelor în anii 90. Este, de exemplu, cazul encefalitei spongiforme bovine și al nutrețurilor contaminate cu dioxină. Scopul a fost acela de a face ca legile UE referitoare la siguranța

alimentelor să fie cât mai cuprinzătoare posibil, iar consumatorii să aibă cât mai multe informații despre riscurile potențiale și despre ce anume se face pentru minimizarea lor.

Siguranța alimentelor începe de la fermă. Regulile UE se aplică „de la fermă la furculiță”, indiferent dacă alimentele sunt produse în UE sau în altă parte a lumii.

Strategia UE privind siguranța alimentelor are patru elemente importante:

- reguli privind siguranța alimentelor și a furajelor pentru animale;
- consultanță științifică independentă și disponibilă public;
- măsuri de punere în aplicare a regulilor și de control al proceselor;
- recunoașterea dreptului consumatorului de a alege pe baza unor informații complete în legătură cu locul de proveniență al alimentului și cu conținutul alimentului.

Siguranța alimentelor nu înseamnă uniformitatea alimentației. Sistemul de asigurare a siguranței alimentelor este comun tuturor țărilor UE, dar el permite diversitatea metodelor de producție și a gusturilor naționale specifice.

SĂNĂTATEA ȘI BUNĂSTAREA ANIMALELOR

Pentru ca alimentele să ofere siguranță, animalele de la care provin trebuie să fie sănătoase. Păstrarea sănătății animalelor printr-o bună practică veterinară și împiedicarea apariției epidemiilor de boli contagioase precum febra aftoasă, pesta porcină sau gripa aviară reprezintă o prioritate pentru UE. În cazul în care izbucnește totuși o epidemie, ea este atent monitorizată și se iau măsuri pentru a împiedica răspândirea acesteia. Pentru a împiedica pătrunderea animalelor bolnave în lanțul alimentar, toate animalele și produsele de origine animală trebuie să îndeplinească cerințe sanitare stricte înainte de a putea fi importate sau comercializate în UE.

Un număr tot mai mare de consumatori europeni sunt preocupați de bunăstarea animalelor de la care provin carnea, ouăle și produsele lactate pe care le consumă. Un principiu de bază al politicii UE este acela că animalele nu trebuie supuse durerilor sau suferințelor ce pot fi evitate. Aceasta se reflectă în reguli clare privind condițiile în care se pot crește găinile, porcii și vițeeii și în care se pot transporta și sacrifica animalele de fermă. Aceste reguli sunt actualizate periodic în lumina noilor date științifice și sunt printre cele mai riguroase din lume.

Cercetările arată că animalele de fermă sunt mai sănătoase și produc alimente de calitate mai bună dacă sunt tratate bine și li se dă posibilitatea să se comporte natural. Stresul fizic (de ex. din cauză că sunt ținute, transportate sau sacrificate în condiții precare) poate avea un efect dăunător nu doar asupra sănătății animalului ci și asupra calității cărnii.

CONTRIBUȚIA PAC

Asigurarea siguranței alimentelor și a unor standarde ridicate de protecție a animalelor nu este doar o chestiune de reglementări. PAC oferă stimulente fermierilor pentru a-și îmbunătăți performanțele în aceste domenii. Deoarece respectarea standardelor este în avantajul societății în totalitatea sa, însă poate impune cheltuieli considerabile pentru fermieri, acestora li se oferă sprijin financiar pentru a-i ajuta să aducă îmbunătățiri în aceste domenii.

7. Ajutor pentru comunitățile rurale

Cum mai mult de jumătate din populația celor 25 de State Membre ale UE trăiește în zonele rurale, care acoperă 90% din teritoriu, politica dezvoltării rurale este un domeniu de importanță vitală pentru UE. Agricultură și silvicultură sunt principalele sectoare care folosesc terenul în zonele rurale și ca atare acestea joacă un rol important în centrul comunităților rurale ca bază a unei puternice structuri sociale și a viabilității economice, precum și din perspectiva gestionării resurselor naturale și a peisajului.

Numeroase sondaje de opinie atât din cele 15 State Membre mai vechi ale UE cât și din noile State Membre demonstrează clar că un mediu rural viu și durabil are importanță pentru cetățenii europeni.

Zonele rurale sunt locuri unde oamenii trăiesc, muncesc, călătoresc și găsesc resurse esențiale precum solul și apa pentru a cultiva plante și a hrăni animale. Prin urmare, peisajul reflectă activitățile oamenilor care locuiesc acolo. Oamenii au modelat întotdeauna peisajul după nevoile lor, construind drumuri, poduri, case sau fabrici. Diferitele activități agricole au ca rezultat peisaje foarte diferite așa cum sunt pășunile pentru hrana animalelor, pământul arabil pentru culturi, livezile, plantațiile de măslini sau de viță de vie.

MAI MULTE FONDURI PENTRU DEZVOLTARE RURALĂ

Reforma PAC din 2003 a însemnat o consolidare majoră a politicii de dezvoltare rurală prin reducerea plăților directe destinate fermelor mari și transferarea, pentru măsuri de dezvoltare rurală, a fondurilor devenite astfel disponibile.

LEADER+

O altă măsură importantă este abordarea de jos în sus a inițiativelor de parteneriat public/privat, cunoscută sub denumirea de *Leader+*, prin care proiectele locale de dezvoltare rurală sunt finanțate atât de UE cât și de guvernele naționale și organisme private. Accentul principal se pune pe asigurarea, pentru comunitățile rurale, a posibilității de a selecta și finanța proiecte adecvate mediului local și care pot avea avantaje pe termen lung. În plus, abordarea *Leader* încurajează generarea de modalități inovatoare de asigurare a dezvoltării rurale durabile care, fiind împărtășite și altora în interiorul UE, pot ajunge mult mai departe decât orizontul proiectului inițial și pot influența și amplifica efectele politicii de dezvoltare rurală.

În prezent există mai puțini fermieri decât înainte, iar ei nu lucrează singuri: au nevoie de tot felul de servicii pentru a-și pregăti produsele, pentru a le prelucra și vinde. O sursă suplimentară de venit este adesea asigurată de turismul rural (cazarea la ferme sau pensiuni agroturistice), sau de magazinele rurale. Aceste activități sunt posibile numai dacă fermierii pot face împrejurimile atractive,

DEZVOLTAREA RURALĂ

Se asigură asistență pentru fermieri și pentru alte persoane din zonele rurale, pentru acțiuni ca:

- Instruire în noi tehnici agricole și meșteșuguri rurale
- Asistență pentru tinerii fermieri pentru a se stabili la ferme
- Asistență pentru pensionarea fermierilor în vârstă
- Folosirea serviciilor de consultanță
- Investiții în agricultură/ silvicultură
- Modernizarea clădirilor și echipamentelor din ferme
- Asistență pentru fermieri pentru a se conforma standardelor UE mai pretențioase, de ex. cele referitoare la protecția mediului, a animalelor și cele privind sănătatea publică
- Ajutor pentru realizarea în cadrul fermei de instalații de prelucrare a produselor, astfel încât fermierii să câștige mai mult din produsele fermei prin adăugarea de valoare
- Asistență pentru comercializarea produselor agricole
- Îmbunătățirea calității produselor și comercializarea de produse de calitate
- Înființare de grupuri de producători în noile State Membre
- Sprijin pentru agricultura din zonele montane și din alte zone cu probleme
- Restaurarea potențialului de producție agricolă și silvică afectat
- Îmbunătățiri suplimentare pentru bunăstarea animalelor
- Renovarea satelor și obiectivelor sociale rurale
- Încurajarea turismului
- Îmbunătățirea accesului populației rurale la servicii de bază
- Măsuri de agro-mediu pentru îmbunătățirea mediului înconjurător
- Compensații pentru fermierii din zonele Natura 2000*
- Împăduriri
- Măsuri de îmbunătățire a gestionării pădurilor

Întreținând și respectând mediul înconjurător. Familiile de agricultori și cei care trăiesc și muncesc la țară sunt și ei consumatori și doresc aceleași avantaje de la mediul rural ca și societatea în ansamblu. Din aceste motive, aria de cuprindere a politicii de dezvoltare rurală include mult mai mult decât activitățile „agricole” tradiționale. Sunt incluse aici măsuri de protecție și îmbunătățire a mediului înconjurător, scheme de sprijin pentru comunitățile rurale și de dezvoltare a întregii economii rurale.

*Natura 2000 – Rețeaua de situri desemnate de Statele Membre în conformitate cu directiva referitoare la păsări sălbatice și cu cea referitoare la habitaturi

8. Noi State Membre, noi provocări

Extinderea UE pentru a cuprinde 10 noi State Membre (Republica Cehă, Cipru, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Slovacia, Slovenia și Ungaria) de la 1 mai 2004 a fost un reper istoric în reconstruirea Europei după secole de separări distructive reprezentate de război și conflict ideologic. Întreaga Europă va avea de câștigat de pe urma unei stabilități politice și unei securități asigurate, ca și de pe urma extinderii pieței interne de la 380 la 454 milioane de oameni. Această piață lărgită va oferi totodată oportunități noi pentru dezvoltarea agriculturii europene și a politicii agricole comune a UE (PAC).

Numeric vorbind, impactul extinderii asupra agriculturii UE este spectaculos. Încă 4 milioane de fermieri s-au adăugat la populația de 7 milioane de fermieri deja existentă în

Europa. Noile State Membre adaugă 38 milioane de hectare de teren agricol la cele 130 milioane de hectare din vechea Europă cu 15 state, o creștere de 30%, deși producția în Europa cu 25 de state va crește cu doar 10-20% pentru majoritatea produselor. Aceasta confirmă că marele potențial de producție agricolă al noilor State Membre este încă departe de a fi utilizat pe deplin.

Fermierii din noile State Membre au acces la piața unică din UE și beneficiază de prețurile ei relativ stabile ca și de plăți directe (introduse treptat pentru a atinge nivelul complet din UE) și de măsuri de dezvoltare rurală.

În ciuda progresului în modernizarea și restructurarea sectorului agricol care a avut loc în noile State Membre (mai ales țările ex-comuniste) în anii din urmă, una din provocările cheie a fost îmbunătățirea prosperității în agricultură și în comunitățile rurale în general. Intensele diferențe de prosperitate dintre cele 15 State Membre vechi și noile State Membre (în 2001, 45% din nivelul² UE cu 15 State Membre) sunt chiar mai accentuate în zonele rurale din cauza unei combinații de venituri mai mici și niveluri de șomaj mai

² PIB pe persoană ajustat la Paritatea Puterii de Cumpărare.

ridicate din aceste zone în comparație cu zonele urbane (aceste disparități sunt mai mari în noile State Membre decât în UE cu 15 State Membre).

Aceasta este o provocare pe care UE a început deja să o abordeze prin elaborarea de noi măsuri de dezvoltare rurală destinate rezolve situația specifică a noilor State Membre. De exemplu, în aceste țări există multe ferme mici de „semi-subsistență”, care produc pentru consumul propriu, dar și comercializează o parte din produse. Pentru a ajuta familia

de agricultori să facă față problemelor bănești în timp ce ferma se restructurează pentru a deveni viabilă din punct de vedere comercial, se oferă un ajutor pentru venit pe o perioadă de până la 5 ani. Se pot subvenționa serviciile de consultanță pentru ferme pentru a pune la dispoziția fermierilor sprijinul specialiștilor pentru a cultiva pământul într-o manieră durabilă din punct de vedere ecologic, pentru a-și diversifica activitățile agricole, sau pentru a-și moderniza instalațiile. Există totodată un ajutor special pentru investiții cu scopul de a-i ajuta pe fermierii

din noile State Membre să îndeplinească standardele legate de sănătatea publică și igienă, protecția animalelor și protecția muncii.

Este important de subliniat că obligațiile pe care le presupune apartenența la UE s-au aplicat imediat fermierilor din noile State Membre. Un exemplu este siguranța alimentelor, care este un aspect atât de important pentru consumatorii UE încât nu s-a acceptat nici o diminuare a standardelor.

9. UE – un actor important pe piața mondială a produselor agricole

UE are contacte ample și relații comerciale cu terțe țări și blocuri comerciale. UE este un actor major pe piața mondială a produselor agricole, fiind cel mai mare importator și al doilea mare exportator de produse alimentare. UE joacă un rol de frunte în realizarea acordurilor comerciale mondiale în Organizația Mondială a Comerțului (OMC). De asemenea, a încheiat și este în curs de a negocia acorduri comerciale bilaterale cu terțe țări, acorduri de liber schimb cu vecinii săi, acorduri speciale cu țările în curs de dezvoltare, acordând acces preferențial pe piața UE, și întreține relații mai ample cu grupări regionale ca de pildă țările din America de Sud din grupul Mercosur³. UE este singura mare grupare comercială, din rândul țărilor mai bogate, care nu numai că acordă acces preferențial pe piețele sale importurilor din țările în curs de dezvoltare, dar în practică importă cantități considerabile din aceste țări.

³ Mercosur a fost creat de către Argentina, Brazilia, Paraguay și Uruguay în martie 1991.

Contribuția UE la comerțul mondial cu produse agricole

UE este un importator net semnificativ de produse agricole, fiind și un exportator net de produse alimentare prelucrate.

UE a făcut eforturi majore pentru a-și redirecționa politica agricolă către instrumente comerciale mai transparente și care să distorsioneze mai puțin comerțul – în principal disociind de nivelele de producție circa două treimi din plățile acordate fermierilor.

UE este totodată de departe cea mai mare piață pentru exporturi de produse agricole din țările în curs de dezvoltare și a fost prima, dintre țările mai bogate, care a acordat, pentru produsele din țările cele mai puțin dezvoltate, accesul fără taxe vamale și contingente.

UN SUSȚINĂTOR AL REGULILOR COMERCIALE MULTILATERALE

UE promovează așezarea relațiilor comerciale dintre toate țările, fie ele dezvoltate sau mai puțin dezvoltate, pe reguli comerciale multilaterale în avantajul tuturor țărilor, mai ales al celor în curs de dezvoltare. De aceea UE este un puternic susținător al OMC și a jucat întotdeauna un rol activ în discuțiile și negocierile OMC privind comerțul cu produse agricole. UE este angajată activ în realizarea „Agendei Doha privind Dezvoltarea” (ADD)⁴, negocieri al căror scop este continuarea liberalizării comerțului însoțită de accentuarea dezvoltării. În privința agriculturii, acordul la care s-a ajuns în august 2004 a pregătit terenul pentru negocieri ulterioare care ar putea rezulta

într-o liberalizare considerabil mai mare a comerțului agricol în comparație cu negocierile comerciale anterioare („Runda Uruguay”). Acordul este în concordanță cu reforma PAC realizată de UE. El ar trebui să aducă cu sine o reducere substanțială a sprijinului acordat agriculturii, sprijin ce distorsionează comerțul, să conducă la eliminarea practicilor concurențiale la export care distorsionează comerțul, și să contribuie la o deschidere semnificativă a piețelor pentru produse agricole, permițând totodată un tratament special pentru produsele sensibile. Toate țările în curs de dezvoltare vor beneficia de tratament special, ceea ce le va permite să liberalizeze mai puțin pe o perioadă mai îndelungată.

⁴ Lansată în noiembrie 2001 la Doha, Qatar.

AL DOILEA MARE EXPORTATOR MONDIAL – ȘI CEL MAI MARE IMPORTATOR

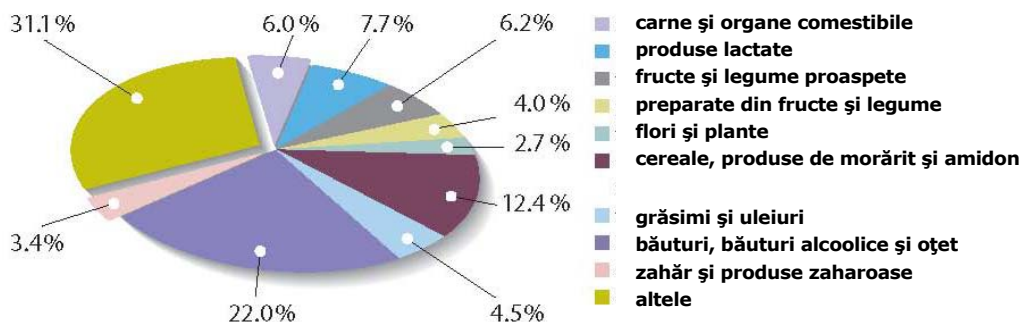
Agricultura europeană este un actor important pe piețele mondiale de produse agricole. Capacitatea agriculturii europene de a produce cantități mari de produse agricole, precum și diversitatea și calitatea acestor produse, au făcut din UE un mare exportator de produse alimentare (al doilea mare exportator mondial, cu exporturi de produse agricole în valoare de 61,088 miliarde de Euro în anul 2002).

Dar nu este vorba în totalitate de o circulație în sens unic. UE este și cel mai mare importator mondial de produse agricole. În 2002, importurile de produse agricole au fost estimate la 61,274 miliarde Euro.

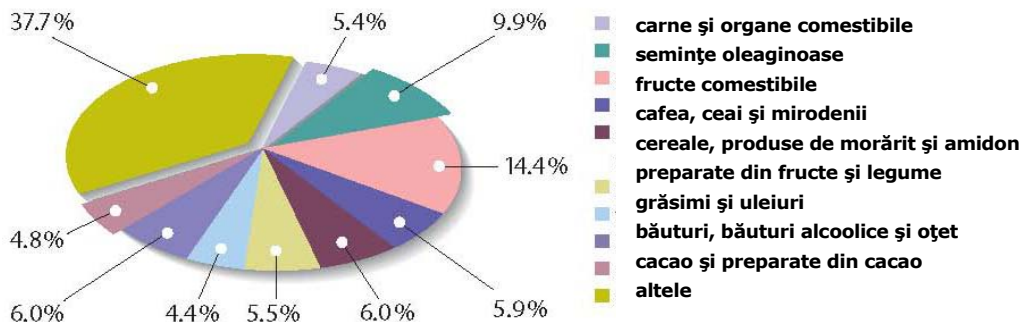
Din 1990 încoace, poziția de exportator net a UE a scăzut în fiecare sector.

PRINCIPALELE EXPORTURI ȘI IMPORTURI DE PRODUSE AGRICOLE

Principalele exporturi de produse agricole ale UE (distribuția % după valoare – 2002).

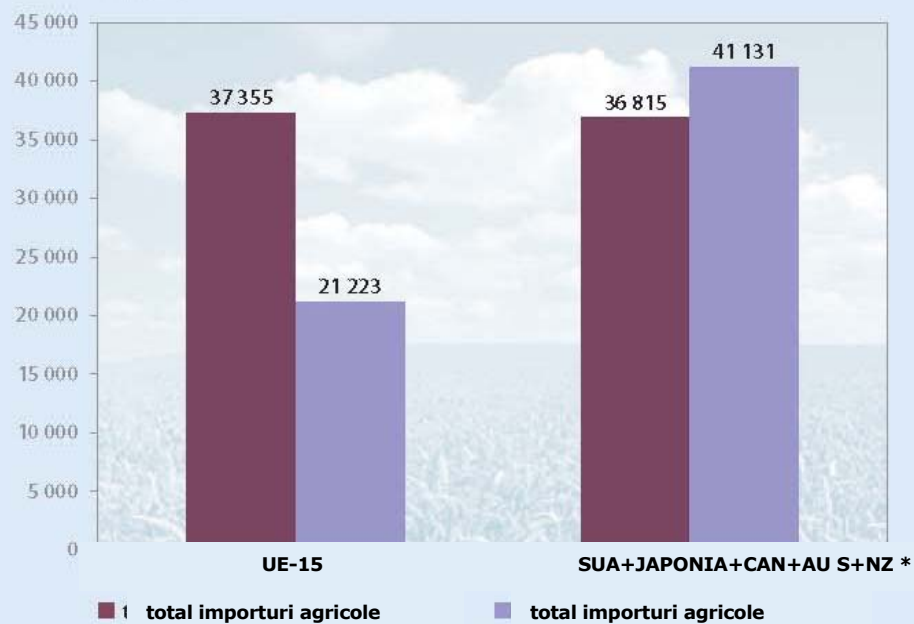
Principalele importuri de produse agricole ale UE (distribuția % după valoare – 2002)

Sursa pentru ambele grafice: Comisia Europeană

PRINCIPALELE ȚĂRI IMPORTATOARE ȘI EXPORTATOARE ȘI ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE
(Media 2000-2002)

Milioane Euro

*CAN =Canada,AUS =Australia,NZ =Noua Zeelandă

Sursa: Eurostat; UN Comtrade

COMERȚUL CU ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE

Volumul de produse agricole importate de UE din țările în curs de dezvoltare și din cele mai puțin dezvoltate este deja impresionant și este mai mare decât cel al SUA, Japonia, Australia și Noua Zeelandă la un loc. UE poate astfel demonstra clar că nu este o „fortăreață”. Este un lider mondial care lucrează în favoarea unei îmbunătățiri treptate a liberalizării comerțului, folosind instrumente multilaterale și regionale/ bilaterale.

10. Cât costă PAC

PAC există de mai bine de 40 de ani ca una dintre cele mai importante politici pan-europene. Ca urmare, nu este surprinzător că bugetul PAC a reprezentat o proporție mare din bugetul general și din cheltuielile UE. Această situație s-a schimbat în prezent deoarece cheltuielile PAC au fost limitate și deoarece s-au elaborat alte politici de nivel european. Există însă câteva mituri legate de costul PAC, mituri care trebuie risipite.

PAC PARE SĂ AIBĂ UN COST RIDICAT

În primii ani de existență ai UE, PAC reprezenta o proporție semnificativă a cheltuielilor bugetare, peste două treimi în unele cazuri. Disciplina bugetară mai strictă, dezvoltarea de activități UE în alte domenii și o serie de reforme aduse PAC au avut ca rezultat scăderea acestei proporții. PAC costă aproximativ 50 miliarde de Euro anual. Aceasta reprezintă mai puțin de 50% din totalul bugetului UE. Mai puțin de 1% din PIB se cheltuiește pentru 5,5% din populație care lucrează în agricultură (în UE cu 15 State Membre, înainte de extinderea din 2004). Proporția PAC în PIB-ul UE este nu doar mică și în

scădere (de la 0,54% din PIB la începutul anilor 90, la 0,43% în 2004, cu tendința de a deveni 0,33% până în 2013). În plus, această proporție scade mult mai repede decât cheltuiala publică a UE (de trei ori mai repede în deceniul 1993-2003).

ÎN COMPARAȚIE CU ALTE CHELTUIELI PUBLICE, ESTE O SUMĂ REZONABILĂ

Mai mult, costul PAC trebuie văzut în context. De exemplu, suma totală reprezintă mai puțin de jumătate din cheltuielile cu protecția socială făcute de Germania. În medie, fiecare cetățean al UE contribuie cu 2 Euro pe săptămână la finanțarea PAC, aproximativ costul unui kilogram de mere sau a două pâini. Acesta nu este nici pe departe un preț mare de plătit având în vedere că se plătește pentru o sursă sănătoasă de hrană și un mediu rural activ. De asemenea, s-a schimbat destinația acestor bani: mai puțin pentru prime la export, mai puțin pentru sprijinirea pieței (stocuri de intervenție și altele asemenea), mai mult pentru plăți directe pentru producători și mai mult pentru dezvoltare rurală și zona rurală.

CONTROL BUGETAR

PAC funcționează într-un set de parametri stricti. Se fixează limite bugetare pentru a ține sub control cheltuielile anuale și multi-
anuale. Limitele de cheltuieli pentru vechea UE cu 15 State Membre au fost modificate pentru a ține seama de costurile extinderii pentru perioada de până în 2006. Cu toate acestea, limitele

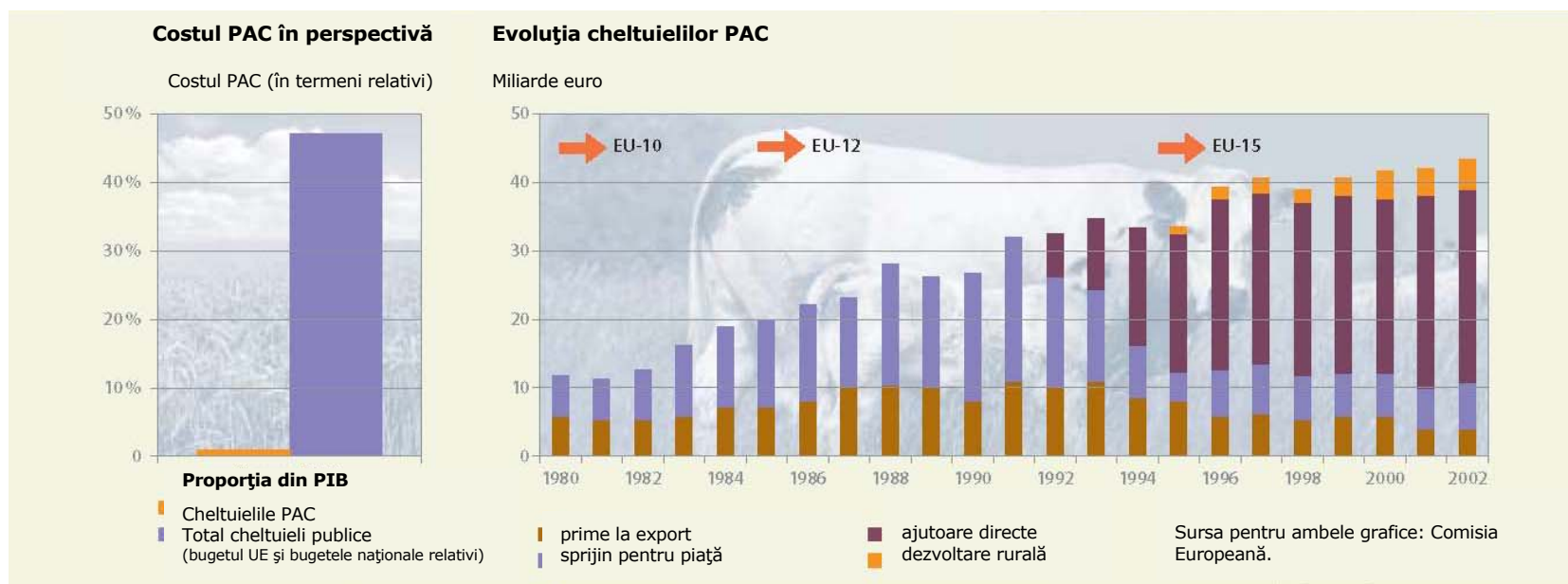
avute în vedere pentru măsurile de sprijinire a pieței și cele privind ajutorul direct pentru perioada 2007-2013 nu permit nici o creștere în termeni reali și vor deveni tot mai restrânse în fiecare an pe măsură ce plățile de ajutor direct acordate în cele 10 noi State Membre vor crește progresiv în această perioadă până ajung la nivelele aplicabile în celelalte 15 State Membre. În același timp, PAC a fost reformată (de trei ori în decurs de 10 ani), parțial cu scopul de a direcționa și ține sub control mai bine cheltuielile. Cheltuielile pentru PAC au fost înghețate (în termeni reali) până în 2013. Cheltuielile vor fi controlate strict – în

momentul de față este în curs de introducere un nou mecanism de disciplină și control financiar pentru ca plafonul de cheltuieli să nu fie depășit.

COSTUL PAC ÎN PERSPECTIVĂ

Cheltuielile PAC indică o tendință clară:

- scăderea proporției lor în PIB-ul UE (de la 0,54% la 0,43%)
- scăderea proporției lor în bugetul UE
- scăderea proporției lor în totalul cheltuielilor publice din UE
- modificarea semnificativă în modalitatea de sprijinire

11. Satisfacerea cerințelor populației

Multe persoane nu înțeleg de ce fermierii sunt plătiți ca să cultive pământul. Inițial, scopul a fost acela de a asigura disponibilitatea produselor alimentare în orice moment și la prețuri stabile și de a asigura fermierilor venituri echitabile și regulate, indiferent de variațiile condițiilor climaterice. PAC a evoluat, și acum, mai mult ca oricând, ține seama de preocupările întregii societăți europene. În plus, UE și-a intensificat eforturile de a implica cetățenii în formularea politicii și de a-i ține la curent cu PAC.

În zilele noastre, într-o Europă îmbelșugată, cetățenii nu mai trebuie să-și facă probleme cu temerile legate de aprovizionarea cu produse alimentare sigure și disponibile în cantitatea cerută. Ei pot considera de la sine înțeles că vor găsi cantități corespunzătoare din produsele pe care le doresc. Preocupările lor se concentrează acum mai mult asupra metodelor de producție a alimentelor, asupra atenției acordate cerințelor pieței, mediului înconjurător, siguranței alimentelor, calității acestora și protecției animalelor.

Iar cetățenii sunt mult mai îndeaproape implicați în procesul de luare a deciziilor. Acest lucru se realizează pe mai multe căi:

- consultări oficiale și neoficiale prin intermediul conferințelor, dialogului cu societatea civilă, și comitetelor consultative;

- consultări video și pe Internet;
- sondaje și campanii de informare;
- descentralizarea, la nivelurile regionale și locale, a procesului decizional privind elaborarea și punerea în aplicare a politicii agricole (în special componenta de dezvoltare rurală). În plus, în virtutea convenției, Parlamentul European va avea noi puteri în procesul decizional privind PAC, ceea ce va permite intervenția unei alte surse de influență asupra procesului.

Cetățenii trebuie să știe că PAC nu este elaborată și aplicată de „Bruxelles”. Ea este alcătuită prin negociere de cele 25 de State Membre UE. Și este aplicată pe teren de către Statele Membre. Rolul Comisiei Europene este să asigure că aplicarea se face eficient și echitabil.

Reduceri accentuate ale costului real al PAC constituie o demonstrație clară a capacității PAC de a răspunde dorințelor cetățenilor. PAC este adaptată cerințelor fiecărui Stat Membru, răspunzând astfel dorințelor societății într-o manieră specifică.

12. PAC -

promovarea agriculturii durabile într-un mediu global

În domeniul agriculturii, rolul UE a fost întotdeauna acela de a ajuta la:

- asigurarea unei aprovizionări stabile a populației cu alimente sigure și la prețuri convenabile;
- asigurarea unui nivel de viață rezonabil pentru fermierii UE, permițând totodată agriculturii să se modernizeze și să se dezvolte;
- asigurarea continuării practicării agriculturii în toate regiunile UE.

Pe măsură ce PAC s-a dezvoltat și a devenit tot mai complexă, în concordanță cu cerințele cetățenilor UE, următorii factori au căpătat o importanță mai mare:

- grija pentru bunăstarea societății rurale;
- îmbunătățirea calității hranei în Europa;
- garantarea siguranței alimentelor;
- asigurarea protecției mediului pentru generațiile viitoare;
- asigurarea unor condiții mai bune pentru sănătatea și protecția animalelor;
- realizarea tuturor celor de mai sus cu cheltuieli minime pentru bugetul UE (care este finanțat în principal de contribuabili, respectiv cetățenii obișnuiți).

unul din actorii mondiali principali în domeniul agriculturii și alimentației.

Cum aş putea afla mai multe despre PAC?

Site-ul de Internet al Comisiei Europene: Agricultură și dezvoltare rurală

http://europa.eu.int/comm/agriculture/index_en.htm

Adresa poștală:

European Commission
DG Agriculture
Internal and External Communication
200 Rue de la Loi
B-1049 Brussels

Belgium

Email:

agri-library@cec.eu.int

UE are un model special de agricultură care răspunde cerințelor societății civile – în privința așteptărilor acesteia referitoare la producția de alimente, siguranța alimentelor, standardele de mediu și conservarea mediului rural, relațiile cu lumea în curs de dezvoltare (comerțul agricol) și valoarea obținută în schimbul banilor plătiți ca impozite. PAC este vehiculul care pune la dispoziție toate acestea. Drumul de la sprijinirea supraproducției la un sistem orientat către piață, care acordă importanța cuvenită mediului înconjurător, a fost un drum lung. Iar această „evoluție verde ” va continua.

Astăzi, PAC este o opțiune politică a societății noastre. Puțini își pot imagina cum ar fi zonele rurale și tradițiile alimentare ale Europei în absența ei. Este nevoie de sprijinul consumatorilor, contribuabililor și societății în general pentru a preveni riscul abandonării pământului, degradării mediului înconjurător rural, pierderii locurilor de muncă și chiar al declinului structurii sociale din multe din zonele noastre rurale. În plus, PAC și alte politici UE au condus la crearea unei mari piețe unice de produse agricole în UE și au ajutat UE să devină

AGRICULTURA ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ ÎN PAS CU TIMPUL

CONTINUITATE ȘI SCHIMBARE

Asigurarea continuității înseamnă adesea promovarea schimbării. Acest lucru este foarte adevărat pentru politica agricolă comună (PAC). Din 1962 de când a fost fondată, PAC a cunoscut un proces continuu de adaptare și reformă pentru a menține un sector care este vital nu numai pentru comunitatea fermierilor ci și pentru societate în ansamblu.

Cu certitudine rolul PAC s-a schimbat: imediat după cel de al doilea război mondial scopul PAC a fost acela de a asigura autosuficiența în produse agro-alimentare și stabilizarea turbulențelor pieței agricole. La începutul anilor '80 aceste obiective au fost atinse, înlăturând definitiv spectrul penuriei alimentare de pe continentul european și asigurând un standard de viață corespunzător fermierului și familiei sale. În realitate anumite obiective inițiale ale PAC au fost chiar depășite. Deoarece productivitatea agricolă a cunoscut o creștere fără precedent, PAC a condus la un sistem ce a stimulat producția intensivă pe scară mare uneori cu consecințe serioase pentru mediu, bunăstarea animalelor și calitatea alimentelor. Rezultatul: lacuri de lapte și muni de carne pe care consumatorii nu puteau să le consume, dar pe care contribuabilul trebuia să le plătească.

Schimbarea priorităților sociale și economice reclamă un nou concept pentru agricultura europeană. Reforma din 1992 a fost un mare pas înainte în această direcție: ea a adus producția la nivelul consumului încurajând, în același timp, practicile productive mai puțin intensive, și prietenoase față de mediul înconjurător. Cu toate acestea mai sunt încă multe de făcut, iar dacă nu reușim să acționăm astăzi vom sfârși prin a plăti foarte scump mâine. Simplu, nu vom fi capabili să răspundem oportunităților ce se întrevăd precum schimbarea preferințelor consumatorului, extinderea spre est a Uniunii, iar competitivitatea scăzută a agriculturii europene se va menține. Consecințele vor fi în mod egal dăunătoare fermierilor, consumatorilor și contribuabililor: vom avea noi surplusuri, reducerea veniturilor fermierilor, inflamarea bugetului și reducerea sprijinului public.

Reformele propuse de Agenda 2000 a Comisiei Europene arată cum poate fi pus în practică un model viabil pentru agricultura europeană. Reducerea prețurilor administrate și creșterea plăților directe va fi în beneficiul fermierului european prin stimularea consumului pe piețele europene stagnante, creând oportunități pentru concurența de pe piețele internaționale ce se anunță promițătoare fără a mai apela la subvenții pentru export. Politica de dezvoltare rurală, care constituie al doilea nou stâlp de temelie al PAC, va contribui la remunerarea directă a fermierilor pentru serviciile pe care ei le furnizează societății, precum protecția mediului și prezervarea patrimoniului rural, care de asemenea constituie o importantă sursă pentru noi locuri de muncă și cultură regională.

Comunitatea fermierilor va juca un rol important în secolul 21. Numai fermierii noștri pot furniza consumatorilor alimente care să răspundă exigențelor lor înalte referitoare la calitatea și securitatea alimentelor și la standarde ecologice și de bunăstare a animalelor. Dacă dorim ca fermierii europeni să îndeplinească aceste cerințe, societatea trebuie să fie pregătită să-i sprijine printr-o politică agricolă reformată. Reforma vizează tocmai reconcilierea PAC cu preocupările și ambițiile cetățenilor europeni.

Această broșură intenționează să contribuie mai bine la înțelegerea trecutului, prezentului și viitorului unei politici care, chiar dacă uneori este greșit înțeleasă, rămâne unul din fundamentele Uniunii Europene.

Franz Fischler

Membru al Comisiei Europene, responsabil cu Agricultura și Dezvoltarea Rurală

PESTE TREIZECI DE ANI DE POLITICĂ AGRICOLĂ COMUNĂ

Statele fondatoare ale Comunității Economice Europene au fost de acord că agricultura trebuie inclusă în piața comună. Pentru aceasta era nevoie de o politică agricolă comună care să armonizeze diferitele mecanisme naționale de sprijin și să stabilească niște bariere vamale comune pentru bunurile venind din țările nemembre. Politica agricolă comună (PAC) a fost una din primele politici decise la nivel comunitar.

Principiile funcționării și traducerea în practică a PAC au fost stabilite în cadrul unei conferințe ce a reunit în 1958, la Stressa (Italia), miniștrii agriculturii din cele șase țări membre.

Trei principii fundamentale stau la baza politicii agricole comune:

- a) crearea și menținerea unei **singure piețe și a unor prețuri comune** (o singură piață în care produsele agricole circulă liber);
- b) respectul noțiunii de **preferință comunitară** (în comerțul agricol se manifestă preferința pentru mărfurile produse în interiorul Comunității, cumpărătorii de produse necomunitare trebuie să plătească un supracost);
- c) **solidaritatea financiară** (statele membre participă împreună la constituirea resurselor și beneficiază de finanțarea cheltuielilor legate de PAC);

Cele trei principii sunt interdependente neputând fi aplicate separat.

De-a lungul timpului aplicarea celor trei principii a adus mari servicii Comunității astfel că: securitatea aprovizionărilor a fost asigurată pentru principalele categorii de mărfuri alimentare; cei zece milioane de agricultori, cât numără Uniunea Europeană astăzi, sunt printre cei mai productivi din lume; ei produc bunurile alimentare esențiale pentru întreaga Uniune, iar prin exporturile comerciale și prin intermediul ajutorului alimentar contribuie și la hrănirea unui număr important de persoane din alte părți ale globului. Grație PAC, Uniunea Europeană a devenit o putere agricolă iar amenințarea penuriei alimentare a dispărut pentru consumatorul comunitar.

Nu numai că a confirmat și a dezvoltat vocația agricolă a Europei, dar în Europa occidentală PAC a contribuit esențial la menținerea unui anumit echilibru între oraș și sat și între interesele agricultorilor și cele ale consumatorilor. Mai mult, PAC a reușit să mențină în mediul rural o populație agricolă dinamică încetinind exodul populației rurale către marile aglomerații urbane, fenomen ce ar fi fost mult mai greu de stăpânit în lipsa unei astfel de politici.

Definite prin Tratatul de la Roma și explicitate prin conferința de la Stressa, obiectivele PAC au fost puse în aplicare treptat între 1958 și 1968, perioada realizării pieței unice a produselor agricole. Primele produse au fost supuse reglementărilor pieței comune în 1962. Prețurile comune însă, au fost aplicate începând din 1968.

În vederea finanțării unitare a PAC, în ianuarie 1962 Consiliul a decis crearea Fondului European de Orientare și Garanții Agricole (FEOGA). Fondul are două secțiuni distincte și anume: secțiunea orientare" destinată ajustării structurilor agricole și modernizării agriculturii; secțiunea garanții" ce reprezintă peste 90% din FEOGA și este destinată transunerii în practică a celor trei principii fundamentale. FEOGA reprezintă cea mai mare componentă a bugetului comunitar, reprezentând încă circa 50% din totalul bugetului comunitar.

În scopul înființării **pieței unice a produselor agricole**, prețurile acestora au fost unificate. Pentru a evita însă ca agricultorii din țările cu prețuri ridicate să fie obligați să accepte reduceri de preț, prețurile unice au fost stabilite pentru fiecare produs la cel mai înalt nivel existent. Datorită acestui fapt prețurile unice comunitare la majoritatea produselor agricole s-au situat constant peste prețurile pieței mondiale, iar diferența dintre acestea nu a încetat să crească.

Respectarea principiului **preferinței comunitare** presupune ca produsele comunitare să rămână mai ieftine decât produse similare importate, astfel încât consumatorul să prefere produsele comunitare mai ieftine. În acest scop importurile au fost supuse unei taxe de intrare cunoscută sub numele de prelevare la import, determinată ca diferența dintre prețul la frontieră și prețul de referință la intrare (preț prag, preț de intrare, preț ecluză, etc.) stabilit anual de către instituțiile europene. Taxa de prelevare determină scumpirea produselor extra-comunitare peste nivelul prețurilor interne. În paralel, s-a introdus un sistem de subvenționare a exporturilor (restituiri la export) pentru a permite produselor comunitare mai scumpe să fie competitive pe piața mondială.

Principiul **solidarității financiare** se realizează prin utilizarea bugetului comunitar ca principal instrument financiar pentru aplicarea măsurilor PAC. Statele membre nu-și mai sprijină direct proprii agricultori din bugetul național. Ele contribuie la constituirea bugetului comunitar, din care apoi se finanțează toate cheltuielile legate de aplicarea măsurilor PAC.

Piața agricolă unică este fără îndoială un succes. Numai schimburile agricole intracomunitare au crescut între 1973 și 1995 de la 15 miliarde ECU la 120 de miliarde ECU. Consumatorii comunitari au cel mai mult de profitat. Ei pot opta astăzi pentru o gamă de produse greu de imaginat în urmă cu câțiva ani. În ciuda creșterii prețurilor, procentul din bugetul de familie alocat alimentației în Uniunea Europeană a scăzut în ultimii treizeci de ani de la 28 la 19,5%.

Eficiența și productivitatea agriculturii s-au ameliorat continuu. Pe măsură ce Comunitatea a atins, iar pe urmă a depășit, nivelul de autosuficiență, numărul exploatațiilor agricole și cel al agricultorilor s-a redus. Cele șase țări fondatoare ale Comunității numără astăzi cu 50 % mai puțini agricultori decât acum treizeci de ani.

Contribuția agriculturii la produsul intern brut, chiar dacă redusă, nu este totuși de neglijat, aceasta atingând în medie la nivelul celor 15 state membre 1,7 %. Sub această medie se situează Marea Britanie, Germania, Belgia, Austria, Finlanda, Suedia și Luxemburgul iar peste ea celelalte țări membre și în special Irlanda și Grecia.

În ciuda preferinței comunitare, PAC nu a împiedicat creșterea importurilor agricole din afara Comunității. De altfel, astăzi UE importă mai multe produse agricole decât exportă, fapt care face ca balanța sa comercială cu restul lumii să fie deficitară, acest deficit depășind la ora actuală 20 miliarde de ECU.

Importurile agricole comunitare constau în produse tropicale, sucuri de fructe și oleaginoase destinate furajării animalelor. UE exportă mai ales cereale, carne de vită, unt și vin fiind un furnizor considerabil la nivel mondial pentru aceste produse.

Ca și Uniunea Europeană, și celelalte țări din grupul celor mai industrializate - fie că este vorba de SUA, Japonia sau țările vest europene nemembre - practică un nivel ridicat de subvenționare a agriculturilor lor. Stabilirea acestui nivel ridicat de susținere a agriculturii a fost inevitabilă în momentul când guvernele țărilor respective au decis să asigu-re securitatea alimentară a popoarelor lor și dezvoltarea echilibrată a zonelor urbane și rurale.

Aceste două opțiuni strategice au fost plătite scump. De asemenea, veniturile agricole au trebuit să poată susține comparația cu salariile din celelalte sectoare ale economiei.

Principiile PAC

- *unicitatea pieței și a prețurilor*
- *preferința comunitară*

- solidaritatea financiară

Menținerea acestor principii de bază reprezintă siguranța conferită de Uniunea fermierilor și lumii agricole. Pe viitor politica prețurilor trebuie să fie mai competitivă pentru a face față concurenței inevitabile atât pe piața internă cât și pe piețele mondiale. Pentru aceasta a fost instaurat un sistem de plăți directe în favoarea celor 10 milioane de agricultori ai UE. Reforma PAC incită agricultorii să recurgă la metode de producție mai puțin intensive. În felul acesta se vor reduce excedentele și se va realiza un impact pozitiv asupra mediului.

Fără îndoială complexitatea și rigiditatea acestor sisteme de sprijinire a agriculturii au contribuit la apariția unor probleme serioase cărora Uniunea Europeană și celelalte state trebuie să le facă față astăzi. Pe de o parte, PAC a constituit un veritabil succes, însă dacă analizăm prin prisma costurilor, a excedentelor și a ajutorului acordat acelor agricultori ce ar avea cea mai mare nevoie, bilanțul nu este atât de pozitiv.

Politica agricolă și dezvoltarea economică

Toate țările puternic industrializate practică o politică agricolă organizată și uneori foarte complexă. Lucrul acesta este valabil atât pentru Canada, Japonia, Elveția cât și pentru Uniunea Europeană. În revanșă, țările cu putere de cumpărare mai puțin ridicată dar mai ales țările în curs de dezvoltare intervin destul de puțin pentru sprijinirea sectorului agricol. Astfel, toate țările dezvoltate simt nevoia sprijinirii agriculturii cu scopul de a asigura un venit comparabil celorlalte sectoare economice. Tendința de globalizare a economiei mondiale și de liberalizare a comerțului mondial au necesitat regândirea politicilor agricole în sensul înlăturării acelor măsuri de politică agricolă menite să distorsioneze funcționarea normală a piețelor naționale și internaționale.

LECȚIILE TRECUTULUI ȘI NECESITATEA REFORMEI

Ca orice politică dinamică, și PAC a suferit de-a lungul timpului ajustări și modificări atât în scopul adaptării la noile circumstanțe și priorități cât și datorită evoluțiilor pieței și tehnologiilor. Au fost făcute eforturi însemnate, în special pentru limitarea producției excedentare, reducerea costurilor bugetare și împiedicarea prăbușirii veniturilor agricole. Primele măsuri de reformă, s-au lovit însă de rigiditatea funcțională a sistemului creat de PAC. Sistemul de subvenționare, bazat pe garantarea prețurilor de producție, a dat naștere la dependențe structurale greu de ajustat. Prima modificare a PAC a fost operată în 1979, însă schimbări importante au fost introduse între 1984 și 1988. Reamintim că sistemul garantării prețurilor de producție constituia miezul PAC. Înainte de aplicarea modificărilor menționate, agricultorii primeau un preț minim pentru produsele lor, chiar dacă aceste produse erau excedentare și contribuiau la acumularea stocurilor comunitare de intervenție, ce trebuiau ulterior exportate pe piața mondială apelând la subvenții. Totuși, sistemul de susținere a prețurilor a permis Comunității să atingă gradul de autosuficiență la majoritatea produselor agricole. În 1973, nevoile comunitare de cereale, carne de vită, produse lactate, carne de pasăre și legume erau asigurate în proporție de 100 % din producția proprie. Chiar dacă Uniunea Europeană s-a extins de la nouă la doisprezece și apoi la cincisprezece state membre, fiecare dintre sectoarele menționate mai sus a continuat să degaje excedente considerabile.

Uniunea Europeană producea înainte de 1993 cu 20% mai multe cereale decât avea nevoie. Chiar dacă luăm în considerare exporturile și stocurile strategice, excedentul rămas este destul de important. Fără o acțiune concertată de reformă acest dezechilibru crescând al pieței s-ar fi agravat. Înainte de 1993, producția agricolă a Comunității Europene creștea în medie cu 2% în timp ce cererea stagna sau chiar era în scădere.

În anumite sectoare ale agriculturii, progresul științei și tehnologiei a permis agricultorilor o sporire remarcabilă a randamentelor, ceea ce a contribuit la o agravare a excedentelor. Între 1970 și 1990

randamentele cerealiere s-au dublat în Franța și Olanda. În același timp, randamentele la lapte în aceste două țări precum și la zahăr din Italia au crescut cu 50%.

Schimbările înregistrate în gustul consumatorului, precum o scădere a atracției pentru carnea roșie sau pentru produsele lactate, au accentuat dezechilibrul între cerere și ofertă. Pe de altă parte, produsele importate, în particular oleaginoasele și așa numitele produse de substituție a cerealelor, ce beneficiază de acces liber pe piața comunitară, continuă să fie mai avantajoase decât cerealele în furajarea animalelor. Aceste produse câștigă noi segmente din piața europeană deoarece acestea rămân în continuare foarte competitive. Lacunele PAC le dă posibilitatea evitării rigorilor principiului preferinței comunitare concurând în felul acesta cerealele comunitare pe care le substituie cu succes în consumul animalelor.

În ciuda eforturilor făcute pentru a împiedica o nouă creștere a costurilor bugetare aferente PAC, sumele din bugetul comunitar alocate anual agriculturii nu au încetat să crească; de la 26 miliarde în 1988 acestea s-au ridicat la 36 miliarde în 1992 atingând 37,7 miliarde ECU în 1995, continuând să crească în ciuda reformei întreprinse în 1992, dar de data asta într-un ritm inferior. Anul financiar 1994 a fost primul an în care efectele bugetare ale reformei din 1992 au fost simțite. Proporția bugetului comunitar consacrată agriculturii s-a diminuat în termeni relativi astfel că dacă în 1988 aceasta era de 63%, în 1994 ea s-a redus la 55% pentru ca în 1996 să atingă 50,5% din cheltuielile bugetare ale UE. Această situație însă, nu este decât reflectarea creșterii cheltuielilor consacrate altor politici, în special celor referitoare la dezvoltarea socială și regională.

Dacă până în 1993 sumele suplimentare erau în principal absorbite de acumularea stocurilor excedentare și de subvențiile necesare desfacerii lor pe piețele mondiale, după 1993 acestea au fost canalizate către compensarea pierderilor de venit rezultate din reducerea susținerii prețurilor.

În 1991 PAC se găsea în situația în care practic ea nu mai aducea un sprijin indispensabil agricultorilor, nici micilor exploatații și nici celor situate în regiunile defavorizate ale Uniunii. Practic resursele financiare comunitare erau prost alocate. Încercările pentru operarea unor modificări substanțiale vizând reducerea costurilor bugetare și comprimarea excedentelor au fost temperate. Totuși, pentru cea mai mare parte a produselor, garanțiile acordate au fost supuse unor plafoane. În felul acesta agricultorii ce nu respectau plafoanele erau obligați să suporte o taxă necesară desfacerii excedentelor. Cu toate aceste ajustări bugetul comunitar nu a încetat să crească. În același timp consumatorul comunitar trebuia să suporte creșterea prețurilor cu amănuntul la alimente. Între 1985-1991 indicii prețurilor agricole au crescut cu 17,9% în timp ce prețurile alimentare cu amănuntul au crescut cu 30% în aceeași perioadă.

Cu siguranță înainte de 1992 PAC se găsea într-un impas. În timp ce agricultorii făceau sacrificii, eforturile lor erau puțin benefice consumatorilor și contribuabililor. Mai mult, până în momentul declanșării reformei, PAC a evoluat de așa manieră încât 20 % din fermieri primeau peste 80% din resursele bugetare agricole. Aceștia reprezentau în general exploatațiile cele mai mari și cele mai eficiente. Cel mai puțin au beneficiat de ajutorul acordat prin PAC fermele mici, ele nefiind în măsură să profite pe deplin nici de noile tehnologii sau metodele intensive de producție. Singura lor soluție rămânea abandonarea terenului care nu le mai asigura mijloacele necesare existenței. Importul de furaje ieftine a câștigat segmente importante de piață în detrimentul cerealelor europene ale căror excedente au dat naștere la stocuri uriașe devenite de acum structurale. În anumite părți ale Uniunii supra-exploatarea terenurilor, prin folosirea de îngrășăminte și pesticide, a condus la o creștere fără precedent a randamentelor, în timp ce regiunile agricole marginale au fost tot mai mult afectate de exodul rural și deșertificare. O acțiune energetică se impunea de urgență.

În primăvara lui 1991 Comisia Europeană a propus o reformă radicală a PAC dar care păstra neatins cele trei principii fundamentale ale PAC: unicitatea pieței, preferința comunitară și

solidaritatea financiară, însă axa dispozitivului de sprijin al agriculturii se schimba. Ea nu se mai baza pe susținerea prețurilor agricole ca înainte, ci pe susținerea veniturilor fermierilor printr-un sistem de plăți compensatorii directe. În felul acesta prețurile administrate ale cerealelor și cărnii de vită au fost substanțial reduse, o parte a suprafeței destinată cerealelor a fost retrasă din cultură și "pusă la păstrat" sau destinată altor scopuri. Grație sistemului de susținere directă a veniturilor agricole, folosit deja în cazul altor produse agricole, agricultorii sunt îndreptățiți la plata unei compensații pentru acoperirea pierderilor de venit determinate fie de reducerea prețului minim garantat, fie ca urmare a diminuării producției prin scoaterea din cultură a terenurilor. Măsurile vizând reducerea excedentelor sunt întărite printr-o serie de măsuri de acompaniere destinate atenuării efectelor cauzate de abandonarea terenului. Aceste măsuri se referă la ajutoare în favoarea promovării agriculturii ecologice, la un sistem de pensionare anticipată pentru a permite tinerilor să devină agricultori, gestiunea rezervațiilor naturale și programe de împădurire a terenurilor scoase din cultură. Fără aceste măsuri exodul rural s-ar fi putut accelera .

Ansamblul măsurilor de reformă, prevăzute să fie introduse gradual pe parcursul unei perioade de trei ani, a fost aprobat de către miniștrii agriculturii din cele douăsprezece țări membre în iunie 1992.

REFORMA PAC

a. Primele etape

Tinerii agricultori se pregătesc să exerseze o meserie din ce în ce mai evoluată. Ei sunt deschiși soluțiilor de viitor și rolului pe care ei îl au de jucat în organizarea lumii rurale.

Primele reacții ale Comunității la efectele negative ale PAC, au apărut la sfârșitul anilor '70. Deși modeste, în 1979 au fost operate primele schimbări la sistemul prețurilor nelimitat garantate. S-a decis astfel, să se introducă o taxa de co-responsabilitate la producția de lapte cu scopul transferării asupra producătorilor a unei părți din cheltuielile de stocaj și a subvențiilor necesare exportării pe piața mondială a excedentelor acumulate. În scurt timp însă taxa de co-responsabilitate stabilită s-a dovedit insuficientă pentru stoparea creșterii producției de lapte.

Anul următor însă, miniștrii agriculturii au recunoscut, în principiu, că PAC trebuie să ia în considerare o anumită limitare a producției. Pentru a restrânge oferta la nivelul cererii (consumul intern plus export), în 1984 a fost introdus sistemul cotelor la producția de lapte. În 1988 au fost operate schimbări radicale în PAC. În această direcție, Consiliul Miniștrilor a decis să limiteze cheltuielile agricole suportate pe viitor de Comunitatea Europeană. Creșterea cheltuielilor agricole trebuia să rămână net inferioară ritmului de creștere al PIB din Comunitate. S-a instituit astfel o "linie directoare" obligatorie constând în fixarea unui plafon al cheltuielilor bugetare agricole. În noile condiții rata creșterii cheltuielilor pentru agricultură nu mai putea să depășească 74% din rata de creștere a PIB-ului comunitar.

Cei Doisprezece au decis atunci să aplice plafoane pentru garanțiile acordate principalelor produse comunitare, excepție făcând laptele, pentru care sistemul cotelor fusese stabilit în 1964, și zahărul ce fusese dintotdeauna supus regimului cotelor la producție. Aceste limitări, denumite stabilizatori, sunt mecanisme destinate a controla cheltuielile comunitare aferente organizării comune a pieței. Stabilizatorii se aplică pe baza unui principiu fundamental: dacă producția depășește un nivel determinat (cantitatea maximă garantată, CMG), atunci sprijinul acordat agricultorilor se reduce automat. Reducerea se aplică însă ansamblului producției și nu numai părții ce depășește CMG. Pentru cereale, CMG a fost fixat la 160 de milioane de tone pe an. În cazul depășirii acestui plafon se proceda la reducerea prețului cu 3% pe parcursul anului următor recoltei luate în considerare.

Reducerile de preț fiind cumulative, orice producție care depășea CMG a doua oară dădea naștere unei noi reduceri de prețuri de 3%.

Stabilizatorii au avut un succes limitat. Acumularea excedentelor, în special în sectoarele cărnii de bovine și laptelui, a continuat să cântărească greu în bugetul comunitar. În același timp, prețurile pe piețele cerealiere mondiale, reflectând devalorizarea dolarului în raport cu monedele comunitare, a antrenat o creștere a costului subvențiilor la export. Conjunctura internațională nefavorabilă a condus la pierderea de către Comunitate a unor piețe tradiționale la export precum republicile din fosta URSS și anumite regiuni din Orientul Mijlociu.

Toate aceste evoluții au făcut ca trei ani mai târziu reforma întreprinsă în 1988 să se dovedească deja ineficientă. Există totuși un sector în care PAC s-a dovedit foarte eficace - dezvoltarea rurală în ansamblul său.

PAC a asigurat încă de la început fonduri pentru sprijinirea modernizării și restructurării sectorului agricol. Primul program finanțat din secțiunea "orientare" a Fondului European pentru Orientare și Garanții Agricole a demarat în 1972.

Începând cu 1988, Comunitatea a mobilizat simultan resursele din FEOGA (secțiunea "orientare"), din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDER) și din Fondul Social European (FSE) într-o acțiune concertată în beneficiul dezvoltării rurale. Obiectivul principal al dezvoltării rurale constă în diversificarea activităților economice din zonele rurale și dezvoltarea infrastructurilor aferente acestora în scopul susținerii sectorului agricol ce continuă să fie temelia Europei rurale.

În toate regiunile ce apelează la ajutorul său, FEOGA -Orientare încurajează investițiile destinate ameliorării competitivității exploatațiilor agricole, prin intervenții sub forma proiectelor de modernizare, instalarea tinerilor fermieri, instituirea unor programe de pensionare anticipată sau de ajutoare destinate agriculturii din zonele de munte și din zonele defavorizate.

De asemenea, măsurile întreprinse în acest domeniu contribuie în egală măsură la finanțarea acțiunilor menite să:

- reducă producțiile excedentare;
- amelioreze transformarea și comercializarea produselor agricole și silvice;
- amelioreze folosința neagrăcolă a terenurilor arabile;
- protejeze mediul înconjurător și să încurajeze împădurirea terenurilor.

În 1991 Comunitatea a lansat o nouă inițiativă destinată, în principal, regiunilor rurale. Această inițiativă denumită "Leader" este un program de auto-asistență a regiunilor periferice sau a colectivităților rurale numărând între 5.000 și 100.000 locuitori. Leader finanțează proiectele dezvoltate de asociațiile și grupurile locale în vederea diversificării bazei economice a zonelor rurale, promovării asistenței tehnice, furnizării de consultanță.

Aceste elemente ale programului de dezvoltare rurală, ce se derulează în Uniunea Europeană, au constituit precursorii măsurilor de acompaniere incluse în reforma PAC decisă în 1992 și destinată susținerii agricultorilor.

Câteva date importante în istoria PAC

- 1958 Conferința de la Stresa
- 1960 Comisia prezintă Consiliului propunerile sale privind elaborarea și implementarea PAC
- 1962 Primele reglementări ale pieței sunt decise.
- 1968 PAC intră în faza sa definitivă: aplicarea prețurilor comune.
- 1972 Primele directive socio-structurale sunt decretate.

- 1979 În fața creșterii fără precedent a excedentelor în producția de lapte se decide instituirea unei prelevări de co-responsabilitate.
- 1980 Consiliul Miniștrilor admite principiul fixării obiectivelor de producție.
- 1984 Sunt stabilite cote la producția de lapte.
- 1985 Comisia publică memorandumul denumit Perspectivele PAC - Cartea verde a Comisiei.
- 1988 Este instaurată disciplina bugetară și regimul zis de "stabilizatori".
- 1992 Reforma McShary este decisă.

b. Modificarea decisivă: deciziile adoptate în 1992

Conștientă de nevoia unei restructurări substanțiale, Comisia a înaintat noi propuneri de reformă în 1991. În aceste propuneri de reformă, Comisia a declarat că singura opțiune viabilă oferită agriculturii comunitare pe termen lung rezidă într-o politică de prețuri competitive. Numai această formulă permite Uniunii să facă față unei concurențe inevitabile, atât pe piața internă, cât și pe piețele mondiale. Reforma politicii agricole trebuie să-i încite pe agricultori să recurgă la metode de producție mai puțin intensive, care să reducă impactul negativ asupra mediului și să contribuie la diminuarea excedentelor.

Scopul noii politici agricole este să asigure corelarea ofertei cu cererea fără să afecteze viața fermierilor din mediul rural. Se vor schimba numai instrumentele financiare iar orice scădere a prețului va fi compensată printr-un sistem de plăți directe.

După mai mult de un an de discuții și negocieri, Consiliul de miniștri a adoptat oficial, în iunie 1992, reforma cea mai radicală pe care agricultura europeană a cunoscut-o în cei treizeci de ani de politică agricolă comună. Această reformă a fost inevitabilă pentru o Comunitate ce dorea să spargă cercul vicios: prețuri agricole garantate ridicate - supraproducție.

Toate ajustările mai puțin radicale întreprinse până în 1992 au eșuat. Reforma din 1992 a constituit fundamentul strategiei vizând plasarea PAC în centrul strategiei de dezvoltare rurală a Uniunii Europene.

Obiectivele sale esențiale sunt în număr de cinci:

- menținerea Comunității în rândul producătorilor și exportatorilor de produse agricole, prin creșterea competitivității agricultorilor săi, atât pe piețele interne cât și pe piețele de export;
- diminuarea producției până la nivelul cererii manifestate pe piață;
- concentrarea ajutorului pentru susținerea veniturilor asupra acelor ce au în mod evident cea mai mare nevoie de sprijin;
- încurajarea agricultorilor să nu-și abandoneze terenurile;
- protejarea mediului și dezvoltarea potențialului natural al satelor.

Elementul central al pachetului reformei a constat în reducerea prețurilor de intervenție la produsele cheie și scoaterea din cultură a terenurilor arabile. Pentru compensarea pierderilor de venit rezultate din aceste două măsuri, agricultorii primesc compensații sub formă de plăți directe pe hectar sau cap de animal. Reforma din 1992 a vizat cerealele, oleaginoasele, plantele proteice și carnea de bovine.

Prețurile minime garantate ale cerealelor s-au diminuat cu 29% pe parcursul a trei ani începând cu campania agricolă 1993/94. Prin această reducere prețurile cerealelor comunitare s-au apropiat de nivelul prețurilor de pe piețele mondiale. Preferința comunitară însă a fost menținută în limite rezonabile (aproape 40%) prin aplicarea unui preț minim la import. Anual, în funcție de cererea estimată pe piață, un procent din suprafața arabilă destinată cerealelor este retrasă din cultură.

Pentru primul an suprafața de bază retrasă din cultură s-a stabilit la 15% din suprafața cerealiară a UE.

Acordarea plăților compensatorii este condiționată de retragerea din cultură a procentului stabilit din suprafața de bază. Terenurile retrase din cultură pot fi utilizate în scopuri productive nealimentare, spre exemplu pentru producerea de cereale destinate fabricării de biocarburanți.

Producătorilor de cereale li se compensează direct și integral pierderea de venit rezultată din reducerea prețurilor garantate. Așa cum am menționat, compensarea este condiționată de retragerea din cultură a unui procent din suprafața cultivată cu cereale, oleaginoase și plante proteice. Plățile compensatorii directe pentru susținerea veniturilor sunt calculate pe baza randamentelor medii ale fiecărei regiuni agricole din UE. Pe aceeași bază se calculează și plățile compensatorii destinate să acopere pierderile de venit rezultate din retragerea din cultură a terenurilor. Micii producători (cei ce produc mai puțin de 92 tone de cereale pe an) primesc compensații fără obligația de înghețare a unui procent din suprafața cerealiară.

Trecerea de la sistemul de garantare a prețurilor la un sistem de sprijinire directă a veniturilor agricultorilor are darul să alinieze sectorul cerealiar la principiile aplicate celorlalte produse precum oleaginoasele, legumele transformate, uleiul de măsline și tutunul.

Un alt domeniu important al reformei McShary l-a constituit reducerea prețurilor garantate pentru carnea de bovine. Pe parcursul aceluiași trei ani, prețurile de intervenție au fost reduse cu 15%. Crescătorii de animale au fost compensați pentru pierderea de venit în două moduri. Cei ce folosesc pășunatul liber primesc o primă suplimentară pe cap de animal destinată încurajării creșterii extensive a bovinelor în defavoarea creșterii intensive în sistem industrial. Primele suplimentare nu se acordă fermierilor ce practică sistemul industrial, însă ei sunt compensați pentru pierderile rezultate prin reducerea prețurilor la carnea de bovine prin prețurile diminuate ale cerealelor furajere rezultate din măsurile de reformă din domeniul cerealelor. Mai mult, primele existente pentru tăurași și vaci de lapte au fost majorate. În cadrul sistemului reformat, agricultorii ce practică creșterea extensivă a animalelor au mult de câștigat. La fel și micii producători de cereale ce nu sunt obligați să apeleze la retragerea din cultură a terenurilor. Reforma din 1992 a condus la creșterea veniturilor brute ale fermierilor.

Schimbarea mecanismelor pieței pentru o serie de produse de bază a fost însoțită de o serie de măsuri de acompaniere. Acestea sunt destinate încurajării metodelor de cultură menite să protejeze mediul înconjurător (bazate pe utilizarea în mică măsură a îngrășămintelor și pesticidelor), finanțării programelor de împădurire a terenurilor și asigurarea gestionării terenurilor retrase din cultură. Mai mult Comunitatea cofinanțează regimul de pensionare anticipată mai avantajos pentru agricultorii cu vârste peste 55 de ani, lăsând astfel locul tinerilor agricultori.

Reforma McShary, chiar dacă radicală, s-a bazat pe principiile fundamentale ale PAC și a dat agricultorilor asigurarea că Comunitatea nu și-a schimbat angajamentul său fundamental în ceea ce-i privește. Chiar dacă prețurile au fost reduse, preferința comunitară a fost respectată. Piața unică a produselor agricole și prețurile unice au fost menținute. Ca și în cazul susținerii prețurilor, costul ajutoarelor directe plătite agricultorilor este suportat din bugetul comunitar fără să apară fisuri în ceea ce privește solidaritatea financiară. Datorită faptului că acordul din 1992 integrează ajutoare noi create în categoria cheltuielilor obligatoriu finanțate de Uniune, agricultorii sunt protejați contra riscului eventualelor reduceri ale nivelului compensațiilor în viitor.

IMPACTUL REFORMEI DIN 1992 ASUPRA CONSUMATORILOR ȘI FERMIERILOR

Reforma din 1992 a fost concepută să ajusteze oferta la nivelul cererii, în principal, prin reducerea ofertei (retragerea din cultură a terenurilor, continuarea sistemului cotelor pentru lapte, diminuarea producției de carne de vită, etc.), prin acordarea unei atenții sporite protecției mediului și folosirea mult mai rațională a resurselor de teren, precum și prin reducerea prețurilor minime garantate. Fermierii au fost compensați prin plăți directe, fiind stimulați să raționalizeze costurile de producție, să crească calitatea produselor, fiind ajutați să recâștige segmente din piețele interne ocupate de importuri și să se orienteze către noi piețe precum cele legate de biocombustibili. În paralel cu acestea, Uniunea a încurajat managementul terenurilor forestiere și dezvoltarea de surse adiționale de venit, în special bazate pe turism.

Chiar dacă secțiunea Garanții din FEOGA nu s-a diminuat în termeni reali, ponderea sa în bugetul comunitar s-a redus de la 64% în 1988 la 50% în 1997, cu accentul pe realizarea unei eficiențe sporite. Reducerea volumului producției a antrenat o scădere a costurilor legate de excedentul producției, în timp ce restricțiile privind subvenționarea exporturilor impuse de recente acorduri comerciale internaționale au disponibilizat resurse ce pot fi canalizate pentru sprijinirea măsurilor introduse de reformă. Intervențiile structurale finanțate din FEOGA-Orientare au crescut de la 1,3 miliarde ECU în 1989 la 3,6 miliarde ECU în 1995, sprijinind îmbunătățirea structurilor și condițiilor de producție, prelucrare și marketing al produselor.

Natura reformei are darul să schimbe modul de funcționare a sistemului de susținere a agriculturii. Pentru prima oară reforma stabilește nivele diferite de compensare în diferitele regiuni ale Uniunii, având ca bază de calcul statisticile privind producția și randamentul. Mai mult, suma compensațiilor vărsate nu va depinde numai de preț, ci și de cantitatea produsă.

Pentru cereale, compensațiile depind de numărul de hectare cultivate și de localizarea acestora, iar ajutorul acordat crescătorilor de bovine depinde de mărimea șeptelului și de metoda de creștere practică.

În sistemul anterior, bazat pe susținerea prețului indiferent de cantitățile produse, în momentul când prețurile erau înghețate agricultorul nu avea altă posibilitate de îmbunătățire a situației sale decât creșterea randamentelor, producând mai mult. Astăzi îi sunt compensate integral veniturile fără a fi obligat să producă mai mult.

Noul sistem de susținere directă a veniturilor nu mai crează o dependență a fermierului față de o anumită formă de intervenție publică, așa cum unele critici lasă să se înțeleagă. Sistemul de susținere a prețului anterior reformei, acordă de facto fermierului subvenții care, chiar dacă erau mai puțin vizibile, nu erau mai puțin reale. Un sistem bazat pe vânzarea directă către depozitele frigorifice ale Comunității, la prețuri dinainte garantate, a produselor ce nu aveau nici o șansă de competitivitate pe piețele mondiale nu avea mai nimic în comun cu principiile pieței libere. În noul sistem cea mai mare parte a veniturilor fermierilor provine de pe piață. Ajutorul pentru susținerea veniturilor constituie numai un supliment.

Reforma a determinat o stabilizare a producției la un nivel mai apropiat de consumul comunitar. Ea a frânat creșterea producției fără să antreneze totuși reduceri majore ale nivelurilor producției anterioare reformei. Singura rațiune de creștere a producției în viitor este găsirea de noi piețe de desfacere. Aceste piețe trebuie însă aprovizionate prin exporturi concurențiale și nicidecum prin exporturi subvenționate.

Cetățenii, în calitatea lor de contribuabili, doresc să-și vadă banii cheltuiți eficient. Ei trebuie însă să realizeze că beneficiază și își recuperează în mare parte investițiile făcute în agricultură în calitatea lor de consumatori. Multă vreme PAC a fost acuzată de creșterea artificială a prețurilor

produselor agricole, dar astăzi o familie din Uniunea Europeană cheltuiește 15% din bugetul său pe alimente în comparație cu 30% cât cheltuia în 1960. Una peste alta, fiecare cetățean comunitar plătește circa 100 de EURO pe an în contul PAC.

În consecință, consumatorii trebui să profite de aceste reduceri de preț, dar nu integral. Prețurile bunurilor alimentare vor crește cu siguranță mai încet pe parcursul anilor următori decât rata generală a inflației pe ansamblul economiei europene.

Există cu singuranță un domeniu în care consumatorii au avut de câștigat: calitatea. Din 1985, Comisia Europeană a introdus criteriile de calitate ca parte integrantă a PAC. Produsele de calitate trebuie să beneficieze de o bonificare în raport cu produsele de masă. În acest sens au fost introduse noi reglementări ce prevăd utilizarea de etichete speciale și de certificate de garantare a calității pentru a informa consumatorul că este vorba de un produs de calitate superioară. De asemenea, a fost adoptată o reglementare privind metodele de producție biologică a bunurilor agricole și alimentare, iar printr-o nouă directivă se protejează denumirile de origine controlate.

O atenție deosebită se acordă promovării și protejării specialităților regionale precum brânza obținută din lapte nepasteurizat, vinișor, carne afumată sau sărată obținute după procedee tehnologice tradiționale.

Această campanie de promovare a calității superioare a produselor nu trebuie să eclipseze eforturile vizând fixarea de norme de igienă severe pentru bunurile alimentare din comunitate și furnizarea de informații adecvate consumatorilor despre valoarea dietetică a alimentelor. Standardizarea nu trebuie în nici un caz să conducă la o uniformizare a produselor alimentare.

Reforma recompensează modelele de cultură și creștere a animalelor mai puțin intensive. Sistemul anterior de susținere a prețurilor pentru un nivel nelimitat al producției a încurajat nu numai recurgerea masivă la îngrășăminte și pesticide, dar și promovarea producțiilor cu randament ridicat. În fapt, confruntat cu o înghețare a prețurilor, producătorul nu a avut alte mijloace de creștere sau de menținere a nivelului anterior al veniturilor proprii decât producând mai mult la același preț. Acum, agricultorii pot să rămână în agricultură, lucru ce nu era posibil în sistemul anterior, când numărul exploatațiilor agricole se reducea într-un ritm de 3% pe an. Chiar dacă reforma nu a inversat complet această tendință, i-a încetinit cel puțin ritmul. Practic, ajutorul financiar este acum canalizat cu precădere către categoria de agricultori cea mai vulnerabilă și către modelele extensive de cultivare și creștere a animalelor.

Grație acestor argumente și datorită faptului că reforma a pus accent pe măsurile de acompaniere ecologică și socială, programul reformei a devenit pivotul strategiei de piață al Comunității în vederea unei dezvoltări rurale echilibrate.

RĂSPUNSUL LA O PREOCUPARE SOCIALĂ: PROTECȚIA MEDIULUI

Reforma PAC a stabilit participarea activă a agricultorilor la protecția mediului. Operațiunile de împădurire sau de gestiune a suprafețelor forestiere sunt astăzi remunerate precum orice altă activitate economică. Păstrarea patrimoniului rural al Uniunii Europene și al satelor europene au mult de câștigat din aceste noi activități introduse prin reforma din 1992.

În Europa, secole de agricultură au dat un anumit contur peisajului rural. Diversitatea rurală, varietatea florei și faunei sunt indisolubil legate de sistemele de agricultură practicate. În regiunile unde activitatea agricolă a dispărut, mediul natural a suferit, iar biodiversitatea naturală s-a diminuat. Bineînțeles nu toate sistemele agricole practicate au rezultate benefice pentru mediu, iar

sistemele de producție intensive au condus la o deteriorare a echilibrului ecologic, a valorilor culturale și a peisajului rural.

Creșterea presiunii economice asupra fermierilor, îmbunătățirea competitivității, intensificarea și schimbarea practicilor manageriale, abandonarea terenurilor sunt tot atâtea semnale că societatea nu mai poate aștepta ca fermierii să furnizeze servicii de mediu fără remunerare. În 1992 Comunitatea a introdus programe obligatorii pentru promovarea formelor de agricultură ce protejează mediul, precum și pentru încurajarea împăduririi terenurilor agricole. Din 1992 peste 1,35 milioane de acorduri au fost semnate între fermieri, autoritățile naționale și regionale pentru acordarea de sprijin financiar din partea Uniunii. Aceste acorduri acoperă o mare diversitate de situații incluzând promovarea utilizării durabile a resurselor, conservarea unor arii de interes particular pentru protecția mediului, precum mlaștinile, și încurajarea practicilor de producție naturală și a tehnicilor de producție integrată. Și în domeniul silvic au fost dezvoltate programe: din 1992 și până astăzi au fost semnate acorduri de împădurire a peste 500.000 hectare de teren agricol. Aceste inițiative asigură noi oportunități pentru zonele rurale în termenii cererii de noi servicii și crearea de noi oportunități de ocupare a forței de muncă.

NOI OPORTUNITĂȚI PENTRU COMUNITĂȚILE RURALE

După reformă, PAC a dinamizat eforturile de sprijinire a zonelor rurale în scopul menținerii unui nivel de activitate economică suficient de ridicat pentru păstrarea unor colectivități locale dinamice. Acest lucru nu a fost posibil în condițiile PAC de dinainte de reformă. Exodul agricultorilor de la sat la oraș nu a făcut altceva decât să accelereze spirala către partea de jos a unui sector agricol în declin cu infrastructură insuficientă și servicii neadecvate.

Rolul jucat de agricultură în economiile rurale ale Comunității Europene a evoluat de-a lungul anilor. Odată agricultura domina lumea rurală, însă astăzi ea abia mai deține o parte minoră din forța de muncă.

Noua formulă PAC este o contribuție originală și importantă, testată înainte de 1992, cu sprijinul Fondurilor de dezvoltare regională, în cadrul unor inițiative specifice precum programul Leader. În acest context se integrează și noul sistem de pensionare anticipată care, pe de o parte, permite agricultorilor pensionari să-și continue traiul în mediul rural, iar pe de altă parte, permite tinerilor agricultori să se instaleze pe exploatații agricole viabile .

AGENDA 2000; VIITORUL AGRICULTURII EUROPENE

Agenda 2000 a Comisiei Europene cuprinde un nou set important de propuneri de reformă a PAC alături de pachetul financiar de sprijin al acestor măsuri. Toate aceste propuneri au ca scop imprimarea, în anii care vin, a unei forme concrete Modelului european de agricultură. Principalele caracteristici ale acestui model vor fi:

- un sector agricol competitiv care să poată face față, în mod treptat, competiției de pe piețele internaționale fără să fie nevoie să recurgă la subvenții care sunt din ce în ce mai puțin acceptate la nivel internațional;
- metode de producție sănătoase și care protejează mediul, capabile să furnizeze produse de calitate în varietățile cerute de populație;
- forme diverse de agricultură, bogate în practici tradiționale care nu sunt numai orientate către un nivel mare de producție, dar care caută să mențină frumusețile naturii și ale peisajului rural, precum și comunități rurale dinamice și active, generând și menținând nivelul de ocupare al forței de muncă;
- o politică agricolă mult mai simplă și mai simplă de înțeles, care stabilește clar linii de separație între deciziile ce trebuie luate în comun și cele ce rămân în competența Statelor Membre;

- o politică agricolă care stabilește clar că cheltuielile pe care ea le implică sunt justificate de serviciile pe care fermierii le furnizează societății în sens larg.

Acest model de agricultură nu este similar cu cel urmat de către concurenții UE. Există multe diferențe între modelul UE și al lor. A căuta să fii competitiv nu trebuie confundat cu dictatul pieței care este departe de a fi perfect. Modelul european este gândit să păstreze nivelul câștigurilor fermierilor astfel încât să le asigure stabilitatea prin folosirea mașinilor, a organizațiilor comune ale pieței și a plăților compensatorii directe.

Secole de-a rândul agricultura europeană a îndeplinit funcții multiple pentru economie și mediu și a jucat multe roluri în societate. Acesta este motivul pentru care la Consiliul European de la Luxemburg, din decembrie 1997, s-a stabilit că rolul multifuncțional al agriculturii trebuie dezvoltat peste tot în Europa, inclusiv în acele regiuni ce se confruntă cu dificultăți particulare. În conexiune cu Agenda 2000 și implementarea sa, o atenție deosebită trebuie acordată oferirii de compensații pentru restricțiile și dezavantajele naturale.

EXTINDEREA PAC: NOI ORIZONTURI, NOI PARTENERI

În decembrie 1997 șefii de stat și de guvern din țările membre au luat decizia istorică să inițieze o nouă lărgire a Uniunii. Negocierile începute la Conferința de la Londra din martie 1998 vor mări în viitorii ani numărul de membri la 21-26 prin integrarea țărilor central și est europene și a Ciprului. Această lărgire va întări stabilitatea europeană în timp ce 100 de milioane de noi consumatori vor fi adăugați la cea mai mare piață din lume. Cu toate acestea lărgirea presupune noi provocări, cu atât mai mult pentru sectorul agricol.

Economiile țărilor candidate sunt caracterizate printr-o mult mai mare dependență de agricultură decât este cazul în prezent în Uniune, unde sectorul agricol produce 2,4 % din PIB-ul UE și ocupă 5,3% din populația activă a Uniunii. În țările central și est europene cifrele corespunzătoare sunt de 9% și respectiv 22,5%.

În aceste țări s-au produs schimbări structurale substanțiale din 1989, dar încă mai sunt multe de făcut. Infrastructura este principalul domeniu ce reclamă modernizări substanțiale.

Restructurarea sectorului agricol este de asemenea absolut necesară. Acest lucru este în egală măsură valabil pentru fermieri, precum și pentru sectoarele din amonte și avalul agriculturii. Lărgirea oferă numeroase oportunități. Multe firme din UE sunt deja prezente în aceste state, dezvoltând piețele înaintea lărgirii. Încă din 1989 un număr de acorduri speciale au fost stabilite cu aceste state.

Comunitatea a stabilit, de asemenea, programe precum PHARE, în scopul sprijinirii țărilor candidate în procesul aderării. În domeniul agriculturii, programele de sprijin au cuprins domenii foarte vaste: de la reforma funciară, până la dezvoltarea de noi forme de management și promovarea modernizării sectorului agro-industrial.

Agenda 2000 propune două noi instrumente financiare de pre-aderare. Unul dintre acestea, SAPARD, este destinat ajustărilor structurale din agricultură. O contribuție anuală de 500 de milioane de EURO este acordată anual din FEOGA - Garanții pentru cele zece țări candidate. Se va acorda prioritate măsurilor vizând creșterea eficienței fermelor și industriei agro-alimentare, inițiativelor privind îmbunătățirea managementului pământului și altor resurse naturale, încurajarea diversității economice în zonele rurale, programelor de promovare a agriculturii durabile.

Un efort foarte mare trebuie depus de către statele candidate pentru armonizarea standardelor în domeniul sanitar veterinar și fitosanitar pentru a pregăti aceste țări să adere la piața unică.

**CÂTEVA DATE STATISTICE REFERITOARE
LA AGRICULTURA ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ**

**Evoluția schimburilor de produse agricole în interiorul
Uniunii Europene**

<p>Ca urmare a constituirii pieței agricole unice, nivelul schimburilor agro-alimentare între statele membre a crescut considerabil. Reprezentând o valoare de 4,38 miliarde de ECU în 1968, acestea se ridică astăzi la peste 120 miliarde, adică aproape de peste treizeci de ori mai mult. Este adevărat că în același timp atât suprafața agricolă cât și populația Uniunii au crescut de peste două ori. Practic, se poate considera că astăzi peste 20% din produsele obținute fac obiectul schimburilor. S-a născut astfel o adevărată piață comună agricolă de care profită în egală măsură producătorii și consumatorii. Rafturile magazinelor sunt cea mai clară dovadă.</p>	<table border="0"> <tr> <td style="padding-right: 20px;">EUROPA 6</td> <td style="padding-right: 20px;">1968</td> <td style="text-align: right;">4.38</td> </tr> <tr> <td></td> <td>1972</td> <td style="text-align: right;">8.84</td> </tr> <tr> <td></td> <td>1973</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="padding-right: 20px;">EUROPA 9</td> <td>1973</td> <td style="text-align: right;">15.26</td> </tr> <tr> <td></td> <td>1977</td> <td style="text-align: right;">27.83</td> </tr> <tr> <td></td> <td>1980</td> <td style="text-align: right;">36.96</td> </tr> <tr> <td></td> <td>1981</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="padding-right: 20px;">EUROPA 10</td> <td>1981</td> <td style="text-align: right;">42.29</td> </tr> <tr> <td></td> <td>1985</td> <td style="text-align: right;">66.42</td> </tr> <tr> <td style="padding-right: 20px;">EUROPA 12</td> <td>1986</td> <td style="text-align: right;">69.19</td> </tr> <tr> <td></td> <td>1993</td> <td style="text-align: right;">96.70</td> </tr> <tr> <td style="padding-right: 20px;">EUROPA 15</td> <td>1995</td> <td style="text-align: right;">119.60</td> </tr> </table>	EUROPA 6	1968	4.38		1972	8.84		1973		EUROPA 9	1973	15.26		1977	27.83		1980	36.96		1981		EUROPA 10	1981	42.29		1985	66.42	EUROPA 12	1986	69.19		1993	96.70	EUROPA 15	1995	119.60	<p>Miliarde ECU</p>
EUROPA 6	1968	4.38																																				
	1972	8.84																																				
	1973																																					
EUROPA 9	1973	15.26																																				
	1977	27.83																																				
	1980	36.96																																				
	1981																																					
EUROPA 10	1981	42.29																																				
	1985	66.42																																				
EUROPA 12	1986	69.19																																				
	1993	96.70																																				
EUROPA 15	1995	119.60																																				

Sursa: Comisia Europeană, DGVI

SCHIMBURILE DE PRODUSE AGRICOLE ALE UE CU RESTUL LUMII

în miliarde ECU (EURO)

		Importuri	Exporturi
EUROPA 6	1968	10,34	3,04
	1972	13,98	4,67
EUROPA 9	1973	25,37	7,38
	1977	37,69	12,31
	1980	42,50	19,52
EUROPA 10	1981	44,72	26,10
	1985	60,63	34,50
EUROPA 12	1986	53,70	39,43
	1993	54,60	41,80
EUROPA 15	1995	64,17	46,46

**EVOLUȚIA CĂTORVA RANDAMENTE ÎN
STATELE FONDATOARE ALE UE, 1970 - 1993**

	Germania		Franța		Italia		Olanda		Belgia		Luxemburg	
	1970	1993	1970	1993	1970	1993	1970	1993	1970	1993	1970	1993
Cereale (100kg/ha)	33,4	57,1	33,8	65,4	26,9	48,0	37,6	80,8	33,6	69,8	24,0	51,9
Zahăr (100kg/ha)	60,2	72,0	67,4	99,4	38,0	55,4	63,2	86,9	61,2	83,3		
Rapiță (100kg/ha)	21,8	30,2	17,5	27,8	18,3	24,3	29,1	30,0	24,8	30,0		30,0
Lapte (kg/vacă)	3779	5237	3116	5396	2659	4489	4170	6014	3640	4493		5255
	1960	1993	1960	1993	1960	1993	1960	1993	1960	1993	1960	1993
Cartofi(t/ha)	22	39,3	14	37,1	9	23,8	26	46,4	22	41,9	19	23

Într-o perioadă de douăzeci de ani Franța și Olanda au înregistrat o dublare a randamentelor la cereale. Pentru aceleași țări randamentul la laptele de vacă a crescut cu 50%, aceeași creștere înregistrând Italia pentru zahăr și Germania pentru rapiță.

EVOLUȚIA NUMĂRULUI TOTAL DE AGRICULTORI

	1960	1975	1990	Mii 1995
Belgia	367	140	119	102
Danemarca	-	177	147	114
Germania*	2216	1234	1081	1134
Grecia	-	-	889	780
Spania	-	-	1496	1119
Franța	3426	1950	1394	1080
Irlanda	-	325	173	151
Italia	4007	2826	1913	1489
Luxemburg	22	12	6	6
Austria				270
Olanda	363	254	289	252
Portugalia	--	-	840	507
Finlanda				156
Suedia				135
Marea Britanie	-	626	577	533
EUROPA 6	10402	6414	4802	4063
EUROPA 9	-	7542	5699	4861
EUROPA12	-		8923	-7268
EUROPA15				7829

* fără noile landuri estice

EVOLUȚIA GRADULUI DE AUTOSUFICIENȚĂ LA CÂTEVA PRODUSE AGRICOLE IMPORTANTE (ÎN %)

	Europa 6		EUR9	EUR10	Europa12		EUR15
	68/69	73/74	73/74	85/86	85/86	90/91	94/95
Cereale total (fără orez)	94	97	91	121	114	127,9	117,0
Grâu	112	114	103	132	126	141,4	115,6
Legume	100	97	93	101	107		
Unt	113	116	93	133	105	-	105,3
Brânză	102	106	107	107	106	-	106,4
Carne de bovine	89	96	100	108	107	116,2	108,4
Carne de oaie și capră	56	74	67	76	80	82,4	82,5
Carne de pasăre	98	101	103	107	104	105,6	108,8

În mod progresiv și în ciuda extinderii succesive, Comunitatea a devenit excedentară la cereale, carne de vită și pasăre, produse lactate precum și legume proaspete. Numai la un număr foarte redus de produse producția internă nu acoperă cererea internă, printre care carnea de oaie și capră.

Cheltuielile bugetare ale Comunității în favoarea PAC

Cifrele prezentate în continuare dau o idee asupra cheltuielilor totale nete ale Comunității în favoarea PAC. Sunt considerate cheltuielile și încasările pentru a determina cheltuielile nete. De menționat că încasările aferente PAC se referă la sumele colectate în cadrul organizării comune a pieței, în principal prelevările variabile la import. Rezultă din aceste cifre că eforturile financiare ale Comunității au fost și rămân considerabile. Astfel, în viitor Uniunea Europeană nu-și va abandona nici agricultura dar mai ales agricultorii săi. Dar în locul finanțării excedentelor greu vandabile, PAC va finanța cu prioritate veniturile agricultorilor.

Evoluția cheltuielilor bugetare nete

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Cheltuieli: în milioane ECU	25 992	24 632	26 318	32 255	36 417	37 414	34 904	43 470
În procente din PIB	0,65	0,56	0,56	0,64	0,68	0,67	0,50	
Cheltuieli pe locuitor al CEE	80,1	75,6	80,4	93,5	105	107,9	93,9	
În procente din bugetul total comunitar	63,2	60,2	59,3	58,1	58,2	54,4	52,2	52,4

Această broșură este editată de către
Delegația Comisiei Europene în România,
în seria EUROPA de documente în limba română.

Au mai apărut în aceeași serie:
Uniunea Europeană - istoric și instituții
Piața Unică a Uniunii Europene
Cetățenii și Uniunea Europeană
Politica externă a Uniunii Europene: Comerț și Sprijin pentru Dezvoltare
Coeziunea și dezvoltarea regională în Uniunea Europeană
Politicile Uniunii Europene în domeniul industriei, concurenței și competitivității
Infrastructura și politicile comunicațiilor în Uniunea Europeană
Uniunea Economică și Monetară
Protecția mediului în Uniunea Europeană
Programul Phare al Uniunii Europene în România
Fișe Phare de sector

Sinteză Texte: Mihai Dumitru
Reproducerea textelor din aceste materiale este permisă numai cu specificarea sursei.

Delegația Comisiei Europene în România
str. Grigore Mora 11, București

București, România, ianuarie 1999

POLITICA INDUSTRIALĂ ȘI COMPETITIVITATEA

Principalul obiectiv al politicii industriale a UE este de a-și consolida competitivitatea pe plan internațional, oferind totodată clienților săi produse de calitate la prețuri competitive, protejând în același timp și mediul înconjurător.

La semnarea Tratatului de la Roma (1957) se considera că existența pieței unice va regla automat, prin mecanismele ei, producția industrială și desfacerea acesteia pe piață. Principala preocupare era de asigurare a unui climat concurențial propice creșterii economice, astfel încât să fie descurajată crearea marilor monopoluri naționale.

O revizuire a acestei viziuni a apărut necesară la începutul anilor '80, în fața concurenței tot mai crescute din partea marilor firme americane și japoneze. Fără a face rabat de la politica sa în domeniul concurenței, Comunitatea Europeană a început să se preocupe de formularea unei politici industriale care să încurajeze parteneriatele între firmele europene, să promoveze cooperarea în domeniul cercetării, pentru creșterea pe termen lung a competitivității Comunității pe piața mondială.

„Nu intenționez să creăm un spațiu economic fără să asigurăm complementaritatea între efectul benefic al concurenței și o creștere a gradului de cooperare și solidaritate“, spunea Jacques Delors, fost președinte al Comisiei Europene.

În 1994 Comisia formula cele patru acțiuni prioritare menite să conducă la creșterea **competitivității** industriei UE:

- 1. îmbunătățirea cadrului regulatoriu**
- 2. asigurarea unei concurențe eficiente**
- 3. promovarea investițiilor în domeniile cheie**
- 4. dezvoltarea cooperării industriale**

ÎMBUNĂȚIREA CADRULUI REGULATIV

Îmbunătățirea cadrului regulativ are la bază liniile directoare adoptate la 16 ianuarie 1996.

Acestea vizează:

- consolidarea, actualizarea și simplificarea reglementărilor existente în industrie
- desfășurarea unei analize cost-beneficii înainte de a introduce orice noi reglementări
- luarea în calcul a factorilor de risc legat de sănătatea publică sau de protecția mediului
- orice nouă reglementare trebuie să fie simplă, ieftină și în interesul sănătății publice și al protecției mediului.

ASIGURAREA UNEI CONCURENȚE EFICIENTE

Sfârșitul anilor '90 aduce schimbări în politica concurențială a Uniunii Europene. Cele mai semnificative sunt propunerile de liberalizare a unor monopoluri de stat, cum ar fi cele din sectoarele: poștă-telecomunicații, energie, etc. Deși funcția socială a acestor servicii este evidentă, nu se mai justifică monopolul de stat asupra lor atunci când această poziție dominantă duce la costuri foarte ridicate pentru populație și la pierderi de productivitate în sectoarele respective.

Consiliul de Miniștri a mandatat Comisia să urmărească punerea în practică a calendarului de liberalizare a telecomunicațiilor, astfel încât până la sfârșitul lui 1998 să se ajungă la o deplină liberă concurență în acest domeniu.

Liberalizarea serviciilor poștale se face foarte încet, întrucât lipsește consensul necesar între statele membre. Aceasta se datorează în parte rolului cheie pe care aceste servicii îl joacă mai ales în comunitățile rurale ale Uniunii Europene.

În sectorul energiei, obiectivul este crearea unei piețe unice care să asigure transparența, eficiența, siguranța, concurența și respectul pentru mediul înconjurător.

PROMOVAREA INVESTIȚIILOR ÎN DOMENIILE CHEIE

Competitivitatea unei firme în ajunul secolului 21 depinde tot mai mult de puterea sa de inovație în ceea ce privește procesele de muncă, organizarea muncii și diseminarea rapidă a noilor tehnologii. De aceea, investițiile în cercetare-dezvoltare, proprietatea intelectuală, specializarea forței de muncă, asigurarea sănătății și siguranței la locul de muncă, procesarea datelor etc., devin domenii cheie ale viitorului. Se prevede formularea și implementarea unor strategii specifice de dezvoltare a unor industrii precum electronica, informatica, biotehnologia, textilele.

COOPERAREA ÎN DOMENIUL CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Față în față cu competitorii americani și japonezi, Comunitatea Europeană a trebuit să-și dezvolte o politică de cercetare-dezvoltare care să-i permită menținerea competitivității internaționale. Uniunea Europeană sprijină parteneriatele între cercetătorii, laboratoarele și mediul de afaceri din diferitele state membre. Cooperarea la nivel european este o condiție a finanțării de care acestea pot beneficia în cadrul numeroaselor programe comunitare create anume. Subvențiile comunitare acoperă de regulă 50% din costul proiectelor.

Aceste programe sprijină mobilizarea resurselor umane, financiare și tehnologice necesare cooperării în domeniul cercetării. Ele oferă de asemenea stimulente întreprinderilor mici pentru a participa în programe de cercetare-dezvoltare:

- finanțarea studiilor de fezabilitate pentru determinarea beneficiilor participării la programe de cercetare;
- sprijinirea întreprinderilor, în special a celor mici, în valorificarea maximă a rezultatelor cercetării (programul Value);
- facilitarea transferului de tehnologie între firmele europene (prin programul Sprint);
- încurajarea firmelor mici în împărțirea costurilor legate de contractarea cercetărilor de care au nevoie (programul Craft).
- sprijinirea designului de produse noi, ce pot fi plasate rapid pe piață (programul Eureka).

Domeniile prioritare ale programelor comunitare de cercetare-dezvoltare sunt: tehnologia informațiilor și comunicării, tehnologia industrială și a materialelor, mediul înconjurător, energia, resursele umane și mobilitatea acestora.

Un rol deosebit revine protecției proprietății intelectuale, prin sistemul patentelor, care permite firmelor să-și recupereze investițiile în cercetare-dezvoltare.

DEZVOLTAREA COOPERĂRII INDUSTRIALE

Comunitatea Europeană a creat cadrul legal și mecanismele de sprijinire a cooperării între firme din diferitele sale state membre. O atenție deosebită se acordă întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) care sunt mai ezitante în îmbarcarea în cooperări care să depășească granițele statului unde sunt înregistrate. Ele reprezintă însă 99% din numărul firmelor înregistrate în UE, oferind 70% din locurile de muncă existente în sectorul particular.

Gruparea Europeană a Interesului Economic este o structură legală, creată în iulie 1989 și recunoscută de toate statele membre. Ea are rolul de a facilita cooperarea pe proiecte, a partenerilor din mai multe state membre, în domenii precum cercetarea-dezvoltarea, aprovizionarea, producerea și desfacerea produselor de diferite tipuri. La această grupare se poate afilia orice firmă publică sau privată, ce dorește să beneficieze de avantajele punerii și folosirii în comun a resurselor umane și financiare.

Centrul de Cooperare în Afaceri este o altă structură ce se ocupă de difuzarea informațiilor privind propunerile de cooperare înaintate de firme mici din mai toate ramurile industriale.

Rețeaua Cooperării în Afaceri pune în legătură consultanții pe probleme de cooperare din statele membre. Sute de oferte și cereri de cooperare se întâlnesc și își găsesc soluționare prin intermediul acestei rețele.

Programul Europarteneriat organizează de două ori pe an întâlniri directe între conducători de firme. Scopul programului este de a încuraja cooperarea și de a promova înțelegeri de afaceri între IMM-uri din regiuni mai puțin dezvoltate ale UE și firme din alte țări europene sau mediteraneene.

POLITICA ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI

Una din cheile succesului integrării europene a Europei Occidentale o constituie existența, încă de la începuturile construcției comunitare, a unei politici concurențiale comune. După mai bine de 30 de ani de funcționare, această politică continuă să fie o condiție necesară atât unei economii de piață viabile, cât și unei piețe comune ce asigură libera mișcare a bunurilor, serviciilor, capitalului și persoanelor.

Principalul beneficiar al unei politici a liberei concurențe este cetățeanul, în tripla sa calitate: de consumator (concurența liberă conduce la o paletă mai largă a ofertei, cu scăderea corespunzătoare a prețului de vânzare); de participant pe piața forței de muncă (concurența liberă obligă la inovație continuă, atât a produselor, cât și a procesului de producție); și de acționar (concurența liberă conduce la eficiență crescută, și deci și la profituri ridicate).

Politica în domeniul concurenței interzice practicile de:

- acordare de ajutoare publice care crează distorsiuni în relațiile de concurență dintre agenții economici
- stabilire a prețurilor prin înțelegeri prealabile între producători sau furnizori;
- creare de carteluri care să-și împartă piața, astfel încât să nu se concureze între ele;
- abuz al poziției dominante pe piață;
- realizare de fuziuni care distorsionează libera concurență.

Baza legală a acestor prohibiții se regăsește în Tratatul de la Roma:

- art. 85 și 86 interzic orice înțelegeri între întreprinderi, care ar afecta libera concurență în interiorul pieței comune, cum ar fi:
 - împărțirea pieței, a canalelor de aprovizionare sau distribuție
 - aplicarea de condiții inegale la parteneri ce prestează servicii echivalente
 - condiționarea încheierii de contracte de prestații suplimentare, ce nu au legătură cu obiectul contractelor
 - impunerea de prețuri sau alte condiții de comercializare neechitabile

- limitarea producției, distribuției sau dezvoltării tehnice, cu afectarea intereselor consumatorilor
- art. 90 interzice abuzul pozițiilor dominante deținute de unii operatori pe piață. Acestea se pot traduce fie în dictarea condițiilor de tranzacție, fie în împiedicarea pătrunderii altor competitori pe piață
- art. 92 (1), articolul **antisubvenții**, interzice sprijinirea sub orice formă de către stat sau din resursele statului a unor întreprinderi sau a unor produse, conducând astfel la îngrădirea concurenței; în paragrafele 2 și 3, articolul numește derogările de la această regulă:
 - subvenții pe durată limitată acordate firmelor ce necesită restructurarea;
 - subvenții pentru privatizare;
 - subvenții pentru sprijinirea unor regiuni rămase în urmă din punct de vedere economic și social, cu grave probleme de șomaj;
 - subvenții orizontale, pentru sprijinirea cercetării-dezvoltării;

Pentru atingerea celor două obiective ale politicii concurențiale, funcționarea economiei de piață și funcționarea pieței unice, două condiții trebuie îndeplinite:

- regulile de concurență trebuie aplicate universal, atât întreprinderilor de stat, cât și celor particulare; este de neconceput o piață integrată în care să existe reguli diferite de concurență între cele două tipuri de întreprinderi;
- autoritatea de implementare a regulilor concurențiale trebuie să aibă capacitatea de a impune penalități, constând în amenzi suficient de mari pentru a descuraja încălcarea legii.

Tratatul de la Roma acordă puteri executive Comisiei Europene. Aceasta adoptă (cu o majoritate de voturi) decizii cu valoare de lege în toate statele membre, rolul acestora din urmă fiind numai unul consultativ. În implementarea acestei politici există o diviziune a muncii între Comisia Europeană și Statele Membre. Comisia se ocupă doar de concentrările de mari dimensiuni, în care sunt implicate companii care își desfășoară o parte semnificativă din activități pe teritoriul mai multor state membre UE.

O parte majoră a politicii concurențiale este reprezentată de monitorizarea concentrărilor economice. O importantă dezvoltare în acest domeniu a fost introdusă în 1988 prin propunerea unui cod al fuziunilor, care, printre altele, schimbă posibilitatea de acțiune a Comisiei din „a posteriori” în „a priori”. Conform codului, Comisia trebuie să dea un răspuns în privința legalității unei fuziuni în două luni de la notificarea acesteia, plus cel mult patru luni, când este nevoie de o anchetă mai laborioasă.

Comisia are puteri largi de investigare. Personalul ei poate face vizite inopinate la firme suspectate de încălcarea liberei concurențe, având acces la toate documentele acestora. Firmele găsite vinovate de practici concurențiale ilegale (practici concertate sau abuzul poziției dominante) pot primi amenzi de până la 10% din fondurile lor (cea mai mare amendă a fost dată în 1992, fiind în valoare de 75 de milioane de ECU). Firmele amendate pot face apel la Curtea de Justiție, care poate decide reducerea amenzii.

Confruntată cu un caz de înțelegere între firme, înțelegere suspectă de încălcarea liberei concurențe, Comisia Europeană are următoarele posibilități:

- să declare înțelegerea legală, prin decizie formală, întrucât în urma investigațiilor a rezultat că nu distorsionează libera concurență, sau are efecte sociale, de mediu, etc. care contracarează pierderea în termeni concurențiali;
- să dea o „scrisoare de confort“ care permite înțelegerii operarea pe piața comunitară, întrucât sunt operații fără un impact semnificativ, din punct de vedere legal, economic sau politic;
- să accepte operațiunea de înțelegere numai cu îndeplinirea anumitor condiții pentru a garanta respectarea liberei concurențe;
- să declare înțelegerea ilegală.

Comisia poate începe o anchetă asupra unei firme/grup de firme la cererea acestora (pentru a obține aprobarea de operare), în urma unor plângeri depuse de terțe părți, sau din proprie inițiativă.

LIBERA CONCURENȚĂ ÎN RELAȚIILE UNIUNII EUROPENE CU ROMÂNIA

Prevederi legate de asigurarea liberei concurențe sunt incluse și în tratatele încheiate de UE cu terțe țări, în funcție de volumul comerțului dintre cele două părți. Tratatul de asociere cu țările Europei centrale și de est (TECE) prevăd crearea pe parcursul unei perioade de 10 ani, a unei zone de comerț liber pentru produsele industriale, precum și perspectiva acestor țări de a deveni membre ale UE. De aceea ele includ articole despre libera concurență, compatibile cu cele existente în legislația UE în domeniu.

În Acordul European semnat la 1 februarie 1993 între România și Comunitatea Europeană în domeniul concurenței, se prevede:

- ajustarea progresivă a monopolurilor de stat cu caracter comercial, astfel încât, cel mai târziu de la 1 ianuarie 1998, să nu mai existe discriminări între agenții economici români și cei din UE cu privire la condițiile de aprovizionare și distribuire a mărfurilor (art. 33);
- interzicerea oricăror înțelegeri sau practici concertate între întreprinderi care pot anula, restrânge sau distorsiona concurența; împiedicarea exploatarea abuzivă de către una sau mai multe întreprinderi a unor poziții dominante (de monopol) pe piață; interzicerea oricărui ajutor public care, favorizând anumite întreprinderi sau sectoare economice, distorsionează sau amenință să distorsioneze concurența (art. 64);
- asigurarea că întreprinderile de stat sau cele ce se bucură de drepturi speciale sau exclusive funcționează de o manieră care să nu distorsioneze concurența și să nu introducă discriminări între operatorii economici români și cei comunitari (art. 66).

Prin Acordul European, părțile se obligă la completa transparență în privința politicii de subvenționare de stat, printre altele raportând anual celeilalte părți suma totală a subvențiilor de stat, putând furniza, la cerere, și informații privind diferite scheme de subvenționare sau cazuri individuale. Definiția regulilor de implementare a politicii concurențiale în domeniul subvențiilor de stat constituie una din prioritățile cooperării economice dintre România și UE. TECE sunt obligate să preia principiile politicii comunitare, dar își pot crea structurile de monitorizare și punere în aplicare a acestora care sunt cele mai potrivite lor.

Cartea Albă pentru integrarea TECE în Piața Unică a UE prevede necesitatea existenței și funcționării unei politici concurențiale în aceste țări, pentru ca ele să poată participa la piața unică. Ea se concentrează pe cele patru componente ale politicii: abuzul poziției dominante pe piață, fuzionările, subvențiile de stat și monopourile sau drepturile speciale, identificând în fiecare din aceste componente măsurile de primă etapă, cele de etapa a doua, ce trebuie implementate de țările asociate.

Aplicarea de către statele candidate la UE a unei politici concurențiale compatibile cu cea a UE poate avea efecte benefice și asupra economiilor în tranziție ale acestor țări. O politică concurențială consecventă este un sprijin substanțial adus stabilizării macroeconomice.

Această broșură este editată de către
Delegația Comisiei Europene în România,
în seria EUROPA de documente în limba română.

Au mai apărut în aceeași serie:

- Uniunea Europeană - istoric și instituții
 - Piața Unică a Uniunii Europene
 - Cetățenii și Uniunea Europeană
- Politica externă a Uniunii Europene: Comerț și Sprijin pentru Dezvoltare
 - Coeziunea și dezvoltarea regională în Uniunea Europeană
 - Agricultură în Uniunea Europeană - în pas cu timpul
 - Infrastructura și politicile comunicațiilor în Uniunea Europeană
 - Uniunea Economică și Monetară
 - Protecția mediului în Uniunea Europeană
 - Programul Phare al Uniunii Europene în România
 - Fișe Phare de sector

Sinteză Texte: Angela Cristea

Reproducerea textelor din aceste materiale este permisă numai cu specificarea sursei.

Delegația Comisiei Europene în România
str. Grigore Mora 11, București

București, România, ianuarie 1999

Data optimă de aderare a unei țări este aceea când statul respectiv este pregătit pentru aderare, adică îndeplinește toate condițiile, astfel încât aderarea să fie un succes, pe care să îl poată resimiți pozitiv și cetățenii Uniunii Europene extinse.

Pentru mai multe informații:

- *Raportul de față elaborat de Comisia Europeană privind progresele înregistrate de România în vederea aderării;*
- *Foaie de parcurs pentru Bulgaria și România - Comunicare a Comisiei către Consiliu și Parlamentul European;*
- *Teme europene nr. 10 Extinderea spre Est pe agenda Consiliului European, Centrul de Informare al Comisiei Europene în România, iunie 2004;*
- *Teme europene nr. 20 Aderarea României la Uniunea Europeană: capitolele de negociere, Centrul de Informare al Comisiei Europene în România, iunie 2004;*
- *Negocierile de aderare a României la Uniunea Europeană - întrebări și răspunsuri, Ministerul Integrării Europene, aprilie 2004;*
- *România și Uniunea Europeană - întrebări și răspunsuri, Ministerul Integrării Europene, aprilie 2004;*
- Site-ul Direcției Generale pentru Extindere a Comisiei Europene:
<http://www.europa.eu.int/comm/enlargement/romania/index.htm>
- Site-ul Centrului de Informare al Comisiei Europene în România: <http://www.infoeuropa.ro>
- Site-ul Ministerului Integrării Europene:
<http://www.mie.ro>

10 întrebări despre aderarea României la Uniunea Europeană

Centrul de informare
al Comisiei Europene în România
**Centrul de Informare al
Comisiei Europene în România**
Calea Victoriei 88
Tel.: 021 - 315 3470
e-mail: contact@infoeuropa.ro
www.infoeuropa.ro

iulie 2004

1 Ce trebuie să facă România pentru a deveni stat membru al Uniunii Europene?

România, ca orice alt stat candidat, trebuie să îndeplinească cele trei criterii de aderare, stabilite de Consiliul European în 1993, la Copenhaga (de unde și numele de „criteriile de la Copenhaga”).

Acestea sunt:

- 1) *criteriul politic* - instituții stabile care garantează democrația, statul de drept, drepturile omului și respectul pentru minorități;
- 2) *criteriul economic* - o economie de piață funcțională;
- 3) *asumarea obligațiilor de Stat Membru*, prin preluarea acquis-ului comunitar, cu alte cuvinte adoptarea legislației comunitare și existența capacității administrative pentru aplicarea și urmărirea respectării acestei legislații.

Dintre acestea, criteriul politic (existența unor instituții democratice stabile, respectarea drepturilor omului și protejarea drepturilor minorităților) trebuie îndeplinit înainte de începerea negocierilor de aderare. Negocierile cu România au fost deschise printr-o decizie adoptată în Consiliul European reunit în decembrie 1999 la Helsinki, considerându-se că îndeplinește criteriul politic de aderare.

2 Ce sunt “capitolele de negociere”?

Capitolele de negociere au rezultat ca urmare a divizării (din rațiuni metodologice) a acquis-ului comunitar, care reprezintă ansamblul de drepturi și obligații comune ce unesc Statele Membre în cadrul Uniunii Europene.

Acquis-ul comunitar este grupat în 31 de capitole, care sunt deschise succesiv negocierii:

Nr. capitolului	Conținutul capitolului
1.	Libera circulație a bunurilor
2.	Libera circulație a persoanelor
3.	Libera circulație a serviciilor
4.	Libera circulație a capitalurilor
5.	Dreptul societăților comerciale
6.	Politica în domeniul concurenței
7.	Agricultura
8.	Pescuitul
9.	Politica în domeniul transporturilor
10.	Impozitarea
11.	Uniunea Economică și Monetară
12.	Statistica
13.	Politici socială și de ocupare a forței de muncă
14.	Energie
15.	Politica industrială
16.	Întreprinderile mici și mijlocii
17.	Știință și cercetare
18.	Educație, formare profesională și tineret
19.	Telecomunicații și tehnologia informațiilor
20.	Cultură și politica în domeniul audiovizualului
21.	Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale
22.	Protecția mediului înconjurător
23.	Protecția consumatorilor și a sănătății
24.	Justiție și afaceri interne
25.	Uniune vamală
26.	Relații externe
27.	Politica externă și de securitate comună
28.	Control financiar
29.	Dispoziții financiare și bugetare
30.	Instituții
31.	Diverse

3 **Ce etape mai sunt de parcurs până la aderare?**

România trebuie mai întâi să închidă toate capitolele de negociere, pentru a putea încheia negocierile de aderare. Acest moment nu este stabilit dinainte, negocierile având o durată diferită, funcție de gradul de pregătire al statului candidat. Negocierile cu Spania și Portugalia au durat șapte ani, în vreme ce negocierile cu Austria, Finlanda și Suedia au durat numai un an și șapte luni.

România nu va deveni însă Stat Membru chiar în momentul în care va încheia negocierile. Între încheierea negocierilor și aderarea propriu-zisă mai sunt câteva etape importante de parcurs:

1. redactarea și convenirea Tratatului de aderare, tratat internațional ce prevede drepturile și obligațiile părților în vederea dobândirii calității de membru al UE;
2. exprimarea consimțământului Parlamentului European prin adoptarea Tratatului de aderare;
3. semnarea Tratatului de Aderare de către toate statele membre ale UE și de către România;
4. ratificarea Tratatului de către toate Parlamentele naționale ale Statelor Membre și de către Parlamentul României, precum și prin organizarea unui referendum (acolo unde Constituția sau considerentele politice o cer).

După ce toate aceste etape vor fi parcurse cu succes, România poate deveni stat membru al Uniunii Europene.

4 **Cum știm dacă România este pregătită sau nu pentru aderare?**

Din momentul în care a depus cererea de aderare, România (ca și orice alt stat candidat) este permanent

monitorizată pentru a se vedea în ce măsură îndeplinește criteriile aderării.

Comisia Europeană (executivul Uniunii Europene) publică anual un Raport de Țară (Regular Report) pentru fiecare stat candidat, în care analizează gradul de pregătire a țării respective pentru aderarea la Uniunea Europeană. De regulă, Raportul se publică în octombrie/noiembrie.

Sursele de informare pe baza cărora este elaborat Raportul de Țară sunt: evaluarea privind gradul de îndeplinire a criteriilor de aderare trimisă Comisiei Europene de către Guvernul României, rapoartele Parlamentului European, informațiile furnizate de Statele Membre, concluziile monitorizării pe care o face Delegația Comisiei Europene în România, statistici, rapoarte, analize și puncte de vedere ale altor organizații internaționale, ale instituțiilor financiare internaționale, ONGurilor etc.

După momentul încheierii negocierilor, Comisia va continua monitorizarea angajamentelor luate la diferite capitole de negociere, pentru a se asigura de respectarea acestora. Această activitate se va concretiza în rapoarte de monitorizare, care vor înlocui Rapoartele de Țară.

5 **Cum va sprijini Uniunea Europeană România în perspectiva aderării?**

Uniunea Europeană acordă României (și, în general, statelor candidate din Europa Centrală și de Est) asistență și sprijin financiar în vederea pregătirii pentru aderare, prin programe specifice: Phare, Ispa și Sapard. Sectoarele beneficiare variază de la dezvoltare regională și sprijin pentru IMM-uri, până la investiții în infrastructura de mediu și transport și dezvoltare rurală.

Suma anuală totală a fondurilor nerambursabile acordate României prin cele trei instrumente financiare

este în creștere, de la cca 660 de milioane de Euro în 2003, la peste un miliard de Euro în 2006.

6 **Care sunt beneficiile României după aderare?**

Nu există domeniu al vieții publice care să nu fie afectat de aderarea la Uniunea Europeană, sau chiar și numai de perspectiva acesteia. Multe din schimbările pe care România ar fi trebuit să le facă oricum (cu sau fără aderarea la UE) pentru a avea o economie de piață puternică și o societate democratică, se realizează cu sprijinul financiar și cu experiența Uniunii Europene. Se finanțează, de exemplu, investiții în infrastructură, astfel încât oamenii să aibă acces la un mediu mai curat și mai sănătos, la drumuri moderne și în zonele cele mai izolate, la șosele mai sigure, la un transport modern și eficient; se acordă fonduri întreprinzătorilor care creează locuri de muncă; se sprijină dezvoltarea unei societăți civile puternice, care să poată rezolva unele din problemele (sociale, economice, de sănătate, educație etc.) ale comunităților în care activează ș.a.m.d. Unele din beneficiile acestor programe se vor vedea în timp, dar ele vor însemna un nivel mai bun de sănătate, de educație, de venituri etc., într-un cuvânt: o calitate mai bună a vieții.

De exemplu, când Irlanda a aderat la Uniune, în 1973, avea cel mai mic PIB (produs intern brut) pe cap de locuitor, iar astăzi este pe locul doi între cele 25 state, după Luxemburg.

După aderare, România va putea să beneficieze și de politicile publice ale Uniunii Europene în diverse domenii. De ex., pe baza principiului solidarității, România va primi sprijin astfel încât diferențele de nivel de trai față de statele membre să se reducă tot mai mult. De asemenea, România va beneficia și de cele patru libertăți economice fundamentale din Uniunea Europeană: libera deplasare a forței de muncă, a capitalului, a bunurilor și serviciilor pe întreg teritoriul Uniunii. Și exemplele pot continua...

7 **Care sunt costurile aderării?**

Costurile aderării sunt, în mare parte, costurile schimbărilor necesare pentru a ieși din criza generată de colapsul economiei centralizate. Se estimează că, pe ansamblu, costurile aderării sunt mai mici decât cele ale ne-aderării.

Este evident însă că România nu se poate apropia de nivelul de bunăstare al țărilor din Uniunea Europeană fără a-și asuma și costurile acestui proces. Va fi nevoie de eforturi de aliniere la legislația comunitară, de consolidare a instituțiilor statului care să o aplice, de întărire a practicilor economiei concurențiale (în care toți actorii trebuie să aibă drepturi egale, indiferent de forma de proprietate), de securizare a granițelor (pentru că România va fi la granița Uniunii), de regândire a agriculturii (pentru a se putea trece de la o agricultură de subzistență la una orientată pe nevoile pieței) etc.

8 **Va mai primi România sprijin de la Uniunea Europeană, după aderare?**

Pentru perioada 2007-2009, Comisia Europeană a propus un pachet de asistență financiară în valoare de 10.690 milioane Euro pentru România. Fondurile vor fi alocate după cum urmează: agricultură - 3.921 milioane Euro, acțiuni structurale (fonduri structurale și de coeziune) - 5.973 milioane Euro, politici interne și administrație - 796 milioane Euro.

Fondurile alocate pentru agricultură includ:

- măsuri de piață: 732 milioane Euro,
- sprijin pentru introducerea plăților directe: 881 milioane Euro,
- sprijin pentru dezvoltarea rurală: 2.424 milioane Euro;

Propunerea Comisiei a fost adoptată de Consiliul de Miniștri UE și urmează să fie inclusă în propunerea de buget UE pentru perioada 2007-2013.

9 **Va fi România dezavantajată față de statele care au aderat mai devreme?**

Nu există o cursă între țările candidate la Uniunea Europeană și nici între Statele Membre. Evaluările Comisiei Europene privind gradul de pregătire al statelor candidate se fac pentru fiecare stat, în funcție de realizările acestuia, fără a se propune un clasament.

După aderarea la Uniunea Europeană, România va avea aceleași drepturi ca și orice alt Stat Membru. Va participa la adoptarea legislației UE, la aplicarea politicilor comune și va contribui la bugetul Uniunii.

Specifice pentru România vor fi numai prevederile legate de perioadele de tranziție, stabilite de comun acord, pentru anumite capitole de negociere. Acestea vor fi aplicate României pentru o anumită perioadă.

10 **Este adevărat că România va adera în 2007?**

Este adevărat că 2007 este dată țintă a aderării, atât pentru România, cât și pentru Uniunea Europeană. Poziția Comisiei Europene este că această dată este realistă.

Consiliul European de la Bruxelles, din iunie 2004, a reiterat obiectivul aderării celor două țări la 1 ianuarie 2007 prin încheierea negocierilor cu România și Bulgaria în 2004 și a hotărât ca, în vederea semnării Tratatului de Aderare cu România și Bulgaria în 2005, elaborarea acestui Tratat să înceapă în iulie 2004.

rămâne un stat democratic suveran, pentru că Uniunea este compusă din astfel de state. Ca urmare, va avea în continuare un președinte, parlament, guvern și constituție proprie.

În anumite domenii, cum ar fi comerțul exterior, România își va uni eforturile cu celelalte state membre, ceea ce îi va da posibilitatea să dobândească o mai mare influență în lume. În aceste domenii, toate statele membre îi permit Comisiei Europene să acționeze în numele lor.

8 Când va fi introdusă moneda Euro în România?

Euro nu va fi adoptat automat în momentul aderării la Uniunea Europeană. Data introducerii monedei unice va fi stabilită prin hotărârea comună a Uniunii și a României. Condițiile pentru ca o țară să poată adopta moneda Euro au fost stabilite în anul 1993 și sunt cunoscute ca fiind criteriile de convergență de la Maastricht. Acestea se referă la controlul inflației, limitarea deficitului bugetului de stat și stabilitatea cursurilor de schimb. Adoptarea monedei unice de către România poate avea loc la câțiva ani după aderare, probabil nu mai devreme de 2010.

9 Ce sprijin ne oferă Uniunea Europeană până la momentul aderării?

Consiliul European de la Copenhaga din decembrie 2002 a decis să mărească progresiv sprijinul financiar acordat României începând cu 2004. Fondurile de pre-aderare vor crește anual, până în 2006, când vor atinge nivelul de 1 miliard Euro, iar România va deveni beneficiarul celui mai mare volum de finanțare oferit de Uniunea Europeană unui stat din afara sa. Pentru a face față acestei creșteri substanțiale a finanțării primite, România va trebui să-și adapteze capacitatea de administrare a fondurilor, astfel încât ele să poată fi folosite în totalitate și cu maximum de eficiență și impact.

10 De ce este extinderea o prioritate pentru Uniunea Europeană?

Toate statele membre și majoritatea locuitorilor Uniunii Europene actuale sprijină extinderea spre Europa Centrală și de Est. Extinderea are două coordonate, de egală importanță: din punct de vedere politic, Europa unită va fi mai stabilă și va reprezenta o voce pe scena politică internațională, iar din punct de vedere economic ea va fi mai puternică și va avea o influență sporită asupra piețelor mondiale.

- 1** Va fi intrarea în Uniunea Europeană benefică pentru România?
- 2** Cum se va modifica standardul nostru de viață după aderare?
- 3** Când va intra România în Uniunea Europeană?
- 4** Ce oportunități de locuri de muncă vom avea?
- 5** Vor fi românii considerați cetățeni de categoria a doua în Uniune?
- 6** Ce se va schimba pentru satul românesc?
- 7** Va fi România un stat suveran care va influența deciziile Uniunii?
- 8** Când va fi introdusă moneda Euro în România?
- 9** Ce sprijin ne oferă Uniunea Europeană până la momentul aderării?
- 10** De ce este extinderea o prioritate pentru Uniunea Europeană?

Centrul de Informare
al Comisiei Europene în România
Calea Victoriei Nr. 88
Tel.: + 021 - 315 3470
e-mail: contact@infoeuropa.ro
www.infoeuropa.ro

Beneficii
și costuri ale
aderării României
la Uniunea
Europeană

1 *Va fi intrarea în Uniunea Europeană benefică pentru România?*

Da, iar mărimea beneficiilor depinde în mare măsură de capacitatea României de a folosi eficient fondurile nerambursabile oferite de Uniunea Europeană, atât înainte cât și după aderare.

Ca membru al Uniunii, România va avea acces liber la o piață de aproape 500 milioane de locuitori, iar cetățenii și firmele românești vor beneficia de cele patru libertăți economice: libera circulație a forței de muncă, a serviciilor, a bunurilor și capitalului.

2 *Cum se va modifica standardul nostru de viață după aderare?*

Experiența extinderilor anterioare ale Uniunii arată că unul din efectele aderării unui stat mai puțin dezvoltat este creșterea nivelului de trai al populației acestui stat. De altfel, unul din principiile de bază ale Uniunii este solidaritatea în vederea reducerii decalajelor economice.

3 *Când va intra România în Uniunea Europeană?*

În 2007, dacă până atunci România va demonstra că poate îndeplini toate condițiile aderării: politice, economice, legislative și administrative.

Uniunea Europeană sprijină România în eforturile de pregătire pentru aderare, atât cu experiența statelor sale membre, cât și cu fonduri nerambursabile, ce urmează să crească, în perioada următoare, de la o medie anuală de 640 milioane Euro, în 2003, la 1 miliard Euro în 2006.

4 *Ce oportunități de locuri de muncă ne așteaptă?*

Cetățenii Uniunii Europene au acces egal la oportunitățile de muncă în toate țările membre. Mai precis, orice locuitor al Uniunii poate lucra fără permis de muncă în orice stat, în aceleași condiții ca și cetățenii statului respectiv. Pentru țările care vor adera la Uniune înaintea României, a fost stabilită o perioadă de tranziție care poate să dureze șapte ani, timp în

care cetățenii lor vor ajunge să se bucure de condiții identice cu cetățenii din cele 15 state membre actuale. Este de așteptat ca o politică similară să fie aplicabilă și României.

Pe de altă parte, întreprinzătorii, meșteșugarii și practicanții de profesii liberale (de exemplu: juriștii, medicii, artiștii) vor putea să lucreze fără restricții în Uniune imediat după aderare.

5 *Vor fi românii considerați cetățeni de categoria a doua în Uniune?*

Nu. Statutul de cetățean al Uniunii Europene este același pentru toți locuitorii statelor membre. Toate statele sunt egale din punct de vedere politic, indiferent dacă sunt mari sau mici, dacă sunt de mai mult sau mai puțin timp membre, dacă sunt mai mult sau mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic. Acest lucru înseamnă egalitatea în drepturi a cetățenilor, aceștia fiind reprezentați în toate instituțiile europene.

La fel ca și celelalte state din Uniune, România va fi reprezentată în Comisia Europeană, în Consiliul European (Consiliul de Miniștri) și în Parlamentul European.

6 *Ce se va schimba pentru satul românesc?*

După aderarea la Uniunea Europeană, satul românesc va primi sprijin în direcția unei dezvoltări rurale durabile, care să asigure venituri decente locuitorilor din zonele rurale, protejând totodată mediul înconjurător.

Așa-numita Politică Agricolă Comună (PAC), care se aplică în toate statele membre ale Uniunii Europene, este pregătită în România de programul SAPARD pentru agricultură și dezvoltare rurală. Prin acest program, mediul rural românesc beneficiază deja de aproximativ 150 de milioane Euro anual.

7 *Va putea România să influențeze deciziile Uniunii și să-și păstreze suveranitatea?*

România va fi absolut egală în drepturi cu toate celelalte țări membre: va avea reprezentanți în instituțiile europene, iar documentele importante vor fi traduse și în limba română, care va deveni una din limbile oficiale ale Uniunii Europene. România va

9. Care sunt avantajele introducerii Euro pentru cetățenii români?

Aceste avantaje sunt evidente în următoarele cazuri:

- **călătorie** - călătorul trebuie să efectueze un singur schimb valutar; de exemplu, dacă se vizitează un muzeu în Italia, se poate plăti biletul de intrare cu banii rămași de la o excursie în Grecia sau se poate mânca la restaurant în Franța cu banii schimbați la o casa de schimb din Spania, etc.
- **cumpărături** - prețurile sunt exprimate în aceeași monedă în toată zona Euro, deci se pot face mai ușor comparații și se poate alege cel mai bun preț.
- **afaceri** - nu mai există riscul ca diferitele valute să fluctueze; se cumpără, vinde și tranzacționează pe o piață mult mai mare și mai competitivă; gestiunea unei afaceri e mai ușoară și mai puțin costisitoare.

10. Ce trebuie să facă cetățenii români pentru a converti în Euro fostele bancnote și monezi naționale din zona Euro?

Având în vedere că majoritatea băncilor oferă posibilitatea de a converti automat și **fără comision** conturile în valute naționale în conturi Euro, opțiunea cea mai puțin costisitoare pentru cetățeanul român este de a depune banii respectivi într-un cont bancar, înainte de sfârșitul anului 2001.

Mai există posibilitatea, pentru cei care nu dispun de sumele necesare pentru a deschide un cont, de a converti valutele din zona Euro în lei sau într-o altă valută din afara zonei Euro (caz în care se poate percepe comision pentru efectuarea acestor tranzacții).

Cetățenii români care au posibilitatea de a se deplasa în străinătate, în țările zonei Euro, pot să convertească valutele naționale direct la magazine sau bănci (până la data **28 februarie 2002**), sau doar în bănci și punctele special desemnate (după data respectivă). Până la 28 februarie 2002, convertirea se va efectua **fără comision** în majoritatea băncilor din aceste țări, pentru sume în limite rezonabile.

1. **Ce este Euro?**
2. **Cum a apărut Euro?**
3. **De ce era necesară o monedă unică?**
4. **Câte bancnote și monezi sunt?**
5. **Care sunt statele participante la zona Euro?**
6. **Care sunt cursurile de schimb?**
7. **Care este calendarul schimbării monedelor naționale în Euro în țările Uniunii Europene?**
8. **Cum se desfășoară introducerea Euro în România?**
9. **Care sunt avantajele introducerii Euro pentru cetățenii români?**
10. **Ce trebuie să facă cetățenii români pentru a converti în Euro fostele bancnote și monezi naționale din zona Euro?**

**INTREBĂRI
DESPRE
EURO**

Parafrazând un dicton popular, începând cu 1 ianuarie 2002, Euro nu va mai fi doar o idee bună, ci chiar legea. Așa că este timpul să răspundem la câteva întrebări esențiale, și anume:

1. Ce este Euro?

Este moneda unică europeană începând cu 1 ianuarie 1999. Ea s-a transformat într-o realitate a piețelor financiare și a mediului de afaceri, începând cu acea dată, urmând ca de la 1 ianuarie 2002 să devină o realitate și-n buzunarele cetățenilor.

2. Cum a apărut Euro?

Conceptul datează din anii '60. Părinții spirituali ai Uniunii Europene actuale au avut în vedere crearea unei Piețe Unice, caracterizate prin libera circulație a bunurilor, persoanelor, serviciilor și capitalului. În cadrul Pieței Unice, urma să se dezvolte o zonă (așa-numita Uniune Economică și Monetară) caracterizată prin utilizarea unei singure monede, atât ca necesitate economică, cât și ca element firesc al Pieței Unice.

3. De ce era necesară o monedă unică?

Utilizarea unei monede unice are ca rezultate:

- eliminarea comisioanelor de conversie dintr-o monedă națională în alta;
- eliminarea riscului ratei de schimb în schimburile comerciale cu alți membri ai zonei Euro;
- eficiența crescută a piețelor financiare și monetare;
- transparența prețurilor la bunuri și servicii în cadrul zonei Euro, ce determină concurența crescută pe piață;
- mai buna distribuire a resurselor și, în general,
- mai buna integrare economică între partenerii europeni.

Reducerea costurilor referitoare la tranzacțiile în diferite monede și stabilitatea prețurilor sunt avantajele cele mai evidente.

S-a făcut mai demult un experiment: un călător a plecat cu 1 000 de franci în buzunar să viziteze toate statele membre UE. În fiecare stat, a schimbat suma pe care o avea la el în moneda națională a statului respectiv. La întoarcerea sa în țara de pornire, fără să fi cumpărat

nimic, doar convertind banii dintr-o monedă națională în alta, a descoperit că mai are doar 500 din cei 1 000 de franci cu care plecase. Restul fusese cheltuit pe comisioanele de schimb dintr-o monedă în alta.

4. Câte bancnote și monezi sunt?

Sunt 7 bancnote Euro cu următoarele valori nominale: 5, 10, 20, 50, 100, 200 și 500 Euro. Ele sunt identice, pe ambele părți, pentru toată zona Euro. Ilustrațiile de pe ele reprezintă poduri, ferestre și porți și se înscriu în tematica "vârstele și stilurile Europei".

Sunt 8 monezi Euro cu următoarele valori nominale: 1, 2, 5, 10, 20 și 50 de cenți, precum și 1 și 2 Euro. Una din fețe este comună tuturor monezilor și este cea pe care este marcată valoarea. A doua față este diferită de la țară la țară, având marcată pe ea ori efigia șefului statului ori un alt simbol național.

5. Care sunt statele participante la zona Euro?

Statele participante la zona Euro de la început (1 ianuarie 1999) sunt: Austria, Belgia, Finlanda, Franța, Germania, Irlanda, Italia, Luxemburg, Olanda, Portugalia, Spania. Începând cu 1 ianuarie 2001 s-a alăturat și Grecia acestui grup de state.

6. Care sunt cursurile de schimb?

Cursurile de schimb au fost fixate irevocabil în 1999, ele fiind cursurile de schimb valabile în momentul trecerii la moneda unică (1 ianuarie 1999). Acestea sunt:

Țara	Moneda națională
Austria	1 Euro = 13,7603
Belgia	1 Euro = 40,3399
Finlanda	1 Euro = 5,94573
Franța	1 Euro = 6,55957
Germania	1 Euro = 1,95583
Grecia	1 Euro = 340,750

Irlanda	1 Euro = 0,787564
Italia	1 Euro = 1 936,27
Luxemburg	1 Euro = 40,3399
Olanda	1 Euro = 2,20371
Portugalia	1 Euro = 200,482
Spania	1 Euro = 166,386

7. Care este calendarul schimbării monedelor naționale în Euro în țările Uniunii Europene?

Septembrie 2001 - Decembrie 2001

Băncile naționale și băncile comerciale au fost aprovizionate cu bancnote și monezi Euro, conform estimărilor proprii. Conturile bancare în monedele naționale din zona Euro au fost convertite automat și **fără comision** în conturi în Euro.

31 decembrie 2001

Marca germană își pierde puterea de circulație.

Începând cu 1 ianuarie 2002

Băncile, automatele bancare, oficiile poștale și comerțanții au disponibil în Euro pentru operațiuni în numerar.

27 ianuarie 2002

Guldenul olandez își pierde puterea de circulație.

9 februarie 2002

Lira irlandeză își pierde puterea de circulație.

17 februarie 2002

Francul francez își pierde puterea de circulație.

28 februarie 2002

Șilingul austriac, francul belgian, peseta spaniolă, marca finlandeză, drahma grecească, lira italiană, francul luxemburghez și escudo-ul portughez își pierd puterea de circulație.

Până la, cel târziu, 28 februarie 2002

Fostele monede naționale pot fi încă folosite pentru a plăti în numerar, în statele membre UE din zona Euro. Bancnotele și monezile naționale retrase de pe piață nu vor mai fi re-emise.

Fostele monede naționale pot fi convertite în Euro la bancă, **fără comision pentru clienții băncii respective**.

28 februarie 2002

Este termenul limită pentru convertirea mărcii germane în Euro prin intermediul băncilor comerciale din țările zonei Euro.

Până la 31 martie 2002

Bancnotele corespunzătoare **oricărui** monede naționale din zona Euro pot fi convertite în Euro, **fără comision**, la punctele desemnate de către băncile centrale naționale din țările zonei Euro.

30 iunie 2002

Este termenul limită pentru convertirea pesetei spaniole, francului francez, a celui luxemburghez și a escudo-ului portughez în Euro prin intermediul băncilor comerciale din țările zonei Euro.

31 decembrie 2002

Este termenul limită pentru convertirea francului belgian și a guldenului olandez în Euro prin intermediul băncilor comerciale din țările zonei Euro.

Până la, cel târziu, 31 decembrie 2002

Bancnotele naționale din țările zonei Euro pot fi convertite la băncile din țara în cauză. Rămâne la latitudinea băncii să stabilească dacă va percepe comision sau nu după data de 28.02.2001 pentru aceste servicii. Monezile pot fi convertite, **fără comision**, în Euro.

Băncile **centrale naționale** din țările zonei Euro vor avea următoarele termene pentru conversia bancnotelor și monezilor naționale în Euro:

- bancnote - între 10 ani (Finlanda, Franța, Grecia, Italia) și fără termen (Germania, Austria, Belgia, Spania, Irlanda, Luxemburg);

- monezi - 31 decembrie 2002 (Portugalia), 2 ani (Grecia), 31 decembrie 2004 (Belgia și Luxemburg), 3 ani (Franța), 1 ianuarie 2007 (Olanda), 10 ani (Finlanda și Italia), fără termen (Germania, Austria, Spania și Irlanda)

8. Cum se desfășoară introducerea Euro în România?

Banca Națională a României nu este implicată în distribuirea noilor bancnote și monezi, deși are la dispoziție o anumită cantitate pentru a facilita recunoașterea lor și a fluidiza schimburile. Ea continuă să publice cursurile de schimb ale fostelor monede naționale până în momentul încetării puterii lor de circulație și a cursului lor legal.

Introducerea Euro nu influențează regimul valutar existent în România. Leul continuă să reprezinte moneda națională și singurul instrument legal de plată pe teritoriul României, între parteneri români.

Punerea în circulație a noilor monezi și bancnote se face prin intermediul băncilor comerciale și caselor de schimb private.

Băncile comerciale au făcut demersuri pentru a-și asigura necesarul de monezi și bancnote pentru operațiunile în numerar. Ele asigură, de asemenea, conversia **automată, gratuită și fără limită de sumă** a conturilor curente și de depozit, din fostele monede naționale în Euro. Băncile comerciale oferă și posibilitatea de a se deschide conturi în Euro cu îndeplinirea anumitor condiții, ce diferă de la bancă la bancă.

Conversia în Euro a numerarului existent într-una din monedele naționale ce sunt înlocuite de Euro se va putea efectua prin intermediul băncilor și caselor de schimb private, începând cu **1 ianuarie 2002**. Pentru operațiunile "numerar contra numerar" se vor percepe comisioane, care sunt la latitudinea băncilor sau a caselor de schimb.

Băncile efectuează schimbul valutar atât pentru clienți, cât și pentru non-clienți (prin intermediul ghișeelor de schimb valutar din cadrul băncii). Pentru a realiza conversia în Euro a unei monede naționale din zona Euro se utilizează ratele de conversie fixe, stabilite la 1 ianuarie 1999.

EUROAGRICONS

Ministerul Agriculturii,
Pădurilor și Dezvoltării Rurale

Numărul 13
Decembrie 2004

Buletin informativ al consilierilor de integrare europeană din Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale

NOU! CITITORII NOȘTRI
SUNT INVITAȚI SĂ NE
ADRESEZE ÎNTREBĂRI
ȘI SUGESTII CARE VOR FI
DEZBĂTUTE ÎN POȘTA
REDAȚIEI
euroagricons@maa.ro

CUPRINS

Corpul Consilierilor de Integrare Europeană din cadrul Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale	1, 2
Clasificarea carcaselor de bovine și ovine	2, 3
Implementarea sistemului cotei de lapte	3, 4
Încurajarea asociațiilor de marketing din sectorul hortic	4
Extinderea perioadei de tranziție pentru subvențiile la export ale țării în curs de dezvoltare	5
Medicii veterinari de liberă practică pot cumpăra sediile de circumscripții sanitar-veterinare pe care le au în concesiune	6
Cresterea melcilor, o activitate în plină expansiune	7
Opinii despre agricultura Uniunii Europene	8
Programul FIDA	8, 9
Perspectiva pieței agricole	9, 10
Uniunea Europeană. Însemne și obiective	10, 11
Noutăți SAPARD	11
Ce este Parlamentul European?	12

Dragi cititori,

încheiem un nou an, încărcat de evenimente, printre care am numărat și multe realizări. Orice sfârșit de an presupune noi provocări și noi începuturi.

Am parcurs împreună o serie de etape foarte importante pentru agricultura și pentru viitorul României. Suntem bucuroși că am putut să contribuim, în măsura puterilor noastre, la aducerea României cu un pas mai aproape de Uniunea Europeană. Am reușit să încheiem Capitolul 7 - Agricultura al negocierilor cu U.E., cel mai dificil, înaintea altor capitole ale negocierii, performanță nerealizată de nici o altă țară care a aderat la marea familie europeană. Pentru acest lucru le suntem recunoscători tuturor colegilor din minister și din afara ministerului cu care am colaborat, care ne-au sprijinit și pe care i-am sprijinit în vederea atingerii acestui obiectiv.

Deși putem spune că am reușit să ne îndreptăm spre destinația dorită, încă ne așteptăm dificultăți foarte mari până să putem să ne așezăm liniștiți între celelalte țări ale Uniunii Europene. Mai este încă foarte mult de muncă în vederea implementării angajamentelor pe care România și le-a asumat în fața

Comunității Europene, iar în cadrul acestui proces este posibil ca multe alte obstacole să se ivească. Avem însă încredere că vom putea să le depășim prin muncă și prin spirit de echipă.

Sperăm că în anii următori să avem o contribuție cel puțin egală cu cea de până acum la implementarea politicilor Uniunii Europene în cadrul agriculturii românești. Am avut ocazia, în acest an, să ne deplasăm în toate județele țării și să putem discuta direct cu producătorii agricoli și cu specialiștii din teritoriu. Am reușit astfel să aflăm multe lucruri interesante și importante despre agricultura României și despre mediul rural, lucruri care ne-au ajutat foarte mult în munca noastră de zi cu zi. Sperăm că, în același timp, le-am oferit producătorilor cu care am discutat informații utile, care să îi pregătească mai bine pentru momentul în care vor trebui să acționeze pe o piață agricolă mult lărgită și cu reguli de funcționare foarte complexe.

Doriința noastră este ca, în viitor, să putem relua aceste acțiuni și să putem aduce informația cât mai aproape de oameni.

continuare în pag. 2

continuare din pag. 1

Prin intermediul acestui Buletin Informativ am putut să îi ținem la curent pe producătorii agricoli și pe specialiștii din teritoriu cu ultimele noutăți din procesul de integrare europeană.

Realizarea acestui buletin a fost o încercare dificilă, fiind nevoiți deseori să învățăm din mers cum este mai bine să prezentăm informațiile de interes.

Elaborarea acestei reviste a constituit efortul comun al euroconsilierilor, precum și al celor care au binevoit să ne acorde interviuri.

Intenția noastră, a echipei de euroconsilieri, secundată de experții din minister este de a contribui, mai departe la satisfacerea necesităților dumneavoastră informaționale, atât din punct de vedere calitativ, cât și cantitativ. Acest "stil de viață european", străin încă de noi, trebuie să ni-l însușim prin efortul conjugat de a fi aproape unii de alții. Drept urmare, vă mulțumim dumneavoastră, cititorilor revistei și așteptăm să ne contactați ori de câte ori informațiile expuse în paginile buletinului informativ vă sunt insuficient de clare.

Sărbători fericite!
La mulți ani!

Corpul Consilierilor de Integrare Europeană din cadrul Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale

Constantin Daniel - Coordonator al Corpului Consilierilor de Integrare

Marchiș Alexandru - Agenția de Plăți și Intervenție

Basarabescu Liliana - RICA, Statistică

Bușă Andreea - Mecanisme comerciale

David Ana-Maria - Sectorul legume fructe

Enescu Carmen - IACS, Sectorul păduri

Grădinariu Roxana - Politica de calitate, agricultura ecologică

Metaxa Elisabeta - Pescuit și piscicultură

Stoica Florentina - Agenția de Plăți și Intervenție

Mitrofan Daniela Ioana - Sectorul vin, alcool și băuturi spirtoase

Petrescu Gabriel Sorin - Păduri, hamei, tutun, mătase

Stancu Magdalena Cătălina - Culturi arabile

Mardare Miruna - Culturi arabile

Drăgan Ștefan - Sectorul fitosanitar

Iordache Speranța - Sectorul fitosanitar

Acatinca Corina - IACS

Ghițescu Filip - IACS

Moroianu Oana - Sectorul lapte

Barbu Ana Raluca - Twining

Morărescu Lorena - Sectorul carne

Carmen Constantin - Piscicultură

Ștefănică Mihaela - Twining

Rebega Elena Daniela - RICA, Statistică

Bazgă Ion Bogdan - Sectorul semințe

Dărau Ioana - Dezvoltare rurală

Barbu Raluca Ioana - Dezvoltare rurală

Coman Andreea - Dezvoltare rurală

Naidin Claudia - Ajutoare de stat

Vieru Maura - Mecanisme comerciale

Palaghiciuc Dorin Mihai - Mecanisme comerciale

Sârbu Georgiana - Sectorul zahăr

Gherghe Roxana - PHARE

Mustăciosu Vlad - PHARE

Ciocănea Nicusor - Sanitar veterinar

Stoica Ștefania - Sanitar veterinar

Treistaru Narcisa - Sanitar veterinar

Ferariu Dragoș - Sanitar veterinar

Drăghici Emanuela Claudia - Sanitar veterinar

Drăgan Daniela - Sanitar veterinar

Bărbulete Oana - Sanitar veterinar

Drăgușin Alida - Sanitar veterinar

Grupul Consilierilor de Integrare de la Autoritatea Națională Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Alimentară

Clasificarea carcaselor de bovine și ovine

Clasificarea carcaselor de bovine și ovine în conformitate cu standardele Uniunii Europene, se va face începând cu 1 iunie 2006.

Prin **Ordinul Ministrului nr. 882** au fost elaborate normele tehnice de clasificare a carcaselor de bovine adulte. Conform acestora, carcasa și semicarcasa de bovine adulte care provin de la animalele sacrificate în abatoare autorizate și care poartă un marcaj de sănătate, conform legislației în vigoare, sunt clasificate și identificate în con-

formitate cu aceste norme. Aplicarea prevederilor normelor tehnice este obligatorie pentru toate unitățile de abatorizare autorizate pentru export în Uniunea Europeană, însă nu este obligatorie în următoarele cazuri:

- unitățile de abatorizare care sacrifică în medie mai puțin de 20 de bovine adulte/săptămână;
- vânzătorii cu amănuntul care cumpără animale vii și care sunt sacrificate pentru ei pe bază de contract.

În conformitate cu normele prevăzute în

ordin, carcasele sau semicarcasele de bovine adulte se clasifică imediat după cântărire, prin evaluarea succesivă a conformației și a gradului de acoperire cu grăsime. Rezultatele clasificării, respectiv categoria, evaluarea conformației și a gradului de acoperire cu grăsime, se înscriu de către clasificator într-un raport de clasificare al cărui model este întocmit de Comisia de clasificare a carcaselor. Raportul de clasificare se întocmește în 3 exemplare: un exemplar este dat deținătorului de animale, unul abatorului și unul clasificatorului. Abatorul și clasificatorul trebuie să păstreze aceste rapoarte de clasificare timp de 4 ani.

Tot în Normele tehnice de clasificare a carcaselor de bovine adulte se stabilește faptul că prețul pieței ce urmează a fi stabilit pe baza baremului de clasificare a carcaselor de bovine adulte reprezintă prețul comunicat de abator, fără TVA, plătit furnizorului pentru animalul livrat la abator. Prețul se exprimă la 100 kg de carcasă cântărită și clasificată.

Verificarea modului de realizare a clasificării carcaselor se va face prin inspecții inopinate de către persoanele desemnate de Comisia de clasificare a carcaselor. Controalele vor fi făcute cel puțin de două ori pe trimestru în toate unitățile autorizate care efectuează clasificarea. Normele tehnice de clasificare a carcaselor de bovine adulte se vor aplica începând cu 1 iunie 2006 în unitățile de abatorizare în care s-au sacrificat în medie, în anul precedent, peste 20 de bovine/săptămână.

Prin **Ordinul Ministrului nr. 883**, au fost elaborate Normele tehnice de clasificare a carcaselor de ovine. Conform acestora, carcasele de ovine se clasifică prin evaluarea conformației și a stratului de grăsime.

Carcasele de miei cu greutate mai mică de 13 kg pot fi clasificate și prin evaluarea greutateii carcasei, a culorii cârnii și a stratului de grăsime.

Rezultatele clasificării, respectiv categoria, evaluarea conformației și a gradului de acoperire cu grăsime, se înscriu de către clasificator, ca și în cazul bovinelor, într-un raport de clasificare întocmit în trei exemplare. Clasificarea va fi verificată prin inspecții inopinate ale persoanelor desemnate de Comisia de clasificare a carcaselor. Verificările se vor face cel puțin o dată la trei luni.

Normele tehnice de clasificare a carcaselor de ovine se vor aplica facultativ, începând cu 1 iunie 2006.

Lorena MORĂRESCU

Implementarea sistemului cotei de lapte

Ce reprezintă cota de lapte și ce avem de făcut pentru implementarea acesteia? Aceasta este întrebarea pe care mulți pro-

ducători și procesatori de lapte o pun din ce în ce mai des.

În primul rând, să reamintim câteva aspecte legate de istoricul cotei de lapte.

Îmbunătățirea permanentă a performanțelor de producție în perioada anilor '70-'80 în UE au dus la creșterea producției de lapte și realizarea unor stocuri imense de unt și lapte praf. Creșterea cantităților a determinat scăderea prețului laptelui, punând în pericol veniturile producătorilor și ducând la creșterea subvențiilor pentru export și a intervenției pentru stocare.

În acest context, instituirea sistemului de cote de lapte în anul 1984 a apărut ca o necesitate a stabilizării pieței și rentabilizării sectorului de lapte și produse lactate.

Cota de lapte se referă numai la laptele de vacă și este cantitatea maximă pe care o poate produce un producător pentru a o comercializa prin livrări la unitățile de procesare și/sau prin vânzări directe. Laptele folosit pentru autoconsum și pentru hrana animalelor nu intră în cota de lapte. În concluzie, tot laptele care părăsește ferma intră în cota de lapte.

Cota de lapte este strâns legată de conținutul de grăsime.

Fiecare țară membră a UE are un conținut de grăsime de referință respectiv fiecare fermier are un conținut de grăsime individual.

Foarte important!

Livrarea laptelui de la producător la cumpărător se va face pe bază de contracte în care vor fi menționate obligațiile și responsabilitățile ambelor părți. Unitățile de procesare au un rol important în sistemul de gestionare a cotelor de lapte, ele fiind selectate pe baza îndeplinirii condițiilor de calitate și a evidentelor conduse.

Vânzările directe de lapte și produse lactate, de la producător direct la consumator se evi-

dențiază în registre ale producătorilor și pe bază de declarații scrise ce vor fi arhivate. Cota pentru România negociată cu UE este de 3,245 milioane tone de lapte din care 0,188 milioane tone reprezintă cota de rezervă pentru restructurare care va fi folosită din anul 2009.

În România, perioada de care se va ține cont pentru alocarea cotei în anul 2006, este 1 aprilie 2005 - 31 martie 2006. În această perioadă, fermierii au posibilitatea să crească cantitatea de lapte livrată la unitățile de procesare pentru a putea solicita o cota cât mai mare. De asemenea, este foarte important ca fiecare fermier să dețină o evidență clară atât a efectivelor de bovine, cât și a producțiilor realizate și a modului de valorificare a acestora.

Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale (MAPDR) a propus ca autoritate competentă pentru administrarea cotei de lapte să fie Agenția Națională pentru Ameliorare și Reproducție în Zootehnie (ANARZ) care, prin structurile teritoriale, să gestioneze cotele individuale.

În informarea și pregătirea producătorilor și a procesatorilor de lapte, un rol hotărâtor îl are Agenția Națională de Consultanță Agricolă (ANCA) prin structurile sale teritoriale precum și organizațiile private de consultanță.

Ministerul Agriculturii are în vedere realizarea unui grup de lucru pentru armonizarea legislației și organizarea structurilor sale centrale și teritoriale necesare administrării cotei de lapte, grup format din reprezentanții MAPDR, ANARZ, cât și ai producătorilor și procesatorilor de lapte.

Oana MOROIANU
Dan DARABAN

Încurajarea asociațiilor de marketing din sectorul horticola

Pentru producătorii horticola, unul dintre cele mai sensibile aspecte îl reprezintă valorificarea producției. Perisabilitatea produselor face ca vânzarea în timp util și la un preț mulțumitor pentru producător să fie greu de realizat.

De multe ori, abundența de legume și fructe de pe piața țărănească este falsă. Și asta pentru că unitățile de procesare s-au redus dramatic, exporturile - de asemenea, iar în lanțurile de supermarket-uri și alte magazine de cartier, de multe ori importurile predomină. Și, astfel, singurul loc de comercializare a producției interne rămâne piața liberă sau comerțul stradal, cel atât de inestetic și care nu asigură nici o garanție de calitate consumatorilor.

Regulile Uniunii Europene vor impune după 2007 ca respectarea standardelor de comercializare să se facă cu strictețe. Se va cunoaște astfel proveniența produselor, se va face clasificarea în funcție de calitatea (extra, I, II și industrializare), ambalarea și etichetarea corespunzătoare.

Toate aceste cerințe sunt greu de respectat și de plătit de către producătorul individual, mai ales de către micul cultivator român. Uniunea Europeană încurajează asocierea acestor producători în vederea vânzării produselor. O asociație de producători constituită pentru vânzare poate dispune de un

volum suficient de produse care să permită suportarea costului de sortare, ambalare, etichetare și încheierea unor contracte ferme de aprovizionare a lanțurilor de magazine care vor ocupa un segment de piață în creștere.

Pentru încurajarea acestor forme asociative, Ministerul Agriculturii a prevăzut, în bugetul pe 2005, fonduri pentru producătorii care vor să se unească în astfel de asociații care, ulterior, vor avea și recunoașterea Uniunii Europene, putând beneficia de finanțarea unor programe de investiții pentru dezvoltarea organizației.

De asemenea, Guvernul Olandez, în perioada 2005-2007, prin programele de asistență PSO, va acorda asistență tehnică pentru crearea structurii de recunoaștere a Organizațiilor de producători și pentru popularizarea acestor forme de asociere a producătorilor horticola.

Important este însă ca inițiativa organizării să aparțină producătorilor, ei să își identifice problemele, iar liantul să fie încrederea reciprocă. Este, de asemenea, important ca producătorii români să nu piardă controlul pieței interne pentru că, după 2007, granița va fi deschisă în ambele sensuri, iar competiția va fi foarte mare. O organizație din și pentru producători poate oferi soluția unui

viitor mai bun pentru cei ce vor alege să fie horticultori profesioniști.

Ana-Maria
DAVID

Extinderea perioadei de tranziție pentru subvențiile la export ale țărilor în curs de dezvoltare

La 4 noiembrie 2004, Comitetul (Organizația Mondială a Comerțului) OMC pentru Subvenții și Măsuri Compensatorii a prelungit cu încă un an perioada de tranziție pentru eliminarea subvențiilor la export pentru 19 țări în curs de dezvoltare.

Procesul de eliminare a subvențiilor este prevăzut în Acordul OMC privind Subvențiile și Măsurile Compensatorii. Potrivit Acordului, țările cel mai puțin dezvoltate au avut termen până în anul 2003 pentru eliminarea subvențiilor de substituție a importurilor (cele destinate să ajute producția internă și să evite recurgerea la importuri), în vreme ce alte țări în curs de dezvoltare au trebuit să facă același lucru până în anul 2000.

De asemenea, Acordul mai prevede că cea mai mare parte a țărilor în curs de dezvoltare au la dispoziție o perioadă de 8 ani (până la sfârșitul anului 2002) pentru a elimina subvențiile la export. În același timp, în conformitate cu deciziile adoptate la Conferința Ministerială de la Doha, Comitetul pentru Subvenții poate prelungi acest termen, dar nu mai mult de anul 2007 și cu condiția verificării anuale a obligațiilor care rămân de îndeplinit.

Acordul OMC privind subvențiile și măsurile compensatorii se aplică atât produselor agricole cât și celor industriale prezintă două mari avantaje: reglementează, într-un cadru multilateral, atât folosirea subvențiilor cât și

acțiunile pe care o țară le poate întreprinde pentru a contracara efectele folosirii subvențiilor de către altă țară. În ceea ce privește acest din urmă aspect, Acordul stipulează faptul că o țară poate apela la procedura OMC de soluționare a disputelor în vederea retragerii subvenției sau a înlăturării efectelor sale de distorsionare a comerțului, fie poate desfășura o investigație proprie în urma căreia să fixeze și să încaseze o "taxă compensatorie" pentru acele importuri care sunt subvenționate și care s-a dovedit că au prejudiciat producătorii autohtoni.

Taxele compensatorii pot fi încasate numai după ce țara importatoare a efectuat o cercetare asemănătoare cu cea necesară pentru a dovedi dumping-ul. Astfel, există reguli foarte bine stabilite pentru calcularea valorii subvenției, criteriile pentru a determina dacă și în ce măsură produsele subvenționate prejudiciază industria autohtonă, proceduri pentru inițierea și desfășurarea unei cercetări, precum și reguli cu privire la durata de implementare a măsurilor compensatorii care, de regulă, nu va fi mai mare de 5 ani.

Acordul definește două categorii de subvenții: *subvenții interzise* și *subvenții acționabile*.

În cazul *subvențiilor interzise*, beneficiarii acestora sunt obligați fie să folosească bunuri indigene în detrimentul celor importate, fie să atingă anumite ținte la export. Aceste subvenții sunt interzise deoarece dis-

torsionează în mod clar comerțul internațional. În cazul OMC, disputele legate de folosirea subvențiilor interzise sunt soluționate, printr-o procedură rapidă, în cadrul mecanismului de soluționare a disputelor. În cazul în care se dovedește că subvenția face parte din categoria celor interzise, aceasta trebuie imediat retrasă. În caz contrar, țara care a suferit daune poate recurge la măsuri cu efect compensatoriu.

Țările cel mai puțin dezvoltate și cele în curs de dezvoltare al căror PIB nu depășește 1000\$/locuitor sunt exceptate de la prevederile referitoare la subvențiile interzise, în vreme ce economiile în tranziție au trebuit să elimine acest tip de subvenții până la sfârșitul anului 2002.

În cazul *subvențiilor acționabile*, țara care înaintează plângerea trebuie să dovedească că aceste subvenții au adus atingere intereselor sale. Astfel, prejudiciile produse de subvențiile acționabile pot îmbrăca trei forme:

- prejudicierea unei industrii din țara importatoare;
- prejudicierea exportatorilor rivali dintr-o altă țară, atunci când două țări concurează pentru câștigarea unor terțe piețe;
- prejudicierea exportatorilor din țara care intră pe piața țării care oferă respectivelor subvenții.

Medicii veterinari de liberă practică pot cumpăra sediile de circumscripții sanitar-veterinare pe care le au în concesiune

În prezent, aproximativ 1500 de circumscripții sanitar-veterinare funcționează fără autorizație sanitar-veterinară, neîndeplinind condițiile minime impuse de legislația aplicabilă în domeniu – nu dispun de apă potabilă curentă, nu sunt racordate la rețeaua de canalizare, au acoperișurile deteriorate etc.

Începând cu anul 2007, medicii veterinari din România vor intra în concurență directă cu medicii veterinari din statele membre ale Uniunii Europene, nu numai în ceea ce privește nivelul pregătirii profesionale, ci și al condițiilor în care își desfășoară activitatea. Astfel, începând cu 1 ianuarie 2007, circumscripțiilor sanitar-veterinare care nu îndeplinesc condițiile legale de funcționare li se vor interzice activitatea.

Apariția Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.89/2004 privind vânzarea bunurilor imobile în care se desfășoară activități de asistență sanitar-veterinară, al cărei inițiator a fost Autoritatea Națională Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor, a avut ca scop eficientizarea activității sanitar-veterinare, ținându-se cont și de standardele comunitare.

Astfel, medicii veterinari care au concesiionat, în baza Hotărârii Guvernului nr.446/1999, activitățile sanitar-veterinare publice de interes național și bunuri imobile (sedii de circumscripții sanitare veterinare) vor putea cumpăra, prin atribuire directă, spațiile în care își desfășoară în prezent activitatea, precum și terenul aferent acestora.

Prețul de vânzare este prețul pieței, stabilit pe baza unui raport de evaluare, întocmit de un evaluator autorizat, din care se deduc investițiile realizate de către concesiionar, în baza contractului de concesiune sau cu acordul proprietarului, în imobil.

Valoarea investițiilor deduse nu poate depăși 50% din prețul de vânzare stabilit prin raportul de evaluare.

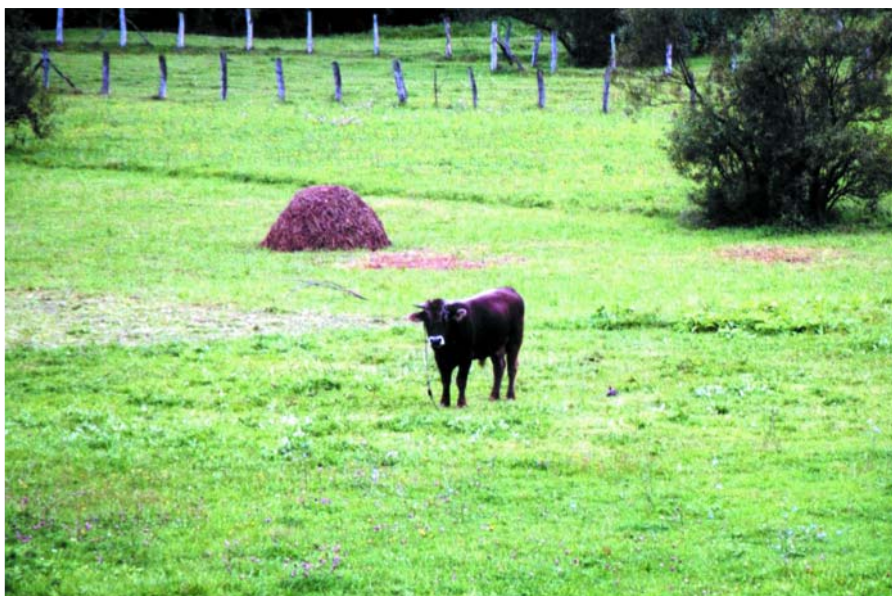
Sediile de circumscripții sanitar-veterinare pot fi cumpărate și în rate, în următoarele condiții:

- avans 20% din prețul de vânzare;
- rate trimestriale eşalonate pe un termen de până la 10 ani;
- perceperea unei dobânzi anuale la nivelul ratei dobânzii de referință a Băncii Naționale a României de la data plății.

perioadă de minim 10 ani de la data încheierii contractului de vânzare-cumpărare.

Devenind proprietarii circumscripțiilor în care își desfășoară activitatea, medicii veterinari vor realiza investițiile necesare pentru ca acestea să îndeplinească, până la 1 ianuarie 2007, condițiile legale de funcționare și autorizare.

Pentru dotarea circumscripțiilor cu aparatură și instrumentar medical veterinar, medicii veterinari vor putea accesa

În cazul vânzării în rate, cumpărătorul trebuie să constituie garanții pentru asigurarea plății, în una din următoarele forme:

- scrisoare de garanție emisă de o bancă comercială română sau de o bancă comercială străină cu care banca română are relații de corespondent, sau
- constituirea unei ipoteci pe imobilul care face obiectul vânzării.

Circumscripțiilor sanitar-veterinare, cumpărate în condițiile O.U.G. nr.89/2004, nu li se poate schimba destinația, pentru o

credite în valoare de până la 10.000 de euro, credite ce vor fi garantate de către Agenția Națională pentru Întreprinderi și Cooperatie (ANIMMC), prin Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru IMM.

Astfel, odată cu integrarea în UE, serviciile medical-veterinare vor putea fi la nivelul standardelor europene.

Dr. Narcisa TREISTARIU
Av. Nicușor CIOCĂNEA

Creșterea melcilor, o activitate în plină expansiune

În viitor, în România, creșterea melcilor poate aduce venituri importante. UE interzice consumul melcilor din natură, fiindcă aceștia se hrănesc și cu plante toxice, sprijinind fermele pentru producerea melcilor cu cochilie.

Acest sector a fost cuprins în programul de sprijin financiar nerambursabil SAPARD. Prin Măsura 3.4 "Dezvoltarea și diversificarea activităților economice care să genereze activități multiple și venituri alternative", submăsura "Alte activități", cei care doresc să inițieze o astfel de fermă pot obține fonduri nerambursabile SAPARD, pentru construcția, modernizarea și extinderea clădirilor operaționale necesare depozitării, procesării și marketingului produselor. Cu ajutorul sprijinului financiar SAPARD se pot construi în acest scop depozite pentru hrană, birouri administrative sau se pot cumpăra mijloace de transport frigorifice și unelte. Suma alocată prin programul de finanțare nerambursabilă se ridică la 23 de milioane de euro. Beneficiarii pot primi sprijin financiar cuprins între 2.500 și 100.000 de euro, reprezentând jumătate din valoarea investiției. Drept urmare, valoarea totală a investiției se ridică de la 5.000 până la 200.000 de euro.

Potrivit estimărilor făcute, prin "însămânțarea" unei suprafețe de 2.000 de metri pătrați cu melci se poate obține un profit între 15.000 și 20.000 de euro. Pe un metru pătrat se crește 1 kg de melci, prețul acestuia fiind cuprins între 3 și 5 euro.

România nu constituie o piață de desfacere pentru melci, însă poate fi o afacere profitabilă datorită nenumăratelor firme românești

și străine interesate de exportul de melci comestibili.

Mancărurile cu melci sunt considerate o delicatesă, fiind cerute în multe țări europene, Franța, Italia și Spania fiind cei mai mari consumatori de melci. Speciile comestibile dintre cele mai cunoscute sunt *Helix Aspersa* și *Helix Pomatia* (melcul de livadă). Melcii de grădina sunt cei mai căutați de consumatori, numai Franța importând anual peste 40.000 de tone din această specie.

Procesul de creștere a melcilor (helicicultura) necesită o investiție considerabilă în timp, echipament și resurse, cum ar fi: spații împrejmuite, aparate pentru măsurarea umidității, a temperaturii, cântar, dispozitiv pentru măsurarea melcilor, un sistem de stropitori și un sistem de drenaj.

Stocul inițial de melci trebuie colectat din habitatul lor natural. Cea mai bună perioadă de culegere a melcilor este după o ploaie de primăvară.

Fermele de melci pot fi în aer liber, în clădiri cu climat supraviețuit sau sere. Un climat

blând de 15-23 grade C, cu o umiditate ridicată (75-95%) este propice pentru creșterea melcilor de mai multe specii. Când atmosfera devine prea caldă și prea uscată, melcii devin inactivi. Solul pe care trăiesc trebuie să fie prevăzut cu un drenaj corespunzător și cu canale de scurgere pentru a nu se forma bălți. Un sol favorabil trebuie să aibă 80% umiditate. Trebuie știut

faptul că 99% din activitatea melcilor, inclusiv hrănirea, are loc noaptea. Irigarea pe timpul nopții poate stimula pofta de mâncare a melcilor, având în vedere că umezeala îi ajută să se miște mai bine. Cât despre calitatea solului, trebuie menționat că nu trebuie să fie nici prea nisipos, și nici să nu conțină multă argilă. Un sol bun trebuie să dețină 20-40% materie organică. Pe lângă valoarea 7 a PH-ului solului, calciul trebuie, de asemenea, să fie disponibil pentru hrana lor. Un amestec de turbă, argilă, bălegar, calciu, frunze mușegăite face solul optim.

Helix Aspersa are o durată de exploatare între 2 și 5 ani. Această specie se adaptează foarte repede la diferite climate și condiții. *Helix Pomatia* se găsește în munții împăduși și văi de până la 2000 m altitudine, în grădini și podgorii. Creșterea melcilor poate fi influențată de mai mulți factori, și anume: densitatea populației de melci, stresul (melcii fiind sensibili la zgomot, lumină, vibrații, condiții mizere, hrănire neregulată), mâncarea, temperatura și umezeala, precum și tehnologia de creștere.

Perioada de hrănire este din aprilie până în octombrie și poate varia în funcție de climat. Dintre felurile de mâncare pe care le preferă melcii amintim: anghinare, orz, fasole, conopidă, mușețel, pătrunjel, fructe, țărâțe de grâu etc. Melcii mănâncă în proporție de 50% țărâțe sau mâncare de păsări și 50% legume și fructe verzi. Aceștia se pot crește fără mari investiții în mod natural, pe o suprafață îngrădită.

Prin urmare, românii pot construi o afacere de succes din creșterea melcilor. În funcție de posibilități, ferma de melci poate fi o investiție mică de bani și efort sau o investiție mare atunci când se urmăresc rezultate financiare importante.

Maura VIERU

Opinii despre agricultura Uniunii Europene

Politica agricolă este plasată între cele trei politici pe care Tratatul, instituind CE la articolul 3, le definește ca fiind comune, alături de cea comercială comună și cea a transporturilor. Textul respectiv definește domeniul acțiunii comunitare menționând la litera "e" politica în domeniul agriculturii și pescuitului – "a common policy in the sphere of agriculture and fisheries". Problemele agricole și ale pescuitului sunt probleme de natură structurală. Statele fondatoare ale Comunităților Economice Europene au fost de acord încă de la început că agricultura trebuie inclusă în Piața Comună. A fost necesară o politică agricolă comună (PAC) care să armonizeze diferite mecanisme naționale de sprijin și să stabilească bariere vamale comune pentru bunurile care vin din țările nemembre. PAC a fost una dintre primele politici ridicate de la nivel național la nivel comunitar.

În vederea finanțării unitare a PAC, în ianuarie 1962 Consiliul a decis crearea Fondului European de Orientare și Garanții Agricole (FEOGA). Primele produse au fost supuse reglementărilor Pieței comune în 1962. Eurobarometru a realizat o anchetă intitulată "Europenii și Politica Agricolă Comună (PAC) din 1995 până în 2003". Aceasta relevă percepțiile pe care le-au avut cei întrebați despre impactul PAC, despre rolul acestei politici pentru perioada analizată, despre obiectivele și avantajele sale și a felului în care sunt monitorizate schimbările.

În general, ancheta arată că europenii au o percepție pozitivă asupra rolului pe care îl joacă Politica Agricolă Comună în satisfacerea exigențelor cetățenilor.

Conform Eurobarometru, PAC este politica pe care europenii o cunosc cel mai bine. Pentru aceștia, PAC reprezintă ceva necesar, precum sunt politicile sociale și de mediu înconjurător.

Un procent ridicat de cetățeni europeni consideră că, în cadrul construcției europene, deciziile privind agricultura trebuie să fie luate la nivelul UE.

Principalele aspecte ale anchetei se referă la:

- necesitatea și îmbunătățirea conținutului informării cetățeanului european asupra PAC, a cunoștințelor privind PAC;
- evaluarea felului în care PAC își joacă rolul, sau
- atitudinea cetățenilor europeni cu privire la reforma PAC;
- siguranța alimentară și protecția consumatorului;
- protejarea mediului înconjurător.

Din aceeași sursă reiese că mai sunt de făcut multe în vederea satisfacerii țăranilor, fermierilor din Uniunea Europeană.

Speranța IORDACHE

Programul FIDA

Obiectivul programului: creșterea veniturilor gospodăriilor și îmbunătățirea nivelului de trai a comunităților mai sărace din mediul rural montan.

Aria de acoperire a programului FIDA: Alba, Arad, Bacău, Bihor, Buzău, Cluj, Covasna, Harghita, Hunedoara, Neamț, Sălaj, Sibiu, Suceava, Vâlcea, Vrancea.

Beneficiarii programului pot fi persoane fizice (deținătoare de animale, teren agricol), asociații ale agricultorilor, societăți comerciale.

Investiții ce pot fi finanțate prin Programul FIDA:

a) Creșterea animalelor:

- achiziționarea de animale pentru efective

matcă de reproducție și efective de animale pentru creștere și îngrășare;

- construirea unor adăposturi moderne care să asigure condiții optime de creștere a animalelor inclusiv utilitățile aferente (alimentări cu apă și energie electrică, evacuarea dejectiilor, instalații de muls și colectarea laptelui);

- îmbunătățirea condițiilor de creștere și de întreținere a animalelor în construcții existente prin reabilitarea/introducerea alimentării cu apă, energie electrică, evacuarea dejectiilor, instalații de muls și colectarea laptelui.

b) Mecanizare:

- înființarea și dotarea cu pachetul de mașini necesar a unor exploatații agricole;
- înlocuirea tractoarelor și mașinilor agricole cu durata de funcționare expirată și/sau neperformantă;

- completarea deficitului existent.

c) Procesarea cărnii și a laptelui:

- investiții care să vizeze dezvoltarea, modernizarea și re tehnologizarea unor capacități mici și mijlocii de prelucrare a cărnii și produselor din carne prin echiparea cu utilaje specifice pentru abatorizare, prelucrare, ambalare, depozitare, conservare a cărnii și produselor din carne (prin refrigerare, fierbere/coacere, sărare, afumare) conform tehnologiilor moderne, inclusiv utilități corespunzătoare;

- investiții care să vizeze dezvoltarea, modernizarea și re tehnologizarea unor capacități mici și mijlocii de prelucrare a laptelui și produselor lactate prin echiparea cu utilaje de prelucrare corespunzătoare tehnologiilor moderne, inclusiv utilități corespunzătoare;

- investiții pentru dotarea centrelor de colectare, recepționare, condiționare a laptelui, precum și pentru ambalarea și depozitarea produselor prelucrate;

- investiții în domeniul ambalării și depozitării produselor prelucrate din carne.

d) Agroturism:

- renovarea exterioară a construcțiilor existente, cu conservarea arhitecturii tradiționale a zonei;

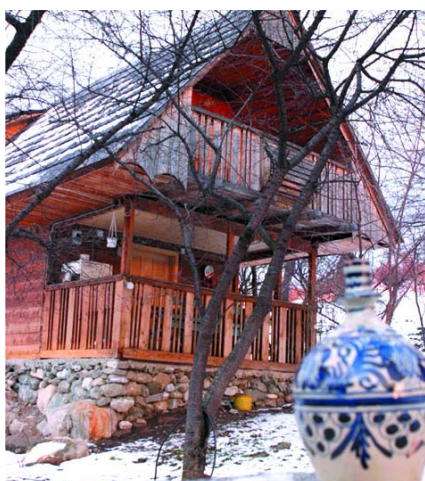
- realizarea unei compartimentări corespunzătoare;

punzătoare în interiorul locuințelor ca o condiție esențială primirii turiștilor;
- mobilizarea spațiilor.

e) Activități meșteșugărești și de artizanat tradiționale:

Acțiuni de investiții specifice meșteșugurilor și artizanatului care pot fi sprijinite sunt următoarele: prelucrare în și câneapă, țesut, olărit, tăbăcărie-cojocărie, sculptură în lemn,

împletituri din fire vegetale, lemn, dărăcit, tors lână, confecționare articole casnice (din lemn, piatră, fire vegetale, puf, inclusiv sculpturi, împletituri).

Se vor finanța următoarele acțiuni:

- menținerea și dezvoltarea activităților meșteșugărești existente;
- crearea de noi ateliere meșteșugărești;
- sprijin pentru crearea unor puncte de colectare pentru materii prime necesare activităților meșteșugărești și artizanale;
- dotarea atelierelor cu mașini și echipamente.

f) Servicii:

Se vor sprijini unitățile care oferă următoarele servicii: croitorie, reparații încălțăminte, coafor-frizerie, reparații aparatură de uz casnic și gospodăresc, reparații radio-tv, service auto.

Acțiunile ce vor fi finanțate:

- dotări specifice de echipamente;
- adaptări sau modernizări de incintă.

g) Acvacultura:

- înființarea de ferme piscicole familiale;
- modernizarea amenajărilor piscicole de la fermele existente private;
- construirea de utilități și echipament pisci-

col specific inclusiv cuști;

- achiziționarea de material biologic pentru prima populare.

h) Apicultura:

- construirea de capacități pentru depozitarea, procesarea și ambalarea produselor apicole;

- achiziționarea de măști selecționate;
- achiziționarea de stupi;
- achiziționarea de mijloace de transport specializate (remorci);
- echipament pentru analiza calității mierii și a produselor apicole.

i) Cultivarea ciupercilor:

- achiziționarea de material biologic (miceliu) numai pentru înființarea culturii;
- construirea sau modernizarea spațiilor pentru cultivarea ciupercilor (spații pentru depozitare, prelucrare și ambalare);
- facilități pentru producerea compostului.

j) Înființarea culturii de arbuști fructiferi și de plante medicinale:

- facilități pentru înființarea plantațiilor (pentru culturi perene);
- facilități pentru spații care să permită depozitare, uscarea, condiționare, ambalare și refrigerare.

Producție:

- a) înființarea culturilor vegetale (lucrări mecanice, achiziționarea de sămânță, pesticide, îngrășăminte, carburanți etc.);
- b) finanțarea producției în ferme zootehnice (achiziționarea de nutrețuri concentrate, vitamine, premixuri etc.);
- c) ameliorarea pășunilor (lucrări mecanice, sămânță, îngrășăminte naturale, carburanți etc.);
- d) fond de rulment și comerț.

Contribuție proprie a solicitantului:

- 15% din valoarea proiectului pentru persoanele fizice până la 10.000 \$;
- 30% din valoarea proiectului, dacă depășește 10.000 \$;
- 15% din valoarea proiectului pentru societăți comerciale;
- 15% din valoarea proiectului pentru turism până la 20.000 \$;
- prin Programul FIDA se poate cofinanța SAPARD;

Ioana DĂRĂU
Andreea AGRIGOROEI

Perspectiva pieței agricole

Trecerea la economia de piață și aplicarea măsurilor de reformă în agricultură, prin apariția și consolidarea rapidă a proprietății private, concomitent cu susținerea liberei inițiative și descentralizarea structurilor de administrare a activităților economice, au creat semnificative disfuncționalități în relațiile dintre producătorii agricoli, silvici și piscicoli și structurile de consum (angrosiști, procesatori și detailiști).

Pentru înlăturarea acestor disfuncționalități determinate de participarea nesemnificativă pe piață a producătorilor agricoli individuali în confruntarea cu structurile de consum amintite, dar și pentru alinierea pieței agricole din România la cerințele politicii agricole comune, s-a creat un cadru legislativ adecvat pentru constituirea grupurilor de producători.

Odată creat acest cadru legislativ, prin aprobarea Legii 277/2004 privind constituirea, recunoașterea și funcționarea grupurilor de producători pentru comercializarea produselor agricole, silvice și piscicole, precum și a Ordinului 535/2004 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii 277/2004, România se aliază la cerințele Uniunii Europene privind constituirea unor

structuri comerciale proprii ale producătorilor capabile, prin specializare, să le apere și să le reprezinte interesele, atât în relațiile cu structurile de consum, cât și cu organismele și instituțiile statului.

Activitatea grupurilor de producători va asigura structurarea producției agricole, silvice și piscicole în strânsă corelare cu cerințele pieței, precum și instaurarea unor principii de comerț corect, bazat pe transparența pieței, egalitatea partenerială producător-consumator, ridicarea și adaptarea constantă a calității produselor, atenuarea decalajelor cerere-ofertă, cu implicații în evoluția prețurilor, introducerea și extinderea unor practici comerciale, care să contribuie la ridicarea standardelor de calitate a produselor, protecția și conservarea mediului și ecologizarea produselor oferite pieței concomitent cu creșterea echitabilă a veniturilor producătorilor.

În sprijinul inițiativei producătorilor de a se constitui în structuri organizate, în scopul comercializării produselor proprii, realizate individual sau în asocieri, în concordanță cu cerințele cantitative și calitative ale pieței, la prețuri echilibrate și echitabile, negociate pe baza unei egalități parteneriale producător-comerciant, a fost alocat un buget de 30.857.917 euro, din care 23.143.438 euro – participare comunitară prin Programul SAPARD – Măsura 3.2 "Constituirea grupurilor de producători".

Această măsură prevede finanțarea, sub formă de ajutor nerambursabil, a cheltuielilor de constituire, recunoaștere și funcționare, pe o durată de până la 5 ani, într-un quantum anual, în funcție de cifra de afaceri anuală a grupului de producători.

Subliniem faptul că, în momentul de față, 61% din suprafața agricolă arabilă, precum și 85-99% din efectivele de animale, sunt deținute de către producătorii mici și mijlocii, motiv pentru care apare necesitatea creării unei reale piețe agricole private, în cadrul căreia producătorii să devină, în mod conștient, real și activ, parteneri egali în cadrul mecanismelor pieței libere a produselor agricole, silvice și piscicole.

Paul FLOREA

Uniunea Europeană. Însemne și obiective

Drapelul Uniunii Europene are desenate douăsprezece steluțe aurii dispuse în cerc, pe fond albastru. Este drapelul Consiliului Europei, devenit, din mai 1986, emblema oficială a UE. Numărul steluțelor simbolizează perfecțiunea.

Drapelul Consiliului Europei (organizație diferită de instituțiile UE – Consiliul european și Consiliul Uniunii Europene) a fost creat la 8 decembrie 1955 iar cele douăsprezece steluțe reprezintă unificarea europeană. Steagul a fost ales la recomandarea unanimită a Adunării Parlamentare a organizației, însă hotărârea adoptării lui a fost luată de Comitetul de Miniștri. Numărul de steluțe este invariabil. "Tatăl spiritual" al drapelului este Paul M. G. Levy, primul funcționar european și director pentru informații și presă din cadrul Consiliului European în perioada 1949-1966. Acesta a declarat că "numărul 12 este simbolic, întrucât arată numărul semnelor zodiacale, al muncitorilor lui Hercule, al apostolilor și al fiilor lui Iacob, numărul

orelor dintr-o zi și al lunilor dintr-un an".

Alegerea acestui simbol a fost posibilă deoarece a fost prevăzut acest fapt de către organizația care l-a creat: emblema europeană poate fi utilizată de toate organizațiile care activează pentru cauza europeană și ale căror obiective sunt compatibile cu cele ale Consiliului Europei.

Imnul UE este, de asemenea, împrumutat de la Consiliul Europei. A fost adoptat în 1972 și este un aranjament muzical realizat de compozitorul austriac Herbert von Karajan după "Oda bucuriei", parte din Simfonia a IX-a a compozitorului Ludwig van Beethoven.

Uniunea Europeană reprezintă forma cea mai actuală a evoluției construcției comunitare care a început în 1952, prin înființarea Comunității Economice a Cărbunelui și Oțelului – CECO (care a funcționat vreme de 50 de ani) urmată, în 1958, de Comunitatea Economică Europeană (CEE) și de Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (CEE sau EURATOM).

Principalele obiective ale Uniunii Europene sunt următoarele:

- coordonarea relațiilor între statele membre, având în vedere promovarea progresului economic și social;
- afirmarea identității europene pe scena internațională, acordând ajutoare umanitare europene țărilor terțe;
- definirea politicii externe și de securitate comună prin intervenții pentru gestionarea crizelor internaționale;
- instituirea unei cetățenii europene, care completează cetățenia națională fără a o înlocui și care conferă cetățeanului european anumite drepturi politice și civile;
- crearea unui spațiu al libertății, securității și justiției, strâns legat de funcționarea Pieței unice și de libera circulație a persoanelor;
- menținerea și dezvoltarea acquisului comunitar.

Uniunea Europeană acționează în limitele competențelor și obiectivelor

care îi sunt conferite prin tratate. În domenii care nu țin de competența sa exclusivă, organizația nu intervine decât în măsura în care obiectivele acțiunii vizate nu pot fi realizate într-o manieră satisfăcătoare pentru statele membre și pot fi mai bine realizate la nivel comunitar, conform principiilor subsidiarității și proporționalității. Uniunea respectă identitatea națională a statelor membre, precum și drepturile garantate prin Convenția europeană a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, semnată la Roma în 1950.

Speranța IORDACHE

Noutăți SAPARD

Măsura 3.1

Prin Măsura 3.1, 226 de milioane de euro sunt alocați de către Uniunea Europeană agricultorilor români.

Comisia Europeană a aprobat modificarea Măsurii 3.1. privind investițiile în exploatațile agricole. Scopul acestui demers este acela ca la fondurile europene să aibă acces o categorie mai largă de beneficiari.

În fișa tehnică a Măsurii 3.1 au fost operate mai multe modificări. Printre altele, a fost scăzută valoarea minimă totală eligibilă pentru un proiect de la 10.000 de euro, cât a fost prevăzut inițial, la 5.000 de euro. Această modificare este de bun augur pentru micii fermieri care, până în acest moment nu aveau posibilitatea să acceseze fondurile din cauza sumei mari reprezentând cofinanțarea, bani de care trebuiau să dispună obligatoriu.

Alte operări în fișa tehnică au dus la clarificarea și extinderea posibilităților de finanțare pentru sectorul viticulturii. În acest sens, s-a stabilit că reabilitarea plantațiilor viticole va fi finanțată nu doar în cazul în care se dorește reconversia – înlocuirea viței-de-vie îmbătrânite sau hibride, ci și în cazul în care aceasta este slab productivă. În acest din urmă

caz, condiția care se cere a fi îndeplinită este aceea ca suprafața totală cultivată cu vie să nu crească.

În urma modificării Măsurii 3.1 se vor putea achiziționa, pentru fermele vegetale, și echipamente de procesare a resturilor vegetale rezultate din culturile de cereale, plante oleaginoase și tehnice.

Au fost adăugate, la cererea crescătorilor de animale, rase cu înalt potențial genetic care duc la producții performante. Achiziția este însă valabilă doar pentru vaci, bivolițe, scroafe, oi și capre.

În urma operării modificărilor în fișa tehnică a acestei măsuri, beneficiarii Ordonanței de Urgență nr.168/2002 privind atribuirea în folosință gratuită a adăposturilor de animale pot beneficia de fonduri pentru modernizarea acestora.

Altă categorie de beneficiari este a acelor care au suferit pagube în urma unor calamități naturale, cu condiția de a prezenta un bilanț din ultimii trei ani precedenți depunerii proiectului și în care producția să nu fi fost calamitată. În cazul în care beneficiarul nu a avut o activitate anterior depunerii proiectului, va fi depus un act doveditor eliberat de autoritatea fiscală.

Măsura 3.4

Prin accesarea fondurilor prin Măsura "Dezvoltarea și diversificarea activităților economice pentru generarea de activități multiple și venituri alternative" agricultorii din țara noastră beneficiază de peste 150 milioane euro.

Una dintre modificări se referă la submăsura

turism rural. Capacitățile de cazare pentru pensiunile turistice ce vor fi înființate în urma modificării, trebuie să se încadreze între minim patru camere (opt locuri) și maxim 10 camere (20 de locuri). Printre beneficiarii acestei măsuri au fost incluși, pe lângă persoanele fizice autorizate, asociații familiale înregistrate, asociații și grupuri de producători, ONG-uri (cercuri de masini), societăți comerciale și agricole, societăți comerciale și agricole 100% private – atât cooperative de consum, cât și meșteșugărești.

Vor fi finanțate proiecte cu valoarea totală eligibilă cuprinsă între 5.000 de euro și 200.000 de euro.

Redefinirea spațiului rural

Pentru toate măsurile acreditate până în prezent, Comisia Europeană a aprobat modificarea ca proiectul să fie amplasat în spațiul rural, definit conform legislației naționale în vigoare. Actul normativ care reglementează spațiul rural este Ordinul comun al Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, Ministerului Administrației și Internelor și al Ministerului Integrării Europene, publicat cu nr.173/2004, ordin pentru definirea și caracterizarea spațiului rural care permite investiții prin SAPARD și în mediul urban, dacă sunt îndeplinite caracteristicile specifice mediului rural. Conform acestei reglementări, spațiul rural este definit prin componența teritorială și caracteristici dominante (art. 1).

Speranța IORDACHE

Ce este Parlamentul European?

Parlamentul European (Strasbourg).
Vedere generală

(Verts/ALE) cu 42 membri;
- Grupul confederal al stângii unite Europene/Stânga Verde Nordica (GUE/NGL) cu 41 membri;
- Grupul pentru Democrație și Independență (IND/DEM) cu 36 membri;
- Grupul Uniunii pentru Europa Națiunilor (UEN) cu 27 membri;
- Grupul celor neînscrisi (NI) cu 30 membri.
Parlamentul European mai numeste și un

După aderarea din 2007, România va fi invitată să participe la alegerile Parlamentare Europene cu proprii membri candidați. Astfel, românii își vor vota proprii candidați, cetățeni români, care să îi reprezinte în Parlamentul European. Aceștia vor fi Parlamentarii Europeni, cu care România are dreptul, dar și obligația de a participa în Parlamentul European. Aceste alegeri parlamentare europene se

Membrii Parlamentului European sunt aleși pentru o perioadă de cinci ani, prin sufragiu universal, direct.

Sesiunile Parlamentului se țin la Strassbourg (care devine sediul Parlamentului European din anul 1952, fiind ales mai întâi ca sediu pentru Consiliul Europei), cu sesiuni suplimentare la Bruxelles.

Toate sesiunile sunt deschise publicului, pot fi urmărite de către membrii Comisiei și toți reprezentanții Consiliului sunt obligați să participe la sesiunile plenare.

În urma extinderii Uniunii Europene cu cele 10 noi state membre, numărul parlamentarelor este de 731.

Parlamentul cuprinde: Biroul, Conferința președinților (Biroul lărgit), Comisiile, Grupurile politice parlamentare.

Pentru a pregăti activitatea sesiunilor plenare ale Parlamentului, membrii acestuia lucrează în 17 comisii permanente. Pe lângă acestea, Parlamentul mai poate înființa sub-comisii, comisii temporare care se ocupă de probleme specifice și comisii de anchetă.

Comisiile parlamentare unite întrețin relațiile cu parlamentele statelor cu care Uniunea Europeană are încheiate acorduri de asociere. Delegațiile interparlamentare fac același lucru pentru parlamentele multor altor țări și pentru organizațiile internaționale.

În urma alegerilor din iunie 2004 s-au constituit 8 grupuri politice:

- Grupul Partidului Popular European (democrați-creștini) și al Democraților Europeni (PPE-DE) cu 268 membri;
- Grupul Socialiștilor în Parlamentul European (PSE) cu 200 membri;
- Grupul Alianței Liberalilor și Democraților pentru Europa (ALDE) cu 87 membri;
- Grupul Verzilor/Aliața Liberă Europeană

Avocat al Poporului, care răspunde de investigarea conflictelor care pot apărea între cetățeni și autoritățile administrative ale instituțiilor Uniunii Europene. Ca toate parlamentele, Parlamentul European are trei puteri fundamentale: puterea legislativă, puterea bugetară, puterea de a supraveghea executivul.

desfășoară concomitent în toate țările Uniunii Europene și sunt total diferite și independente de alegerile parlamentare pentru parlamentul fiecărui stat. Acestea din urmă rămân în continuare la latitudinea fiecărui stat, în funcție de constituția și legile statului respectiv.

Cătălina STANCU
sursa: www.europarl.eu.int

Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale
Bd. Carol I nr. 24, Sect. 3, București, cod. 020921, România
ISSN 1584-1375

Tel: +40 21307 8570; Fax +40 21307 8642

Redacția: Vlad Mustăciosu - Redactor șef

Speranța Iordache - Redactor

Corpul Consilierilor de Integrare Europeană – MAPDR

e-mail: euroagricons@maa.ro

Revista Euroagricons poate fi consultată și în cadrul secțiunii Publicații de pe site-ul www.mapam.ro

BROSURĂ DE PREZENTARE A CES

La ora actuală, toate instituțiile europene se întrebă care este rolul lor, repunând în discuție organizarea și modul lor de funcționare. Deoarece vrea să ocupe locul cuvenit, să își arate întreaga valoare sporită și să își dezvolte profilul, Comitetul Economic și Social European (CES) face același lucru. Ca urmare el continuă, chiar accelerează, efortul de modernizare început în decursul ultimilor ani.

Această modernizare este indispensabilă, cu atât mai mult în perspectiva viitoarei extinderi a Uniunii Europene. Aceasta presupune:

- un CES mai eficient, bine centrat pe specificul său;
- un CES în același timp parte componentă a modelului european de societate și instrument menit să facă acest model cunoscut în toată lumea.
- un CES, adevărat partener al altor instituții (Parlamentul European, Comisia, Consiliul și Președințiile Uniunii Europene) și al altor organizații socioprofesionale europene.

Desigur, toate acestea sunt în primul rând problema Comitetului, dar în același timp și a partenerilor lui. Este și interesul Parlamentului European, al Comisiei și al Consiliului de a avea în frunte un Comitet eficient care să le susțină.

CES are un potențial bogat dar încă insuficient exploatat. Această situație trebuie să se schimbe: este o provocare colectivă ce privește înnoirea instituțiilor europene.

Comitetul economic și social îndeplinește la nivel european o funcție specifică, de neînlocuit

Comitetul economic și social este organul consultativ care se ocupă la nivel european de reprezentarea diferitelor categorii ale vieții economice și sociale. El le oferă acestora un forum de dezbateri și reflecții atât la nivel european, cât și în statele membre.

Este compus din 222 de consilieri care reprezintă organizațiile patronilor, muncitorilor, agricultorilor, întreprinderilor mici și mijlocii, comerțului și artizanatului, mediilor cooperative și reciproce, profesiilor liberale, consumatorilor, persoanelor angajate în protecția mediului, familiilor, asociațiilor și organizațiilor non-guvernamentale cu caracter social.

Cu alte cuvinte, CES este locul de exprimare al societății civile la nivel european.

Un pod între Europa și societatea civilă

Datorită alcătuirii sale, Comitetul poate deveni forumul, “casa” societății civile organizată la nivel european.

Deoarece favorizează prin activitățile sale o societate mai participativă și mai integratoare, Comitetul este o componentă esențială a modelului european. Din acest punct de vedere, relațiile CES cu structuri similare existente atât în interiorul cât și în exteriorul Uniunii, ca și activitățile de “institution building” în țările din lumea a treia sunt de o importanță deosebită.

Deoarece permite o mai bună cunoaștere, o adeziune mai bună, o contribuție mai puternică a

societății civile la proiectul european, *Comitetul este un pod esențial între Europa și Societate civilă.*

Datorită acestui lucru, el poate contribui la procesul prin care se face din integrarea europeană un proiect mai transparent, mai democratic, care corespunde mai bine aspirațiilor cetățenilor europeni.

Trei misiuni fundamentale

Comitetul îndeplinește trei funcții fundamentale:

- *asigură o funcție consultativă pe lângă cele trei mari instituții (Parlamentul European, Consiliul, Comisia)*
- *permite o mai bună adeziune/contribuție a societății civile organizate la proiectul european, concretizează și consolidează o Europă mai aproape de cetățenii ei*
- *consolidează rolul societății civile organizate în țările (sau în ansamblul de țări) extra-comunitare, și în acest scop promovează dialogul structurat cu reprezentanții lor, ca și crearea unor structuri similare în aceste zone (“crearea de instituții”): CEEC, Turcia, țările EUROMED, ACP, MERCOSUR, etc.*

Avizele Comitetului : o valoare adăugată substanțială

Pentru a duce la bun sfârșit aceste misiuni, CES are posibilitatea de a emite diferite tipuri de avize :

- a) Avize de sesizare din partea Comisiei, a Consiliului și de acum înainte din partea Parlamentului European în baza tratatului de la Amsterdam.

Tratatul prevede consultarea Comitetului într-un număr larg de domenii : este vorba de consultări “automate” pe baza propunerilor Comisiei europene.

Evaluarea rapoartelor trimestriale produse de serviciile Comisiei privind urmările avizelor arată că aproximativ două treimi din propunerile Comitetului sunt reținute de către Comisie.

Un studiu de impact, stabilit de către Secretariatul CES, care compară propunerile Comitetului și textele adoptate de către Consiliu arată că propunerile CES se regăsesc în dispozițiile finale tot în proporție de două treimi.

- b) În afară de aceste avize “automate”, ex post, pe baza propunerii Comisiei, Comitetul poate de asemenea să dea avize de explorare: la cererea Comisiei sau a Parlamentului European, el poate primi misiunea de a reflecta asupra unui proiect de viitor determinat.

Această posibilitate este în momentul de față prea puțin exploatată de către instituții.

- c) În sfârșit, datorită avizelor de inițiativă, CES poate să se exprime asupra tuturor proiectelor pe care le consideră interesante.

Comitetul : o structură mai eficientă pe calea modernizării

În 1998, Adunarea plenară și Biroul au adoptat un anumit număr de decizii în vederea reducerii structurilor Comitetului și pentru a-i îmbunătăți eficacitatea globală.

Fiind vorba de discuții consultative, CES încearcă să consolideze calitatea, centrul de interes și impactul avizelor sale.

În plus, noile instanțe de decizie – alese în octombrie 1998 de către un Comitet înnoit în proporție de 40% - au dat de asemenea orientări ferme în materie de rigoare și transparență a gestiunii financiare.

În sfârșit, Comitetul a decis să devină o *structură mai deschisă spre exterior*. Această deschidere operează la niveluri diferite:

- la nivel european asupra Instituțiilor (Parlamentul European, Comisia și Președințiile Uniunii) și organizațiilor socioprofesionale (UNICE, CES, COPA, BEUC, BEE, ONG cu profil social, etc.);
- la nivel național asupra organizațiilor socioprofesionale și CES naționale; în sfârșit, la nivel internațional, asupra structurilor omoloage din țările din lumea a treia cu care Uniunea are relații privilegiate.

Este vorba aici de îndeplinirea cu succes a rolului complementar al Comitetului bazat pe specificul său: reprezentarea societății civile la nivel european.

Comitetul, un partener pentru Instituțiile și organizațiile europene

Un anumit număr de practici pot fi îmbunătățite sau înnoite atât în ce privește metoda, cât și în planul conținutului, pentru un beneficiu comun. Câteva sugestii sunt propuse mai jos:

a) Consolidarea legăturilor cu Comisia

- Creșterea numărului de “avize de explorare” la cererea Comisiei pe teme prezentând un interes politic pentru aceasta
- Stabilirea progresivă a programelor de cooperare plurianuale între anumite direcții generale ale Comisiei și secțiunile corespunzătoare din Comitet.
- O valorificare mai bună a rolului consultativ al Comitetului și a reprezentării sale diversificate încredințându-i funcții de consultanță (audiențe, anchete, ateliere, etc.) și/sau coordonare a consultanței.

b) Consolidarea legăturilor cu Parlamentul European:

- Valorificare oportunităților oferite de tratatul de la Amsterdam care permite de acum înainte consultarea Comitetului de către Parlamentul European (un grup de lucru stabilit la nivelul secretariatelor generale pregătește terenul pentru procedurile de consultări).
- Stabilirea unor legături strânse între diferitele secțiuni ale Comitetului și comisiile corespunzătoare din Parlamentul European și mai ales:
 - favorizarea unei participări sistematice la reuniunile comisiilor competente din Parlamentul European pentru avizele considerate ca fiind cele mai importante.
 - Încurajarea participării membrilor Parlamentului European (președinți de comisie, raportori, etc.) la reuniunile în cadrul sesiunilor.
- Profitarea de pe urma rolului consultativ al Comitetului și a reprezentării sale diverse încredințându-i funcții de consultare (audiții, anchete, ateliere, etc.) și/sau de coordonare a consultării.

c) Consolidarea legăturilor cu Consiliul și Președințiile Uniunii Europene

- Promovarea unor întâlniri între raportorii CES și președinții în funcțiune ai grupurilor de lucru ale Consiliului,
- Stabilirea, în cadrul președințiilor Uniunii Europene, unor contribuții pe subiecte precise, și, dacă este cazul, colaborarea cu Consiliul economic și social sau cu structura corespunzătoare existentă în statul membru care asigură președinția Uniunii europene.

programe
ale uniunii europene
ROMANIA

CUM SĂ OBTII
FINANȚARE DE LA
UNIUNEA EUROPEANĂ
2005

Proiect finanțat de
UNIUNEA EUROPEANĂ

Sumar

Introducere	1
Eligibilitate	3
Programe Phare pentru România	4
Măsuri în cadrul Programului Sapard pentru România	18
Programe Comunitare deschise participării României	22

Schemele de finanțare nerambursabilă din bugetul Uniunii Europene sunt destinate entităților publice și/sau private, în funcție de specificul fiecărui program. Pentru a beneficia de finanțare din partea Uniunii Europene, aceste entități trebuie să îndeplinească toate condițiile menționate în Apelul pentru propuneri de proiecte și în Ghidul solicitanților, publicate de către Autoritatea Contractantă pentru fiecare program în momentul lansării acestuia: trebuie să se încadreze în categoriile de solicitanți eligibili, să propună activități eligibile, care să fie derulate într-una dintre zonele geografice eligibile și să aibă capacitatea de a asigura din alte surse decât bugetul Uniunii Europene co-finanțarea necesară pentru proiectul propus.

Cererea de finanțare poate fi depusă numai în perioada în care este deschis Apelul pentru propuneri de proiecte. Solicitantul trebuie să completeze cererea de finanțare, să anexeze toate documentele cerute și să trimită acest pachet până la termenul limită la adresa menționată în Apelul pentru propuneri.

Ca regulă generală, cererile scrise de mână și/sau trimise prin alte mijloace sau la alte adrese decât cele menționate în Ghidul solicitanților vor fi respinse.

NOTĂ:

Această publicație reprezintă o scurtă prezentare a Schemelor de finanțare nerambursabilă și a liniilor de creditare (în ultimul caz numai pentru IMM-uri - întreprinderi mici și mijlocii) care urmează să fie deschise pentru depunerea de cereri de finanțare în anul 2005 sau sunt deja lansate de la începutul anului și încă deschise. Aceste Scheme sunt finanțate prin Phare, Sapard și programele comunitare. Pe parcursul anului 2005, ar putea fi aprobate și lansate alte Scheme, care nu sunt incluse în tabelul de la pagina 3.

Fișele incluse în broșură pot fi folosite numai în scop informativ. În vederea solicitării de finanțare, trebuie folosite documentele incluse în Apelul pentru propuneri de proiecte publicat de către Autoritatea Contractantă pentru programul respectiv.

INTRODUCERE

În calitate de țară în curs de aderare, România beneficiază anual din partea Uniunii Europene de o asistență financiară substanțială, care sprijină eforturile sale în pregătirea pentru aderare. Asistența UE este canalizată prin următoarele instrumente financiare: **Phare**, **Ispa**, **Sapard**, precum și programe comunitare și multi-țară. În 2005, fondurile alocate sunt de aproximativ 900 milioane Euro.

Phare (Poland Hungary Aid for Reconstruction of the Economy - Polonia Ungaria Ajutor pentru Reconstrucția Economiei) are trei obiective principale:

- consolidarea administrației publice și a instituțiilor pentru ca acestea să poată funcționa eficient în cadrul Uniunii (dezvoltare instituțională);
- sprijinirea efortului investițional de aliniere a activităților industriale și a infrastructurii la standardele UE (investiții pentru sprijinirea aplicării legislației comunitare);
- promovarea dezvoltării regiunilor mai puțin avansate (investiții în coeziune economică și socială).

Ispa (Instrument for Structural Policies for Pre-Accession - Instrumentul pentru Politici Structurale de Pre-Aderare) finanțează proiecte majore de infrastructură în domeniul transporturilor și al protecției mediului.

Obiectivele Ispa sunt:

- sprijinirea României în vederea alinierii standardelor de mediu la cele ale Uniunii Europene;
- extinderea și conectarea rețelelor de transport proprii cu cele trans-europene;
- familiarizarea cu politicile și procedurile aplicate Fondurilor Structurale și de Coeziune ale Uniunii Europene.

În domeniul protecției mediului, Ispa se concentrează pe “investiții masive” (legate de directivele de mediu, a căror implementare solicită costuri foarte mari). Ele se referă la următoarele domenii: rezerva de apă potabilă, tratarea apelor reziduale, administrarea deșeurilor solide și a celor periculoase și respectiv poluarea aerului.

În domeniul transporturilor, Ispa acordă prioritate investițiilor legate de integrarea sistemului românesc de transporturi în cel al Uniunii Europene și în rețelele trans-europene. De asemenea, se acordă prioritate îmbunătățirii legăturilor cu alte țări candidate sau cu noile State Membre, precum și eliminării lacunelor din sistemul național de transporturi. Ispa finanțează dezvoltarea căilor ferate, a șoselelor, a căilor de navigație și a aeroporturilor.

Detalii despre implementarea programului Ispa și a proiectelor finanțate în cadrul acestui program în România sunt disponibile într-o fișă de program pe www.infoeuropa.ro în cadrul rubricii “Publicații și resurse” => “Publicații”.

Sapard (Special Pre-Accession Programme for Agriculture și Rural Development - Programul Special de Pre-aderare pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală) sprijină țările candidate în abordarea reformei structurale din sectorul agricol și din alte domenii legate de dezvoltarea rurală, precum și în implementarea legislației Uniunii Europene referitoare la Politica Agricolă Comună.

România a identificat patru măsuri prioritare care să fie finanțate în cadrul acestui program:

- îmbunătățirea activităților de prelucrare și comercializare a produselor agricole și piscicole;
- dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii rurale;
- dezvoltarea economiei rurale;
- dezvoltarea resurselor umane.

Programele comunitare reprezintă un set de programe adoptate de către Uniunea Europeană, pentru o perioadă de mai mulți ani, pentru a promova cooperarea între Statele Membre în diferite domenii specifice legate de politicile Uniunii. Destinate, în principiu, exclusiv Statelor Membre, aceste programe au fost deschise treptat participării țărilor candidate în scopul de a sprijini pregătirea acestora pentru aderare.

Fiecare țară trebuie să contribuie din resursele proprii la bugetul general al fiecărui program la care participă. Finanțarea pe care o țară o primește în cadrul acestor programe depinde de calitatea propunerilor de proiecte depuse de proprii solicitanți, care intră în concurență cu proiecte depuse de solicitanți din toate țările participante la program.

România participă la o serie de programe comunitare, precum *Programul Cadru 6* pentru cercetare și dezvoltare, *Leonardo da Vinci*, *Socrates* și *Tineret/Youth* – în domeniul educației și pregătirii profesionale, *Egalitatea de gen*, *Combaterea Excluderii Sociale* și *Combaterea discriminării* – în sectorul social etc.

România participă și beneficiază, de asemenea, și de asistență prin intermediul mai multor programe Phare multi-țară și orizontale, precum TAIEX (Biroul de Asistență Tehnică pentru Schimbul de Informații), Facilitatea de finanțare a întreprinderilor mici și mijlocii, SIGMA (Sprijin pentru Îmbunătățirea Guvernării și a Managementului Public), Programul privind Securitatea Nucleară și Programul Phare pentru micro-proiecte.

Programul	Pagina	Societăți comerciale (cu excepția IMM-urilor)	Societăți cooperatiste	Persoane fizice și/sau asociații familiale	ONG-uri	Organizații non-profit	Asociații profesionale (inclusiv Camere de comerț)	Instituții și/sau autorități publice	IMM-uri	Parteneri sociali (sindicate etc.)
Reforma instituțională în sectorul protecției persoanelor cu dizabilități 2003	4							•		
Dezvoltarea societății civile 2004	6				•	•				
MARR 1998 - Linia de creditare a IMM-urilor	7								•	
Linia de credite pentru IMM-uri 2000	8								•	
CES ¹⁾ 2003 - Dezvoltarea resurselor umane	10	•	•		•	•	•	•	•	•
CES 2004 - Schema de proiecte de investiții de dimensiuni mici pentru managementul deșeurilor	12							•		
CES 2004 - Promovarea învățării de-a lungul întregii vieți	13	•	•		•	•	•	•	•	•
CES 2004 - Măsuri de incluziune socială	14							•		
CES 2004 - Schema de finanțare nerambursabilă pentru furnizorii de servicii de sprijin pentru IMM-uri	15	•	•		•	•	•	•	•	•
CBC RO-BG 2004 CBC RO-HU 2004 CBC RO-SeM 2004 CBC RO-MOL 2004 CBC RO-UK 2004 ²⁾					•	•	•	•		•
Facilitatea de finanțare a IMM-urilor	16								•	
Sapard – Măsura 1.1	18	•	•				•		•	
Sapard – Măsura 3.1	20	•		•			•		•	
Sapard – Măsura 3.4	20	•	•	•	•		•		•	
PC6 – RTD și EURATOM	22	•	•	•	•	•	•	•	•	•
eTEN	24	•	•		•	•	•	•	•	•
Leonardo da Vinci II	26	•	•		•	•	•	•	•	•
Socrates II	28	•	•		•	•	•	•	•	•
Tineret	30				•	•				
Cultura 2000	32				•	•		•		
LIFE III	33	•	•		•	•	•	•	•	•
Întreprinderi și antreprenariat	34	•			•	•	•	•	•	
Egalitatea de gen	35				•	•	•	•		•
Combaterea discriminării	36				•	•	•	•		•
Combaterea excluderii sociale	37				•	•	•	•		•
Acțiunea comunitară în domeniul sănătății publice	38	•			•	•	•	•	•	•
Acțiunea comunitară în domeniul protecției consumatorilor	40				•	•	•	•		•
Energie inteligentă - Europa	41	•	•		•	•	•	•	•	•
Promovarea unei cetățenii europene active - Activități de înfrățire între orașe	42							•		
Vămi 2007	44							•		
Fiscalis 2007	44							•		
Mecanismul de protecție civilă	44							•		
Măsuri de stimulare a ocupării forței de muncă	44							•		

¹⁾ Coeziune economică și socială

²⁾ Informații despre aceste programe vor fi incluse în fișe după semnarea Memorandumului de Finanțare corespunzător

Obiectivul acestui Program este reforma sistemului de protecție a persoanelor cu dizabilități prin implementarea Strategiei Naționale din acest domeniu.

Obiectivele specifice sunt:

- restructurarea/închiderea instituțiilor rezidențiale de dimensiuni mari, pentru a diminua capacitatea acestora și a crește calitatea vieții persoanelor instituționalizate;
- diversificarea și dezvoltarea serviciilor alternative de tip comunitar pentru persoanele cu dizabilități; un accent deosebit se pune pe promovarea angajării și integrării profesionale a persoanelor cu dizabilități.

Cod 2003/005-551.01.04.01

Solicitanți eligibili

Consiliile județene sau Consiliile locale ale Municipiului București, prin serviciile specializate de asistență socială (SPAS); acestea pot solicita finanțare individual sau în parteneriat cu instituții sau organizații non-profit.

Pentru mai multe informații despre condițiile pe care trebuie să le îndeplinească solicitanții principali și partenerii acestora, consultați Ghidul solicitanților, disponibil pe www.infoeuropa.ro și pe www.anph.ro

Buget total

14,375 milioane Euro (11,5 milioane Euro – din bugetul UE + 2,875 milioane Euro – co-finanțare națională)

Activități eligibile

O activitate finanțată trebuie să conducă la restructurarea/închiderea unei instituții rezidențiale de tip vechi din județul/sectorul din București respectiv; restructurarea/închiderea trebuie să fie finalizată până la sfârșitul proiectului.

De asemenea, pentru a face posibilă restructurarea/închiderea instituțiilor, trebuie dezvoltate servicii alternative la nivel comunitar (în cazul celor deja existente) sau create altele noi.

Serviciile nou create trebuie să fie funcționale cel puțin în ultimele patru luni ale fiecărui proiect, pentru fiecare dintre serviciile dezvoltate sau nou create.

Această Schema de Granturi poate finanța următoarele tipuri de centre și servicii:

- centre de îngrijire și asistență;
- centre de recuperare și reabilitare;
- centre de integrare prin terapie ocupațională;
- locuințe de tip familial;
- centre de zi;
- centre de criză;
- centre de respiro ("respite care");
- servicii de terapie și/sau recuperare la domiciliu;
- ateliere de ergoterapie;
- ateliere de tip adăpost;
- centre de orientare și consiliere profesională.

Pentru mai multe informații, consultați Ghidul solicitanților, disponibil pe www.infoeuropa.ro și pe www.anph.ro

Valoarea finanțării nerambursabile

Între 20.000 și 600.000 Euro

Condiții de finanțare

Finanțarea nerambursabilă nu poate depăși 90% din totalul costurilor eligibile. Restul trebuie acoperit din resursele solicitantului sau ale partenerului din proiect, sau din alte surse decât bugetul Uniunii Europene. Contribuția "în natură" nu este acceptată.

Durata proiectului

Maximum 18 luni

Termen limită

4 mai 2005, ora 16.00

Unde se depune cererea de finanțare

Cererile de finanțare se transmit în plic sigilat, prin poștă recomandată, mesagerie expresă sau se depun personal (o confirmare de primire semnată și datată va fi înmânată depunătorului), la adresa indicată mai jos:

Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap

Calea Victoriei, nr. 194, Sector 1, București – 010097

Documente necesare

Toate documentele necesare sunt disponibile pe www.infoeuropa.ro/ secțiunea "Finanțare" sau pe www.anph.ro

Contact

Se pot trimite întrebări Autorității Contractante, prin e-mail sau fax cu maxim 21 de zile înaintea termenului limită de primire a propunerilor, la adresele de mai jos, indicând clar numărul de referință al Apelului pentru propuneri de proiecte:

e-mail: samo@anph.ro

fax: 212.54.43

Autoritatea Contractantă va răspunde cu maxim 11 zile înaintea termenului limită pentru primirea propunerilor.

Întrebările considerate relevante și pentru alți solicitanți vor fi publicate, împreună cu răspunsurile, pe Internet, la adresa www.anph.ro

Programul are următoarele obiective:

- să sporească credibilitatea și să îmbunătățească capacitatea instituțională și operațională a ONG-urilor în relația acestora cu factorii de decizie;
- să continue întărirea rolului de advocacy al ONG-urilor în sprijinul democrației, statului de drept, protecției drepturilor fundamentale, accesului la informație, libertății de expresie și independenței mass-media, precum și al independenței justiției și luptei împotriva corupției;
- să încurajeze în continuare ONG-urile să joace un rol din ce în ce mai important în adoptarea și implementarea legislației UE în domenii în care ele pot juca acest rol (a se vedea mai jos).

Cod 2004/016-772.01.02

Solicitanți eligibili

Organizații non-guvernamentale și non-profit.

Buget total

4,638 milioane Euro (numai contribuție din partea UE)

Activități eligibile

În cadrul celor trei componente ale programului, vor fi finanțate următoarele tipuri de proiecte:

Componenta 1 (Sprijin pentru sectorul ONG):

- proiecte care promovează rolul ONG-urilor și sporirea percepției și credibilității publice a acestora prin campanii de informare/educare publică;
- proiecte de dezvoltare organizațională, incluzând o gamă largă de servicii de instruire și asistență, transfer de expertiză și experiență (inclusiv acumulată la nivel internațional) și publicarea rezultatelor;
- proiecte de sprijinire a activităților centrelor de resurse pentru ONG-uri. Se va acorda prioritate activităților de creare de rețele la nivel regional, național sau sectorial;
- proiecte care sprijină dezvoltarea rețelilor/platformelor de ONG-uri în anumite sectoare (ex.: sprijinirea comunităților de romi, protecția mediului, social, protecția consumatorilor, mass-media).

Componenta 2 (Sprijinul ONG-urilor pentru democrație):

- proiecte în domeniul democrației, statului de drept, drepturilor omului (inclusiv cele ale minorităților și copilului), accesului la informație și transparenței instituțiilor;
- proiecte care promovează independența mass-media și libertatea de exprimare;
- inițiative legate de independența justiției și de lupta împotriva corupției;
- sprijin pentru asociațiile profesionale ale magistraților, la nivel național și local.

Componenta 3 (Rolul ONG-urilor în adoptarea și implementarea legislației UE): proiecte care promovează și contribuie la punerea în aplicare a legislației UE în domeniile: dialog social, protecția consumatorilor, mediu și dezvoltare socio-economică, oportunități egale între femei și bărbați și alte domenii în care ONG-urile se pot implica.

Contact

Delegația Comisiei Europene în România (Doina Șerban - Str. Jules Michelet, nr. 18, sector 1, 010463 București, tel.: 021-203.54.41, fax: 021-230.24.53, 212.88.08, e-mail: doina.serban@cec.eu.int).

Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile (Splaiul Independenței 2k, intrarea 1, etajul 4, sector 3, București, tel.: 021-310.01.77, fax: 021-310.01.80, www.fdsc.ro)

NB *Mai multe informații vor fi disponibile în momentul când se va lansa programul.*

Fondul de Reconstrucție a Regiunilor Miniere (Fondul MARR) a fost inițiat în cadrul programului Phare 1998 pentru a sprijini refacerea a două zone miniere aflate în declin economic (județele Hunedoara și Gorj).

Programul MARR a inclus două componente, una dintre ele fiind dedicată exclusiv sprijinirii sectorului IMM: "Schema de creditare a IMM-urilor". Aceasta a luat în considerare situația economică critică a celor două județe țintă. De aceea, o componentă nerambursabilă (grant) a fost inclusă în fiecare credit acordat.

Schema de creditare este încă disponibilă în 2005, funcționând ca un fond de tip revolving.

1. Linia de credite pentru IMM-uri

Această componentă vizează, în principal, dezvoltarea sectorului IMM și a economiei locale și crearea de locuri de muncă.

Cod RO 9809.02.02

Buget total

4 milioane Euro. La ora actuală, bugetul inițial a fost folosit integral. Noi credite sunt acordate pe măsură ce actualii beneficiari rambursează creditele primite.

Solicitanți eligibili

IMM-urile care propun proiecte în județele Gorj sau Hunedoara.

Activități eligibile

Investiții care vizează dezvoltarea și modernizarea întreprinderilor existente și/sau înființarea unor noi.

Condiții de finanțare

Valoarea finanțării acordate IMM-urilor: ca regulă generală, maximum 400.000 Euro/proiect (din care maximum 300.000 Euro reprezintă contribuția UE; din aceasta max. 75.000 Euro poate fi finanțare nerambursabilă)

- **Contribuția UE:** max. 63,75% din valoarea totală a proiectului (47,8125% împrumut, iar restul de 15,9375% finanțare nerambursabilă);
- **Co-finanțare din partea băncii:** min. 21,25% din valoarea totală a proiectului;
- **Contribuție din partea solicitantului de finanțare:** min. 15% din valoarea totală a proiectului;
- **Perioada de rambursare:** împrumuturile trebuie plătite în 1-6 ani, cu o perioadă de grație de până la 2 ani.

Termen limită de depunere a cererii

Dat fiind că Schema MARR pentru IMM-uri este un fond tip revolving, nu există un termen limită pentru depunerea cererilor, noi credite pot fi acordate pe măsură ce fondurile sunt rambursate de către beneficiari.

Cu toate acestea, valoarea totală a fondurilor Phare scade progresiv, ca rezultat al alocațiilor nerambursabile (max. 25% din contribuția Phare).

Unde se depune cererea

BCR a fost selectată prin licitație să implementeze această Schemă pentru IMM-uri (aceasta realizează evaluarea cererilor de creditare, aprobă, administrează și monitorizează împrumuturilor acordate). Cererile se depun la următoarele filiale BCR: Tg. Jiu, Motru, Novaci, Deva, Hunedoara, Petroșani, Brad, Lupeni, Vulcani.

Contact

Filiale BCR (Banca Comercială Română) din următoarele două județe:

- **GORJ:** Tg. Jiu (tel.: 0253-214.018); Motru (tel.: 0253-360.489); Novaci (tel.: 0253-466.493)
- **HUNEDOARA:** Deva (tel.: 0254-219.219); Hunedoara (tel.: 0254-721.494); Petroșani (tel.: 0254-545.663); Brad (tel.: 0254-655.573); Lupeni (tel.: 0254-511.840); Vulcan (tel.: 0254-571.123)

Pentru informații generale: **Delegația Comisiei Europene în România** (Anca Curigut - Str. Jules Michelet, nr. 18, sector 1, 010463 București, tel.: 021-203.54.40, fax: 021-230.24.53, 212.88.08, e-mail: anca.curigut@cec.eu.int).

“Programul de Coeziune Economică și Socială” 2000 este un program în valoare de 100 milioane Euro, destinat sprijinirii Guvernului României în implementarea unei politici coerente de dezvoltare regională, prin proiecte de investiții în sectoare prioritare (IMM-uri, dezvoltarea resurselor umane, infrastructură locală și regională). Acest buget este împărțit astfel: 75% fonduri UE și 25% fonduri din bugetul României.

În 2005, este încă disponibilă Linia de credite pentru IMM-uri, care funcționează ca un fond de tip revolving.

“Linia de credite pentru IMM-uri”

Această Schemă este o continuare a programului Phare RO 9711 (Schema de Credite pilot pentru IMM-uri). Creditele acordate prin acest Program – care include și o componentă de finanțare nerambursabilă de 25% din totalul sumei alocate de UE – sunt destinate în special sprijinirii investițiilor făcute de IMM-uri în bunuri de capital. Maximum 20% din costurile totale pot fi utilizate pentru finanțarea capitalului de lucru legat de proiectul de investiție.

Bugetul inițial a fost de 8,1 milioane Euro. Acesta a fost suplimentat cu 3,29 milioane Euro, datorită interesului manifestat pentru această Schemă.

Cod RO0007.02.02

Solicitanți eligibili

IMM-urile înregistrate și/sau care au sediul și/sau instrumentele/activitățile de producție în zonele țintă (a se vedea mai jos).

Regiuni eligibile

Nord-Vest, Nord-Est, Sud-Est, Sud-Muntenia.

Buget total

11,39 milioane Euro. În momentul de față, bugetul inițial și cel suplimentar au fost folosite integral. Pe măsură ce beneficiarii actuali rambursează creditele, se acordă noi credite.

Activități eligibile

Proiecte de investiții care ar putea include:

- procurarea de echipamente, utilaje, etc.;
- construcții pentru investiții;
- instruire și asistență tehnică pentru implementarea proiectului;
- transport, instalare, verificare sau alte lucrări legate de cumpărarea de echipamente, clădiri și reabilitarea acestora.

Fiecare împrumut UE are o componentă de finanțare nerambursabilă de 25%, menită să stimuleze utilizarea de către IMM-uri a tehnologiilor avansate în activitățile lor, precum:

- achiziționarea de licențe industriale de fabricație și/sau de servicii, precum dreptul de franciză;
- achiziționarea de software pentru modernizarea activităților IMM-urilor (de ex. design computerizat);
- îmbunătățirea sistemului de management (de ex. achiziționarea de servicii de consultanță pentru reducerea costurilor legate de investiții finanțate prin împrumuturi, achiziționarea de software și servicii de consultanță pentru dotarea sistemului de contabilitate cu echipamente computerizate etc.).

Condiții de finanțare

- Limita de buget: până la 300.000 Euro/proiect din fonduri UE
- Contribuția UE + contribuția băncii: maximum 80% din valoarea proiectului, dintre care:
 - Contribuția UE: maximum 75% din valoarea împrumutului (care reprezintă 60% din valoarea proiectului, dintre care 15% este nerambursabil și 45% este rambursabil);
 - Contribuția băncii: minimum 25% din valoarea împrumutului (care reprezintă 20% din valoarea proiectului).
- Contribuția solicitantului: minimum 20% din valoarea proiectului (din care cel puțin 50% în numerar);
- Perioada de rambursare: împrumuturile vor fi rambursate în 3-6 ani, cu o perioadă de grație de 1-2 ani;
- Dobânda pentru contribuția UE: EURIBOR 3 luni – 1,5% (dar nu mai puțin de 0%);
- Dobânda pentru contribuția băncii:
 - ROL: BUBOR 12 luni + maximum 3% (marja băncii peste BUBOR 12 luni, care acoperă, în general, cheltuielile băncii cu creditul acordat)
 - EURO: EURIBOR 3 luni - 1.5% (dar nu mai puțin de 0%) + maxim 3%/an (marja băncii care acoperă, în general, cheltuielile băncii cu creditul acordat).

Detalii de implementare

Programul este implementat prin sucursalele locale ale BCR din regiunile pentru care este deschis. BCR este, de asemenea, responsabilă cu evaluarea/selectarea proiectelor.

Contact

Delegația Comisiei Europene în România (Anca Curiguț - Str. Jules Michelet, nr. 18, sector 1, 010463 București, tel.: 021-203.54.40, fax: 021-230.24.53, 212.88.08, e-mail: anca.curigut@cec.eu.int).

Ministerul Integrării Europene (Gabriel Friptu/Georgiana Pascu – Bd. Libertății, nr. 12, sector 5, 040129 București, tel.: 021-410.64.50, fax: 021-410.70.54, e-mail: Georgiana.Pascu@dr.mie.ro, www.mie.ro).

BCR, Sediul Central, București (Cornelia Bușcă/Ramona Ivan/Cristina Maria Marin - tel.: 021-310.27.85, 312.61.85/int. 4901, fax: 021-313.12.46, e-mail: cristinamaria.marin@bcr.ro, www.bcr.ro).

Acest Program reprezintă o continuare a programelor de “Coeziune economică și socială” 1998, 2000, 2001 și 2002, care sprijină Guvernul României în implementarea unei politici coerente de dezvoltare regională prin intermediul unor proiecte de investiții în sectoare prioritare. Bugetul total al programului este de 171,23 milioane Euro (112 milioane Euro – contribuția UE, 31,2 milioane Euro – bugetul național și 28 milioane Euro – instituții financiare internaționale).

Programul include o Schemă de finanțare nerambursabilă pentru Dezvoltarea resurselor umane care va fi lansată în 2005.

“Dezvoltarea Resurselor Umane”

Principalele obiective ale acestei componente sunt următoarele:

- facilitarea accesului la locurile de muncă disponibile pentru persoanele aflate în căutarea unui slujbe, prin măsuri active de ocupare a forței de muncă;
- dezvoltarea de noi abilități profesionale în conformitate cu evoluția pieței forței de muncă;
- promovarea egalității de șanse la angajare pentru grupurile vulnerabile, precum șomerii tineri și cei de lungă durată;
- dezvoltarea de abilități ale forței de muncă pentru ca aceasta să se poată adapta la schimbările structurale;
- îmbunătățirea capacității Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei de implementare de proiecte similare cu cele finanțate prin Fondul Social European.

Cod RO 2003/005.551.05.03

Buget estimativ

7,47 milioane Euro (5,6 milioane Euro - contribuția UE + 1,87 milioane Euro - contribuția națională)

Solicitanți eligibili

Organizații non-profit, organizații orientate spre profit, publice sau non-publice. Solicitanții pot fi:

- școli profesionale, universități și alți furnizori de servicii de educație/instruire;
- camere de comerț;
- brokeri pentru ocuparea forței de muncă;
- sindicate;
- asociații patronale;
- companii comerciale private sau de stat;
- alte organizații “profit” sau “non-profit” relevante;
- primării, consilii județene, servicii descentralizate ale administrației publice centrale;
- institute de cercetare sau agenții guvernamentale specializate.

Cererea poate fi depusă individual, de o singură organizație, sau în consorțiu cu alți parteneri.

Activități eligibile

Prioritatea 1 – Consolidarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă. Activitățile eligibile sunt:

- dezvoltarea și derularea de programe de pregătire profesională (cursuri de inițiere, calificare, recalificare, perfecționare);

- instruire și îndrumare pentru începerea unei afaceri sau activități de asistare a potențialilor întreprinzători;
- o serie de măsuri de sprijin pentru grupurile țintă pentru a intra sau reîntoarce pe piața forței de muncă (consiliere și îndrumare profesională, căutare de slujbe, cluburi de muncă, formare profesională individuală/dezvoltare de planuri de acțiune, angajare de probă, plasare de forță de muncă, instruire și reinstruire pre-profesională și profesională, activități de mentorat – consiliere/îndrumare, prezentarea oportunităților de angajare, servicii de mediere etc.).

Prioritatea 2 - Calificarea și recalificarea forței de muncă pentru a răspunde mai bine nevoilor în evoluție de pe piața forței de muncă.

Activitățile eligibile sunt:

- dezvoltarea și derularea de activități de instruire a personalului întreprinderilor pentru utilizarea la maxim a noilor tehnologii și practici de producție și pentru dezvoltarea de produse noi;
- dezvoltarea și derularea de programe de instruire referitoare la utilizarea noilor tehnologii;
- consolidarea dezvoltării resurselor umane în contextul restructurării industriale; promovarea bunelor practici în întreprinderi; elaborarea de strategii de dezvoltare a forței de muncă și de planuri de instruire; instruirea personalului aflat în poziții cheie în cadrul companiilor (manageri/responsabili cu formarea profesională, angajați ai departamentelor de personal, lideri sindical) pentru dezvoltarea unei culturi a învățării de-a lungul întregii vieți pentru toți angajații din întreprinderi și a unor rețele de bune practici în domeniu (care să ofere servicii de consiliere și îndrumare de calitate).

**Valoarea finanțării nerambursabile
între 15.000 și 75.000 Euro**

Condiții de finanțare

Pentru cea de a doua prioritate, organizațiile orientate spre profit vor avea o contribuție de minimum 20% din costurile totale eligibile, în numerar.

Contact

Delegația Comisiei Europene în România (Flaviana Teodosiu – Str. Jules Michelet, nr. 18, sector 1, 010463 București, tel.: 021-203.54.38, fax: 021-230.24.53, 212.88.08, e-mail: flaviana.teodosiu@cec.eu.int).

Ministerul Integrării Europene (Gabriel Friptu/Carmen Neșescu – Bd. Libertății, nr. 12, sector 5, 040129 București, tel.: 021-410.64.50, fax: 021-410.70.54, e-mail: Carmen.Necsescu@dr.mie.ro, www.mie.ro).

Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei – Direcția de Afaceri Europene și Relații Externe (Str. Dem. I. Dobrescu, nr. 2-4, București, tel.: 021-313.62.67, 315.85.56, www.mmssf.ro).

NB *Mai multe informații vor fi disponibile în momentul când se va lansa programul.*

Unul dintre obiectivele Programului Phare 2004 Coeziune Economică și Socială este reducerea disparităților regionale prin investiții în diferite domenii economice și sociale (precum infrastructura regională, dezvoltarea resurselor umane, dezvoltarea IMM-urilor, protecția mediului etc.).

În 2005, ar putea fi lansate următoarele patru Scheme de finanțare nerambursabilă:

- Schema de investiții de dimensiuni mici în managementul deșeurilor;
- Schema de finanțare nerambursabilă pentru promovarea învățării de-a lungul întregii vieți, în vederea calificării și recalificării forței de muncă;
- Măsuri de incluziune socială pentru grupurile dezavantajate;
- Schema de finanțare nerambursabilă pentru a asista IMM-urile în vederea obținerii de servicii din partea furnizorilor de servicii pentru mediul de afaceri

"Schema de proiecte de investiții de dimensiuni mici în managementul deșeurilor"

La ora actuală, multe municipalități/localități se confruntă cu problema managementului deșeurilor, care reprezintă, în același timp, un risc major pentru populație. Ca urmare, această componentă vizează:

- îmbunătățirea capacității autorităților publice locale de a contribui la protecția mediului;
- dezvoltarea și implementarea la nivel local a unor proiecte în acest domeniu;
- reducerea impactului spațiilor de depozitare a deșeurilor asupra mediului;
- colectarea și transportul deșeurilor în zonele în care nu există astfel de utilități;
- îmbunătățirea eficienței metodelor simple de tratament al deșeurilor printr-o mai bună corelare între costuri și beneficii.

Cod RO 2004/016.772.04.01

Buget total

21,87 milioane Euro (16,4 milioane Euro – contribuția UE + 5,47 milioane Euro - contribuția națională)

Solicitanți eligibili

Autoritățile publice locale responsabile cu managementul deșeurilor și proprietarul legal al platformei care urmează să fie construită în 7 regiuni de dezvoltare (Regiunea Centru nu este inclusă, dat fiind că i-a fost dedicat un program pilot similar în cadrul Phare 2003 Coeziune Economică și Socială).

Activități eligibile

Sunt prevăzute următoarele activități:

- a) Construirea de platforme de pretratare biomecanică a deșeurilor menajere;
- b) Refacerea/dezvoltarea de utilități în localitățile unde acestea nu există, crearea unei infrastructuri de colectare, a unor spații de depozitare temporară etc., inclusiv pentru colectarea selectivă;
- c) construirea de platforme pentru compost.

Valoarea finanțării nerambursabile

Între 300.000 și 1 milion Euro (contribuție Phare)

Unde se depune cererea de finanțare

Cererile de solicitare a finanțării vor fi depuse la Agenția de Dezvoltare Regională din regiunea în care se va derula proiectul (a se vedea harta de pe copertă)

Contact

Delegația Comisiei Europene în România (Adriana Micu – Str. Jules Michelet, nr. 18, sector 1, 010463 București, tel.: 021-203.54.71, fax: 021-230.24.53, 212.88.08, e-mail: adriana.micu@cec.eu.int).

Ministerul Integrării Europene (Gabriel Friptu – Bd. Libertății, nr. 12, sector 5, 040129 București, tel.: 021-410.64.50, fax: 021-410.70.54, www.mie.ro).

Agențiile de Dezvoltare Regională (a se vedea harta de pe copertă).

NB *Mai multe informații vor fi disponibile în momentul când se va lansa programul.*

Schema de finanțare nerambursabilă pentru promovarea învățării de-a lungul întregii vieți, în vederea calificării și recalificării forței de muncă

Promovarea învățării de-a lungul întregii vieți și a dezvoltării unui sistem de formare profesională continuă reprezintă elemente cheie în sporirea gradului de adaptabilitate al forței de muncă la schimbările de pe piața muncii.

Cod 2004/016-772.04.02

Buget estimativ

9,2 milioane Euro (6,9 milioane Euro – contribuție UE + 2.3 milioane Euro – contribuție națională)

Solicitanți eligibili

Organizații non-profit, organizații orientate spre profit:

- agenții de formare profesională;
- furnizori de servicii de educație/instruire;
- asociații ale furnizorilor de training;
- camere de comerț;
- sindicate;
- autorități locale;
- universități;
- asociații patronale;
- companii comerciale private;
- organisme de cercetare;
- brokeri pentru ocuparea forței de muncă;
- alte organizații "profit" sau "non-profit" relevante.

Cererea poate fi depusă individual, de o singură organizație, sau în consorțiu cu alți parteneri.

Furnizorii autorizați de servicii de instruire pot participa numai în cadrul cursurilor de instruire.

Activități eligibile

Această componentă va finanța:

- elaborarea și desfășurarea unor programe de instruire referitoare la noile tehnologii comunicaționale;
- elaborarea și desfășurarea unor programe de instruire în domeniul sănătății, siguranței și protecției mediului;
- promovarea bunelor practici în întreprinderi: elaborarea de strategii de dezvoltare și planuri de formare profesională; instruire pentru persoanele cu funcții cheie în întreprinderi (manager/consultant de training/lider de sindicat etc.) pentru a contribui la dezvoltarea unei culturi de învățare de-a lungul întregii vieți pentru toți angajații din întreprinderi, rețele de bune practici (furnizarea de servicii de consiliere de înaltă calitate) și activități care vizează dezvoltarea abilităților de management și a celor antreprenoriale.

Această componentă va lua în considerare atât asigurarea unor cunoștințe și calificări, cât și corelarea cu cererea existentă pe piață.

Grupurile țintă vor fi constituite din managementul întreprinderilor (top, mediu, manageri de linie), precum și din personal obișnuit al întreprinderilor de stat sau private.

Valoarea finanțării nerambursabile

Între 15.000 și 75.000 Euro

Condiții de finanțare

Organizațiile care înregistrează profit vor avea o contribuție de minimum 20% din costurile eligibile totale ale proiectului, în numerar.

Unde se depune cererea de finanțare

Se va anunța în Apelul pentru propuneri.

Contact

Delegația Comisiei Europene în România (Flaviana Teodosiu – Str. Jules Michelet, nr. 18, sector 1, 010463 București, tel.: 021-203.54.38, fax: 021-230.24.53, 212.88.08, e-mail: flaviana.teodosiu@cec.eu.int).

Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei – Direcția de Afaceri Europene și Relații Externe (Str. Dem. I. Dobrescu, nr. 2-4, București, tel.: 021-313.62.67, 315.85.56, www.mmssf.ro).

NB *Mai multe informații vor fi disponibile în momentul când se va lansa programul.*

Schemă de finanțare pentru măsuri de incluziune socială pentru grupurile dezavantajate

Obiectivul acestei componente a programului de Coeziune Economică și Socială 2004 este să promoveze incluziunea socială prin combaterea discriminării și a inegalităților de pe piața muncii.
Proiectele finanțate vor acoperi toate tipurile de servicii sociale.

Cod 2004/016-772.04.02

Buget

10,67 milioane Euro (8 milioane Euro – contribuție UE + 2,67 milioane Euro – co-finanțare națională)

Solicitanți eligibili

Consiliile județene (pot depune proiecte în parteneriat cu furnizorii non-guvernamentali de servicii)

Activități eligibile

Această Schemă de finanțare nerambursabilă va finanța următoarele tipuri de proiecte de mici dimensiuni:

- servicii sociale primare (servicii de proximitate):

- consiliere pentru persoanele în vârstă, pentru cele cu dizabilități, pentru cele care suferă de boli cronice, pentru cele dependente de alcool, droguri sau alte substanțe toxice, pentru persoanele infectate cu SIDA sau pentru familiile acestora etc.;
- consiliere pentru persoanele/familiile care adoptă copii sau acordă îngrijire copiilor minori;
- consiliere pentru tinerii care părăsesc instituțiile de protecție a copilului;
- consiliere și sprijin pentru persoanele neglijate și abuzate, pentru victimele violenței în familie sau ale traficului de ființe umane;
- elaborarea unui plan de intervenție (incluzând sprijin material și financiar) pentru persoanele și familiile cu venituri insuficiente și incapabile să-și asigure nevoile minime, așa cum prevede legislația în vigoare;
- măsuri de urgență pentru persoanele fără adăpost, victimele traficului de ființe umane, ale violenței în familie, precum și pentru persoanele aflate în dificultate;
- măsuri de informare și protecție socială;
- orice alt tip de servicii care vizează nevoile imediate ale grupurilor vulnerabile și ale familiilor acestora.

- servicii specializate/integrate:

- adăpost, îngrijire, recuperare, refacere și reintegrare socială pentru persoanele în vârstă, pentru persoanele cu dizabilități, pentru persoanele care suferă de boli cronice, pentru persoanele dependente de alcool sau droguri, pentru victimele violenței în familie sau ale traficului de ființe umane;
- sprijin și asistență pentru copiii și familiile aflate în dificultate;
- adăposturi temporare și educație specială pentru copiii sau tinerii cu dizabilități sau pentru copiii sau tinerii care se confruntă cu dificultăți de adaptare;
- adăposturi temporare pentru tinerii care părăsesc sistemul de protecție a copilului pentru o perioadă determinată, conform legislației în vigoare;
- integrare socială și profesională pentru tinerii care părăsesc sistemul de protecție a copilului;
- adăposturi temporare și servicii de consiliere pentru persoanele fără adăpost;
- asistență și sprijin pentru asigurarea unui trai independent și activ pentru persoanele în vârstă, precum și servicii de îngrijire pentru persoanele în vârstă cu probleme;
- măsuri de sprijin pentru integrarea pe piața muncii, altele decât cele stipulate în Codul Muncii, inclusiv ateliere de tip adăpost;
- măsuri de reajustare, pre-orientare și instruire profesională prevăzute de legislația în vigoare;
- găzduire și îngrijire în situații de urgență, cu sau fără asigurarea de locuințe, însoțire de tip social, adoptarea unui trai activ sau integrarea socială și profesională a persoanelor sau familiilor aflate în dificultate;
- identificare, ajutor, sprijin, instruire și informare, consiliere, expertiză sau coordonare pentru prevenirea oricărei forme de dependență;
- derularea unor activități, măsuri și servicii sociale pilot;
- orice alt tip de servicii integrate identificate de către autorități pentru a răspunde mai eficient nevoilor sociale.

Valoarea finanțării nerambursabile

25.000 – 75.000 Euro/proiect – în cazul serviciilor sociale primare;

100.000 – 200.000 Euro/proiect – în cazul serviciilor sociale specializate.

Condiții de finanțare

Beneficiarul trebuie să aducă o contribuție proprie pentru proiect (10% din costurile totale ale proiectului, în numerar).

Contact

Delegația Comisiei Europene în România (Doina Șerban - Str. Jules Michelet, nr. 18, sector 1, 010463 București, tel.: 021-203.54.41, fax: 021-230.24.53, 212.88.08, e-mail: doina.serban@cec.eu.int).

Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei – Direcția de Afaceri Europene și Relații Externe (Str. Dem. I. Dobrescu, nr. 2-4, București, tel.: 021-313.62.67, 315.85.56, www.mmssf.ro).

NB *Mai multe informații vor fi disponibile în momentul când se va lansa programul.*

Schema de finanțare nerambursabilă pentru a asista IMM-urile în vederea obținerii de servicii din partea Furnizorilor de servicii pentru mediul de afaceri

Obiectivul acestei Scheme de finanțare nerambursabilă este să faciliteze accesul IMM-urilor la servicii de sprijin de calitate din partea furnizorilor de astfel de servicii pentru mediul de afaceri.

Cod 2004/016-772.04.02

Buget estimativ

6,67 milioane Euro (5 milioane Euro – contribuție UE + 1,67 milioane Euro – contribuție națională)

Solicitanți eligibili

Furnizori de servicii pentru mediul de afaceri.

Activități eligibile

Serviciile care pot fi obținute prin intermediul acestei Scheme de finanțare nerambursabilă trebuie să se încadreze în următoarele teme:

- management;
- dezvoltarea resurselor umane/instruirea personalului;
- consultanță în management general - reorientarea/restructurarea întreprinderii;
- asistență pentru activitățile de export;
- asistență pentru activitățile de marketing;
- asistență pentru activitățile de producție - productivitate/dezvoltarea produselor/ inovație/sisteme de calitate;
- sprijin pentru sediu - locație/organizare etc.
- servicii de informare - ghiduri de parteneriat și de vânzări/transfer de tehnologie/servicii de inovare;
- servicii specializate domeniului/sectorului de activitate;
- asistență pentru colectarea de fonduri.

Valoarea finanțării nerambursabile

Între 15.000 și 75.000 Euro

Condiții de finanțare

Beneficiarii de finanțare nerambursabilă vor trebui să asigure o cofinanțare de 20%, în cazul celor care înregistrează profit și 10% pentru cei non-profit.

Proiectele propuse pentru finanțare trebuie să includă o estimare a impactului aplicării lor asupra extinderii gamei de servicii oferite, îmbunătățirii calității acestora sau reducerii costului asistenței acordate IMM-urilor.

Unde se depune cererea de finanțare

Se va anunța în Apelul pentru propuneri.

Contact

Delegația Comisiei Europene în România (Anca Curigut - Str. Jules Michelet, nr. 18, sector 1, 010463 București, tel.: 021-203.54.40, fax: 021-230.24.53, 212.88.08, e-mail: anca.curigut@cec.eu.int).

Ministerul Integrării Europene (Gabriel Friptu - Bd. Libertății, nr. 12, sector 5, 040129 București, tel.: 021-410.64.50, fax: 021-410.70.54, www.mie.ro).

Agențiile pentru Dezvoltare Regională (a se vedea harta de pe copertă).

NB *Mai multe informații vor fi disponibile în momentul când se va lansa programul.*

“Facilitatea de Finanțare a IMM-urilor” este un program care sprijină IMM-urile din țările candidate sau în curs de aderare în vederea pregătirii pentru aderarea la Uniunea Europeană. Programul este cofinanțat de Comisia Europeană, prin programul Phare, de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) și de Banca pentru Dezvoltare a Consiliului Europei (BDCE). Programul are două componente: (1) Credite și Garanții, care oferă împrumuturi, garanții și suport tehnic și (2) Acțiuni care furnizează fonduri de investiții pentru întreprinderi nou create.

În România, în cadrul primei componente, au fost semnate acorduri cu următoarele bănci:

- prin BERD:
 - Banca Transilvania – 10,6 milioane Euro;
 - Banca Comerciala Romana (BCR) – 40 milioane Euro;
 - Alpha Bank Romania (ABR) - 20 milioane Euro;
 - Raiffeisen Bank – 15 milioane Euro;
 - BancPost - 10 milioane Euro;
 - Volksbank Romania –10 milioane Euro;
 - RZB Leasing – 5 milioane Euro;
 - BRD Sogelease – 10 milioane Euro;
 - BT (Banca Transilvania) Leasing – 5 milioane Euro;
 - Alpha Leasing – 5 milioane Euro;
 - BCR Leasing – 10 milioane Euro.
- prin BEI: BRD Groupe Societe Generale – 10 milioane Euro;
- prin BDCE:
 - Banca Românească – 5 milioane Euro;
 - Unicredito Romania – 5 milioane Euro.

Solicitanți eligibili

IMM-urile care îndeplinesc următoarele condiții:

- sunt entități juridice românești;
- au capital privat;
- au maximum 100 de angajați și o cifră de afaceri anuală de maximum 40 milioane Euro sau un bilanț de maximum 27 milioane Euro;
- nu sunt implicate în activități legate de pariuri, afaceri imobiliare, operațiuni bancare, asigurări sau intermediere financiară, armament sau alte activități care sunt înscrise pe lista BERD a activităților excluse pe criteriile de mediu.

Activități eligibile

Investiții în mijloace fixe și capital de lucru.

Credit

Între 10.000 și 125.000 Euro/proiect

Condiții de finanțare

Perioada de rambursare: creditele se rambursează în maximum 4 ani, cu o perioadă de grație de șase luni.

Unde se depune cererea de finanțare

La sediul tuturor sucursalelor băncilor care au semnat acorduri de împrumut.

Contact

- **Banca Transilvania** (Marsela Petreuş, tel.: 0264-407.150, fax: 0264-407.174/9, e-mail: btrl@btrl.ro, www.bancatransilvania.ro).
- **BCR**, Sediul Central, Bucureşti (Cornelia Buşcă/ Ramona Ivan/ Cristina Maria Marin – tel.: 021-310. 27.85, 312.61.85/int. 4970-4, fax: 021-313.12.46, e-mail: cristinamaria.marin@bcr.ro, www.bcr.ro).
- **Alpha Bank Romania** (Cornelia Tudorache, tel.: 021-209.23.86, fax: 021-231.71.97, e-mail: loans@alphabank.ro, www.alphabank.ro).
- **Raiffeisen Bank** (Alexandru Ciobanu, Director, tel.: 021-302.55.24, fax: 021-302.02.08, e-mail: alexandru.ciobanu@rzb.ro, www.rzb.ro).
- **BancPost** (Maria Sultănoiu, tel.: 021-335.62.75, 336.97.84, fax: 021-336.11.25, e-mail: maria.sultanoiu@bancpost.ro, www.bancpost.ro).
- **Volksbank Romania** (Alin Merer/Alina Constantinescu, tel.: 021-209.44.77, 209.44.76, 0801 08 6557 - 08010 VOLKS, fax: 021-209.44.91, e-mail: marketing@volksbank.com.ro, www.vbr.ro).
- **RZB Leasing** (tel.: 021-403.33.00, fax: 021-403.32.98/99, e-mail: office@raiffeisen-leasing.ro).
- **BRD Sogelease** (Sorin Manolescu, tel.: 021-301.41.00, fax: 021-301.41.04, e-mail: sorin.manolescu@brd.ro, www.brd.ro).
- **BT Leasing** (tel./fax : 0264-43.88.16, e-mail: office@btleasing.ro, www.btleasing.ro).
- **Alpha Leasing** (tel.: 021-209.22.22, fax: 021-231.53.30/31, e-mail: office@alphaleasing.ro, <http://www.alphabank.ro/romania/leasing.htm>).
- **BCR Leasing** (tel.: 021-323.73.10/21/28 sau 327.00.51, fax: 021-323.73.84 sau 327.00.53 , e-mail: office@bcr-leasing.ro, www.bcr-leasing.ro).
- **BRD** (Adreia Radu, tel.: 021-301.65.38, e-mail: andrea.radu@brd.ro, www.brd.ro).
- **Banca Românească** (Georgeta Şerbănescu, tel.: 021-305.93.00 int 9520, fax: 021-305.95.65, e-mail: georgeta.serbanescu@brom.ro, www.brom.ro).
- **Unicredito Romania** (tel.: 021-301.55.55, fax: 021-301.52.02, e-mail: office@unicredit.ro, www.unicredit.ro).
- **BERD, Biroul rezidențial Bucureşti** (Andrada Pereş, tel.: 021-202.71.11, fax: 021-201.71.10).
- **Delegația Comisiei Europene în România** (Anca Curigut - Str. Jules Michelet, nr. 18, sector 1, 010463 Bucureşti, tel.: 021-203.54.40, fax: 021-230.24.53, 212.88.08, e-mail: anca.curigut@cec.eu.int).

Sapard este programul UE care sprijină România în pregătirea pentru aderare în domeniul agriculturii și al dezvoltării rurale. Obiectivele operaționale ale programului sunt rezolvarea problemelor specifice ale zonelor rurale, îmbunătățirea procesului de producție, prelucrare și comercializare a produselor agricole și aducerea acestor activități cât mai aproape de standardele UE, precum și sprijinirea României în implementarea legislației UE în acest domeniu. Programul finanțează atât investiții publice, cât și private.

În perioada 2000-2006, România primește aproximativ 150 milioane Euro anual din bugetul Uniunii prin programul Sapard. La acestea, se adaugă 50 milioane Euro/an din bugetul național.

În România, în perioada 2000-2006, în cadrul programului Sapard, se finanțează 11 măsuri:

Axa 1: Îmbunătățirea competitivității produselor agricole și piscicole prelucrate:

- 1.1 Îmbunătățirea prelucrării și marketingului produselor agricole și piscicole;
- 1.2 Îmbunătățirea standardelor privind calitatea și controlul produselor de origine animală și vegetală și a standardelor privind securitatea alimentelor și protecția consumatorului.

Axa 2: Îmbunătățirea infrastructurii pentru dezvoltare rurală și agricultură:

- 2.1 Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii rurale;
- 2.2 Managementul resurselor de apă.

Axa 3: Dezvoltarea economiei rurale:

- 3.1 Investiții în exploatații agricole;
- 3.2 Înființarea de grupuri ale producătorilor agricoli;
- 3.3 Metode de producție agricolă care au în vedere protejarea mediului și conservarea mediului natural;
- 3.4 Diversificarea activităților economice;
- 3.5 Măsuri forestiere.

Axa 4: Dezvoltarea resurselor umane:

- 4.1 Îmbunătățirea pregătirii profesionale;
- 4.2 Asistență tehnică, inclusiv studii care să contribuie la pregătirea și monitorizarea programului, precum și la campania de informare și publicitate

În 2005, sunt prevăzute a fi lansate Apeluri de propuneri de proiecte pentru 3 măsuri (din totalul de 11):

- Îmbunătățirea procesării și marketingului produselor agricole și piscicole (1.1);
- Investiții în exploatații agricole (3.1);
- Diversificarea activităților economice (3.4).

Toate fondurile alocate pentru măsura 2.1 "Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii rurale" pentru perioada 2000-2006 au fost contractate.

Este posibil ca și pentru alte 5 măsuri (1.2, 2.2, 3.5, 3.3, 3.2) să fie lansate apeluri de propuneri de proiecte, pe măsură ce sunt acreditate.

Toate informațiile prezentate mai jos pot fi modificate, în funcție de deciziile Comitetului de Monitorizare Sapard și aprobării acestora de către Comitetul STAR al Uniunii Europene (Comitetul pentru Managementul Politicii Agricole, care funcționează în cadrul Comisiei Europene).

1.1 Îmbunătățirea prelucrării și marketingului produselor agricole și piscicole

Obiectivele generale ale acestei măsuri sunt rentabilizarea prelucrării și comercializării produselor agricole și piscicole, creșterea competitivității și a valorii adăugate a produselor pe piață și crearea de locuri de muncă.

Solicitanți eligibili

- societăți comerciale cu cel puțin 75% capital privat;
- asociații și grupuri de producători legal constituite;
- cooperative de consum;
- asociații, grupuri de producători și societăți comerciale private din sectorul de producție a vinului, care prelucrează exclusiv soiuri superioare de struguri.

Buget total

325,2 milioane Euro pentru perioada 2000-2006 (243,9 milioane Euro – contribuția UE și 81,3 milioane Euro – contribuție națională)

Activități eligibile

Măsura se concentrează pe proiecte de investiții destinate:

- îmbunătățirii și optimizării procesului de prelucrare și comercializare a produselor agricole și piscicole;
- creării sau modernizării rețelelor locale de colectare, a capacităților de recepție, depozitare, condiționare, sortare și ambalare a produselor agricole și piscicole.

Investițiile vizează următoarele sectoare: lapte și produse lactate; carne, produse din carne și ouă; cereale; semințe oleaginoase; vin; legume, fructe și cartofi; produse din pește, acvacultură și cultura stridiilor; zahăr și plante textile.

Valoarea eligibilă a proiectului

Între 30.000 și 4 milioane Euro

Condiții de finanțare

Pentru lapte și produse lactate, carne, produse din carne și ouă, fructe, legume și cartofi, vinificație, pește și plante textile:

- 50% din valoarea proiectului reprezintă contribuția Sapard;
- 50% din valoarea proiectului reprezintă contribuția beneficiarului.

Pentru semințe oleaginoase și zahăr:

- 70% din valoarea proiectului reprezintă contribuția beneficiarului;
- 30% din valoarea proiectului reprezintă contribuția Sapard.

Pentru cereale (fără creșterea capacității naționale de producție existente și cu excepția investițiilor efectuate în porturi):

- 50% din valoarea proiectului reprezintă contribuția Sapard;
- 50% din valoarea proiectului reprezintă contribuția beneficiarului.

Proiectele propuse trebuie să fie localizate în zona rurală. Numai proiectele destinate modernizării capacităților existente pot fi plasate în spațiul urban.

Se va acorda prioritate proiectelor propuse în zonele geografice cu înalt potențial productiv.

Durata proiectului

Maximum doi ani de la semnarea contractului de finanțare, în funcție de complexitatea proiectului.

3.1 Investiții în exploatații agricole

Această măsură finanțează investiții în exploatații agricole private de creștere a plantelor și a animalelor. Obiectivele acestora sunt următoarele:

- modernizarea tehnologiilor de producție;
- diversificarea producției;
- îmbunătățirea calității produselor agricole românești;
- asigurarea îmbunătățirii raselor, a respectării condițiilor de igienă și întreținere a animalelor;
- reducerea pierderilor de producție și creșterea eficienței exploatațiilor agricole;
- diversificarea activităților agricole pentru o mai bună utilizare a forței de muncă;
- asigurarea valorificării potențialului agricol al fiecărei zone;
- facilitarea transferului exploatațiilor agricole către tinerii producători agricoli;
- protejarea, conservarea și îmbunătățirea mediului înconjurător natural, refacerea și conservarea calității solului;
- stimularea concurenței.

Solicitanți eligibili

- Producători agricoli individuali;
- Asociații familiale cu profil agricol;
- Grupuri de producători;
- Societăți comerciale private/asociații constituite legal;
- Societăți comerciale agricole cu cel puțin 75% capital privat.

Buget total

260,88 milioane Euro pentru perioada 2000-2006 (195,66 milioane Euro - contribuția UE și 65,22 milioane Euro – contribuția națională)

Activități eligibile

Sectorul plantelor (culturi de teren, horticultură, viticultură, pomicultură, sere):

- achiziționarea de utilaje moderne: tractoare, combine, mașini, instalații și echipamente agricole;
- reabilitarea plantațiilor pomicole sau viticole, inclusiv procurarea de material săditor și înlocuirea varietăților de Vinis vinifera;
- investiții în ferme vegetale prin modernizarea și extinderea clădirilor și a utilităților (alimentare cu apă, energie electrică, energie termică, canalizare, etc.);
- modernizarea și construirea de sere noi, realizate din structuri metalice ușoare, cu centrale termice proprii și instalații de irigații, inclusiv asigurarea utilităților.

Sectorul creșterii animalelor (ferme de vaci de lapte/bivolite, creștere și îngrășare de taurine, ferme de oi/capre, porci, păsări, îngrășătorii de berbecuți, etc):

- achiziționarea de animale cu înalt potențial genetic;
- investiții în tractoare, utilaje, mașini și instalații pentru derularea activităților din fermele de creștere a animalelor;
- modernizare și construire de ferme de creștere a animalelor și păsărilor, dotarea acestora cu utilitățile necesare.

Valoarea eligibilă a proiectului

Între 5.000-500.000 Euro. Valoarea totală eligibilă a proiectului poate atinge 2.000.000 Euro pentru fiecare fermă care respectă legislația UE în domeniile sanitar, veterinar, de igienă și sănătate a animalelor și respectiv de protecție a mediului.

Condiții de finanțare

Fondurile Sapard pot acoperi între 50% și 65% din costurile totale eligibile ale proiectului. Restul trebuie să fie asigurat de către beneficiar.

Proiectul trebuie să fie localizat în zona rurală, cu excepția lucrărilor de modernizare a serelor, care se pot derula și în spații urbane dacă se asigură surse de încălzire.

Durata proiectului

Maximum doi ani de la semnarea contractului de finanțare, în funcție de complexitatea proiectului.

3.4 Dezvoltarea și diversificarea activităților economice

Această măsură sprijină crearea de locuri de muncă, păstrarea celor existente și generarea de venituri alternative prin diversificarea activităților rurale legate de agricultură și silvicultură. Obiectivele specifice sunt următoarele:

- sprijinirea activităților agricole din mediul rural prin intermediul unor servicii specifice;

- finanțarea de activități specifice turismului rural, silvo-turismului și a celui ecologic;
- menținerea și dezvoltarea activităților meșteșugărești tradiționale și artizanale;
- creșterea veniturilor alternative și a oportunităților de angajare pentru tineri și femei din spațiul rural;
- dezvoltarea acvaculturii;
- dezvoltarea apiculturii, a sericiculturii, a cultivării ciupercilor, a prelucrării fructelor de pădure și plantelor medicinale și aromate, a creșterii melcilor și broaștelor;
- sprijinirea proiectelor inițiate de tineri și femei în toate domeniile de mai sus.

Solicitanți eligibili

- persoane fizice;
- asociații familiale, asociații și grupuri de producători înregistrate;
- ONG-uri (numai pentru înființarea și dotarea cercurilor de mașini agricole);
- societăți comerciale cu cel puțin 75% capital privat;
- cooperative de consum;
- cooperative meșteșugărești.

Buget total

150,32 milioane Euro (112,74 milioane Euro – contribuția UE și 37,58 milioane Euro – bugetul național)

Activități eligibile

Se va acorda sprijin financiar pentru:

- dezvoltarea serviciilor agricole;
- turism în spațiul rural;
- acvacultură;
- creșterea și prelucrarea broaștelor și a melcilor;
- meșteșuguri tradiționale (prelucrarea lemnului, a pielii, stufului și răchitei, olărit, broderie, tricotaje, instrumente muzicale etc.);
- sericicultură;
- apicultură;
- prelucrarea fructelor de pădure și de arbuști, precum și a plantelor medicinale și aromatice, a melcilor și broaștelor.

Valoarea eligibilă a proiectului

Între 5.000 – 200.000 Euro (pentru toate activitățile, mai puțin acvacultură);

Între 5.000 – 500.000 Euro (pentru acvacultură).

Condiții de finanțare

50% din valoarea proiectului este asigurată de către beneficiar și 50% de către programul Sapard.

Proiectele trebuie să se desfășoare în zone rurale.

Durata proiectului

Maximum doi ani de la semnarea contractului de finanțare, în funcție de complexitatea proiectului.

Informații generale referitoare la toate măsurile

Unde se depune cererea de finanțare

Cererea de finanțare trebuie depusă direct și personal de către unul dintre "responsabilii" proiectului la Biroul Regional de Implementare a Programului Sapard din regiunea în care este localizat proiectul.

Termen limită

Dacă sunt fonduri disponibile, Apelurile pentru propuneri pentru fiecare măsură se lansează lunar. Perioada de depunere a cererilor de finanțare este de aproximativ 30 de zile calendaristice.

Documente necesare

Setul complet de documente, inclusiv Apelul pentru propuneri și Ghidul solicitanților, este disponibil pe site-ul Agenției Sapard, www.sapard.ro, pe site-ul Delegației Comisiei Europene în România, www.infoeuropa.ro, precum și la sediile Birourilor Regionale de Implementare a Programului Sapard (BRIPS).

Contact

Agencia Sapard (Cătălina Mușat – Str. Știrbei Vodă, nr. 43, sector 1, București, tel./fax: 021-402.27.79, 402.27.77, e-mail: promovare@sapard.ro, www.sapard.ro).

Birourile Regionale de Implementare a Programului Sapard (a se vedea harta de pe copertă)

Delegația Comisiei Europene în România (Flaviana Teodosiu – Str. Jules Michelet, nr. 18, sector 1, 010463 București, tel.: 021-203.54.38, fax: 021-230.24.53, 212.88.08, e-mail: flaviana.teodosiu@cec.eu.int).

Programul cadru 6 (PC6) este principalul instrument al Uniunii Europene de promovare și finanțare a cercetării în Europa.

Obiectivul său principal este de a contribui la crearea unei “Zone Europene de Cercetare” (ERA) prin promovarea unei mai bune cooperări și coordonări între factorii relevanți la toate nivelurile. În același timp, cercetarea are rolul de a consolida competitivitatea economiei europene, contribuind la rezolvarea unor probleme sociale majore și la formularea și implementarea altor politici ale Uniunii (cum ar fi protecția consumatorilor, mediu, politica agricolă comună, energie, transport, sănătate, etc.).

PC6 are două părți distincte:

1. Programul Cadru 6 pentru Cercetare, Dezvoltare tehnologică și Activități experimentale;
2. Programul Cadru Euratom destinat activităților de cercetare și instruire în sectorul nuclear.

Cine poate solicita finanțare

Toate entitățile constituite legal, implicate în cercetare, diseminare sau aplicare a rezultatelor acestora: institute de cercetare, instituții de învățământ (universități, studenți, studenți care urmează un program de masterat, cercetători aflați într-un stadiu incipient al activității lor, profesori, catedre de cercetare din cadrul universităților etc.), firme, inclusiv IMM-uri, asociații ale IMM-urilor, companii active în domeniul inovației, instituții ale administrației publice, etc. Această listă nu este exhaustivă.

Aceste entități pot fi din orice stat din lume. Reguli diferite de participare și finanțare se aplică pentru diferite grupuri de țări.

Persoanele fizice sunt, de asemenea, eligibile pentru anumite componente ale programului (precum: cercetători aflați în etapa inițială a cercetării lor, cercetători cu experiență etc.).

Buget total
17,5 miliarde Euro

Activități eligibile

Programul Cadru 6 pentru cercetare, dezvoltare tehnologică și activități experimentale este structurat pe trei capitole:

I. Concentrarea și integrarea cercetării comunitare - 7 arii tematice:

1. Științele naturii, genomică și biotehnologie pentru sănătate;
2. Tehnologii pentru societatea informațională;
3. Nano-tehnologii și nano-științe, materiale multifuncționale bazate pe cunoaștere, aparatură și procese de producție moderne;
4. Aeronautică și spațiu;
5. Calitatea produselor alimentare și securitatea alimentară;
6. Dezvoltare durabilă, schimbare globală și ecosisteme;
 - Sisteme energetice durabile;
 - Transport de suprafață durabil;
 - Schimbare globală și ecosisteme;
7. Cetățenii și administrația într-o societatea bazată pe cunoaștere;
8. Activități specifice în domenii mai extinse ale cercetării (în sprijinul formulării de politici publice, științe și tehnologii noi și în ascensiune; activități de cercetare specifice pentru IMM-uri, activități de cooperare internațională, activități non-nucleare ale Centrului Comun de Cercetare (JRC - Joint Research Center).

II. Structurarea Zonei Europene de Cercetare (ERA):

1. Cercetare și inovare (o mai bună integrare între acestea și transformarea rezultatelor cercetării în inovații utile și cu valoare comercială);
2. Resurse umane - Acțiunile Marie Curie pentru mobilitate, pregătire, transfer de cunoștințe, recunoaștere a excelenței etc.;
3. Infrastructura de cercetare;
4. Știință și societate (promovarea dialogului între comunitatea științifică și societate).

III. Consolidarea bazelor Zonei Europene de Cercetare

1. Coordonarea activităților (dezvoltarea sinergiilor existente între activitățile naționale - Schema ERA-NET; sporirea complementarității dintre acțiunile UE și cele ale altor organizații științifice);
2. Dezvoltarea coerentă a politicilor de cercetare și inovare.

Programul Cadru Euratom finanțează activități care intensifică colaborarea bună existentă la nivel european, în domeniul siguranței activităților nucleare:

1. Fuziune termonucleară controlată (demonstrarea fezabilității științifice și tehnologice a energiei de fisiune și evaluarea calităților ei durabile);
2. Gestionarea deșeurilor radioactive (promovarea unei abordări larg susținute a gestionării și evacuării deșeurilor; utilizarea potențialului tehnic și economic al conceptelor capabile să folosească într-un mod mai eficient materiale fisionabile și să genereze mai puține deșeuri);
3. Protecția împotriva radiațiilor (menținerea și îmbunătățirea nivelului ridicat de protecție în acest domeniu);
4. Alte activități (sprijinirea politicilor UE din domeniul sănătății, energiei și mediului);
5. Activități nucleare ale Centrului Comun de Cercetare.

Valoarea finanțării

Este menționată în fiecare Apel pentru propuneri.

Condiții de finanțare

Condițiile de finanțare sunt descrise în Apelul pentru propuneri pentru fiecare componentă a programului.

Termenul limită de depunere a cererilor de finanțare

Termenele limită sunt anunțate în Apelurile pentru propuneri, care se publică la adresele <http://europa.eu.int/eur-lex> și www.cordis.lu/fp6/calls.htm

Unde se depun cererile de finanțare

Propunerile de proiecte se pot depune numai ca răspuns la un Apel de propuneri de proiecte, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene și pe Internet la:

www.cordis.lu/fp6/calls.htm

Pachete informative specifice sunt publicate pentru fiecare Apel și includ documentele, explicațiile și formularele necesare pentru pregătirea unui proiect.

Un sistem electronic pentru depunerea proiectelor (EPSS) este oferit și li se recomandă solicitanților să-l folosească. Fiecare Apel are un termen limită care este respectat cu strictețe (nici măcar o întârziere cu un minut nu este acceptată).

Propunerile de proiecte trebuie depuse la Comisia Europeană de către partenerul principal din proiect (dacă este cazul).

Documente necesare

Cererile de finanțare și Apelul pentru propuneri pot fi descărcate de la următoarea adresă de Internet: http://fp6.cordis.lu/fp6/calls_open.cfm

Contact

Comisia Europeană – Direcția Generală pentru Cercetare

SDME 2/85

B-1049 Bruxelles – Belgia

Informații despre FP6: http://europa.eu.int/comm/research/fp6/index_en.html

Informații despre programe și proiectele de cercetare: www.cordis.lu

Solicitățile de informații pot fi adresate la: research@cec.eu.int

Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului (Str. Mendeleev, nr. 21-25, 010362 București, www.mct.ro)

Mircea Sbârnă - Coordonator Național pentru FP6, tel.: 021-212.87.06, fax: 021-210.92.75, e-mail: msbarna@mct.ro

Iulia Mihail - Director, tel.: 021-212.87.04, fax: 021-211.42.75, e-mail: imihail@mct.ro

Rețeaua Punctelor naționale de contact: www.cordis.lu/fp6/ncp.htm

Pentru a găsi un partener, accesați: www.cordis.lu/fp6/partners.htm

Programul eTEN își propune să le ofere tuturor cetățenilor europeni posibilitatea de a accesa servicii publice (de la învățare la distanță până la sănătate) prin utilizarea noilor tehnologii eServicii (eServices). eTEN este o punte de legătură între proiectele de cercetare cu caracter inovativ și aplicarea în practică a acestora. Domeniile cheie abordate de acest program sunt: eGuvernare (eGovernment), eSănătate (eHealth), elncluziune socială (elInclusion), eÎnvățare (eLearning), eBusiness și Servicii de securitate și încredere în societatea informațională.

Solicitanți eligibili

Entități juridice din cele 25 de state membre ale Uniunii, România și Bulgaria;

- Pentru **Acțiunile de tipul 1 și 2** (vezi mai jos), consorțiul care solicită finanțare trebuie să includă minim două entități independente, înregistrate legal în țări diferite participante la program;
- Pentru **Acțiunile de tipul 3** (vezi mai jos), propunerile de proiecte pot veni din partea unei singure entități înregistrate legal în una din țările participante la program.

Buget total

Bugetul pentru Apelul de propuneri 2005 al Programului eTEN este aproximativ 46 milioane Euro.

Acțiuni eligibile

În 2005, pot fi trimise propuneri de proiecte pentru următoarele tipuri de acțiuni:

1. Dezvoltare inițială (un serviciu este lansat complet operațional);
2. Validare pe piață (un prototip sau serviciu matur tehnic este testat pe piață și un plan/raport de lansare este pregătit înainte de acest pas);
3. Sprijin și coordonare (stimularea cooperării între proiecte și cei interesați de-a lungul canalului de furnizare a acestor servicii; diseminarea rezultatelor proiectelor celor care ar putea să le lanseze pe piață și utilizatorilor; coordonarea între activitățile eTEN și alte inițiative etc.).

N.B: Unele dintre activitățile incluse la punctul 3 pot fi achiziționate prin licitații organizate de serviciile Comisiei Europene.

Pot beneficia de finanțare proiecte care abordează una din următoarele teme:

1) eGuvernare (eGovernment) - servicii electronice furnizate pentru sau de către autoritățile publice la nivel local, regional, național sau european; servicii care facilitează participarea cetățenilor la procesul democratic; servicii care sprijină transformările din zona guvernamentală.

Aspectele cheie pentru 2005:

- îmbunătățirea calității și a modului de acces la serviciile publice;
- reducerea cheltuielilor administrative pentru cetățeni și companii;
- creșterea participării la procesul democratic și dezbaterile publice;
- îmbunătățirea eficienței și eficacității administrației publice;
- transferul/preluarea proiectelor/practicilor de succes între administrațiile publice.

2) eSănătate (eHealth) - servicii electronice care promovează sănătatea, ajută la prevenirea îmbolnăvirilor, îmbunătățesc accesul, calitatea și/sau eficacitatea serviciilor medicale și sunt adaptate să sprijine mobilitatea pacienților și schimbările demografice.

Aspectele cheie pentru 2005 sunt:

- acces mai bun și schimb la nivel european de informații în domeniul sănătății;
- tranzacții legate de aceste servicii (management și rambursare).

3) elncluziune socială (elInclusion) - furnizarea de servicii și soluții publice care să contribuie la depășirea barierelor socio-economice, fizice, educaționale, geografice, de vârstă, de limbă, culturale și de gen.

Aspecte cheie pentru 2005 sunt:

- accesibilitate electronică a serviciilor guvernamentale;
- promovarea și facilitarea învățării pe termen lung;
- promovarea activităților de prospectare a pieței muncii;
- adaptarea la noile condiții de lucru;
- accesibilitatea serviciilor de telecomunicații și radio;
- tehnologii care oferă asistență pentru livrarea de servicii și utilizarea acestora de către persoanele cu nevoi speciale.

4) eÎnvățare (eLearning) - utilizarea tehnologiilor multi-media, a Internetului și a altor canale de comunicare pentru a îmbunătăți calitatea procesului de învățare prin facilitarea accesului la resurse și servicii și furnizarea de interacțiuni de la distanță.

Aspecte cheie pentru 2005 sunt:

- servicii de învățare de-a lungul întregii vieți luând în considerare nevoile individuale și stilurile de învățare;
- servicii prin care se furnizează adulților cunoștințele și competențele necesare pentru a-și îmbunătăți șansele de angajare; training la locul de muncă;

- tabere pentru stabilirea de contacte; servicii de colaborare;
- încurajarea educației prin intermediul mijloacelor electronice digitale și înțelegerea rolului acestora în învățare, mai ales pentru cei care din cauza localizării geografice, situației sociale și nevoilor speciale nu pot beneficia de formele de educație tradiționale.

5) Securitate și încredere în societatea informațională – servicii care să sporească nivelul securității și încrederii în societatea informațională și economia electronică prin reducerea riscurilor pentru cetățeni și mediul de afaceri ca urmare a folosirii inadecvate a resurselor și datelor prin intermediul Internetului.

Domeniile prioritare pentru 2005 sunt:

- elaborarea unor instrumente interoperabile folosind *semnăturile electronice*, cu accent pe semnăturile profesionale; promovarea serviciilor de protejare a datelor personale, având în vedere mobilitatea utilizatorului;
- crearea unor sisteme de micro-plăți sigure și interoperabile care să protejeze datele personale sau să permită tranzacții anonime; sprijin pentru consolidarea cooperării dintre organizațiile care se ocupă cu monitorizarea și îmbunătățirea securității rețelelor, precum și a comunicării acestora cu cetățenii și mediul de afaceri.

6) eBusiness - servicii care facilitează participarea IMM-urilor la economia electronică și, în special, interacțiunea acestora cu mediul în care activează.

Domeniile prioritare pentru 2005 sunt:

- sprijin pentru IMM-uri și rețele ale acestora pentru adoptarea de instrumente electronice și facilitarea sinergiei și a interacțiunilor cu mediul de lucru (actori din economiile locale, entități publice, grupări internaționale, rețele sectoriale etc.);
- furnizarea și promovarea serviciilor electronice transfrontaliere;
- promovarea parteneriatelor public-privat și consolidarea capacităților de utilizare a serviciilor electronice de către organismele implicate.

Condiții de finanțare

- 1) **Proiecte de dezvoltare inițială** – co-finanțare a costurilor totale permise într-un procent de maxim 10% din totalul costurilor investiționale;
- 2) **Proiecte de validare pe piață** - co-finanțare a maxim 50% din costurile totale permise, dar nu mai mult de 10% din totalul estimat al costurilor investiționale
- 3) **Proiecte de sprijin și coordonare** – se pot finanța costurile totale permise integral.

Termen limită

10 mai 2005, 16.00 (ora Bruxelles-ului)

Unde se depune cererea de finanțare

Proiectele în cadrul acestui Apel pot fi trimise utilizând Sistemul Electronic de Depunere a Propunerilor dezvoltat de Comisia Europeană (EPSS - Electronic Proposal Submission System) – sistemul este disponibil la adresa: <http://europa.eu.int/eten>

Propunerile de proiecte pot fi trimise fie electronic utilizând EPSS, fie în formă tipărită.

Propunerile în formă tipărită trebuie etichetate și trimise la următoarea adresă:
"eTEN proposals", Call 2005/1, European Commission, B-1049 Brussels

Pentru livrări personale sau prin reprezentanți, se folosește următoarea adresă: "eTEN Proposals", Call 2005/1, European Commission, Rue de Geneve, 1, B-1140 Brussels

Detalii despre procesul de depunere a cererilor de finanțare se găsesc în Ghidul Inițiatorilor de Proiecte 2005 disponibil la: www.europa.eu.int/information_society/activities/eten/library/calls/cfp20051/guide_for_proposers_en_20050210.pdf

Documente necesare

Acestea sunt disponibile pe: <http://europa.eu.int/eten> sau pot fi obținute direct de la Comisia Europeană de la următoarea adresă:

Comisia Europeană /Direcția Generală pentru Societatea Informațională și Media

eTEN Help Desk /Birou BU31 2/74

B - 1049 Bruxelles BELGIA

e-mail : info-eten@cec.eu.int or fax: +32-2-29.61.740

Contact

eTEN Helpdesk: e-mail: info-eten@cec.eu.int, fax: +32-2-29.61.740

Alături de programele Socrates și Youth, Leonardo da Vinci (LdV) are în vedere crearea unei zone europene de cooperare în domeniul educației și instruirii.

Programul promovează proiectele transnaționale în domeniul formării profesionale.

Proiectele trebuie să se bazeze pe cooperarea între diferiții factori implicați în acest domeniu (organisme de instruire, școli profesionale, universități, firme, camere de comerț etc.). Obiectivele finale sunt de a mări gradul de mobilitate (a celor care parcurg o perioadă de instruire, a profesorilor și a mentorilor), de a sprijini activitatea de inovare și de a îmbunătăți calitatea instruirii.

Programul Leonardo da Vinci are trei obiective principale:

1. dezvoltarea aptitudinilor și competențelor, în special ale tinerilor, în procesul de formare profesională și instruire la toate nivelurile;
2. îmbunătățirea calității și a accesului la instruire permanentă și pe tot parcursul vieții, în vederea dezvoltării capacității de adaptare;
3. promovarea contribuției formării profesionale la activitatea de inovare, în vederea creșterii competitivității și a spiritului antreprenorial. Un accent deosebit se pune pe cooperarea între instituțiile de formare profesională și firme (mai ales IMM-uri).

Cine poate solicita finanțare

Organisme publice și private, precum și firme implicate sau preocupate de formarea profesională, aflate în parteneriate internaționale din cele 25 de State Membre ale Uniunii, din Islanda, Liechtenstein și Norvegia, 3 state candidate sau în curs de aderare:

- instituții de formare profesională;
- universități;
- firme, inclusiv IMM-uri;
- firme din industria producătoare;
- ONG-uri;
- organizații și institute de cercetare;
- organizații cu caracter comercial (inclusiv camere de comerț);
- parteneri sociali etc.

Persoanele fizice pot primi o finanțare din partea programului, dar nu pot solicita individual finanțare pentru un proiect.

Buget total

1,15 miliarde Euro pentru 2000 – 2006 (pentru toate țările participante la program)

Activități eligibile

Programul finanțează:

1. **MOBILITĂȚI** – sprijin pentru proiecte de mobilitate transnațională a persoanelor care desfășoară activități de formare profesională, în special tineri și profesori. Există trei opțiuni posibile: (a) perioade de instruire și/sau experiențe de lucru într-o organizație gazdă din străinătate; (b) schimburi de experiență; (c) vizite de studii.
2. **PROIECTE PILOT** - sprijinirea dezvoltării și transferului de inovație și calitate în domeniul formării profesionale, inclusiv prin acțiuni tematice;
3. **COMPETENȚE LINGVISTICE** – promovarea abilităților lingvistice și culturale în pregătirea profesională prin:
 - proiecte transnaționale pilot;
 - proiecte transnaționale de schimb de experiență.
4. **REȚELE TRANS-NAȚIONALE** – sprijin pentru dezvoltarea de rețele europene de cooperare, care să faciliteze schimburile de experiență și de bune practici în domeniu;
5. **MATERIALE DE REFERINȚĂ** – compararea de date, studii și analize, elaborarea și diseminarea de materiale de referință;
6. **ACȚIUNI COMUNE** – relaționarea cu alte inițiative ale Uniunii Europene, în mod special cu programele din domeniul educației și cele pentru tineret.

Valoarea finanțării

Mobilitate: Contribuția financiară a Uniunii nu poate depăși 5.000 Euro/beneficiar și pe locație/schimb

Proiecte pilot: 75% din costurile eligibile, cu un plafon maxim de 200.000 Euro/an sau proiect din bugetul Uniunii; plafon de 300.000 Euro/an și proiect din bugetul Uniunii pentru acțiuni tematice;

Competențe lingvistice: 75% din costurile eligibile, cu un plafon maxim de 200.000 Euro/an sau proiect din bugetul Uniunii;

Rețele transnaționale: 50% din costurile eligibile, cu un plafon maxim de 150.000 Euro/an sau proiect din bugetul Uniunii;

Materiale de referință: între 50 și 100% din costurile eligibile, cu un plafon maxim de 200.000 Euro/an (uneori și 300.000) sau proiect din bugetul Uniunii;

Acțiuni comune: până la 75% din costurile eligibile.

Condiții de finanțare

Informații despre condițiile financiare și bugetare sunt incluse în "Manualul administrativ și financiar", disponibil pe pagina:

http://europa.eu.int/comm/education/programmes/leonardo/new/leonardo2/guides/en_1.pdf

Durata proiectului

Maximum 2 ani pentru toate tipurile de proiecte.

Termenul limită de depunere a cererilor de finanțare

- **Mobilități** - 10 februarie 2006;
- **Proiecte pilot (cu excepția Activităților tematice), Competențe lingvistice și Rețele transnaționale:**
 - 30 septembrie 2005 (numai pentru pre-propuneri);
 - 10 februarie 2006 (numai pentru proiectele pre-selectate de către Agenția Națională).
- **Materiale de referință, Activități tematice și proiecte** depuse de organizațiile europene în cadrul tuturor măsurilor (cu excepția Mobilităților):
 - 30 septembrie 2005 (numai pentru pre-propuneri);
 - 10 februarie 2006 (numai pentru proiectele pre-selectate de către Comisia Europeană).

Pentru detalii:

- contactați **Agenția Națională pentru Programe Comunitare în domeniul Educației și Formării Profesionale**;
- vizitați site-ul unde se publică Apelurile anuale de Propuneri de Proiecte și Ghidul Solicitanților:
http://europa.eu.int/comm/education/programmes/leonardo/new/leonardo2_en.html

Unde se depun cererile de finanțare

Dosarele de solicitare de finanțare se depun fie la sediul Agenției Naționale pentru Programe Comunitare în domeniul Educației și Formării Profesionale, fie la Comisia Europeană, în funcție de tipul de acțiune.

Pentru detalii, consultați Apelul pentru propuneri 2005-2006.

Documente necesare

Toate documentele necesare pot fi obținute de la **Agenția Națională** sau descărcate de la adresa:

http://europa.eu.int/comm/education/programmes/leonardo/new/leonardo2/forms_en.html

Contact

Comisia Europeană, Direcția Generală pentru Educație și Cultură, Directoratul pentru Formare Profesională (Rue de la Loi/ Wetstraat 200, B - 1049 Bruxelles, fax: +32-2-295.57.23, e-mail: leonardo@cec.eu.int, leonardo-helpdesk@cec.eu.int)

http://europa.eu.int/comm/education/programmes/leonardo/new/leonardo2_en.html

Biroul de Asistență Tehnică pentru Socrates, Leonardo și Youth - Departamentul Leonardo (59-61 Rue de Trèves, B - 1040 Bruxelles, Belgia, fax: +32-2/233.01.50, e-mail: leonardo@socleoyouth.be).

Agenția Națională pentru Programe Comunitare în domeniul Educației și Formării Profesionale (Monica Calotă, Director - Splaiul Independenței, nr. 313, Universitatea Politehnică București, Corp R, et. 5, camera 518, 060042 București, tel.: 021-410.37.57, fax: 021-410.32.13, e-mail: info@leonardo.ro, <http://www.leonardo.ro>).

Pentru a căuta parteneri, vizitați: <http://leonardo.cec.eu.int/psd/>

Programul Socrates are următoarele obiective:

- consolidarea sistemului educațional la toate nivelurile și facilitarea accesului la resursele educaționale în Europa;
- sprijinirea cooperării și mobilității prin educație;
- promovarea învățării limbilor europene;
- promovarea egalității de șanse în toate sectoarele educaționale;
- încurajarea activității de inovare în educație.

Socrates ia în considerare toate tipurile de educație, formală și informală, la toate nivelurile, de la creșă la universitate și educația adulților, care devine din ce în ce mai importantă.

Cine poate solicita finanțare

Entități înregistrate în unul din Statele Membre ale Uniunii, în Islanda, Liechtenstein și Norvegia, 3 state candidate sau în curs de aderare:

- școli (de la cele pregătitoare până la toate tipurile de școli secundare);
- universități;
- instituții/centre de instruire a cadrelor didactice;
- instituții pentru instruirea adulților;
- asociații (ale studenților, părinților, profesorilor, ale personalului tehnic, etc.) cu activități în domeniul educației;
- autorități publice;
- firme private;
- institute de cercetare;
- organizații profesionale;
- organizații comerciale și camere de comerț și industrie etc.

Elevii, studenții și alte persoane aflate în procesul de învățare nu sunt direct eligibili, ci doar printr-un proiect derulat într-o instituție de învățământ eligibilă.

Buget total

1850 milioane Euro pentru 2000 - 2006 (pentru toate țările participante la program)

Activități eligibile

Programul cuprinde opt acțiuni separate:

COMENIUS – sporirea calității și întărirea dimensiunii europene a educației școlare:

1. Parteneriate între școli: **proiecte școlare** (cel puțin 3 școli din 3 țări participante; oferă posibilitatea de a lucra pe o temă de interes comun); **proiecte lingvistice** (implică 2 școli din 2 țări); **proiecte de dezvoltare școlară** (cel puțin 3 școli din 3 țări participante, care-și împărtășesc experiențele și compară metodele de predare și organizare, etc.);
2. Proiecte de cooperare europeană pentru instruirea cadrelor didactice;
3. Burse individuale pentru cadrele didactice;
4. Rețele Comenius (pentru diseminarea proiectelor și practicilor inovative);

ERASMUS – pentru învățământul superior:

1. Proiecte de dezvoltare a programei;
2. Programe Intensive (IP);
3. Mobilități pentru studenți și profesori;
4. Rețele tematice (pentru diseminarea bunelor practici);

GRUNDTVIG – sporirea calității, a dimensiunii europene, a disponibilității și accesibilității educației permanente prin educarea adulților, oferirea de alternative educaționale pentru cei care părăsesc școala fără o calificare de bază și promovarea unor direcții alternative de învățare:

1. Proiecte de cooperare europeană;
2. Parteneriate de studiu;
3. Activități de formare;
4. Rețele Grundtvig și seminarii tematice (pentru diseminarea celor mai bune practici);

LINGUA – învățarea și predarea limbilor străine:

1. Promovarea studiului limbilor străine;
2. Crearea de instrumente și materiale în acest domeniu;

MINERVA – educație bazată pe noile tehnologii: învățământ deschis și la distanță și respectiv tehnologii de comunicare în domeniul educației.

OBSERVARE ȘI INOVARE în sistemele și politicile educaționale - schimbul de informații și experiențe, identificarea de bune practici, analize comparative ale practicilor și sistemelor educaționale, discutarea temelor de interes comun din domeniul educației:

1. Activități generale de observare a sistemelor, politicilor și inovațiilor educaționale;
 2. Arion – vizite de studiu pentru factorii de decizie din învățământ;
 3. Acțiuni inovatoare pentru a răspunde noilor cerințe educaționale.
- MĂSURI ÎNSOȚITOARE** – sprijină inițiativele care contribuie la realizarea obiectivelor generale ale programului (acțiuni de informare și prezentare a rezultatele proiectelor, training în administrarea de programe, etc.).

Valoarea finanțării

Informațiile despre prevederile financiare și bugetare sunt disponibile la
http://europa.eu.int/comm/education/programmes/socrates/download/call05_en.pdf
http://www.socrates.ro/ftp/Apel_2005.pdf
unde se găsește textul integral al Apelului pentru 2005.

Condiții de finanțare

Există reguli specifice pentru fiecare Acțiune. Vă rugăm contactați **Agenția Națională pentru Programe Comunitare în domeniul Educației și Formării Profesionale**.

Durata proiectului

Vă rugăm solicitați detalii Agenției Naționale.

Unde se depun cererile de finanțare

“**Acțiuni centralizate**” – propunerile de proiecte se trimit la Comisia Europeană (vezi contactele mai jos)
“**Acțiuni descentralizate**” – propunerile de proiecte se trimit la Agenția Națională (vezi contactele mai jos)

Termen limită de depunere a cererilor de finanțare

“**Acțiuni centralizate**” :

- **Comenius 2.1** – Proiecte de cooperare europeană pentru instruirea cadrelor didactice - 1 martie 2005;
- **Comenius 3, Lingua, Grundtvig 1 and 4, Erasmus 3, Minerva** – pre-propuneri – 1 noiembrie 2005;
- **Măsuri însoțitoare** - 1 aprilie 2005, 1 octombrie 2005;

“**Acțiuni descentralizate**” :

- **Comenius 1** – Parteneriate între școli - 1 februarie 2005;
- **Comenius 2.2.B** – 1 martie 2005;
- **Comenius 2.2.C** – 15 martie 2005;
- **Grundtvig 2** – Parteneriate de studiu - 1 martie 2005;
- **Grundtvig 3** – 15 aprilie 2005;
- Arion – 1 aprilie 2005;
- **Vizite pregătitoare** – (vă rugăm să consultați Apelul Național pentru 2005 (www.socrates.ro/ftp/Apel_2005.pdf)).

Pentru mai multe detalii,

- contactați Agenția Națională;
- vizitați site-ul web pentru “Apeluri Anuale de Propuneri” și “Ghidul Solicitantului”:

<http://www.europa.eu.int/comm/education/socrates.html>

Documente necesare

- “Acțiuni centralizate” – formularele pot fi descărcate de la adresa: <http://europa.eu.int/comm/education/socrates/download.html>
- “Acțiuni descentralizate” – formularele sunt disponibile la Agenția Națională sau pe www.socrates.ro

Contact

Comisia Europeană, Direcția Generală pentru Educație și Cultură (Rue de la Loi, nr. 200, B-1049, Bruxelles, Belgia, tel.: +32-2-296.41.97, fax: +32-2-296.86.02, http://europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/index_en.htm)

Biroul de Asistență Tehnică pentru Leonardo da Vinci, Socrates și Youth, Departamentul Socrates (Rue de Treves, nr. 59-61, B-1040 Bruxelles, Belgia, tel.: +32-2-233.01.11, fax: +32-2-233-01-50, <http://europa.eu.int/comm/education/socrates.html>)

Agenția Națională pentru Programe Comunitare în domeniul Educației și Formării Profesionale. (Monica Calotă, Director Adjunct / Mariana Cosac, Blv. Schitu Magureanu, nr. 1, etajul 3, sector 5, 050025 București, tel.: 021-311.35.05, 312.11.87, fax: 021-311.35.00, e-mail: agentie@socrates.ro, mariana.cosac@socrates.ro, www.socrates.ro).

Programul comunitar TINERET (YOUTH) este programul Uniunii Europene de mobilitate și educație neconvențională pentru tinerii cu vârste cuprinse între 15 și 25 ani.

Programul are în vedere realizarea și menținerea unei echilibrului între dezvoltarea personală și activitățile colective în toate sectoarele societății prin realizarea următoarelor obiective:

- facilitarea integrării persoanelor tinere în societate și încurajarea spiritului de inițiativă din partea acestora;
- dezvoltarea cunoștințelor și competențelor tinerilor și a aprecierii de către aceștia a valorii unor astfel de experiențe;
- libera exprimare a sentimentelor de solidaritate din partea tinerilor atât în Europa, cât și în întreaga lume; sprijinirea luptei împotriva terorismului și a xenofobiei;
- promovarea unei mai bune înțelegeri a diversității din cadrul culturii Europene comune, precum și a patrimoniului și valorilor care stau la baza Uniunii;
- eliminarea tuturor formelor de discriminare și promovarea egalității la orice nivel al societății;
- introducerea elementului european în proiecte, ceea ce va avea un impact pozitiv la nivelul activităților prestate de tineri la nivel local.

O prioritate a Comisiei Europene este de a da tinerilor cu mai puține posibilități (mai puțin privilegiați cultural, geografic, socio-economic sau cu dizabilități) mai multă mobilitate și un acces mai mare la activitățile educaționale non-formale dezvoltate sub egida programului Tineret.

În 2005, se acordă prioritate proiectelor care:

- promovează diversitatea culturală (ex. facilitarea dialogului și desfășurarea de activități comune pentru tineri având cultură, etnie, credință diferite) și sprijină lupta împotriva rasismului și a xenofobiei;
- sprijină includerea tinerilor cu mai puține posibilități.

Cine poate solicita finanțare

- grupuri de tineri care doresc să organizeze un schimb de experiență sau să lanseze o inițiativă în cadrul comunității locale din care fac parte;
- tineri care doresc să se implice în activitatea Serviciului European de Voluntariat;
- foști voluntari care doresc să-și fructifice experiența;
- organizații de tineret;
- lideri ai grupurilor de tineri;
- tineri angajați;
- coordonatori sau organizatori de proiecte în domeniul tineretului și al educației neconvenționale;
- organizații non-profit, asociații sau structuri înregistrate în unul din Statele Membre UE, în Islanda, Liechtenstein, Norvegia și următoarele 3 state candidate sau în curs de aderare: Bulgaria, România și Turcia.

Buget total

520 milioane Euro (pentru toate țările participante la program, pentru întreaga perioadă de 7 ani)

Activități eligibile

Programul este structurat pe cinci acțiuni principale:

Acțiunea 1 – Tineri pentru Europa/Schimburi și Reuniuni ale tinerilor: oferă grupurilor de tineri (cu vârste cuprinse între 15 și 25 de ani) din diferite țări ocazia de a se întâlni. Aceste reuniuni au o valoare pedagogică și promovează formele de educație neconvențională, pentru ca tinerii să studieze teme de interes comun și să acumuleze cunoștințe despre cultura celorlalți.

Acțiunea 2 – Serviciul European de Voluntariat (SEV): permite tinerilor cu vârste cuprinse între 18 și 25 de ani să desfășoare activități de voluntariat în afara țării lor pentru o perioadă de maxim 12 luni, în cadrul unor proiecte locale din domenii precum: ecologie și protecția mediului, social, artă și cultură, noi tehnologii, activități de divertisment și sport etc.

Acțiunea 3 – Inițiative pentru tineret – tinerii cu vârste cuprinse între 15/18 și 25 de ani sunt încurajați să dezvolte proiecte locale. Intenția este de a li se acorda șansa de a-și dezvolta și exprima creativitatea și spiritul de inițiativă. Această acțiune urmărește, de asemenea, să le ofere foștilor voluntari din cadrul SEV ocazia de a-și folosi experiența și abilitățile dobândite pe parcursul serviciului de voluntariat.

Acțiunea 4 - Acțiuni Comune: reunesc programele SOCRATES, LEONARDO da VINCI și TINERET/YOUTH. Această componentă oferă sprijin inițiativelor bazate pe complementaritatea acestor trei programe și a altor inițiative, precum Cultura 2000.

Acțiunea 5 – Măsuri de sprijin: dezvoltă și completează celelalte componente ale programului TINERET, în vederea amplificării rezultatelor obținute, continuării și dezvoltării de acțiuni inovatoare la nivelul Uniunii și încurajării unei calități ridicate a proiectelor depuse de tineri, prin schimburi de bune practici și instruirea organizatorilor de proiecte.

Condițiile de finanțare

Granturile se bazează pe principiul co-finanțării conform căruia Programul Tineret și organizatorii/participanții suportă împreună costurile proiectului.

Informații cu privire la regulile financiare pentru fiecare tip de acțiune se pot obține de la ANSIT, Agenția Națională pentru Sprijinirea Inițiativelor Tinerilor și pe: http://europa.eu.int/comm/youth/program/faq_en.html

Durata proiectului

Consultați: http://europa.eu.int/comm/youth/program/guide04_en.pdf

Termenul limită de depunere a cererilor de finanțare

Pentru proiectele selectate la nivel național (descentralizat), există cinci termene limită pe parcursul anului:

Pentru proiecte care demarează în perioada	Termen limită
1 mai – 30 septembrie	1 februarie
1 iulie – 30 noiembrie	1 aprilie
1 septembrie – 31 ianuarie	1 iunie
1 decembrie - 30 aprilie	1 septembrie
1 februarie – 30 iunie	1 noiembrie

Pentru proiectele selectate la nivel european (centralizat), există trei termene limită pe parcursul anului:

Pentru proiecte care demarează în perioada	Termen limită
1 iulie - 31 decembrie	1 februarie
1 noiembrie – 30 aprilie	1 iunie
1 aprilie – 30 septembrie	1 noiembrie

Unde se depun cererile de finanțare

Nivel descentralizat – proiectele se depun la ANSIT - Agenția Națională pentru Sprijinirea Inițiativelor Tinerilor (adresa mai jos).

Nivel centralizat – proiectele se depun la Comisia Europeană (prin Biroul de Asistență Tehnică)

Documente necesare

ANSIT și Comisia Europeană pun la dispoziție formularele oficiale. Documentele pot fi, de asemenea, descărcate de pe site-ul Comisiei: http://europa.eu.int/comm/youth/program/index_en.html

Contact

Comisia Europeană, Direcția Generală pentru Educație și Cultură (DG EAC), Unitatea pentru Programul Tineret, B – 1049 Bruxelles, tel.: +32-2/299.11.11, fax: +32-2/299.40.38, e-mail: youth@socleoyouth.be, website: <http://europa.eu.int/comm/youth/>

Biroul de Asistență Tehnică, Departamentul Tineret, Rue Colonel Bourg, nr. 139 B-1140 Bruxelles, tel.: +32-2/233.01.11, fax: + 32-2/233.01.50, e-mail: , website: www.socleoyouth.be

Agenția Națională pentru Sprijinirea Inițiativelor Tinerilor (str. Dem. I. Dobrescu 4-6, Sector 1, București, 010026, tel.: 021-310.43.10, 310.43.28, fax: 021-310.43.13, e-mail: ansit@ansitromania.ro, website: www.ansitromania.ro).

Comisia Europeană a creat 8 Centre de Resurse numite **SALTO-YOUTH**. Acestea oferă diferite tipuri de resurse și sprijin pentru îmbunătățirea calității proiectelor TINERET în domeniile prioritare. Pentru mai multe informații, consultați www.salto-youth.net

Programul Cultura 2000 contribuie la promovarea unui spațiu cultural pentru toate popoarele europene, caracterizat atât prin diversitate, cât și printr-un patrimoniu cultural comun. Acest instrument financiar sprijină proiecte de cooperare în toate sectoarele artistice și culturale (artă dramatică, arte vizuale și plastice, literatură, patrimoniu, etc.).

Cultura 2000 încurajează creativitatea și mobilitatea, accesul publicului la cultură, diseminarea artei și a culturii, precum și dialogul intercultural. Programul are în vedere și promovarea rolului culturii în integrarea socială și în dezvoltarea socio-economică.

Cine poate solicita finanțare

Organizațiile publice sau private ale căror activități principale se desfășoară în sfera culturală, înregistrate în unul din statele membre UE, în Islanda, Liechtenstein, Norvegia, Bulgaria și România.

Buget total

236,5 milioane Euro pentru perioada 2000-2006 (pentru toate statele participante la program).

Activități eligibile

Există trei categorii principale de proiecte:

- **Proiecte anuale de cooperare** - durează maximum 12 luni;
- **Acorduri de cooperare multianuale** - durează între 24 și 36 de luni; în cadrul acestora a fost semnat un acord între parteneri privind acceptarea de către aceștia a obiectivelor și acțiunilor programului;
- **Evenimente Culturale Speciale** - ex: Capitale Europene ale Culturii.

Condiții de finanțare

1. **Proiecte anuale** - Contribuția UE se situează între **50.000 și 150.000 Euro**, reprezentând maxim 50% din costul total eligibil al proiectului;
2. **Acorduri de cooperare multianuale** - Contribuția UE este de maxim **300.000 Euro / an** (reprezentând maxim 60% din costul total eligibil pentru acordul cultural); fondurile sunt plătite în tranșe pe parcursul derulării acordului cultural de cooperare.

Termenul limită de depunere a cererilor de finanțare

Termenele limită de depunere a proiectelor urmează să fie anunțate de către Comisia Europeană în cursul anului; pentru detalii contactați Punctul de Contact Cultural din România.

Unde se depun cererile de finanțare

Va fi indicat în Apelul pentru propuneri.

Documente necesare

Apelurile de propuneri și cererile de finanțare pot fi descărcate de la următoarele adrese:

http://europa.eu.int/comm/culture/eac/how_particip2000/pract_info/apel_2005_en.html

www.cultura2000.ro

sau pot fi obținute de la Punctul de Contact Cultural din România sau de la Comisia Europeană de la următoarea adresă:

Dezvoltarea politicii în domeniul cultural – Programul Cultura 2000

Direcția Generală pentru Educație și Cultură (B-100 – Biroul 5/21)

B-1049, Bruxelles, Belgia

Contact

Comisia Europeană, Direcția Generală pentru Educație și Cultură, Unitatea Culturală (e-mail: eac-culture@cec.eu.int, linie de informații: +32-2-296.65.99).

Ministerul Culturii și Cultelor, Punctul de Contact Cultural (Alexandru Oprea, tel.: 021-222.58.50, fax: 021-223.37.25, e-mail: alex@eurocult.ro, www.cultura2000.ro).

Site-uri unde se pot căuta parteneri: <http://agora.mcu.es/pcc/index.htm> sau www.euclid.info

Obiectivul general al acestui Program este sprijinirea implementării și dezvoltării politicilor de mediu și legislației UE, în special integrarea politicii de protecție a mediului în cadrul altor politici și dezvoltarea durabilă în cadrul UE.

Programul are patru componente:

- LIFE – Natura;
- LIFE – Mediu – Proiecte demonstrative;
- LIFE – Mediu – Proiecte pregătitoare;
- LIFE – Proiecte din țări terțe.

Solicitanți eligibili

LIFE co-finanțează inițiative în domeniul protecției mediului din Uniunea Europeană, România și un număr de state terțe care au decis să participe la programul LIFE.

Aceste entități pot fi persoane fizice sau juridice, inclusiv ONG-uri, autorități naționale, companii private.

Buget

317 milioane Euro (pentru perioada 2005-2006)

Activități eligibile

România participă la următoarele componente ale programului:

- **LIFE-Natura:** proiecte care vizează conservarea habitatului natural, a faunei și a florei sălbatice din Uniunea Europeană și (numai în cazul țărilor candidate) de interes internațional.
- **LIFE-Mediu - Proiecte demonstrative:** proiecte demonstrative care contribuie la dezvoltarea unor tehnici și metode inovatoare. Cinci domenii sunt eligibile pentru finanțare: (1) dezvoltarea și planificarea utilizării terenurilor; (2) gestionarea resurselor de apă; (3) reducerea impactului activităților economice asupra mediului; (4) managementul deșeurilor; (5) reducerea impactului produselor asupra mediului printr-o politică integrată privind produsele.

LIFE-Mediu nu finanțează proiecte de cercetare sau de investiții în infrastructură sau în tehnologiile existente.

Condiții de finanțare

Vor fi menționate în Apelul pentru propuneri de proiecte pentru 2006, care va fi disponibil la adresa: <http://europa.eu.int/comm/environment/life/funding/index.htm>

Termen limită de depunere a cererii de finanțare

Va fi menționat în Apelul pentru propuneri de proiecte pentru 2006, care va fi disponibil la adresa: <http://europa.eu.int/comm/environment/life/funding/index.htm>

Unde se depune cererea de finanțare

Proiectele vor fi depuse mai întâi la autoritatea națională competentă, care pentru România este **Ministerul Mediului și Gospodării Apelor, Unitatea LIFE** (a se vedea detaliile mai jos).

În a doua etapă, proiectele vor fi transmise Comisiei Europene de către Autoritățile naționale.

Documente necesare

Versiunea electronică a cererii de finanțare este disponibilă pe site-ul LIFE:

http://europa.eu.int/comm/environment/life/toolbox/financial_sheet.htm

Contact

Comisia Europeană

Direcția Generală pentru Protecția Mediului ENV.D.1
Birou - BU-9 02/1, B-1049 Bruxelles, fax: +32-2-296.95.56
<http://europa.eu.int/comm/environment/life/home.htm>

Autorități naționale din Romania:

- **LIFE - Natura**
- **Ministerul Mediului și Gospodării Apelor**
Adriana BAZ, Blvd. Libertății, nr. 12, București, sector 5, fax: 021-410.02.82, e-mail: baz@mappm.ro
- **Life - Mediu**
- **Ministerul Gospodării Apelor și Protecției Mediului**
Radu HIRJEU, Blvd. Libertății, nr. 12, București, sector 5, tel./fax: 021-410.82.27

Dacă sunteți în căutarea unor parteneri pentru lucrarea dumneavoastră sau pentru schimb de informații și experiență, vizitați secțiunea Parteneriat a site-ului LIFE: <http://europa.eu.int/comm/environment/life/toolbox/partnerships.htm>

Întreprinderi și antreprenoriat
2001 - 2005

Programul Multianual pentru Întreprinderi și Antreprenoriat finanțează un număr de măsuri și servicii prin care se are în vedere crearea unui mediu favorabil pentru funcționarea întreprinderilor, în special a IMM-urilor. Printre acestea, se regăsesc:

- dezvoltarea și creșterea competitivității afacerilor;
- promovarea spiritului antreprenorial;
- simplificarea și îmbunătățirea cadrului administrativ și legislativ în domeniul afacerilor;
- îmbunătățirea mediului financiar în beneficiul întreprinzătorilor, în special al IMM-urilor;
- facilitarea accesului la serviciile de asistență, la programele și rețelele Uniunii Europene, precum și îmbunătățirea coordonării acestor facilități.

Cine poate solicita finanțare

Persoane juridice înregistrate în Statele Membre, în Islanda, Liechtenstein, Norvegia, 3 state candidate sau în curs de aderare și state terțe (când permit acordurile și procedurile):

- Centre Euro - Info;
- bănci;
- societăți de leasing;
- instituții de garantare;
- fonduri de garantare mutuală;
- multiplicatorii de informații, cum ar fi Camerele de Comerț;
- rețele de sprijinire a afacerilor;
- instituții naționale, locale sau regionale;
- asociații sectoriale.

Programul multi-anual 2001-2005 nu include asistență directă destinată întreprinderilor.

Buget total

230 milioane Euro (pentru perioada 2001-2005)

Activități eligibile

Obiectivele menționate mai sus sunt realizate prin intermediul mai multor activități, grupate în următoarele trei categorii:

1. **Rețeaua Centrelor Euro-Info (Euro Info Centres Network)**, o interfață între instituțiile europene și actorii locali. Sarcina lor este de a informa, îndruma și asista IMM-urile și de a le facilita, direct și indirect, activitățile.
2. **Instrumente financiare:** acestea sunt proiecte administrate de *Fondul European de Investiții* (FEI), care au în vedere în special îmbunătățirea mediului financiar, în beneficiul agenților economici:
 - *Schema pentru întreprinderi noi din cadrul Facilității Europene Tehnologice:* furnizează capital de risc întreprinderilor inovative prin investiții în fonduri de capital specializate;
 - *Fondul de garantare a IMM-urilor:* asigură și facilitează accesul societăților mici, dar cu potențial de creare de locuri de muncă în Europa la mecanisme de finanțare a datoriei;
 - *Acțiunea Capital Inițial:* stimulează acordarea capitalului de pornire a unei afaceri care are potențial de dezvoltare și de creare de noi locuri de muncă, prin sprijinirea (recrutarea pe termen lung a administratorilor de investiții) pentru fonduri de capital inițial, incubatoare sau alte organizații similare la care participă FEI.
3. **Dezvoltarea Politicilor aplicate în favoarea întreprinderilor:** Comisia Europeană, în strânsă coordonare cu statele membre, analizează și studiază modalități de ameliorare a climatului general în care activează întreprinderile. În acest sens, o atenție specială se acordă *Proiectelor de identificare a procedurii optime*, în care Comisia și administrațiile naționale colaborează activ pentru o mai bună înțelegere a diverselor probleme ale întreprinzătorilor, pentru identificarea celor mai bune practici și evaluarea politicilor aplicate în acest domeniu.

Apelurile de propuneri de proiecte din cadrul acestui Program se publică în fiecare an pe site-ul Direcției Generale pentru Întreprinderi (DG Enterprise): <http://www.europa.eu.int/comm/enterprise/funding/grants/index.htm>

Valoarea finanțării

Pentru mai multe informații, vă rugăm vizitați:

http://www.europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/mult_entr_programme/doc/map_oj_en.pdf sau
http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/mult_entr_programme/programme_2001_2005.htm#references

Termen limită de depunere a cererilor de finanțare

Termene limită pentru Apelurile de propuneri de proiecte care vor fi lansate în 2005 se vor anunța în textul acestora la adresa: <http://www.europa.eu.int/comm/enterprise/funding/grants/index.htm>

Contact

Comisia Europeană, Direcția Generală pentru Întreprinderi, Unitatea de Coordonare a Politicii în favoarea întreprinderilor

B-1049, Bruxelles, Belgia, e-mail: ENTR.EPMC@cec.eu.int,

http://www.europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/mult_entr_programme/programme_2001_2005.htm

Agenția Națională pentru IMM-uri și Cooperative (Anca Popescu, Director, tel.: 021-336.14.51, fax: 021-335.34.13).

Acest Program promovează egalitatea de gen, în special prin acordarea de asistență și sprijin pentru aplicarea Strategiei-Cadru a Uniunii Europene în acest domeniu. Obiectivele sale sunt:

- promovarea și diseminarea valorilor și practicilor care stau la baza egalității de gen;
- îmbunătățirea gradului de înțelegere a problemelor legate de egalitatea de gen, prin analizarea, monitorizarea implementării și evaluarea efectelor politicilor aplicate în acest domeniu;
- dezvoltarea capacității celor implicați de a promova efectiv egalitatea de gen, în special prin schimbul de informații și bune practici, precum și prin crearea unor rețele de cooperare la nivelul UE.

Cine poate solicita finanțare

Toate organizațiile și instituțiile publice și/sau private implicate în promovarea egalității de gen, înregistrate în unul din Statele Membre UE, în Islanda, Liechtenstein și Norvegia, 3 state candidate sau în curs de aderare și în special: autorități locale și regionale, organizații care promovează egalitatea de gen, parteneri sociali, ONG-uri, universități și institute de cercetare, birouri naționale de statistică, presă.

Buget total

50 milioane Euro (pentru perioada 2001-2005)

Activități eligibile

Programul poate finanța activități orizontale, în sferile de intervenție vizate de Strategia-Cadru a Uniunii privitoare la egalitatea de gen, cum ar fi:

- viață economică (identificarea diferențierilor pe bază de gen existente pe piața forței de muncă);
- participare și reprezentare egală (adoptarea de instrumente și strategii pentru promovarea femeilor în sistemul de luare a deciziilor în domeniile politic, economic și social la orice nivel);
- drepturi sociale (îmbunătățirea aplicării legislației Uniunii referitoare la protecția socială, concediile parentale, protecția maternală și timpul de lucru, etc.);
- viață civilă (consolidarea drepturilor fundamentale ale femeilor);
- rolul stereotipurilor (acest domeniu acoperă imaginile stereotip ale femeilor și bărbaților și necesitatea de a schimba comportamentul, atitudinile, normele și valorile pentru a lua în calcul evoluția rolurilor acestora în societate).

Se încurajează participarea în egală măsură a femeilor și bărbaților la proiecte.

Solicitanții sunt încurajați să analizeze modalități prin care proiectele lor să devină accesibile persoanelor cu handicap.

Valoarea finanțării

Între 250.000 și 500.000 Euro.

Condiții de finanțare

Comisia Europeană va finanța până la 80% din costurile eligibile ale proiectului, restul trebuie furnizat de beneficiar și partenerii săi.

Termen limită de depunere a cererilor de finanțare

Noul termen pentru depunerea de propuneri de proiecte va fi comunicat pe site-ul web al Direcției Generale pentru Ocuparea Forței de Muncă și Afaceri Sociale: http://europa.eu.int/comm/dgs/employment_social/tender_en.htm

Unde se depun cererile de finanțare

Comisia Europeană – Direcția Generală pentru Ocuparea Forței de Muncă și Afaceri Sociale
Rue Joseph II, 37, B- 1049 Bruxelles

Documente necesare

Textul Apelului de propuneri și Ghidul solicitantului vor fi disponibile pe:

www.europa.eu.int/comm/dgs/employment_social/tender_en.htm și www.infoeuropa.ro

Contact

Comisia Europeană – Direcția Generală pentru Ocuparea Forței de Muncă și Afaceri Sociale

fax: +32-2-299.80.83, e-mail: empl-g01@cec.eu.int

http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/equ_opp/fund_en.html

Pentru a găsi un partener, accesați: http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/equ_opp/partners/index_en.htm

Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei (Daniela Semenescu, tel./fax: 021-313.40.08, e-mail: danielasemenescu@mmssf.ro).

**Combaterea Discriminării
2001-2006**

Acest Program sprijină activități de combatere a discriminării bazate pe originea rasială sau etnică, religie sau credință, dizabilități sau vârstă (cu excepția discriminării pe bază de gen, care este abordată printr-un alt program comunitar).

Obiectivele programului sunt:

- îmbunătățirea gradului de înțelegere a problematicii discriminării;
- dezvoltarea capacității de a preveni sau combate discriminarea prin consolidarea mijloacelor de acțiune ale organizațiilor, prin sprijinirea schimbului de informații și bune practici, precum și prin crearea unor rețele de cooperare în domeniu la nivel european;
- promovarea/diseminarea valorilor și practicilor care stau la baza luptei împotriva discriminării (inclusiv campanii de informare publică);
- promovarea acțiunilor care beneficiază de finanțare prin acest program.

Solicitanți eligibili

Organisme publice și/sau private implicate în lupta împotriva discriminării din Statele Membre ale UE, Islanda, Norvegia, Liechtenstein, 3 state candidate sau în curs de aderare, în special:

- autorități publice centrale;
- autorități locale și regionale;
- parteneri sociali;
- ONG-uri;
- universități și institute de cercetare;
- birouri naționale de statistică;
- mass-media.

Buget total

98,4 milioane Euro (pentru perioada 2001-2006)

Activități eligibile

Programul acordă finanțare pentru activități din următoarele domenii:

- a) non-discriminare în cadrul și de către administrația publică;
- b) non-discriminare în cadrul și de către mass-media;
- c) participare egală la procesul de decizie politic, economic și social;
- d) acces egal la și furnizarea de bunuri și servicii destinate publicului, inclusiv locuințe, transport, cultură, activități de petrecere a timpului liber și sport;
- e) monitorizare eficientă a discriminării, inclusiv a celei multiple;
- f) diseminare eficientă a informațiilor cu privire la dreptul la un tratament nediscriminatoriu;
- g) perpetuare a unor politici și practici antidiscriminare.

Valoarea finanțării nerambursabile

Va fi menționată în fiecare Apel pentru propuneri de proiecte.

Condiții de finanțare

Vor fi menționate în fiecare Apel pentru propuneri de proiecte.

Termen limită

Termenele limită vor fi anunțate în textele Apelurilor pentru propuneri, care vor fi disponibile la adresa:

www.europa.eu.int/comm/employment_social/fundamental_rights/prog/calls_en.htm

Unde se depune cererea de finanțare

Se va menționa în fiecare Apel pentru propuneri.

Documente necesare

Textul Apelului pentru propuneri, Ghidul solicitanților și formularul cererii de finanțare vor fi disponibile la adresa:

www.europa.eu.int/comm/employment_social/fundamental_rights/prog/calls_en.htm

Contact

Comisia Europeană, Direcția Generală pentru Ocuparea Forței de Muncă și Afaceri Sociale (Unitatea D4 - B - 1049 Bruxelles, fax: +32-2-299.80.83, e-mail: empl-info@cec.eu.int)

www.europa.eu.int/comm/employment_social/fundamental_rights/prog/index_en.htm

Flaminia Bussacchini - tel.: +32-2-296.94.88

Anthony Lockett - tel.: +32-2-299.43.36

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (Adrian Bunoaică – tel./fax: 021-312.65.79, e-mail: adrian.bunoaica@cncd.org.ro).

**Combaterea excluderii sociale
2001 - 2005**

Acest Program are în vedere coordonarea eforturilor Statelor Membre de a combate excluderea socială prin:

- îmbunătățirea gradului de înțelegere a acesteia, precum și a problematicii sărăciei;
- organizarea de schimburi de informații cu privire la politicile implementate în acest domeniu și promovarea învățării reciproce în contextul planurilor naționale de acțiune;
- dezvoltarea capacității actorilor cheie de a combate eficient excluderea socială și sărăcia și de a aborda această problemă într-o manieră inovatoare (în special prin crearea și dezvoltarea de rețele de cooperare și dialog cu toți cei implicați în acest domeniu).

Solicitanți eligibili

Organisme și instituții publice și/sau private implicate în lupta împotriva discriminării din Statele Membre, Islanda, Liechtenstein și Norvegia, 3 state candidate și în curs de aderare (Bulgaria, România și Turcia), în special:

- administrații ale statelor participante la program;
- autorități locale și regionale;
- agenții responsabile cu combaterea excluderii sociale;
- parteneri sociali;
- organizații care furnizează servicii sociale;
- ONG-uri;
- universități și institute de cercetare;
- birouri naționale de statistică;
- mass-media;
- victime actuale sau potențiale ale excluderii.

Buget total

75 milioane Euro (pentru perioada 2001 - 2005)

Activități eligibile

Următoarele tipuri de acțiuni pot beneficia de finanțare în cadrul acestui program:

- a) analiza caracteristicilor, cauzelor, evoluției și tendințelor excluderii sociale (de ex. studii, colectarea și diseminarea de date statistice, promovarea modurilor de abordare inovatoare, studii tematice etc.);
- b) schimbul de informații și de bune practici (inclusiv ateliere, seminarii, vizite de teren, lucrări ale experților și studii tehnice, rapoarte anuale privind excluderea socială etc.);
- c) promovarea dialogului între actorii cheie și sprijinirea rețelelor create la nivel european pe tema excluderii sociale (finanțări pentru rețelele europene cele mai importante, organizarea unei conferințe/ mese rotunde anuale la nivelul UE).

Valoarea finanțării nerambursabile

Se va menționa în fiecare Apel pentru propuneri.

Condiții de finanțare

Finanțarea acordată de UE nu va depăși 90% din costurile totale.

Durata proiectului

Se va menționa în fiecare Apel pentru propuneri de proiecte.

Termen limită

Termenele limită vor fi anunțate în textele Apelurilor pentru propuneri, care vor fi disponibile la adresa:

http://europa.eu.int/comm/employment_social/social_inclusion/grants_en.htm

Unde se depune cererea de finanțare

Se va menționa în fiecare Apel pentru propuneri.

Documente necesare

Textul Apelului pentru propuneri, Ghidul solicitanților și formularul Cererii de finanțare vor fi disponibile la adresa:

http://europa.eu.int/comm/employment_social/social_inclusion/grants_en.htm

Contact

Comisia Europeană, Direcția Generală pentru Ocuparea Forței de Muncă și Afaceri Sociale (B - 1049 Bruxelles, fax: +32-2-299.80.83, e-mail: empl-info@cec.eu.int, empl-e2@cec.eu.int, www.europa.eu.int/comm/employment_social/index_en.html)

Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei (Adina Drăgățoiu, Consilier - tel./fax: 021-314.69.37, adinadragatoiu@mmssf.ro).

Obiectivul general al acestui Program este de a contribui la protecția sănătății umane și la îmbunătățirea celei publice prin:

1. **activități de diseminare și informare în aceste domenii;**
2. **reacție rapidă și coordonată în fața pericolelor care amenință sănătatea;**
3. **promovarea sănătății prin acționarea asupra factorilor determinanți ai acesteia în cadrul tuturor politicilor și activităților desfășurate la nivelul Uniunii.**

Vor fi sprijinite și dezvoltate activități precum: crearea și dezvoltarea de rețele de cooperare, modalități de reacție într-un mod coordonat la eventualele pericole, schimburi de experiență, activități de instruire și diseminare a informației și cunoștințelor.

Solicitanți eligibili

Entități juridice cu activitate în domeniul sănătății publice din Statele Membre, Islanda, Liechtenstein, Norvegia, 3 state candidate sau în curs de aderare (România, Bulgaria și Turcia):

- autorități publice naționale (departamente guvernamentale, instituții de învățământ superior etc.);
- organisme publice internaționale și inter-guvernamentale;
- ONG-uri;
- organizații private;
- societăți comerciale.

Buget total

353,77 milioane Euro (pentru toată perioada 2003-2008)

Activități eligibile

(a) Activități legate de sistemele de monitorizare și reacție rapidă:

- (i) activități în rețea sau de alte tipuri pentru monitorizarea sănătății publice, informare la nivel național și colectare de date la nivelul Uniunii;
- (ii) activități de combatere a pericolelor care amenință sănătatea (inclusiv a bolilor majore) și de răspuns la evenimente neprevăzute, organizarea de anchete;
- (iii) pregătirea, înființarea și punerea în funcțiune a unor structuri coordonate adecvate de monitorizare a sănătății și reacție rapidă la pericolele care o amenință;
- (iv) stabilirea unor acțiuni privind sistemele de monitorizare și reacție rapidă.

(b) Activități care au în vedere factorii determinanți ai sănătății – dezvoltarea și derularea unor activități de promovare a sănătății și de prevenire a bolilor la nivelul tuturor politicilor Uniunii.

(c) Activități referitoare la legislație:

- (i) pregătirea instrumentelor legislative comunitare;
- (ii) evaluarea impactului legislației comunitare asupra sănătății;
- (iii) coordonarea poziției Uniunii și a Statelor Membre cu privire la problematica sănătății.

(d) Activități legate de consultare, cunoaștere și informare:

- (i) dezvoltarea și diseminarea de informații și cunoștințe pe teme de sănătate către autorități, specialiști și alți actori cheie, precum și către publicul larg (inclusiv statistici, rapoarte, recenzii, analize și consiliere pe probleme de interes comun);
- (ii) activități de informare și consultare pe teme de sănătate la nivelul Uniunii;
- (iii) schimburi de experiență și informații pe teme legate de sănătate între Uniune pe de o parte și autorități și organizațiile competente pe de altă parte;
- (iv) învățământ și pregătire profesională în domeniul sănătății publice;
- (v) dezvoltarea și menținerea unor rețele de schimb de informații privind bunele practici;

- (vi) obținerea de informații științifice și consiliere din partea unor experți cu înaltă calificare;
- (vii) promovarea unor proceduri adecvate în domeniul sănătății publice, pe baza datelor științifice.

(e) Promovarea și coordonarea la nivel european între ONG-urile cu activitate în acest domeniu.

Condiții de finanțare

Valoarea finanțării nerambursabile poate atinge, în principiu, maxim 60% din costurile totale eligibile ale proiectului. Totuși, în mod excepțional, o valoare maximă de 80% din costurile totale eligibile poate fi luată în considerare pentru proiectele care au o valoare adăugată europeană semnificativă (implicând într-un mod substanțial noile State Membre, țările candidate și în curs de aderare).

Se acordă prioritate proiectelor care:

- au impact la nivel european;
- au dimensiuni mari (din punct de vedere al conținutului și al acoperirii geografice), sunt multi-anuale și multi-disciplinare;
- vor avea rezultate și randamente durabile;
- sprijină dezvoltarea politicii Uniunii în domeniul sănătății publice.

Durata proiectului

Maximum trei ani.

Termen limită

Este preconizat că Apelul pentru propuneri de proiecte pentru 2006 va fi lansat spre sfârșitul anului 2005 (decembrie).

Unde se depune cererea de finanțare

Va fi menționat în textul Apelului pentru propuneri de proiecte pentru 2006.

Documente necesare

Pachetul informativ, cu toate documentele necesare pentru a depune cererea de finanțare va putea fi descărcat de la adresa: http://europa.eu.int/comm/health/ph_programme/howtoapply/how_to_apply_en.htm

Contact

Comisia Europeană, Direcția Generală pentru Sănătate și Protecția Consumatorilor

Unitatea C1 – Directoratul de Implementare a programului C
Sănătate Publică și Evaluarea Riscurilor
Birou JMO – Clădirea C5/110 Jean Monnet - Strada Alcide de Gasperi
L-2920, Luxemburg

Ministerul Sănătății (Gabriela Mihailă/Nicoleta Rusu – tel.: 021-312.14.33 sau 307.26.20, fax: 021-312.14.33, e-mail: gabimih@ms.ro, nrusu@ms.ro).

**Acțiunea comunitară pentru
sprijinirea politicii de protecție
a consumatorilor
2004-2007**

Acest program finanțează acțiuni care contribuie la protejarea intereselor consumatorilor și a dreptului acestora la informare, organizare și instruire în domeniu. Programul include următoarele domenii de acțiune:

- (a) asigurarea unui nivel cât mai ridicat de protecție a consumatorilor la nivelul Uniunii;
- (b) aplicarea normelor referitoare la protecția consumatorilor;
- (c) implicarea adecvată a organizațiilor care reprezintă interesele consumatorilor în politicile Uniunii.

Solicitanți eligibili

- organisme publice;
- organizații non-profit;
- ONG-uri cu activitate în domeniul protecției consumatorilor

din Statele Membre, Islanda, Liechtenstein și Norvegia, Bulgaria, România și Turcia.

Buget total

72 milioane Euro (2004-2007)

Activități eligibile

Pentru obiectivul (a)

- **Acțiunea 1.** Consiliere științifică și analiză de risc relevante pentru sănătatea și siguranța consumatorilor față de produsele nealimentare și servicii;
- **Acțiunea 2.** Pregătirea inițiativelor legislative (analiză comparativă, expertiză legală și tehnică, ateliere la care să participe actori cheie și experți în domeniu);
- **Acțiunea 3.** Monitorizarea și evaluarea dezvoltării pieței;
- **Acțiunea 4.** Colectarea și schimbul de date și informații.

Pentru obiectivul (b):

- **Acțiunea 5.** Coordonarea activităților de supraveghere și aplicare a legislației (dezvoltarea de instrumente informatice, activități de instruire, seminarii și schimburi de experiență între funcționarii publici cu atribuții în acest domeniu, desfășurarea de acțiuni de sprijin, inclusiv de tip pilot);
- **Acțiunea 6.** Dezvoltarea unor baze de date referitoare la aplicarea drepturilor consumatorilor și jurisprudența în domeniu derivată din legislația comunitară;
- **Acțiunea 7.** Monitorizarea și evaluarea siguranței produselor nealimentare și a serviciilor;
- **Acțiunea 8.** Monitorizarea modului de funcționare a Schemelor de Soluționare Alternativă a Conflictelor și evaluarea impactului acestora;
- **Acțiunea 9. (Acțiuni comune)** Contribuții financiare pentru organisme publice și non-profit și pentru rețele existente la nivelul Uniunii care oferă informații și asistență consumatorilor;
- **Acțiunea 10. (Acțiuni comune)** Contribuții financiare pentru supraveghere comună și acțiuni de aplicare a legislației.

Pentru obiectivul (c):

- **Acțiunea 11.** Furnizarea de expertiză tehnică și juridică specializată pentru organizațiile cu activitate în domeniul protecției consumatorilor pentru a sprijini participarea și implicarea acestora în procesul de consultare referitor la inițiativele Uniunii, precum și pentru ca acestea să poată contribui eficient la supravegherea pieței;
- **Acțiunea 12.** Reprezentarea intereselor consumatorilor europeni în cadrul forumurilor internaționale (organisme de standardizare, organizații comerciale etc.);
- **Acțiunea 13.** Instruirea personalului organizațiilor cu activitate în acest domeniu;
- **Acțiunea 14.** Activități de informare cu privire la drepturile consumatorilor;
- **Acțiunea 15.** Educarea consumatorilor, inclusiv Concursul Tânărului Consumator, și dezvoltarea unor instrumente interactive accesibile on-line de instruire a consumatorilor;
- **Acțiunea 16.** Contribuții financiare pentru derularea activităților organizațiilor europene cu activitate în domeniul protecției consumatorilor;
- **Acțiunea 17.** Contribuții financiare pentru derularea activităților organizațiilor europene care reprezintă interesele consumatorilor în procesul de dezvoltare de standarde pentru produse și servicii la nivelul Uniunii.

Obiectivele (a), (b) și (c):

- a) **Acțiunea 18.** Contribuții financiare pentru proiecte specifice derulate la nivelul Uniunii sau la nivel național în favoarea politicii de protecție a consumatorilor;
- b) **Acțiunea 19.** Evaluarea acțiunilor finanțate și derulate prin acest program.

Condiții de finanțare

Pentru acțiunile 9 și 10 - contribuția UE: maxim 70% din costul total al acțiunii (în principiu 50%).

Pentru acțiunea 16 - contribuția UE: maxim 50% din totalul cheltuielilor eligibile.

Pentru acțiunea 17 - contribuția UE: maxim 95% din totalul cheltuielilor eligibile.

Pentru acțiunea 18 - contribuția UE: maxim 70% din costul total al acțiunii (în principiu 50%).

Contact

Comisia Europeană, Direcția Generală pentru Sănătate și Protecția Consumatorilor (Rue de la Loi 200/Wetstraat 200, B-1049 Bruxelles - Belgia, e-mail: sanco-mailbox@cec.eu.int, www.europa.eu.int/comm/consumers)

Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor (ANPC) (Mihail Meiu, Director - tel.: 021-315.32.65, fax: 021-314.34.62, e-mail: mihailmeiu@anpc.ro).

Energie Inteligentă - Europa
2003-2006

“Energie Inteligentă - Europa” (EIE) este programul Uniunii Europene care sprijină acțiuni non-tehnologice în domeniul eficienței energetice și al surselor reînnoibile de energie. EIE continuă acțiunile întreprinse în cadrul programelor ALTENER, SAVE și, într-o oarecare măsură, SYNERGY.

Programul EIE este structurat pe patru domenii:

- “SAVE” – îmbunătățirea eficienței energetice și a folosirii raționale a energiei;
- “ALTENER” – promovarea noilor surse de energie și a celor reînnoibile pentru producția centralizată și descentralizată de energie și căldură;
- “STEER” – sprijin pentru inițiativele referitoare la transportul energiei și eficientizarea acestuia, diversificarea combustibililor și promovarea combustibililor reînnoibili;
- “COOPENER” - sprijin pentru inițiativele de promovare a surselor reînnoibile de energie și a eficienței energetice în statele în curs de dezvoltare, în special în cadrul cooperării Uniunii cu state de acest tip din Africa, Asia, America Latină și Pacific.

Proiectele finanțate prin acest program trebuie să contribuie la eliminarea barierelor din calea utilizării eficiente a energiei și a surselor reînnoibile de energie.

România participă numai la primele trei componente ale programului.

Solicitanți eligibili

Persoane juridice din Statele Membre, din Islanda, Liechtenstein, Norvegia, România și Bulgaria, un număr de state terțe (în condiții specifice).

Buget total

200 milioane Euro (pentru perioada 2003 - 2006)

Activități eligibile

- promovarea dezvoltării durabile, a securității distribuției în cadrul Pieței interne, a competitivității și protecției mediului;
- crearea, extinderea și reorganizarea structurilor și instrumentelor necesare unei dezvoltări durabile a energiei;
- promovarea sistemelor și a echipamentelor durabile de furnizare a energiei;
- dezvoltarea structurilor de informare, educare și pregătire profesională;
- monitorizarea implementării și a impactului inițiativelor Uniunii în acest domeniu, precum și a măsurilor de sprijin;
- evaluarea impactului acțiunilor și proiectelor finanțate în cadrul acestui program.

Pentru mai multe informații, vă rugăm să vizitați: http://europa.eu.int/comm/energy/intelligent/index_en.html

Patru tipuri diferite de acțiuni beneficiază de finanțare nerambursabilă în cadrul acestui program:

- **Tip 1: Acțiuni Generale (GA)** – întărirea capacității instituționale; cooperarea actorilor de pe piața energiei; activități de promovare, educație și instruire; acțiuni pilot de transformare a pieței energetice; analize pentru pregătirea de standarde, politici și reglementări în acest domeniu – nivelul maxim al finanțării nerambursabile este de 50% din costul total al proiectului propus.
- **Tip 2: Sprijin pentru crearea de noi agenții locale și regionale responsabile cu managementul energiei** - nivelul maxim al finanțării va fi de 50% din costul total al proiectului propus.
- **Tip 3: Sprijin Specific pentru Evenimente (SSE)** – suma maximă care poate fi acordată este de 40.000 Euro; aceasta nu poate reprezenta mai mult de 50% din costurile totale ale proiectului propus.
- **Tip 4: Acțiuni desfășurate în comun de Statele Membre și alte țări participante la acest program** – sunt eligibile și vor fi finanțate în proporție de 100% numai costurile adiționale care rezultă din coordonarea activităților, precum și alte cheltuieli necesare pentru a conferi acțiunilor de acest tip o dimensiune europeană.

Valoarea finanțării nerambursabile

Se menționează în fiecare Apel pentru propuneri de proiecte.

Condiții de finanțare

Vă rugăm să consultați:

www.europa.eu.int/comm/energy/intelligent/work_programme/doc/global_wp_%202003_2006_en_final.pdf

Termenul limită pentru depunerea cererilor de finanțare

Pentru acțiunile de tipul 1 și 2 - 23 martie 2005

Pentru acțiunile de tipul 3 - 31 ianuarie sau 31 mai 2005.

Pentru mai multe detalii, vă rugăm să vizitați:

http://europa.eu.int/comm/energy/intelligent/call_for_proposal/2004_12_23_call_tren_d_sub05-2004_en.pdf

Documente necesare

Pentru mai multe detalii, vă rugăm să vizitați:

www.europa.eu.int/comm/energy/intelligent/work_programme/doc/global_wp_%202003_2006_en_final.pdf

Contact

Comisia Europeană, Direcția Generală pentru Energie și Transporturi (II.5, Rue de Mot 24, B-1049 Bruxelles, e-mail: tren-intelligentenergy@cec.eu.int), http://europa.eu.int/comm/energy/intelligent/index_en.html

Ministerul Economiei și Comerțului (Cătălina Melita, Director adjunct - fel./fax: 021-211.15.60, e-mail: cmelita@minind.ro).

Programul Comunitar de promovare a unei cetățenii europene active 2004-2006

Acest Program are în vedere consolidarea dialogului dintre Uniunea Europeană și cetățenii săi.

Programul are următoarele obiective:

- promovarea și diseminarea valorilor Uniunii Europene;
- aducerea cetățenilor mai aproape de Uniunea Europeană și încurajarea acestora de a se implica mai mult în activitatea instituțiilor europene;
- implicarea cetățenilor în discuțiile și dezbaterile cu privire la construcția europeană;
- intensificarea legăturilor și schimburilor între cetățenii din statele participante la acest program, în principal prin acțiuni de înfrățire între orașe;
- stimularea inițiativelor organismelor implicate în promovarea unei cetățenii active și participative.

Buget total

72 milioane Euro (pentru 2004-2006)

Activități eligibile în cadrul întregului program

Acest program oferă următoarele tipuri de sprijin:

- a) granturi operaționale pentru organismele care sprijină obiective de interes general la nivelul Uniunii în domeniul cetățeniei active (ex. Asociația "Europa noastră", Casa Jean Monnet, Platforma Social – Europeană a ONG-urilor etc.)
- b) granturi care co - finanțează proiecte specifice de promovare a unei cetățenii active:
 - acțiuni ale ONG-urilor, asociațiilor sau federațiilor de interes la nivel european, sindicatelor;
 - acțiuni de promovare a acțiunilor de înfrățire între orașe, dezvoltate de municipalități, comunități și organizații locale și regionale, organizații ale acestora.

În cazul b) selecția se face pe bază de Apeluri de propuneri de proiecte.

La ora actuală este deschis un Apel de propuneri de proiecte pentru acțiuni de înfrățire între orașe. Toate informațiile care urmează se referă la acesta.

Solicitanți eligibili

Municipalități (în care se desfășoară acțiunile) sau asociații / comitete de înfrățire ale acestora din:

- Statele Membre UE;
- Islanda, Liechtenstein, Norvegia, Bulgaria, România și Turcia dacă până la data limită de depunere de proiecte se încheie un acord de participare la program între țara respectivă și Comisia Europeană.

Acțiuni eligibile

A: **Întâlniri** între cetățeni, în cadrul acordurilor de înfrățire noi sau deja existente între orașe și municipalități din statele participante la program. Activitățile organizate trebuie să lărgescă sfera de cunoaștere a participanților cu privire la UE și politicile sale și să conducă la o participare civică activă în Europa. Acest obiectiv poate fi atins în mod special prin activități comune și schimburi de experiență privind viața cotidiană a cetățenilor europeni.

B: **Conferințe** pe teme europene, în cadrul acordurilor de înfrățire între orașe și seminarii de instruire pentru ofițerii responsabili de astfel de acțiuni:

- conferințe tematice privind politicile Uniunii sau conferințe în care municipalitățile înfrățite fac schimb de experiență în aplicarea acestor politici;
- seminarii de instruire pentru persoanele responsabile cu acțiunile de înfrățire instituțională pentru ca acestea să aibă cunoștințele necesare pentru organizarea de astfel de acțiuni.

Condiții de finanțare

Întâlnirile între cetățeni trebuie:

- să fie organizate în cadrul acordurilor de înfrățire noi sau deja existente între orașe și municipalități din statele participante la program;
- să implice cel puțin două țări eligibile;
- să implice minim 10 participanți din fiecare oraș;

Pentru evenimente care implică minim 5 orașe, trebuie să fie minim 5 participanți din fiecare oraș.

Pentru mai multe informații, consultați:

http://europa.eu.int/comm/towntwinning/call/call_en.html

Termen limită

Pentru 2005, următorul termen limită este încă valabil: 1 iunie 2005 - pentru acțiuni care să înceapă între 1 Octombrie și 31 decembrie 2005.

Durata proiectului

- întâlniri între cetățeni – maximum trei săptămâni;
- conferințe și seminarii – maximum o săptămână.

Unde se depune cererea de finanțare

Verificați: http://europa.eu.int/comm/towntwinning/call/call_en.html

Documente necesare

Sunt disponibile pentru descărcare la următoarea adresă de Internet:

http://europa.eu.int/comm/towntwinning/call/call_en.html

Contact

Serviciul din cadrul Comisiei Europene responsabil cu acest Apel de propuneri de proiecte este Unitatea Vizite de lucru, Stagii, Parteneriate cu Societatea civilă din cadrul Directoratului General pentru Educație și Cultură (DG EAC).

Orice informație poate fi obținută de la:

Comisia Europeană

DG EAC

Sector "Acțiuni de înfrățire între orașe"

Rue Van Maerlant, 2 (birou 4/35)

B-1049 Bruxelles

Întrebări pot fi trimise la: Jumelages@cec.eu.int, Towntwinning@cec.eu.int,

tel.: +32-2-295.26.85 (**Marți – Joi**: 9.30 - 12.30)

fax: +32- 2-296 23 89

Alte programe comunitare deschise participării României în 2005

Program	Durată	Buget (milioane Euro)	Obiective	Cine poate solicita finanțare	Persoane de contact Informații suplimentare
Mecanismul de protecție civilă	din 2002	1,328	Acest program sprijină și suplimentează eforturile făcute la nivel național, regional și local pentru protejarea persoanelor, a proprietății și a mediului, în cazul unor dezastre naturale sau tehnologice.	Servicii și organizații din Statele Membre ale UE, din Islanda, Liechtenstein și Norvegia, din statele în curs de aderare și candidate	Comisia Europeană, Direcția Generală pentru Protecția Mediului, Unitatea pentru Protecție civilă DI. Ernst SCHULTE tel.: + 32-2-296.02.24, fax: + 32-2-299.03.14 e-mail: civil-protection@cec.eu.int http://europa.eu.int/comm/environment/funding/intro_en.htm Ministerul Administrației și Internelor Corneliu Alexandru - Director/Valentin Coman tel.: 021-312.41.02, 232.26.40/int. 0134, e-mail: diri@mai.gov.ro , comanv@mai.gov.ro
Măsurile de stimulare în domeniul ocupării forței de muncă	2002-2006	55	Obiectivul acestui program este să deruleze activități de analiză, cercetare și cooperare între statele participante în sprijinul Strategiei Europene de Ocupare a Forței de Muncă: <ul style="list-style-type: none"> • analiză, cercetare și evaluare a politicii aplicate în acest domeniu; • stimularea cooperării între statele participante la acest program; • schimburi de experiență și de bune practici; • creșterea gradului de informare și a interesului partenerilor sociali și al autorităților locale și regionale pentru acest domeniu. 	Autoritățile naționale din Statele Membre ale UE, din Islanda, Liechtenstein și Norvegia, statele în curs de aderare și candidate.	Comisia Europeană, Direcția Generală pentru Ocuparea Forței de Muncă și Afaceri Sociale http://europa.eu.int/comm/employment_social/incentive_measures/info_en.htm Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei Cristina Iova, Mihaela Tarcolea, Consilieri, tel./fax: 021-315.60.95, e-mail: icristina@mmssf.ro , mtarcolea@mmssf.ro
Vămi 2007	2003-2007	133	Obiectivele acestui program sunt: <ul style="list-style-type: none"> • prevenirea fraudei prin: - îmbunătățirea sistemelor de schimb electronic de informații între administrațiile naționale; - organizarea de seminarii pentru funcționarii publici și experții vamali; - organizarea de schimburi de funcționari între administrațiile naționale. • reducerea costurilor de conformitate pentru agenții economici prin încurajarea dezvoltării unor sisteme vamale în care cea mai mare parte a datelor sunt transferate și pot fi accesate electronic. 	Administrații din Statele Membre ale UE, statele în curs de aderare și candidate.	Comisia Europeană – Direcția Generală pentru Fiscalitate și Uniunea Vamală Unit D1 – Administrarea Programului BE - 1049 Bruxelles, Belgia fax: +32-2-299.81.00 e-mail: taxud-customs2007@cec.eu.int http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/customs/cooperation_programmes/customs_2007/index_en.htm Agenția Națională pentru Administrare Fiscală Autoritatea Națională a Vămilei Strada Matei Millo, nr. 13, sector 1, București Gelu Stefan Diaconu tel.: 021-310.28.72, 315.65.78 fax: 021-313.82.51 http://www.customs.ro/vami/Maincabinet@customs.ro ; intevama@customs.ro
Fiscalis 2007	2003-2007	56	Acest program are următoarele obiective: <ul style="list-style-type: none"> • încurajarea unei cooperări mai strânse între autoritățile implicate în combaterea fraudei fiscale; • furnizarea de instruire funcționarilor statelor participante în privința diferitelor forme de fraudă fiscală; • dezvoltarea de metode de prevenire, detectare și investigație pe bază de analiză de risc. Instrumentele care pot fi folosite pentru realizarea acestor obiective sunt: sisteme de comunicare și de schimb de informații, schimburi de funcționari, seminarii, acțiuni multilaterale de control și inițiative de instruire profesională.	Funcționari din Statele Membre, țările în curs de aderare și candidate. Toate cererile de participare la programul Fiscalis 2007 sunt evaluate de către Coordonatorul Național Fiscalis.	Comisia Europeană, Direcția Generală pentru Fiscalitate și Uniunea Vamală Biroul MO59 7/5, B - 1049 Bruxelles, Belgia fax: +32-2-295.07.09, e-mail: taxud-fiscalis@cec.eu.int http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/taxation/tax_cooperation/fiscalis_programme/index_en.htm Ministerul de Finanțe Publice Andreea Damian/Oana Iacob, Coordonatori Naționali Fiscalis, tel.: 021-312.01.60, e-mail: oana.iacob@mfinante.gov.ro , andreea.damian@mfinante.gov.ro

CUM SA FITI LA CURENT CU OPORTUNITATILE DE FINANTARE

Pentru Schemele de finanțare nerambursabilă:

Consultați www.infoeuropa.ro... site-ul Delegației Comisiei Europene în România

Informații despre programele finanțate de către Uniunea Europeană (UE) sunt disponibile în următoarele secțiuni:

- “Finanțare” -> “Oportunități de finanțare” - găsiți o listă a programelor deschise pentru depunerea cererilor de finanțare în momentul în care accesați site-ul. În această secțiune, aveți posibilitatea de a căuta oportunitățile de finanțare după grupurile țintă.
- “Semnal” – aici sunt publicate: anunțurile de lansare a sesiunilor de depunere de proiecte în cadrul măsurilor programului Sapard, lista oportunităților de finanțare deschise în momentul în care accesați site-ul, precum și anunțuri privind modificările condițiilor de participare la oportunitățile de finanțare deschise (amânarea termenelor limită etc.).
- “Publicații și resurse” – sunt disponibile următoarele fișe, în limba engleză și în limba română:
 - *Fișe de program*: informații generale referitoare la conținutul (obiective, buget, scurtă descriere) și stadiul implementării programelor finanțate de UE în România.
 - *Fișe de sector*: informații privind stadiul actual al tuturor sectoarelor care beneficiază de asistență din partea Uniunii Europene. Fișele includ informații generale privind politica UE în sectorul respectiv, prioritățile pentru România, programele UE în derulare sau finalizate în sectorul respectiv, precum și o listă de contacte ale diferitelor instituții implicate în implementarea programelor anterior menționate. Fișele sunt actualizate periodic.

... și înscrieți-vă ... la PrioriMail

un serviciu gratuit, prin care se trimit informații cu prioritate. Puteți primi prin e-mail informații privind lansările de oportunități de finanțare în cadrul programelor finanțate de UE.

De asemenea, puteți primi, prin e-mail, în fiecare lună, **Buletinul** Centrului de Informare. În fiecare ediție este inclusă o listă a apelurilor pentru propuneri deschise în luna anterioară, precum și o listă a oportunităților de finanțare cu termen limită în luna următoare. Formularul de înregistrare este disponibil pe pagina principală a site-ului www.infoeuropa.ro

...sau vizitați portalul Europa... <http://europa.eu.int> ...

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/JOIndex.do?ihmlang=en>

Apelurile pentru propuneri de proiecte din cadrul programelor comunitare sunt publicate în seria C a Jurnalului Oficial al Uniunii Europene. La adresa de mai sus puteți consulta atât ediția cea mai recentă a Jurnalului Oficial, cât și o arhivă a edițiilor din seria C, începând din 1998.

http://europa.eu.int/comm/europeaid/index_en.htm ...

La această adresă sunt publicate apelurile pentru propuneri pentru programele multi-țară.

Pentru licitații:

Vizitați <http://ted.publications.eu.int> ...

TED – Tenders Electronic Daily este secțiunea EUR-LEX în care sunt publicate anunțurile de licitații care depășesc un anumit prag, așa cum apar ele în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria S: contracte de lucrări publice, de servicii, de achiziții în sectorul apei, energetic, transporturi și telecomunicații, contracte care intră sub incidența regulilor GATT (Acordul General pentru Tarife și Comerț).

Acest site permite accesarea ultimei ediții a Jurnalului Oficial, seria S, precum și o arhivă a documentelor care au apărut în această serie în ultimii cinci ani. Site-ul include, de asemenea, documentele pentru licitațiile al căror termen limită de depunere a ofertei sau de exprimare a interesului a expirat.

http://europa.eu.int/comm/europeaid/index_en.htm ...

Aceasta este pagina **Oficiului de Cooperare EuropeAid**, unde găsiți toate informațiile referitoare la licitațiile în derulare, la cele care urmează a fi lansate și la cele închise din cadrul programelor finanțate de UE. Sunt prezentate detalii privind întregul proces de derulare a licitației: anunțul de licitație, lista ofertelor pre-selectate și contractanții câștigători.

Folosind secțiunea “Căutare rapidă a licitațiilor”, puteți accesa anunțuri de licitație în funcție de mai multe criterii. Pentru a găsi un anunț în cadrul căruia sunt eligibile entități dintr-o anumită regiune sau țară, trebuie să selectați “Phare/Ispa/Sapard” în meniul din stânga paginii. Apoi bifați căsuțele corespunzătoare stadiului proiectului pe care îl căutați (urmează a fi lansat, deschis, închis), tipul proiectului (achiziții, servicii, lucrări, finanțări nerambursabile), regiunea și/sau țara corespunzătoare căutării. La final, apăsați pe butonul “Trimite cererea” (“Submit query”) pentru afișarea rezultatelor.

Toate aceste site-uri pot fi accesate gratuit la **Centrul de Informare al Comisiei Europene în România** – Calea Victoriei, nr. 88, sector 1, București. Centrul este deschis de luni până vineri, între orele 11.00 și 17.00.

Așteptăm întrebările și sugestiile dumneavoastră la adresa: contact@infoeuropa.ro.

CONTACTE UTILE:

Centrul de Informare al Comisiei Europene în România (Calea Victoriei, nr. 88, sector 1, 010085 București – tel./fax: 021-315.34.70, e-mail: contact@infoeuropa.ro www.infoeuropa.ro)

Delegația Comisiei Europene în România (Str. Jules Michelet, nr. 18, sector 1, 010463 București – tel.: 021-203.54.00, fax: 021-230.24.53, 212.88.08, e-mail: delegation-romania@cec.eu.int)

Anca Curiguț, Coordonator Informare Programe UE, tel.: 021-203.54.40, e-mail: anca.curigut@cec.eu.int

Daniela Roșca, Coordonator Informare Programe UE, tel.: 021-203.54.67, e-mail: daniela.rosca@cec.eu.int

Doina Șerban, Coordonator Informare Programe UE, tel.: 021-203.54.41, e-mail: doina.serban@cec.eu.int

Flaviana Teodosiu, Coordonator Informare Regională, tel.: 021-203.54.38, e-mail: flaviana.teodosiu@cec.eu.int

Ioana Marchiș, Coordonator Fondul Europa, tel.: 021-203.54.92, e-mail: ioana.marchis@cec.eu.int

Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile (Splaiul Independenței, nr. 2K, intrarea 1, etaj 4, sector 3, 030099 București, tel.: 021-310.01.77, fax: 021-310.01.80, www.fdsc.ro)

Ministerul Integrării Europene (Bd. Libertății, nr. 12, sector 5, 040129 București, www.mie.ro)

- **Direcția pentru Dezvoltare Regională** (Gabriel Friptu, Director General - tel.: 021-410.64.50, fax: 021-410.70.54, e-mail: gabriel.friptu@dr.mie.ro)
- **Direcția Cooperare Transfrontalieră** (Daniela Chișiu - tel./fax: 021-335.53.74, 410.65.15, e-mail: Daniela.Chisiu@dr.mie.ro)

Agenția Sapard (Cătălina Mușat – Str. Știrbei Vodă, nr. 43, sector 2, 010103 București, tel.: 021-402.27.79, 402.27.77, fax: 021-315.67.79, e-mail: promovare@sapard.ro, www.sapard.ro).

ADR 6 NORD-VEST

Director: **Claudiu Coșier**
 Str. Sextil Pușcariu, nr. 2
 400111 **Cluj-Napoca**
 tel.: 0264-431.550
 fax: 0264-439.222
 e-mail: adrnv@mail.dntcj.ro
www.nord-vest.ro

BRIPS 6 NORD-VEST

Persoane de contact: **Ioan Marchiș, Andra Ghencean**
 Str. 1 Decembrie 1918, nr. 13
 440010 **Satu-Mare**
 tel.: 0261-768.707
 fax: 0261-806.023
 e-mail: brips6nv@k.ro
brips6nv@yahoo.com

ADR 1 NORD-EST

Director: **Constantin Apostol**
 Str. Alexandru cel Bun, nr. 27 bis
 61004 **Piatra-Neamț**
 tel.: 0233-218.071
 fax: 0233-218.072
 e-mail: admnordest@admnordest.ro
www.admnordest.ro

BRIPS 1 NORD-EST

Persoane de contact: **Teodor Robu, Radu Diaconescu**
 Bd. ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 47-49
 700064 **Iasi**
 tel.: 0232-262.697, 255.722
 fax: 0232-262.696
 e-mail: sapard1iasi@sapard.ro
sapard_ne@yahoo.com

ADR 7 CENTRU

Director: **Simion Crețu**
 Str. Decebal, nr. 12
 510093 **Alba-Iulia**
 tel.: 0258-818.613, 818.616,
 815.622
 fax: 0258-818.613
 e-mail: office@adrcentru.ro
www.adrcentru.ro

BRIPS 7 CENTRU

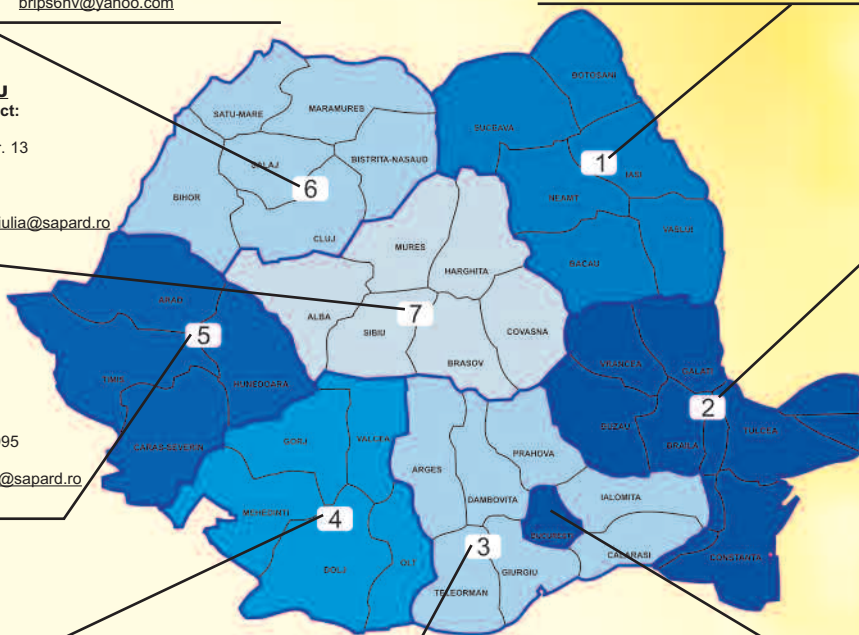
Persoană de contact: **Ana Goia Mocan**
 Piața Iuliu Maniu, nr. 13
 510094 **Alba-Iulia**
 tel.: 0258-810.433
 fax: 0258-810.335
 e-mail: sapard7albaiulia@sapard.ro

ADR 5 VEST

Director: **Sorin Maxim**
 Str. Proclamația de la
 Timișoara, nr. 5
 300054 **Timișoara**
 tel./fax: 0256-491.981,
 491.923
 e-mail: office@adr5vest.ro
www.adr5vest.ro

BRIPS 5 VEST

Persoană de contact: **Cristina Munteanu**
 Piața Libertății, nr. 1
 300077 **Timișoara**
 tel.: 0256-432.223, 435.995
 fax: 0256-432.265
 e-mail: sapard5timisoara@sapard.ro

ADR 2 SUD-EST

Director: **Luminița Mihailov**
 Str. Piața Independenței, nr. 1, etaj 5
 810210 **Brăila**
 tel.: 0339-611.086, 401.018/19/20
 fax: 0339-401.017
 e-mail: adrse@adrse.ro
www.adrse.ro

BRIPS 2 SUD-EST

Persoane de contact: **Gheorghita Corbu, Alina Riza**
 tel.: 0241-617.066
 fax: 0241-617.122
 e-mail: sapard2@gmb.ro

ADR 4 SUD-VEST OLTENIA

Director: **Marilena Bogheanu**
 Str. Unirii, nr. 19
 200585 **Craiova**
 tel.: 0251-414.904, 418.240, 411.869
 fax: 0251-419.496
 e-mail: office@adroltenia.ro
www.adroltenia.ro

BRIPS 4 SUD-VEST OLTENIA

Persoană de contact: **Daniel Popescu**
 Str. Unirii, nr. 19
 200585 **Craiova**
 tel.: 0251-406.402
 fax: 0251-406.401
 e-mail: sapardcraiova@yahoo.com
sapardcraiova@k.ro

ADR 3 SUD MUNTENIA

Director: **Liviu Mușat**
 Str. 1 Decembrie 1918, nr. 1
 910019 **Călărași**
 tel.: 0242-331.769, 314.379
 fax: 0242-313.167
 e-mail: office@adrmuntenia.ro
www.adrmuntenia.ro

BRIPS 3 SUD MUNTENIA

Persoane de contact: **Dorina Comșa, Marilena Nedelcu**
 Str. Mircea cel Bătrân, nr. 12
 130023 **Târgoviște**
 tel./fax: 0245-620.241
 e-mail: sapard3tgv@softex.ro

ADR 8 BUCUREȘTI-ILFOV

Director: **Dan Nicula**
 Calea Victoriei, nr. 16-20, scara A, etaj 2
 030027 **București**
 tel.: 021-315.96.59, 313.80.99
 fax: 021-315.96.65
 e-mail: contact@adrbi.ro
www.adrbi.ro

BRIPS 8 BUCUREȘTI-ILFOV

Persoane de contact: **Cornel Vasiliu, Carmen Mejdina**
 Str. Piața Rosetti, nr. 4, camera 603, sector 1
 021051 **București**
 tel./fax: 021-311.06.13/16/65
 e-mail: brips8@k.ro

Editor: Delegația Comisiei Europene în România

Data editării: Aprilie 2005

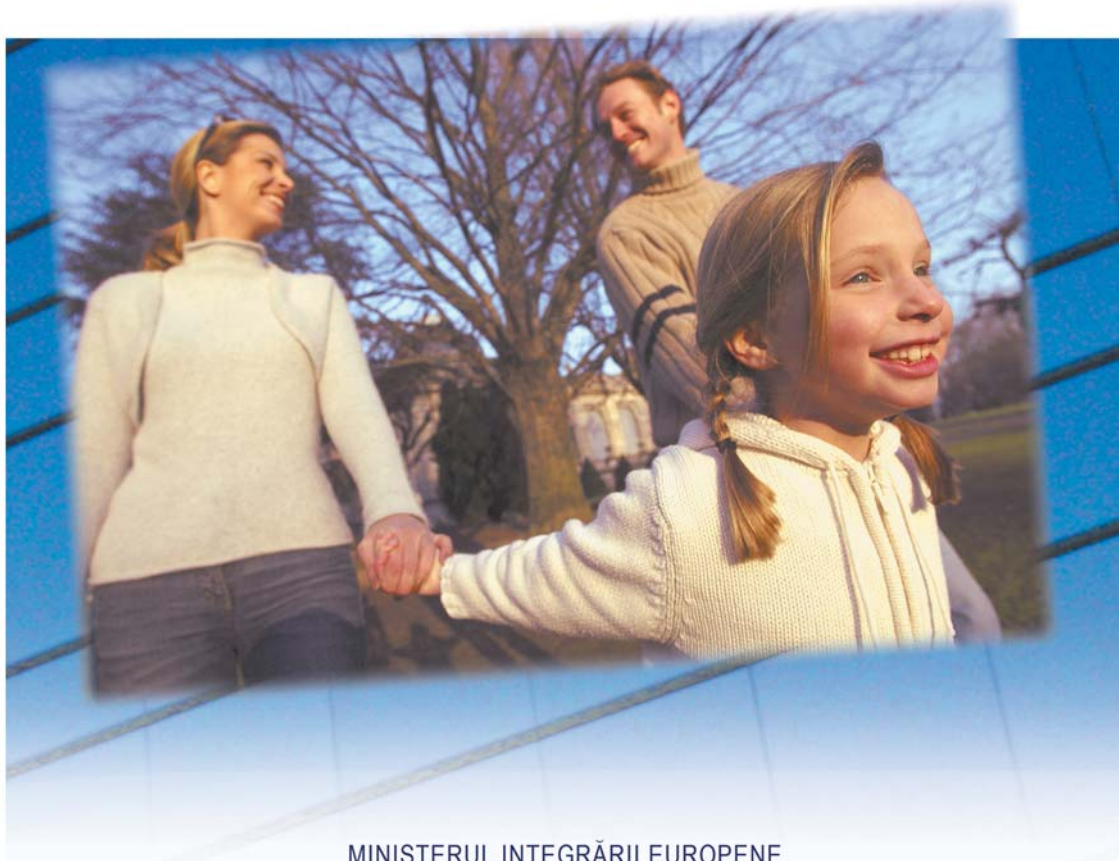
Broșură editată în cadrul Programului Phare Descentralizat de Informare și Comunicare 2004

**Informațiile incluse în această broșură sunt cu titlu informativ.
Pentru a participa la licitațiile organizate în cadrul programelor finanțate de Uniunea Europeană în România,
trebuie utilizate documentele care fac parte din dosarul de licitație elaborat de Autoritatea Contractantă
pentru programul/proiectul respectiv.**

**EUROPA ESTE IMPORTANTĂ
PENTRU TINE!**

GHIDUL EGALITĂȚII DE ȘANSE

MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

Campania "Informare pentru integrare"
Programul „Europa este importantă pentru tine!”
Coordonator: Alexandrina PETREA, consilieră de integrare

Director: Ene DINGA

Proiect editorial: Alexandrina PETREA

Publicație editată de Ministerul Integrării Europene
Direcția comunicare Publică
Str. Apolodor nr. 17, Sector 5, București, ROMÂNIA
Tel. 021-301.15.18, Fax 021-336.85.38
E-mail: info@mie.ro, <http://www.mie.ro/integrarefemei>

© Ministerul Integrării Europene, 2005
Reproducerea integrală sau parțială a acestui material este permisă numai cu menționarea sursei. Pentru mai multe informații, vă rugăm să contactați Biroul de presă al Ministerului Integrării Europene, Str. Apolodor nr. 17, Sector 5, București, Tel. 021-301.15.18, Fax 021-336.85.38, E-mail: info@mie.ro

Un ghid pentru tine

Campania de informare pentru femei — **Europa este importantă pentru tine!** — desfășurată de Ministerul Integrării Europene în parteneriat cu Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Centrul Parteneriat pentru Egalitate, Centrul pentru Dezvoltare Curriculară și Studii de Gen — FILIA și Asociația Națională a Birourilor de Consiliere pentru Cetățeni, cu alte instituții publice guvernamentale și nonguvernamentale te invită să citești și să folosești "*Ghidul egalității de șanse*".

De ce un *Ghid al egalității de șanse*?

Pentru că am dori să venim în ajutorul tău cu o formă cât mai accesibilă de prezentare a drepturilor tale, a instituțiilor care îți garantează aceste drepturi, a organizațiilor nonguvernamentale care te pot ajuta să le obții.

De ce un *Ghid al egalității de șanse*?

Pentru că femeile și bărbații din România — așa cum se întâmplă uneori și în Europa — nu se bucură de salarii egale pentru muncă egală, de șanse egale de promovare și de pregătire profesională, deși legile prevăd aceste drepturi pentru ambele sexe.

Pentru că nu vei putea obține aceste drepturi decât crezând în principiul egalității de șanse, iar noi îți propunem să începi prin a te informa.

Noi îți asigurăm dreptul la informare. Tu asigură-ți șanse egale, informându-te asupra drepturilor tale, luptând împotriva discriminărilor. Drepturile devin o realitate doar dacă tu crezi în ele; instituțiile sunt eficiente doar dacă le folosești pentru a-ți apăra drepturile, iar egalitatea de șanse și de tratament va însemna condiții de trai echitabile între femei și bărbați doar dacă te împotrivești inegalității și discriminării.

Europa este importantă pentru tine: te ajută să îți cunoști drepturile!

Echipa de campanie

Cuprins

Capitolul I	
EGALITATEA DE ȘANSE	7
1. Ce înseamnă egalitatea de șanse?.....	7
2. Egalitatea de șanse și de tratament pentru femei și bărbați în Uniunea Europeană.....	9
<i>Directivile europene în domeniul egalității de șanse și de tratament pe piața muncii</i>	9
<i>Rolul directivelor</i>	11
3. Egalitatea de șanse și de tratament pentru femei și bărbați în România	12
<i>Ce spune legea?</i>	12
<i>Instituții care se ocupă de problema egalității de șanse și de tratament pentru femei și bărbați</i>	13
Capitolul II	
CE ÎNSEAMNĂ SĂ FII DISCRIMINAT/Ă	23
1. Introducere	23
2. Ce este discriminarea pe criteriul sexului?	24
3. Discriminarea directă și indirectă	25
<i>Discriminarea directă</i>	25
<i>Discriminarea indirectă</i>	27
4. Maternitatea nu poate constitui un motiv de discriminare.....	28
5. Discriminarea pozitivă	29

Capitolul III

DREPTURILE TALE PE PIAȚA MUNCII 31

1. Femeile și bărbații au aceleași drepturi	31
<i>Accesul pe piața muncii</i>	32
<i>Formarea și perfecționarea profesională</i>	33
<i>Promovarea</i>	34
<i>Sancționarea</i>	34
<i>Concedierea</i>	34
2. Salariu egal pentru muncă egală	36
3. Ce sunt angajatorii obligați să facă, potrivit legii, pentru respectarea acestui principiu?	37

Capitolul IV

DREPTURILE TALE, CA PĂRINTE CARE LUCREAZĂ. PROTECȚIA MATERNITĂȚII.

CONCEDIUL PARENTAL 39

1. Protecția maternității la locul de muncă în România. Introducere	39
2. Drepturile femeii care lucrează și este gravidă	40
<i>Ești gravidă. Ce trebuie să faci ca să ai acces la drepturile tale?</i>	40
<i>Sănătatea și siguranța la locul de muncă. Ce măsuri este obligat angajatorul să ia, potrivit legii?</i>	41
<i>Munca de noapte</i>	44
<i>Munca în medii insalubre sau greu de suportat</i>	44
<i>Dreptul la consultații prenatale în timpul programului de lucru</i>	44
<i>Poți fi concediată în perioada gravidității?</i>	46
3. Concediul de maternitate	46
4. Concediul și indemnizația de creștere și îngrijire a copilului în vârstă de până la doi ani sau în vârstă de până la trei ani pentru copilul cu handicap (concediul parental)	47
5. Drepturile femeii care lucrează și alăptează	48
6. Concediul paternal	49
<i>Ce este concediul paternal și cum poate fi obținut?</i>	49

Capitolul V

HĂRȚUIREA ȘI HĂRȚUIREA SEXUALĂ -

FORME DE DISCRIMINARE BAZATĂ PE SEX 51

1. Ce sunt hărțuirea și hărțuirea sexuală? 51
 - Hărțuirea* 51
 - Hărțuirea sexuală* 53
2. Ce obligații are angajatorul pentru a preveni hărțuirea și hărțuirea sexuală la locul de muncă? 55
3. Ce poți face dacă ești hărțuit/ă sexual? Poți fi concediat/ă dacă ai depus o plângere în instanță pe motiv de hărțuire sexuală? 56

Capitolul VI

CE POȚI FACE DACĂ EȘTI DISCRIMINAT/Ă DUPĂ CRITERIUL SEXULUI? 59

1. Discriminarea pe piața muncii 59
2. Ce poți face? 59
 - Sesizarea/reclamația către angajator sau împotriva lui. Medierea* 59
 - Chemarea în judecată* 60
 - Ce poate dispune instanța* 61

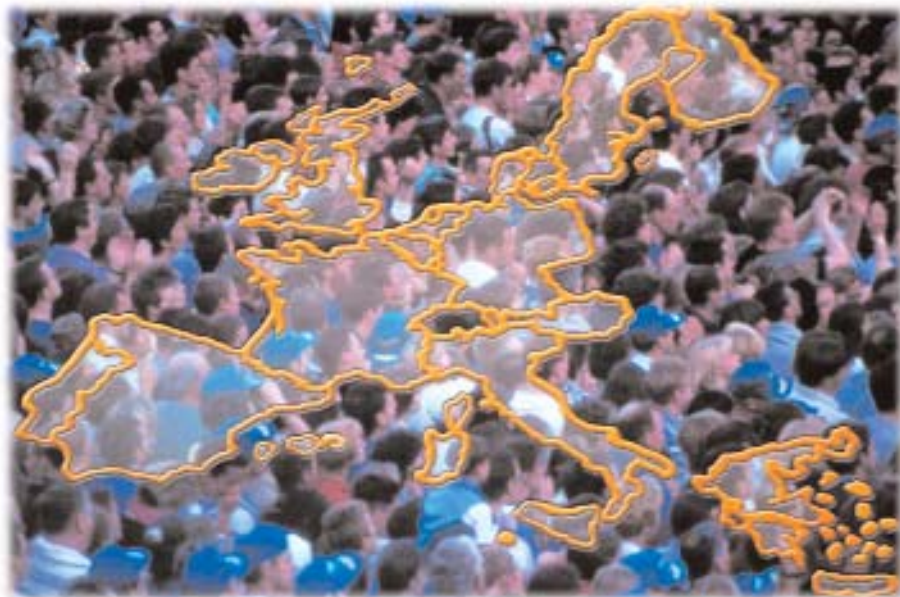
Anexă

AI DREPTURII INFORMEAZĂ-TE! 63

1. Instituții guvernamentale responsabile de aplicarea legislației în domeniu 63
2. Materiale informative și studii care pot fi consultate 65
3. Organizații nonguvernamentale de la care poți obține informații 68
4. Birourile de Consiliere pentru Cetățeni 69

Capitolul I

EGALITATEA DE ȘANSE ȘI DE TRATAMENT

1. Ce înseamnă egalitatea de șanse?

Femeile și bărbații, ca ființe umane, au aceleași drepturi și obligații în viața profesională, publică și în viața de familie, privată. Cu alte cuvinte, nu trebuie să se facă o diferență între bărbați și femei în ce privește rolul lor social și în familie. Nu alegem să ne naștem bărbați sau femei. Prin urmare, oportunitățile de a ne dezvolta în viață și de a ne afirma ca persoane autonome nu trebuie să fie diferite. De exemplu:

- pentru aceeași muncă depusă de un bărbat și de o femeie, nu este corect ca bărbatul să primească un salariu mai mare doar pentru că, e "bărbat", deci munca lui este considerată mai valoroasă,
- a fi femeie nu implică automat că toate treburile casei sunt în sarcina femeii, pornind de la concepțiile tradiționale potrivit cărora femeia trebuie să aibă grijă de spațiul domestic și de copii, iar bărbatul să întrețină familia din punct de vedere material,

- nici o persoană nu trebuie să fie exclusă din anumite profesii doar pentru că este bărbat sau femeie.

Dincolo de trăsăturile naturale, biologice ale femeilor și bărbaților, rolurile sociale ale femeii și al bărbatului trebuie apreciate cu aceeași unitate de măsură, respectiv cea a valorii generate. Astfel, femeile și bărbații au aceleași drepturi, obligații și posibilități cu privire la obținerea unui loc de muncă, implicarea în gospodărie și creșterea copiilor, participarea la viața politică, sindicală, culturală, la activități comunitare.

Din punct de vedere juridic, legislația românească definește egalitatea de șanse pentru femei și bărbați drept *”luarea în considerare a capacităților, nevoilor și aspirațiilor diferite ale persoanelor de sex masculin și feminin și tratamentul egal al acestora”*¹.

Principiul egalității de șanse pentru femei și bărbați este dezvoltat în legislația românească în următoarele domenii:

- munca;
- accesul la educație, sănătate, cultură și informare,
- participarea la luarea deciziei.

În domeniul muncii, de egalitate de șanse și de tratament beneficiază *”toți lucrătorii, inclusiv cei care exercită o activitate independentă, precum și lucrătorii din agricultură.”*²

Principiul egalității de șanse între femei și bărbați a început să fie dezbătut în România în special de către societatea civilă, mai ales după 1995, an în care statutul social al femeii în societatea contemporană a fost pus în discuție cu ocazia celei de-a patra Conferințe Mondiale a Femeilor de la Beijing³. Odată cu începerea negocierilor pentru aderarea României la Uniunea Europeană, o serie de aspecte privind egalitatea de șanse pentru femei și bărbați, prevăzute în legislația UE, au început să fie incluse în legislația românească.

1. Art. 1 alin. 2 din Legea nr. 202 din 25 martie 2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați, republicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 135 din 14 februarie 2005.
2. Vezi Art. 7 alin. 2, Legea nr. 202 din 25 martie 2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați.
3. Cea de-a patra Conferință Mondială a Femeilor din 1995 s-a desfășurat la Beijing și s-a finalizat cu adoptarea *Declarației și a Platformei de la Beijing*, documente foarte importante în ceea ce privește problematizarea la nivel internațional a drepturilor femeii (<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/cedaw.htm>).

2. Egalitatea de șanse și de tratament pentru femei și bărbați în Uniunea Europeană

Reuniunea șefilor de stat și de guvern la Consiliul European din 22 - 23 martie 2005

Directivele europene în domeniul egalității de șanse și de tratament pe piața muncii

În ultima vreme se discută intens despre Directivele Uniunii Europene și despre angajamentele ce trebuie îndeplinite de România, ca viitor stat membru.

Directivele europene sunt acte normative cu putere juridică obligatorie pentru statele membre, ce stabilesc obiective minimale ce trebuie atinse în anumite domenii.

Directivele devin parte a sistemului național de legi al fiecărui stat membru, prin transpunerea lor "în oglindă" în acte normative interne (legi naționale).

În ce privește Directivele europene în domeniul egalității de șanse și de tratament pe piața muncii pentru femei și bărbați, fiecare corespunde uneia sau mai multor teme:

- **plată egală pentru muncă de valoare egală⁴,**

4. Directiva Consiliului 75/117/EEC din 10 februarie 1975 privind armonizarea legislațiilor statelor membre cu privire la aplicarea principiului plății egale pentru bărbați și femei.

- tratament egal la locul de muncă⁵,
- tratament egal cu privire la sistemul de asigurări sociale⁶,
- tratament egal pentru angajații care desfășoară activități independente⁷,
- protecția maternității⁸,
- organizarea timpului de lucru⁹ (standardele acceptate pentru timpul de muncă și cel de odihnă),
- concediul parental¹⁰ (contractul - cadru referitor la concediul parental de care poate beneficia oricare dintre părinți),
- răsturnarea sarcinii probei în cazurile de discriminare pe bază de sex¹¹ (în aceste cazuri sarcina probei revine persoanei împotriva căreia a fost formulată cererea de chemare în judecată, care trebuie să facă dovada că nu a săvârșit acțiuni de discriminare pe bază de sex),
- nediscriminarea angajaților cu normă redusă¹² (majoritatea acestora sunt femei).

5. Directiva Consiliului 76/207/EEC din 9 februarie 1976 privind aplicarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați referitor la accesul la angajare, pregătirea profesională și promovarea, precum și la condițiile de muncă; Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2002/73/EC din 23 septembrie 2002, care amendează Directiva Consiliului 76/207/EEC privind aplicarea principiului tratamentului egal pentru bărbați și femei cu privire la accesul la angajare, instruire profesională și promovare, precum și la condițiile de muncă.
6. Directiva Consiliului 79/7/EEC din 19 decembrie 1978 privind aplicarea progresivă a principiului egalității de tratament pentru bărbați și femei în domeniul securității sociale; Directiva Consiliului 86/378/EEC din 24 iulie 1986 privind aplicarea principiului egalității de tratament pentru bărbați și femei în schemele ocupaționale de securitate socială.
7. Directiva Consiliului 86/613/EEC din 11 decembrie 1986 privind aplicarea principiului egalității de tratament pentru bărbații și femeile care desfășoară o activitate independentă, inclusiv în agricultură, precum și protecția femeilor angajate într-o activitate independentă în timpul perioadei de graviditate și de maternitate.
8. Directiva Consiliului 92/85/EEC din 19 octombrie 1992 privind introducerea de măsuri pentru încurajarea îmbunătățirii sănătății și securității în muncă a lucrătoarelor gravide, a lucrătoarelor care au născut recent, precum și a celor care alăptează (a zecea Directivă individuală în sensul art. 16 (1) al Directivei 89/391/EEC).
9. Directiva Consiliului 93/104/EC din 23 noiembrie 1993 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru.
10. Directiva Consiliului 96/34/EC din 3 iunie 1996 privind contractul-cadru referitor la concediul parental.
11. Directiva Consiliului 97/80/EC din 15 decembrie 1997 privind sarcina probei în cazurile de discriminare bazată pe sex.
12. Directiva Consiliului 97/81/EC din 15 decembrie 1997 privind Acordul Cadru referitor la munca cu normă redusă, încheiat de UNICE, CEEP și ETUC.

Ultima Directivă a Consiliului European în domeniul egalității de șanse pentru femei și bărbați a fost adoptată la sfârșitul anului 2004¹³. Această directivă este prima care se adresează egalității de tratament între femei și bărbați în afara pieței muncii. În principal, dispozițiile directivei se referă la egalitatea între femei și bărbați în ce privește sistemul de calcul al primelor de asigurare. Statele membre ale Uniunii Europene au obligația de a transpune dispozițiile acestei directive în legislația națională până la 21 decembrie 2007 și de a elabora rapoarte naționale privind felul în care aplică dispozițiile acestei directive până la 21 decembrie 2009.

Rolul directivelor

În prezent, legislația care reglementează egalitatea de șanse pentru femei și bărbați în Uniunea Europeană cuprinde **12 directive** pe teme ca:

- **participarea femeilor la procesul de luare a deciziilor,**
- **prevenirea și combaterea violenței domestice,**
- **prevenirea și combaterea traficului cu femei,**
- **reprezentarea femeilor în mass media și publicitate etc.**

Pe lângă directive, care sunt obligatorii pentru statele membre ale Uniunii Europene, alte acte sunt **deciziile, recomandările și opiniile**.

Deciziile sunt instrumentele legale direct aplicabile în statele membre, prin care instituțiile comunitare pun în practică măsuri administrative. Aceste decizii se adresează fie unui stat membru al Uniunii Europene, fie unei persoane fizice sau juridice dintr-un stat membru al Uniunii Europene.

Recomandările sunt documente de poziție prin care instituțiile Uniunii Europene își fac cunoscut, din proprie inițiativă, punctul de vedere cu privire la o problemă specifică. Statele membre nu au obligația de a adopta aceste recomandări.

Opiniile instituțiilor Uniunii Europene sunt documente în care este făcută publică poziția acestor instituții, în situația în care li se solicită punctul de vedere într-un anumit domeniu.

Atât recomandările cât și opiniile au doar o valoare politică și orientativă pentru beneficiari, nefiind rezultatul unui proces legislativ.

13. Directiva Consiliului 2004/113/EC din 13 decembrie 2004 asigură egalitatea de tratament între femei și bărbați în ce privește accesul și furnizarea de bunuri și servicii.

Curtea Europeană de Justiție are în principal două funcții: interpretarea legislației comunitare și urmărirea implementării acesteia potrivit dispozițiilor tratatelor comunitare. Soluțiile pronunțate de Curte în diverse cazuri — jurisprudența — detaliază, prin interpretare, dispozițiile conținute în dreptul comunitar. Aceste soluții de interpretare constituie, în anumite cazuri, baza modificării și modernizării legislației comunitare.

Prin armonizarea legislației românești cu cea europeană, în perspectiva aderării la Uniunea Europeană, prevederile comunitare privind egalitatea de șanse și de tratament pentru femei și bărbați au fost transpuse în legislația națională. Deocamdată acest lucru s-a realizat cu precădere în ce privește relațiile de muncă.

3. Egalitatea de șanse și de tratament pentru femei și bărbați în România

Ce spune legea?

Principiul egalității de șanse pentru femei și bărbați este cuprins în legislația românească în mai multe acte normative, începând cu Constituția României.

Constituția României

Art. 16. Egalitatea în drepturi

(3) Statul român garantează egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea funcțiilor și demnităților publice, civile sau militare.

(4) La muncă egală, femeile au salariu egal cu bărbații.

Prevederi referitoare la egalitatea de șanse se găsesc și în **Codul Penal** (hărțuirea sexuală) și în **Codul Muncii** (egalitatea de șanse și de tratament pe piața muncii).

Codul Muncii

Art. 5.

(1) *În cadrul relațiilor de muncă funcționează principiul egalității de tratament față de toți salariații.*

(2) *Orice discriminare directă sau indirectă față de un salariat, bazată pe criteriile de sex, orientare sexuală, caracteristici genetice, vârstă, apartenență națională, rasă, culoare, etnie, religie, opțiune politică, origine socială, handicap, situație sau responsabilitate familială, apartenență ori activitate sindicală, este interzisă.*

(3) *Constituie discriminare directă actele și faptele de excludere, deosebire, restricție sau preferință, întemeiate pe unul sau mai multe dintre criteriile prevăzute la alin. (2), care au ca scop sau ca efect neacordarea, restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării drepturilor prevăzute în legislația muncii.*

(4) *Constituie discriminare indirectă actele și faptele întemeiate în mod aparent pe alte criterii decât cele prevăzute la alin. (2), dar care produc efectele unei discriminări directe.*

Art. 6.

(1) *Orice salariat care prestează o muncă beneficiază de condiții de muncă adecvate activității desfășurate, de protecție socială, de securitate și sănătate în muncă, precum și de respectarea demnității și a conștiinței sale, fără nici o discriminare.*

(2) *Tuturor salariaților care prestează o muncă le sunt recunoscute dreptul la plată egală pentru muncă egală, dreptul la negocieri colective, dreptul la protecția datelor cu caracter personal, precum și dreptul la protecție împotriva concedierilor nelegale.*

Introducerea prevederilor europene în legislația românească a generat două pachete de legi care reglementează **egalitatea de șanse pentru femei și bărbați**, pe de o parte, și **discriminarea**, pe de altă parte. Ambele pachete legislative includ prevederi referitoare la egalitatea de șanse pentru femei și bărbați.

LEGI PRIVIND EGALITATEA DE ȘANSE PENTRU FEMEI ȘI BĂRBAȚI

- *Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați*¹⁴
- *Hotărârea Guvernului nr. 759/2002 privind Planul Național de Ocupare a Forței de Muncă (PNAO)*
- *Hotărârea Guvernului nr. 1273/2000 privind adoptarea Planului Național de Acțiune în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați*
- *Hotărârea Guvernului nr. 285/2004 privind aplicarea Planului Național de Acțiune în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați*
- *Legea nr. 210/1999 pentru acordarea concediului paternal*
- *Ordonanța de urgență nr. 96/2003 privind protecția maternității la locul de muncă*
- *Legea nr. 25/2004 pentru aprobarea Ordonanței de urgență nr. 96/2003 privind protecția maternității la locurile de muncă*

LEGI ANTI-DISCRIMINARE

- *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare*
- *Legea nr. 48/2002 pentru aprobarea OUG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare*
- *Ordonanța Guvernului nr. 77/2003 pentru modificarea și completarea OUG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare*
- *Legea nr. 27/2004 privind aprobarea OG nr. 77/2003 pentru modificarea și completarea OUG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare*
- *Hotărârea Guvernului nr. 1194/2001 privind organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării*

14. Republicată în temeiul art. V din Ordonanța Guvernului nr. 84/2004 pentru modificarea și completarea Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați și aprobată cu modificări prin Legea nr. 501/2004.

- *Hotărârea Guvernului nr. 1279/2003 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1.194/2001 privind organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării*
- *Instrucțiunea CNCD nr. 1/2003 referitoare la obligațiile angajatorilor sau reprezentanților acestora, precum și ale autorilor, realizatorilor de anunțuri publicitare și reprezentanților acestora cu privire la condiționarea prin anunț și/sau concurs a ocupării unui post, precum și publicarea acestor anunțuri.*

Cel mai important act normativ privind egalitatea de șanse pentru femei și bărbați este **Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați**. Legea a fost republicată în 2005 (Monitorul Oficial din 14 februarie 2005). Această lege reglementează măsurile pentru promovarea egalității de șanse între femei și bărbați și eliminarea discriminării directe și indirecte după criteriul sexului, în toate sferele vieții publice din România.

Legea definește principalii termeni care se referă la egalitate și la discriminare după criteriul sexului:

- ◆ discriminare directă,
- ◆ discriminare indirectă,
- ◆ plată egală pentru muncă de valoare egală,
- ◆ hărțuire,
- ◆ hărțuire sexuală,
- ◆ măsuri stimulative sau de discriminare pozitivă.

Domeniile vizate de măsurile pentru promovarea egalității de șanse între femei și bărbați și pentru eliminarea discriminării directe și indirecte după criteriul de sex sunt:

- ◆ munca,
- ◆ educația,
- ◆ sănătatea,
- ◆ cultura și informarea,
- ◆ participarea la decizie,
- ◆ alte domenii, reglementate prin legi specifice.

Legea asigură angajaților care se consideră discriminați după criteriul sexului, dreptul de a formula **sesizări și reclamații (către angajator sau împotriva lui)** și de a solicita **sprijinul organizației sindicale sau al reprezentanților salariaților din unitate** pentru rezolvarea situației, prin mediere, la locul de muncă.

Dacă acest lucru nu se realizează, persoana angajată poate, fie **să transmită sesizarea/reclamația Agenției Naționale pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (ANES)**, fie **să se adreseze instanței judecătorești competente**, potrivit cauzei. De cele mai multe ori, instanța competentă este instanța specializată pentru conflicte de muncă și litigii de muncă. Termenul limită până la care poate fi depusă o cerere în instanță este de **1 an de la data săvârșirii faptei**.

Persoana angajată care se consideră discriminată după criteriul sexului are dreptul să solicite în instanță despăgubiri materiale și/sau morale, precum și/sau înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii de la persoana care le-a săvârșit.

Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse (ANES), sindicatele, organizațiile neguvernamentale care urmăresc protecția drepturilor omului, precum și alte persoane juridice interesate de respectarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați au, la cererea persoanelor discriminate, **calitate procesuală activă în justiție** (adică pot merge în instanță cu cazurile de discriminare) și **acordă asistență** acestor persoane, în cadrul procedurilor administrative.

Legea prevede ca în regulamentele de organizare și funcționare și în cele de ordine interioară ale unităților să existe dispoziții referitoare la interzicerea discriminărilor.

Instituțiile care se ocupă de problema egalității de șanse și de tratament pentru femei și bărbați în România

La nivel guvernamental, principalele instituții sunt:

a) **Agencia Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (ANES)**
—în subordinea *Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei*.

Care este scopul ANES?

- Promovează egalitatea de șanse și tratament între bărbați și femei.
- Asigură integrarea perspectivei de gen în toate politicile și programele naționale.

Care sunt atribuțiile ANES?

- *coordonează aplicarea politicilor Guvernului în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați;*
- *primește reclamații/plângeri privind încălcarea dispozițiilor legale referitoare la principiul egalității de șanse și tratament între femei și bărbați și al discriminării după criteriul sexului, de la persoane fizice, persoane juridice, instituții publice și private;*
- *elaborează avize consultative privind oportunitatea sancționării faptelor de discriminare sesizate;*
- *la solicitarea instanței judecătorești, întocmește rapoarte privind situațiile de discriminare sesizate;*
- *propune Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei proiecte de acte normative, planuri naționale de acțiune pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați și asigură aplicarea acestora;*
- *avizează, la solicitarea Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, proiectele de acte normative inițiate de alte autorități, în vederea integrării și respectării egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați;*
- *elaborează rapoarte, studii, analize și prognoze privind aplicarea principiului egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați în toate domeniile de activitate;*
- *elaborează, propune și implementează proiecte și programe de parteneriat cu finanțare internă și/sau externă;*
- *coordonează și/sau implementează programele Comisiei Europene privind egalitatea de gen;*
- *este reprezentată în structurile de coordonare sau gestionare a fondurilor ori programelor derulate în România de către Uniunea Europeană, în vederea respectării principiului egalității de gen la alocarea resurselor;*

- reprezintă Guvernul României în organismele europene și internaționale din domeniu și colaborează cu structuri similare din alte țări;
- sprijină formarea funcționarilor publici și a salariaților instituțiilor sau organismelor publice ori private în domeniul aplicării principiului egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați.

Pentru a-și îndeplini atribuțiile, Agenția poate solicita informații de la autorități ale administrației publice centrale și locale, alte instituții și autorități publice, societăți comerciale la care statul este acționar sau asociat, organizații patronale și sindicale reprezentative la nivel național, acestea având obligația de a furniza datele solicitate.

b) Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) — este un organ de specialitate al administrației publice centrale, în subordinea Guvernului, cu activități în domeniul prevenirii, sancționării și eliminării tuturor formelor de discriminare (pe criteriile de rasă, naționalitate, etnie, religie, sex, orientare sexuală, categorie socială, apartenență politică, avere, origine sau condiție socială).

Care sunt atribuțiile CNCD?

- *propune instituirea unor acțiuni sau măsuri speciale pentru protecția persoanelor și categoriilor defavorizate care, fie se află pe o poziție de inegalitate în raport cu majoritatea cetățenilor datorită originii sociale ori a unui handicap, fie se confruntă cu un comportament de respingere și marginalizare;*
- *are rolul de a implementa principiul egalității între cetățeni, prevăzut în Constituția României, în legislația internă în vigoare și în documentele internaționale la care România este parte;*
- **primește petiții și sesizări privind încălcarea dispozițiilor normative referitoare la principiul egalității și nediscriminării, de la persoane fizice, organizații nonguvernamentale care au ca scop protecția drepturilor omului, alte persoane juridice și instituții publice, le analizează, adoptă măsurile corespunzătoare și comunică răspunsul în termenul prevăzut de lege;**
- **constată și sancționează contravențiile** prevăzute de OUG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare;
- *propune Guvernului proiecte de acte normative în domeniul său de activitate;*
- *avizează proiectele de acte normative care au ca obiect exercitarea drepturilor și a libertăților, în condiții de egalitate și nediscriminare;*
- *colaborează cu autoritățile publice competente în vederea armonizării legislației interne cu normele internaționale în materia nediscriminării;*
- *colaborează cu autoritățile publice, persoanele juridice și persoanele fizice pentru asigurarea prevenirii, sancționării și eliminării tuturor formelor de discriminare;*
- *urmărește aplicarea și respectarea, de către autoritățile publice, persoanele juridice și persoanele fizice, a dispozițiilor normative ce privesc prevenirea, sancționarea și eliminarea tuturor formelor de discriminare.*

c) Inspecția Muncii, prin inspectoratele teritoriale de muncă - controlează aplicarea măsurilor pentru respectarea egalității de șanse și tratament între femei și bărbați în domeniul stabilirii relațiilor de muncă și al securității și sănătății în muncă, atât în sectorul public, cât și în cel privat.

Alte instituții publice cu responsabilități în domeniul egalității de șanse pentru femei și bărbați:

- **Comisia Națională în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați (CONES)** este o comisie consultativă interministerială în domeniul egalității de șanse pentru femei și bărbați. Activitatea CONES este coordonată de președintele Agenției Naționale pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați. CONES va asigura **coordonarea activității Comisiilor județene și a municipiului București în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați (COJES)**.
- **Comisiile Județene și a municipiului București în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați (COJES)** se vor constitui pentru îndeplinirea prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 285/2004 privind aplicarea Planului național de acțiune pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați.

Instituții consultative:

- **Consiliul Economic și Social (CES)** este un organism independent cu structura tripartită, constituit în scopul realizării dialogului social între guvern, sindicate și patronat. CES are un rol consultativ în stabilirea politicii economice și sociale. În cadrul CES funcționează **Comisia pentru egalitatea de șanse și de tratament**, care sprijină integrarea principiului egalității de șanse și tratament între femei și bărbați în actele normative.

Autorități publice autonome:

- **Avocatul Poporului** este autoritate publică autonomă și independentă față de orice altă autoritate publică. Colaborează cu Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei pentru soluționarea plângerilor privind egalitatea de șanse și tratament între femei și bărbați, pentru combaterea discriminării pe bază de sex.

Parlament:

- În ambele camere ale Parlamentului (Camera Deputaților și Senat) există câte o **Comisie pentru egalitate de șanse între femei și bărbați**, formată din 11 deputați și 11 senatori, care au ca principală atribuție promovarea egalității de șanse între femei și bărbați în legislația națională.

Organizații nonguvernamentale:

- **Confederațiile sindicale** desemnează, în cadrul organizațiilor sindicale din unități, reprezentanți cu atribuții pentru asigurarea respectării egalității de șanse și tratament între femei și bărbați la locul de muncă. Reprezentanții sindicali desemnați primesc sesizări de la persoanele care se consideră discriminate, aplică procedurile de soluționare a acestora și solicită angajatorului rezolvarea cererilor angajaților. De asemenea, opinia reprezentanților sindicali, cu atribuții pentru asigurarea respectării egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați la locul de muncă, se menționează în mod obligatoriu în raportul de control privind respectarea prevederilor Legii nr. 202/2002, raport întocmit de Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse, la solicitarea instanței judecătorești.

Organizațiile nonguvernamentale care au ca scop protecția drepturilor omului sau au un interes legitim în combaterea discriminării pot reprezenta în instanță persoanele fizice discriminate, la cererea acestora. Câteva din cele mai active ONG-uri în acest domeniu sunt:

- **Centrul Parteneriat pentru Egalitate**
- **Centrul de Resurse Juridice**
- **Centrul de Dezvoltare Curriculară și Studii de Gen**
- **Societatea de Analize Feministe AnA**
- **Fundația Șanse Egale pentru Femei**
- **Fundația ProWomen**
- **Asociația pentru Promovarea Femeii din România**
- **Asociația Femeilor împotriva violenței (ARTEMIS)**

Capitolul II

CE ÎNSEAMNĂ SĂ FII DISCRIMINAT/Ă?

1. Introducere

Problematika discriminării a fost introdusă în legislația românească ca urmare a aderării, semnării sau ratificării de către România a actelor normative internaționale referitoare la drepturile omului¹. Aceste documente constituie fundamentul legislației anti-discriminare.

Discriminarea reprezintă, înainte de toate, interzicerea și restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Actele normative internaționale marchează principiile generale pe care statele semnatare s-au angajat să le respecte și să le promoveze prin legislația națională, prin diferite politici și practici.

DISCRIMINAREA ESTE INTERZISĂ PRIN LEGE!

Nimănui nu îi este permis să te pună într-o situație inferioară doar pentru că ești femeie sau bărbat!

1. *Declarația Universală a Drepturilor Omului* (semnată de România la 14 decembrie 1955); *Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale* (ratificat de România la 31 octombrie 1974 prin Decretul nr. 212, publicat în Buletinul oficial al României, partea I, nr. 146 din noiembrie 1974); *Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială* (la care România a aderat la 14 iulie 1970 prin Decretul nr. 345, publicat în Buletinul Oficial al României, partea I, nr. 92 din 28 iulie 1970); *Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei* (ratificată de România prin Decretul nr. 222 din 2 iunie 1954, publicat în Buletinul Oficial al României, partea I, nr. 28 din 10 iunie 1954); *Convenția europeană a drepturilor omului* (ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 135 din 31 mai 1994).

2. Ce este discriminarea pe criteriul sexului?

Discriminare este orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare cu HIV sau apartenență la o categorie defavorizată, și care are ca scop sau efect restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute prin lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice².

Discriminarea pe criteriul sexului este orice diferențiere, excludere sau restricție bazată pe sex, care are ca efect sau scop împiedicarea sau anularea recunoașterii, beneficiului sau exercitării de către femei, indiferent de statutul lor matrimonial, a drepturilor omului și libertăților fundamentale, în domeniile politic, economic, social, cultural, civil sau în orice alt domeniu³.

Ești discriminat/ă pe criterii de sex atunci când:

- *Nu ai acces la un loc de muncă pentru că oferta de angajare este adresată doar bărbaților sau femeilor.*
- *Ești hărțuit/ă sau hărțuit/ă sexual la locul de muncă.*
- *Ai fost concediată pentru că ești însărcinată.*
- *Nu ai fost angajată pentru că ești însărcinată.*
- *Nu ai fost angajat/ă pentru că dorești să ai copii în viitorul apropiat.*

2. Conform Legii nr. 27/ 2004 privind aprobarea OG nr. 77/2003 pentru modificarea și completarea OUG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

3. Conform *Convenției privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor*.

3. Discriminarea directă și indirectă

Discriminarea directă

Conform *Directivei Consiliului 2002/73/EC*, **discriminarea directă** se manifestă atunci când o persoană este tratată mai puțin favorabil decât alta într-o situație comparabilă, pe temeiul apartenenței sale la un anumit sex.

În legislația românească discriminarea directă este definită în mai multe acte normative. Astfel:

Legea nr. 27/2004 privind aprobarea OG nr. 77/2003 pentru modificarea și completarea OUG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

*"Orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, **sex**, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată care are ca scop sau efect restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute prin lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice".*

Codul Muncii (Legea nr.53/2003)

"Art.5

(2) Orice discriminare **directă** sau indirectă față de un salariat, bazată pe criteriile de **sex**, orientare sexuală, caracteristici genetice, vârstă, apartenență națională, rasă, culoare, etnie, religie, opțiune politică, origine socială, handicap, situație sau responsabilitate familială, apartenență ori activitate sindicală, este interzisă.

(3) Constituie discriminare **directă** actele și faptele de excludere, deosebire, restricție sau preferință, întemeiate pe unul sau mai multe dintre criteriile prevăzute la alin. (2), care au ca scop sau ca efect neacordarea, restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării drepturilor prevăzute în legislația muncii".

Legea 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați

"Art. 4 (a) prin discriminare **directă** se înțelege diferența de tratament a unei persoane în defavoarea acesteia, datorită apartenenței sale la un anumit sex sau datorită gravidității, nașterii, maternității ori acordării concediului paternal."

"Art. 5

(1) Este interzisă discriminarea **directă** sau indirectă după criteriul de sex.

(2) nu sunt considerate discriminări:

a) măsurile speciale prevăzute de lege pentru protecția maternității, nașterii și alăptării;

b) măsurile stimulative, temporare, pentru protecția anumitor categorii de femei sau bărbați;

c) cerințele de calificare pentru activități în care particularitățile de sex constituie un factor determinant datorită specificului condițiilor și modului de desfășurare a activităților respective."

"Art.10

(1) Este considerată discriminare după criteriul de sex și hărțuirea sexuală a unei persoane de către o altă persoană la locul de muncă sau în alt loc în care aceasta își desfășoară activitatea."

Exemplu de discriminare directă după criteriul sexului:

Anunț în presă pentru oferte de serviciu: "Angajăm șefă de magazin în următoarele condiții: experiență minim 5 ani în comerț, autoritară, organizată. Vârsta până în 35 de ani. Aspect fizic plăcut, fără responsabilități familiale. Seriozitate maximă."

Acesta este un caz de discriminare pe criterii de sex și de vârstă.

Discriminarea indirectă

În legislația Uniunii Europene:

Conform *Directivei Consiliului 2002/73/EC*, **discriminarea indirectă** se manifestă atunci când o prevedere, un criteriu sau o practică aparent neutră ar pune persoanele de un anumit sex într-o situație dezavantajoasă în comparație cu o persoană de un alt sex, cu excepția cazului în care prevederea, criteriul sau practica sunt justificate în mod obiectiv de un scop legitim, iar posibilitățile de atingere a acestuia sunt adecvate și necesare.

În legislația românească:

OG nr. 77/2003

"Art. 2

(2) Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afara cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare.

(3) Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități, atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale."

Codul Muncii (Legea nr.53/2003)

"Art. 5

(4) Constituie discriminare **indirectă** actele și faptele întemeiate în mod aparent pe alte criterii decât cele prevăzute la alin. (2), dar care produc efectele unei discriminări directe."

Legea 202/2002

"Art. 4

(b) Prin discriminare **indirectă** se înțelege aplicarea de prevederi, criterii sau practici, în aparență neutre, care, prin efectele pe care le generează, afectează persoanele de un anumit sex, exceptând situația în care aplicarea acestor prevederi, criterii sau practici poate fi justificată prin factori obiectivi, fără legătură cu sexul."

Exemplu de discriminare indirectă după criteriul sexului:

Anunț în presă pentru oferte de servicii: "Angajăm persoană pentru vânzare confecții, fără experiență, cu permis de conducere auto pentru profesioniști. Responsabilități: primirea și verificarea mărfii, evidența registru vânzări, vânzarea mărfii."

Acest caz implică o **discriminare indirectă după criteriul sexului**. Bărbații, în mai mare măsură decât femeile, au carnet de conducere profesionist. Întrucât cerințele fișei postului nu justifică necesitatea acestei condiții, anunțul poate fi considerat ca fiind indirect discriminatoriu, pentru că dezavantajează femeile.

4. Maternitatea nu poate constitui un motiv de discriminare

Aspectul cel mai important care trebuie subliniat de la bun început în legătură cu maternitatea este că aceasta nu poate constitui motiv de discriminare pentru femei. În acest sens, Legea nr. 202/2002 pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați stabilește faptul că **"este interzis să i se solicite unei candidate, în vederea angajării, să prezinte un test de graviditate"**⁴. În spiritul legii, **nu este justificat ca interviul pentru angajare să conțină întrebări privind planurile de viitor ale unei femei care solicită angajarea**, în ceea ce privește dorința sau intenția de a avea copii într-un interval de timp determinat, ulterior angajării. Astfel de întrebări dezavantajează femeile și nu au relevanță pentru criteriile care ar trebui să stea la baza evaluării persoanei dorite într-un anumit post.

4. Art. 10, al. 2, Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați.

5. Discriminarea pozitivă

Măsurile de discriminare pozitivă sau **măsurile afirmative** au drept scop **promovarea principiului tratamentului egal pentru o anumită categorie de persoane, care la un moment dat sunt dezavantajate** în comparație cu majoritatea. Scopul lor este să ofere categoriei defavorizate o serie de avantaje pentru stabilirea unor șanse reale de a avea acces la anumite drepturi. Una din caracteristicile măsurilor de discriminare pozitivă (măsuri afirmative) este aceea că sunt determinate în timp, adică sunt stabilite pe o durată limitată, presupunându-se că, la finalul acestei perioade, cauzele dezavantajelor au fost eliminate. Baza legală a definirii și adoptării unor măsuri de discriminare pozitivă este următoarea:

Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei

"Art. 4

(1) Adoptarea de către statele părți a unor măsuri temporare speciale, menite să accelereze instaurarea egalității în fapt între bărbați și femei, nu este considerată un act de discriminare în sensul definiției din prezenta Convenție, dar nu trebuie ca aceasta să aibă drept consecință menținerea unor norme inegale sau diferențiate; aceste măsuri trebuie abrogate de îndată ce au fost realizate obiectivele în materie de egalitate de șanse și tratament."

OG 77/2003

"Art. 2

(7) Măsurile luate de autoritățile publice sau de persoanele juridice de drept privat în favoarea unei persoane, unui grup de persoane sau a unei comunități, vizând asigurarea dezvoltării lor firești și realizarea efectivă a egalității de șanse a acestora în raport cu celelalte persoane, grupuri de persoane sau comunități, precum și măsurile pozitive ce vizează protecția grupurilor defavorizate nu constituie discriminare în sensul prezentei ordonanțe."

Legea nr. 202/2002

"Art. 4

(d) Prin măsuri stimulative sau de discriminare pozitivă se înțeleg acele măsuri speciale care sunt adoptate temporar pentru a accelera realizarea în fapt a egalității de șanse între femei și bărbați și care nu sunt considerate acțiuni de discriminare."

Exemple de măsuri de discriminare pozitivă:

Introducerea sistemului cotelor de reprezentare a femeilor (pe perioadă determinată) în diferite domenii:

- **politică:** introducerea cotelor de reprezentare pentru femei în alegerile parlamentare și locale (cel puțin 30% femei pe listele electorale, una la fiecare a treia poziție, pentru a beneficia și de locurile eligibile);
- **poziții de decizie:** un procent obligatoriu de femei la diverse niveluri politice ale administrației publice centrale și locale, pentru asigurarea reprezentativității;
- **piața muncii:** un procent obligatoriu de femei integrate pe piața muncii;
- **educație:** un număr de locuri special rezervate femeilor în școlile militare.

Capitolul III

DREPTURILE TALE PE PIAȚA MUNCII

1. Femeile și bărbații au aceleași drepturi

Domeniul cu cele mai complexe reglementări în ce privește egalitatea de șanse și tratament pentru femei și bărbați, respectiv prevenirea, combaterea și sancționarea discriminării pe criteriul sexului, este cel al pieței muncii.

Situațiile de discriminare pe piața muncii între femei și bărbați au fost primele care au intrat în atenția Curții Europene de Justiție, Comisiei Europene și a Consiliului European.

Aspectele legate de piața muncii care sunt reglementate de legislația românească în domeniul egalității de șanse și tratament pentru femei și bărbați, respectiv al discriminării pe criterii de sex, sunt:

- accesul pe piața muncii
- formarea și perfecționarea profesională
- promovarea
- sancționarea
- concedierea
- salarizarea

Accesul pe piața muncii

Angajatorii din sectorul de stat și din cel privat sunt obligați să acorde șanse egale la angajare femeilor și bărbaților!

Orice anunț afișat sau publicat în presă, care solicită pentru angajare numai femei sau numai bărbați, este ILEGAL!

Este ILEGAL să fii refuzat/ă la angajare pe motiv că ești bărbat/ femeie!

Accesul egal, fără discriminare pe criteriul sexului, la piața muncii este garantat de:

- **Constituția României** (art.4, art. 16, art. 41(4))
- **Codul Muncii** (art. 5; art. 6(2))
- **OUG nr. 137/2000** (art. 1. alin. 2, litera (e); cap. II, sect. I, art. 5 — 9)
- **Legea nr. 48/2002** (pct 9, art. 7; pct 10, art. 8)
- **OG nr. 77/2003** (punctul 3, art. 9)
- **Legea nr. 202/2002** (capitolul II, art. 6 — 13)

Referiri la principiul nediscriminării pe criteriul sexului fac și următoarele acte normative:

- **Legea privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă (Legea nr. 76/2002)**
- **Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 76/2002 privind sistemul de asigurări pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă (Legea nr. 107/2004)**
- **Planul național de acțiune pentru ocuparea forței de muncă (Hotărârea Guvernului nr. 759/2002)**
- **Ordinul nr. 64 din 2003 al Ministrului Muncii și Solidarității Sociale** privind aprobarea modelului cadru de contract individual de muncă care prevede că angajatul are dreptul la egalitate de șanse și de tratament.
- **Legea nr. 188/1999** privind statutul funcționarilor publici care prevede că selecția funcționarilor publici se va realiza pe baza unor criterii precum competența profesională și egalitatea de șanse. Discriminarea funcționarilor publici, din considerente de sex, este interzisă,
- **Legea privind Codul de conduită al funcționarilor publici (Legea nr. 7/2004).**

Legislația românească garantează:

- alegerea și exercitarea liberă a unei profesii și activități;
- angajarea în toate posturile, la toate nivelurile ierarhice profesionale;
- încheierea sau modificarea raportului juridic de muncă ori de serviciu.

Formarea și perfecționarea profesională

Indiferent de sex, ai drepturi egale să urmezi cursuri și programe profesionale de:

- *inițiere*
- *calificare și recalificare*
- *perfecționare*
- *specializare*

Informează angajatorul în legătură cu dorința ta de a face acest lucru! Angajatorul este obligat să îți acorde concediu cu plată sau fără plată pentru formarea și perfecționarea profesională.

Tratamentul egal al femeilor și bărbaților în ce privește accesul la formarea și perfecționarea profesională este garantat prin:

- **Legea nr. 202/2002:** art. 6(1)(d); art. 8(1)(f)
- **OUG nr. 137/2000:** art. 1(1)(e)(v); art. 6(d)
- **Codul Muncii:** art. 39(1)(g); Titlul VI: Formarea profesională

Promovarea

FEMEIE sau BĂRBAT, ai aceleași drepturi de a promova în postul pe care ți-l dorești!

Accesul la promovare, fără discriminare pe criteriul sexului, este garantat prin:

- **Legea nr. 202/2002:** art. 6(1)(e); art. 8 (1)(h),
- **OUG nr. 137/2000:** art. 6(d).

Sanționarea

Este INTERZIS să fii sancționat/ă sau concediat/ă numai din cauza faptului că ești femeie sau bărbat!

Sanționarea, în relațiile de muncă, nu trebuie să se facă pe criteriile de sex. Acest principiu este cuprins în **Legea nr. 202/2002**, art. 8(1)(i), și **OUG nr. 137/2000**, art. 6(e).

Concedierea

Folosirea criteriului de sex în cazurile de încetare a contractelor de muncă (concediere) este interzisă de legislația românească prin **Legea nr. 202/2002**, art. 8(b); **OUG nr. 137/2000**, art. 6(a); **Codul Muncii**, art. 59 (a), art. 60 (1).

Codul Muncii reglementează și o situație specială, **suspendarea contractului de muncă** (Codul Muncii, Capitolul IV - Suspendarea contractului individual de muncă). Contractul de muncă se suspendă de drept în condițiile **concediului de maternitate** și, din inițiativa salariatului, în situațiile de acordare a **concediului parental** (concediul de creștere și îngrijire a copilului în vârstă de până la 2 ani

și 3 ani în cazul copilului cu handicap), a **concediului pentru îngrijirea copilului bolnav** în vârstă de până la 7 ani sau, în cazul copilului cu handicap pentru afecțiuni intercurente, până la împlinirea vârstei de 18 ani, precum și în cazul **concediului paternal**¹.

Femeile aflate în situații legate de maternitate se bucură de protecție specială. Aceste prevederi cu caracter special nu sunt prevederi discriminatorii. Ele protejează femeile însărcinate și femeile cu copii mici împotriva concedierii. Astfel, articolul 60 din Codul Muncii prevede la aliniatul (1):

”Concedierea salariaților nu poate fi dispusă: [...]

c) pe durata în care femeia salariată este gravidă, în măsura în care angajatorul a luat la cunoștință de acest fapt anterior emiterii deciziei de concediere;

d) pe durata concediului de maternitate;

e) pe durata concediului pentru creșterea copilului în vârstă de până la doi ani sau, în cazul copilului cu handicap, până la împlinirea vârstei de 3 ani;

f) pe durata concediului pentru îngrijirea copilului bolnav în vârstă de până la 7 ani sau, în cazul copilului cu handicap pentru afecțiuni intercurente, până la împlinirea vârstei de 18 ani [...]”

În cazul în care concedierea este făcută fără respectarea legii, este lovită de nulitate absolută. Dacă se ajunge în instanță, aceasta poate dispune **anularea concedierii**, cu obligarea angajatorului la plata unei **despăgubiri** egale cu salariile indexate, majorate și reactualizate și cu celelalte drepturi de care ar fi beneficiat salariatul. În același timp, la solicitarea salariatului, instanța poate dispune repunerea în drepturi a persoanei concediate ilegal, adică **reangajarea persoanei**.

1. Art. 50 (a) și art. 51 (a)(b)(c) din Codul Muncii.

2. Salariu egal pentru muncă de valoare egală

Este interzisă orice discriminare pe criterii de sex la stabilirea și acordarea salariului — inclusiv indemnizații și sporuri!

Pentru muncă de valoare egală, femeile și bărbații au dreptul la salariu egal!

Ca femeie, ești discriminată dacă munca pe care o prestezi are valoare egală cu munca pe care o prestează un bărbat, dar salariul tău este mai mic. În acest caz angajatorul îți încalcă drepturile și săvârșește o ilegalitate!

Unul dintre aspectele cele mai importante ale nediscriminării pe criterii de sex în relațiile de muncă îl reprezintă **salarizarea**. Principiul pe care se bazează nediscriminarea în salarizare este **venitul egal pentru muncă de valoare egală**. Acesta este unul dintre primele principii nediscriminatorii pe criterii de sex incluse în prevederile Tratatului de constituire a Comunității Europene.

În legislația românească, acest principiu este cuprins în următoarele acte normative:

- **Constituția României:** art. 41 (4)
- **Codul Muncii:** art. 6(2), art. 154(3), art. 155
- **Legea nr. 202/2002:** art. 6(1)(c); art. 4(e)
- **OUG nr. 137/2000:** art. 1(2)(e)(i); art. 6

Legea nr. 48/2002 care aprobă OUG nr. 137/2000, extinde principiul nediscriminării în salarizare și către "acordarea altor drepturi sociale decât cele reprezentând salariul".

Definiția cea mai cuprinzătoare și mai apropiată de conținutul cerut de acquis-ul comunitar (directivele europene) este cea din Legea nr. 202/2002, în care "prin muncă de valoare egală se înțelege activitatea remunerată care, în urma comparării, pe baza aceluiași indicator și a aceluiași unități de măsură, cu o altă activitate, reflectă folosirea unor cunoștințe și deprinderi profesionale similare sau egale și depunerea unei cantități egale ori similare de efort intelectual și/sau fizic". Pentru aplicarea acestei prevederi, *Inspekția Muncii trebuie să elaboreze indicatorii respectivi și să-i folosească pentru a controla aplicarea legii.*

Cu toate acestea:

În România femeile câștigă cu 20% mai puțin decât bărbații. Cele mai multe femei lucrează în sectoarele de producție și servicii în care salariile sunt mai mici (de exemplu: industria de confecții și textile, învățământ, sănătate).

În anul 2003 veniturile medii lunare ale gospodăriilor conduse de femei au fost de 3.711.306 lei, în timp ce ale gospodăriilor conduse de bărbați au fost de 6.767.776 lei.

3. Ce sunt angajatorii obligați să facă, potrivit legii, pentru respectarea acestui principiu?

În vederea respectării principiului nediscriminării de gen, angajatorul are următoarele obligații:

- să introducă dispoziții privind interzicerea discriminării în regulamentele interioare de organizare și funcționare;
- să informeze sistematic angajații, prin afișarea drepturilor privind respectarea egalității de șanse pentru femei și bărbați;
- să prevadă în regulamentele de ordine interioară interzicerea hărțuirii sexuale și să prevadă sancțiuni disciplinare pentru nerespectarea acestora;
- să aplice principiul non-discriminării în asigurarea prestațiilor sociale acordate angajaților.

Respectarea egalității de șanse și de tratament pentru femei și bărbați în relațiile de muncă se impune și în următoarele aspecte: stabilirea și modi-

ficarea fișei postului, evaluarea performanțelor profesionale individuale, dreptul de a adera la sindicat și accesul la facilitățile acordate de acestea, dreptul la beneficii, altele decât cele de natură salarială și măsuri de protecție socială.

Anunțurile privind locurile de muncă

Sunt interzise prin lege refuzul angajării în muncă a unei persoane pe motiv că aparține unui anumit sex, ca și condiționarea ocupării unui post de sexul persoanei respective. (**Art. 7 din OUG nr. 137/2000**)

Legea nr. 202/2002 interzice discriminarea pe criterii de sex și "în anunțarea, organizarea concursurilor sau examenelor și selecția candidaților pentru ocuparea posturilor vacante din sectorul public și privat".

Conform rapoartelor anuale de activitate ale Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD), în cei 2 ani de la înființare (2003 și 2004) au fost primite și soluționate doar 21 de cazuri de discriminare pe bază de sex, majoritatea fiind legate de anunțuri privind ocuparea unui post.

Legislația interzice explicit **solicitarea testelor de sarcină** pentru candidatele la diverse posturi pe piața muncii, precum și folosirea **maternității ca motiv de discriminare** pentru selecția candidatelor la angajare. Legea prevede și excepții pentru locurile de muncă în care natura și condițiile particulare de muncă sunt interzise femeilor însărcinate, lăuze sau care alăptează².

2. Art. 9 din Legea nr.202/2002.

Capitolul IV

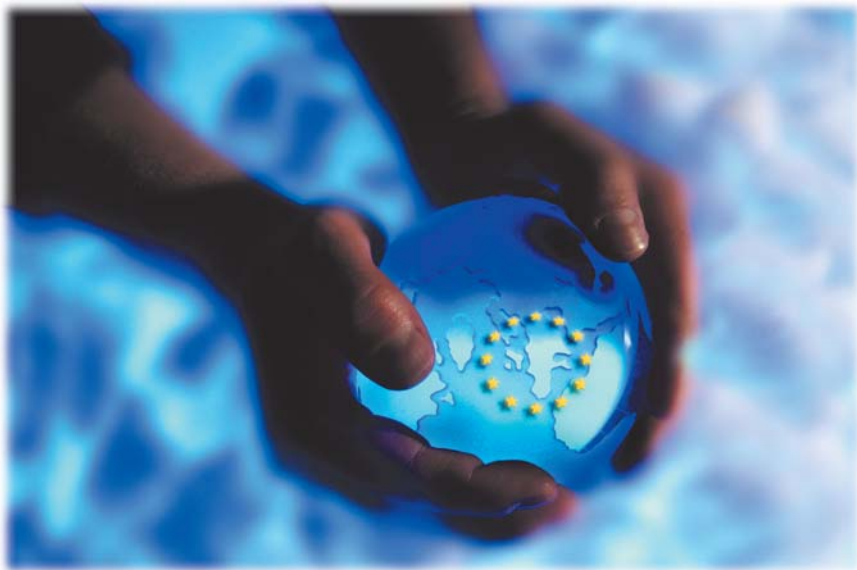
DREPTURILE TALE, CA PĂRINTE CARE LUCREAZĂ. PROTECȚIA MATERNITĂȚII. CONCEDIUL PARENTAL

1. Protecția maternității la locul de muncă în România. Introducere

Graviditatea și maternitatea sunt perioade de timp în care femeia este în mod deosebit vulnerabilă din punctul de vedere al sănătății și în care nevoile de protecție la locul de muncă sunt mai complexe. Din acest punct de vedere, legislația națională cuprinde standarde bine definite și în acord cu legislația comunitară privind protecția femeii care lucrează și este gravidă, a născut recent sau alăptează¹. Aspectul cel mai important care trebuie subliniat de la bun început în legătură cu maternitatea este că aceasta nu poate constitui motiv de discriminare pentru femei.

1. Actele normative care reglementează protecția maternității la locul de muncă în România sunt: OUG nr. 96/2003 privind protecția maternității la locurile de muncă, publicată în Monitorul Oficial Partea I, nr.750 din 27 octombrie 2003; Legea nr. 25 din 5 martie 2004 pentru aprobarea OUG nr. 96/2003 privind protecția maternității la locurile de muncă, publicată în Monitorul Oficial Partea I nr. 214 din 11 martie 2004; H.G. nr. 537 din 7 aprilie 2004 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor OUG nr. 96/2003.

2. Drepturile femeii care lucrează și este gravidă

Ești gravidă. Ce trebuie să faci ca să ai acces la drepturile tale?

Potrivit legii², **salariata gravidă** este femeia care **anunță în scris angajatorul** asupra stării sale de graviditate și **care anexează la această cerere certificatul medical** ce atestă starea de graviditate, eliberat de medicul de familie sau de medicul specialist³. Din momentul în care cererea este formulată către angajator în scris și este însoțită de actele cerute de lege, femeia angajată care este gravidă trebuie să beneficieze de toate măsurile de protecție prevăzute de lege. Dacă aceste măsuri nu sunt îndeplinite de angajator, acesta va fi sancționat contra-

2. OUG nr. 96 din 14 octombrie 2003 privind protecția maternității la locurile de muncă, publicată în Monitorul Oficial nr. 750 din 27 octombrie 2003, aprobată prin Legea nr. 25 din 5 martie 2003, publicată în Monitorul Oficial nr. 214 din 11 martie 2004.

3. Art. 2 lit. c, OUG nr. 96/2003 privind protecția maternității la locurile de muncă, publicată în Monitorul Oficial Partea I, nr.750 din 27 octombrie 2003.

vențional. Constatarea contravențiilor și aplicarea amenzilor contravenționale se face de către inspectorii de muncă din cadrul Inspectoratelor Teritoriale de Muncă pe a căror rază teritorială se află sediul sau domiciliul angajatorului și, după caz, de personalul împuternicit al Agenției Naționale a Funcționarilor Publici.

Sănătatea și siguranța la locul de muncă. Ce măsuri este obligat angajatorul să ia, potrivit legii?

Pentru protecția sănătății și a siguranței sale la locul de muncă, salariața gravidă, în condițiile în care în mod legal a informat angajatorul asupra stării sale de graviditate, are în principal următoarele **drepturi**:

- Să își desfășoare activitatea în condiții care să nu pună în pericol sănătatea și securitatea sa în muncă și să nu aibă consecințe negative asupra stării de sănătate a sarcinii;
- Să fie informată asupra calității condițiilor de muncă și a eventualelor riscuri pe care acestea le generează asupra sănătății sale sau a sarcinii;
- Să fie transferată, în condițiile legii, într-un loc de muncă fără riscuri, cu menținerea veniturilor salariale;
- Dacă acest transfer nu este posibil, să beneficieze, în condițiile legii, de concediu de risc maternal;
- Să beneficieze de reducerea cu o pătrime a duratei normale a zilei de muncă, în baza recomandării medicului de familie, în condițiile în care nu poate îndeplini durata normală a zilei de muncă din motive de sănătate, a sa sau a fătului⁴. Reducerea cu o pătrime a duratei normale a zilei de muncă se face cu menținerea veniturilor salariale, suportate integral din fondul de salarii al angajatorului;
- În situația în care salariața gravidă își desfășoară activitatea numai în poziția ortostatică sau așezat, angajatorul are obligația să îi modifice condițiile de muncă și/sau programul de muncă astfel încât salariața gravidă să beneficieze de pauze regulate de timp pentru repaus în poziția șezândă sau pauze de mișcare. În situația în care amenajarea condițiilor de muncă și/sau a programului de muncă nu sunt posibile din motive obiective, angajatorul este obligat să schimbe locul de muncă al salariaței gravide.

4. Art. 13 OU nr. 96/2003 privind protecția maternității la locurile de muncă, publicată în Monitorul Oficial Partea I, nr.750 din 27 octombrie 2003.

În ceea ce privește protecția sănătății și securității în muncă a angajatei gravide, angajatorii sunt obligați, potrivit legii:

- 1. Să prevină** prin măsuri specifice **expunerea salariatelor gravide la riscuri** ce le pot afecta sănătatea și securitatea în muncă, și **să nu constrângă salariatele gravide să efectueze o muncă dăunătoare** pentru starea lor de graviditate. Angajatorul este obligat să evalueze anual gradul și durata expunerii salariatelor gravide la activități susceptibile să prezinte risc de expunere la agenți, procedee și condiții de muncă ce pot avea consecințe negative asupra sarcinii⁵. Evaluările trebuie realizate de angajator cu participarea obligatorie a medicului de medicina muncii. Rezultatele acestor evaluări sunt consemnate în rapoarte scrise, care trebuie înmânate de angajator, obligatoriu, sindicatului sau reprezentanților salariaților, în termen de 5 zile lucrătoare de la data realizării lor. Pe de altă parte, angajatorul este obligat ca în termen de 10 zile lucrătoare de la data la care a fost anunțat în scris de către o angajată asupra stării sale de graviditate, să informeze medicul de medicina muncii și Inspectoratul Teritorial de Muncă pe raza căruia își desfășoară activitatea. Atât medicul de familie, cât și Inspectoratul Teritorial de Muncă sunt obligați să verifice condițiile de muncă ale salariatei gravide.
- 2. Să modifice condițiile și/sau orarul de muncă ale salariatei gravide**, dacă activitatea pe care aceasta o desfășoară prezintă riscuri pentru sarcină. Dacă aceste modificări nu sunt posibile, angajatorul este obligat **să repartizeze angajata într-un alt loc de muncă, cu menținerea veniturilor salariale**. În situația în care repartizarea la un alt loc de muncă nu este posibilă din motive obiective, salariată gravidă are dreptul la **concediu de risc maternal**. Concediul de risc maternal poate fi acordat pentru o perioadă de maxim 120 de zile, în baza unui certificat medical eliberat de medicul de familie sau de medicul specialist, dar nu poate fi acordat simultan cu alte concedii prevăzute de lege. Pe durata concediului de risc maternal, salariată gravidă are dreptul la **indemnizația de risc maternal**

5. Agenții, procedeele și condițiile de muncă considerate a prezenta risc pentru sănătatea și securitatea în muncă a salariatei gravide sunt cuprinse în Anexa nr. 1 a OUG nr. 96/2003 privind protecția maternității la locurile de muncă.

6. Art. 2 OUG nr. 96/2003 privind protecția maternității la locurile de muncă, modificat prin art. 1, punctul 1 din Legea nr. 25 din 5 martie 2003, publicată în Monitorul Oficial nr. 214 din 11 martie 2004.

plătită de angajator, care se suportă din bugetul asigurărilor sociale de stat. Potrivit legii⁶, cuantumul indemnizației de concediu de risc maternal reprezintă 75% din media veniturilor lunare realizate în ultimele 10 luni anterioare datei din certificatul medical, pe baza cărora se plătește contribuția individuală de asigurări sociale. Calculul și plata indemnizației de concediu de risc maternal se fac de către angajator, cel mai târziu la data lichidării drepturilor salariale pentru luna în care este acordat acest concediu.

Munca de noapte

Potrivit legii⁷, salariatele gravide nu pot fi obligate să desfășoare muncă de noapte. Dacă medicul de familie sau medicul specialist, constată, printr-un certificat medical, că pentru o anumită perioadă de timp gravida nu poate desfășura muncă de noapte, în baza unei cereri scrise a salariatei, angajatorul este obligat să o transfere la un loc de muncă de zi, **cu menținerea veniturilor salariale**. În ipoteza în care acest transfer nu este posibil din motive obiective, salariața are dreptul la concediu și indemnizație de risc maternal.

Munca în medii insalubre sau greu de suportat

Legea interzice ca angajatele gravide să muncească într-un mediu insalubru sau greu de suportat⁸. De aceea, în baza solicitării scrise a salariatei, angajatorul are **obligația să o transfere** într-un alt loc de muncă, **cu menținerea salariului de bază brut lunar**. Conform legii, munca în condiții insalubre sau greu de suportat poate fi:

- săpatul șanțurilor;
- încărcatul sau descărcatul cu lopata al diverselor produse;
- ridicarea unor greutateți mai mari de 10 kilograme;
- munca în condiții de expunere la temperaturi extreme etc⁹.

Dreptul la consultații prenatale în timpul programului de lucru

Angajata gravidă are dreptul la un număr de ore libere, plătite de către angajator, pentru efectuarea consultațiilor și examenelor prenatale. Aceste ore sunt prevăzute în timpul programului normal de lucru, dacă investigațiile se pot

7. Art. 19 OUG nr. 96/2003 privind protecția maternității la locurile de muncă, publicată în Monitorul Oficial Partea I, nr.750 din 27 octombrie 2003.

8. Art. 20 OUG nr. 96/2003 privind protecția maternității la locurile de muncă, modificat prin art. 1, punctul 6 din Legea nr. 25 din 5 martie 2003, publicată în Monitorul Oficial nr. 214 din 11 martie 2004.

9. Lista completă a muncilor în condiții cu caracter insalubru sau greu de suportat este cuprinsă în Normele metodologice din 7 aprilie 2004 de aplicare a prevederilor OUG a Guvernului nr. 96/2003 privind protecția maternității la locurile de muncă, publicate în Monitorul Oficial nr. 378 din 29 aprilie 2004.

efectua doar în acest interval. **Salariatele gravide au dreptul la o dispensă pentru consultații prenatale de cel mult 16 ore pe lună.**

Poți fi concediată în perioada gravidității?

Potrivit legii, **este interzisă încetarea unilaterală de către angajator a raporturilor de muncă sau de serviciu** în cazul salariatei gravide, pentru motive care au legătură directă cu starea sa, sau în cazul salariatei gravide aflată în concediu de risc maternal¹⁰. Excepție de la această interdicție face concedierea ca urmare a reorganizării judiciare sau a falimentului angajatorului. Angajata gravidă care consideră că încetarea raporturilor de muncă s-a realizat din cauza stării sale, are dreptul să conteste decizia angajatorului la instanța judecătorească, în termen de 30 de zile de la data comunicării încetării raporturilor de muncă. Acțiunea sa în justiție va fi scutită de taxa de timbru judiciar. Sarcina probei, în astfel de litigii, revine angajatorului, care **trebuie să facă dovada** că actul unilateral de încetare a raporturilor de muncă nu este legat în mod direct de starea de graviditate a salariatei.

3. Concediul de maternitate

Femeia însărcinată sau care a născut are dreptul la **126 de zile calendaristice** de concediu de maternitate, înainte și după naștere. Cele 126 de zile pot fi luate în două etape: 63 de zile înainte de naștere și 63 de zile după naștere. Concediile pentru sarcină și lăuzie se pot compensa între ele, în funcție de recomandarea medicului și de opțiunea persoanei beneficiare. Persoanele cu handicap beneficiază, la cerere, de concediu de sarcină începând cu luna a 6-a de sarcină.

Pe durata concediului de maternitate, femeile au dreptul la o indemnizație de maternitate în cuantum de **85% din media veniturilor lunare din ultimele 6 luni**. Dacă au existat întreruperi în activitate, se iau în considerare ultimele 10 luni anterioare datei nașterii copilului, pe baza cărora s-a stabilit contribuția individuală de asigurări sociale în lunile respective¹¹.

10. Art. 21 al. 1 lit. a și b, OUG nr. 96/2003 privind protecția maternității la locurile de muncă, publicată în Monitorul Oficial Partea I, nr.750 din 27 octombrie 2003, modificat prin art. 1, punctul 7 din Legea nr. 25 din 5 martie 2003, publicată în Monitorul Oficial nr. 214 din 11 martie 2004.

11. Art. 99, alin.1 din Legea nr. 19/2000, privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale.

Angajatorii nu pot desface contractele de muncă ale angajaților care beneficiază de concediu de maternitate, de concediu de risc maternal, concediu parental sau concediu de îngrijire a copilului bolnav. Interdicția de concediere se extinde o singură dată, cu până la 6 luni după revenirea angajaților în unitate. În cazul în care nu au fost respectate aceste prevederi, angajatul are dreptul să conteste decizia angajatorului la instanța judecătorească, în termen de 30 de zile de la data comunicării deciziei de concediere.

Concediul postnatal obligatoriu - este concediul obligatoriu de 42 de zile pe care salariată mamă trebuie să îl efectueze după naștere. Cu alte cuvinte, din cele 126 de zile ale concediului de maternitate, femeile sunt obligate să ia 42 de zile după naștere.

4. Concediul și indemnizația de creștere și îngrijire a copilului în vârstă de până la 2 ani sau în vârstă de până la 3 ani pentru copilul cu handicap (concediul parental)

Concediul parental (concediul de creștere și îngrijire a copilului) - este concediul acordat, la cerere, oricărui dintre părinți pentru creșterea și îngrijirea copilului în vârstă de până la 2 ani sau, în cazul copilului cu handicap, până la împlinirea vârstei de 3 ani. Prin urmare, **și bărbații pot beneficia de concediul parental** (concediul de creștere și îngrijire a copilului)¹².

Pentru drepturile care se stabilesc după data de 31 decembrie 2003, cuantumul brut lunar al indemnizației este de 85% din salariul mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat și aprobat prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat.

Începând cu anul 2005 indemnizația se majorează la 7.829.350 lei. Majorarea sumei se datorează creșterii salariului mediu brut pe economie de la 7.682.000 lei pe lună, în 2004, la 9.211.000 de lei pe lună, prognozat pentru 2005, indemnizația reprezentând 85% din salariul mediu brut.

De această majorare vor beneficia persoanele care au intrat în plata indemnizației după 1 ianuarie 2004, precum și cele care vor solicita acest drept în 2005.

12. Conform Legii nr. 19/2000, art. 98.

De aceleași drepturi se bucură și persoanele asigurate care au adoptat copii, sunt tutorii unor copii sau cărora le-au fost încredințați copii spre creștere și educare sau în plasament familial.

5. Drepturile femeii care lucrează și alăptează

Concediul de risc maternal este concediul de care beneficiază salariatele gravide, care au născut recent sau care alăptează. Concediul de risc maternal se acordă pe o perioadă care **nu poate depăși, cumulată, 120 de zile calendaristice.**

Indemnizația pentru concediul de risc maternal este de **75% din media veniturilor lunare realizate în cele 10 luni anterioare datei din certificatul medical**, pe baza cărora s-a achitat contribuția de asigurări sociale de stat. Dacă nu se îndeplinește condiția celor 10 luni de cotizare, întregirea perioadei de cotizare se face avându-se în vedere salariul minim brut pe economie, corespunzător perioadei creditate¹³.

Angajatorii sunt obligați să acorde salariatelor care alăptează, în cursul programului, **două pauze pentru**

alăptare de câte o oră fiecare, până la împlinirea vârstei de un an a copilului. **Pauzele includ și timpul deplasării** dus-întors de la locul de muncă la locul unde se găsește copilul¹⁴. La cererea mamei, pauzele pentru alăptare pot fi înlocuite cu reducerea duratei normale a timpului său de muncă cu două ore zilnic, fără diminuarea veniturilor salariale.¹⁵

13. Punctul 2, art. 11, alin. 2, indice 1: legea nr. 25/2004 pentru aprobarea O.U. nr. 96/2003.

14. Conform pct.5, art.17(1), Legea nr.25/2004)

15. Conform OUG nr. 96/2003.

6. Concediul paternal

Ce este concediul paternal și cum poate fi obținut?

Concediul paternal este reglementat în legislația românească pentru a asigura "participarea efectivă a tatălui la îngrijirea nou-născutului"¹⁶ și poate fi acordat tatălui care lucrează cu contract individual de muncă. În acord cu dispozițiile legii, concediul paternal trebuie solicitat de tatăl copilului printr-o cerere scrisă, **în primele 8 săptămâni de la nașterea copilului**. Cererea trebuie însoțită de o copie a certificatului de naștere al copilului, din care să rezulte calitatea de tată a petiționarului. Durata concediului paternal este de **5 zile lucrătoare**. În situația în care tatăl copilului nou-născut obține, de la medicul de familie, un atestat de absolvire a unui curs special destinat dobândirii cunoștințelor de îngrijire a nou-născutului (curs de puericultură), durata concediului paternal se majorează cu 10 zile lucrătoare, o singură dată.

Tatăl care satisface serviciul militar obligatoriu are dreptul, la nașterea copilului său, la o permisie de 7 zile calendaristice. Permisia se acordă în baza unei cereri scrise ce trebuie realizată și înregistrată potrivit regulilor unității militare, într-un interval de 8 săptămâni de la nașterea copilului. Și în acest caz, cererea scrisă trebuie însoțită de o copie a certificatului de naștere a copilului, din care să rezulte calitatea de tată a petiționarului.

16. Art. 1 al. 1 Legea nr. 210 din 31 decembrie 1999 a concediului paternal, publicată în Monitorul Oficial nr. 654 din data de 31 decembrie 1999.

Capitolul V

HĂRȚUIREA ȘI HĂRȚUIREA SEXUALĂ

FORME DE DISCRIMINARE BAZATĂ PE SEX

1. Ce sunt hărțuirea și hărțuirea sexuală?

Hărțuirea sexuală este un **comportament nedorit, de natură sexuală**, care **afectează demnitatea femeilor sau bărbaților**. Acest comportament nedorit poate fi de natură fizică, verbală sau non-verbală¹: cererea unor favoruri sexuale, formularea unor observații indecente, comiterea unor gesturi, acțiuni și presiuni supărătoare pentru persoanele cărora li se adresează. Toate acestea au loc, de obicei, într-un context de inegalitate de putere.

Hărțuirea sexuală apare, cel mai adesea, la locul de muncă și este considerată uneori ca fiind un comportament "normal", din cauza perpetuării unor stereotipuri sexuale tradiționale: «bărbatul are dorințe sexuale mai puternice decât femeia și este firesc ca el să încerce să cucerească cu orice preț, iar femeia merită să fie cucerită prin orice mijloace.»

Dacă un/o coleg/ă sau un/o șef/ă te hărțuiește prin amenințare, intimidare sau constrângere, pentru a obține favoruri sexuale, această faptă reprezintă hărțuire sexuală și este un abuz pe care legea îl pedepsește cu închisoare de la trei luni la doi ani sau cu amendă.

**Nu considera normal un astfel de tratament!
Denunță acest tip de comportament!**

Hărțuirea

Hărțuirea este sancționată de legislația românească prin **Legea nr. 27/2004**. Noțiunea a fost cuprinsă și în legislația destinată egalității de șanse pentru femei și bărbați, odată cu amendarea **Legii nr. 202/2002**² și introducerea prevederilor

-
1. Recomandarea Comisiei Europene nr. 92/131, din 27 noiembrie 1991, privind protecția demnității femeilor și bărbaților la locul de muncă.
 2. Legea nr. 202 din 25 martie 2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați, republicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 135 din 14 februarie 2005.

Directivei 2002/73/EC³. Conform legislației românești, hărțuirea și hărțuirea sexuală sunt considerate forme de discriminare după criteriul sexului.

Legea nr. 27/2004

*"(3¹) Constituie **hărțuire** și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, **gen**, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv."*

Legea nr. 202/2002

"Art. 4.

*c) prin **hărțuire** se înțelege orice comportament nedorit, având legătură cu faptul că o persoană este de un sex sau altul, care apare cu scopul sau are ca efect atingerea demnității persoanei și crearea unui mediu degradant, de intimidare, de ostilitate, de umilire sau ofensator."*

3. **Hărțuire** — un comportament nedorit legat de apartenența la un anumit sex al unei persoane, cu scopul sau având ca efect violarea demnității unei persoane și crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator. **Hărțuire sexuală** — orice formă de comportament verbal, non-verbal sau fizic de natură sexuală, care are loc cu scopul sau are ca efect violarea demnității unei persoane și, în special, crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor și ofensator.

Hărțuirea sexuală

Codul penal

"Art. 203

Hărțuirea unei persoane, prin amenințare sau constrângere, în scopul de a obține satisfacție de natură sexuală, de către o persoană care abuzează de autoritatea sau influența pe care i-o conferă funcția îndeplinită la locul de muncă, se pedepsește cu închisoare de la trei luni la doi ani sau cu amendă."

Codul muncii

"Art. 6

(1) Orice salariat care prestează o muncă beneficiază de condiții de muncă adecvate activității desfășurate, de protecție socială, de securitate și sănătate în muncă, precum și de respectarea demnității și a conștiinței sale, fără nici o discriminare."

"Art. 39

(1) Salariatul are, în principal, următoarele drepturi:
e) dreptul la demnitate în muncă;"

Legea nr. 202/2002

"Art. 4

(c) prin **hărțuire sexuală** se înțelege orice formă de comportament în legătură cu sexul, despre care cel care se face vinovat știe că afectează demnitatea persoanelor, dacă acest comportament este refuzat și reprezintă motivația pentru o decizie care afectează acele persoane."

"Art. 10

(1) Este considerată discriminare după criteriul de sex și **hărțuirea sexuală** a unei persoane de către o altă persoană la locul de muncă sau în alt loc în care aceasta își desfășoară activitatea.

(2) Constituie discriminare după criteriul de sex orice comportament definit drept hărțuire sexuală, având ca scop:

a) de a crea la locul de muncă o atmosferă de intimidare, de ostilitate sau de descurajare pentru persoana afectată;

b) de a influența negativ situația persoanei angajate în ceea ce privește promovarea profesională, remunerația sau veniturile de orice natură ori accesul la formarea și perfecționarea profesională, în cazul refuzului acesteia de a accepta un comportament nedorit, ce ține de viața sexuală."

Conform Cercetării naționale privind violența în familie și la locul de muncă, în societatea românească se observă că tematica hărțuirii sexuale este de mic interes pentru populație, dacă aceasta nu presupune solicitarea de relații sexuale. Mai mult de 25% dintre femeile din România și 40% dintre bărbați nici nu intră în discuții pe marginea subiectului.

10% din populație declară că au fost victime ale unor forme de hărțuire sexuală.

În 90% dintre cazuri victimele au fost femei.

În 81% dintre cazuri victimele au avut între 16-30 de ani.

În 55% dintre cazuri agresorul a fost un bărbat, șef sau director, și în 24% dintre cazuri a fost un patron.

În cazul hărțuirii sexuale însoțite de un act de violență fizică, doar 9% dintre femeile victime au depus o plângere către șef. Nici una nu a dat agresorul în judecată.

(cf. *Cercetării naționale privind violența în familie și la locul de muncă* — România, 2003, Centrul Parteneriat pentru Egalitate)

Formele hărțuirii sexuale

Potrivit legii, pentru ca un anumit comportament să fie calificat drept hărțuire sexuală, trebuie să îndeplinească mai multe condiții cumulative (art. 4 lit. c):

- să fie în legătură cu sexul,
- să fie refuzat de persoana vizată,
- să reprezinte motivația pentru o decizie care afectează persoana hărțuită.

Pe lângă acestea, pentru ca un comportament să fie considerat ofensator trebuie ca autorul aceluia comportament să știe că afectează demnitatea persoanei vizate.

Conform studiilor întreprinse, cele mai des întâlnite forme de hărțuire sexuală la locul de muncă sunt:

- **hărțuirea fizică** — săruturi, mângâieri, atingeri într-o manieră sexuală,
- **hărțuirea verbală** — comentarii nedorite despre viața privată sau sexuală a celuilalt, discuții explicit sexuale, comentarii sugestive despre înfățișarea sau corpul persoanei,
- **hărțuirea posturală** — gesturi sexuale sugestive, gesturi cu mâna, degetele, brațele sau picioarele,
- **hărțuirea scrisă sau grafică** — trimiterea unor fotografii cu tentă porno-grafică, adresarea unor scrisori de dragoste indezirabile,
- **hărțuirea emoțională** — comportamente care izolează, exclud persoana pe motivul sexului,
- **hărțuirea "Quid pro quo"** — situațiile în care persoana își pierde locul de muncă sau este amenințată cu pierderea acestuia ca rezultat al respingerii favorurilor sexuale; atitudinile de hărțuire pot fi în acest caz implicite sau explicite (mediul de muncă ostil, atmosferă de intimidare).

2. Ce obligații are angajatorul pentru a preveni hărțuirea și hărțuirea sexuală la locul de muncă?

Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați prevede și câteva obligații pentru angajator, în vederea prevenirii și eliminării oricărui comportament de hărțuire și hărțuire sexuală (art.11):

- a) să prevadă în regulamentele de ordine interioară ale unităților sancțiuni disciplinare, în condițiile prevăzute de lege, pentru angajații care încalcă demnitatea personală a altor angajați, comițând acțiuni de discriminare;
- b) să asigure **informarea tuturor angajaților cu privire la interzicerea hărțuirii sexuale la locul de muncă**, inclusiv prin afișarea în locuri vizibile a prevederilor regulamentare de ordine interioară pentru prevenirea oricărui act de hărțuire sexuală;
- c) să **aplice imediat după sesizare sancțiunile disciplinare** împotriva oricărei manifestări de hărțuire sexuală la locul de muncă, stabilite conform lit. a).

Conform unui studiu realizat de The Gallup Organization Romania, în societatea românească:

- angajatorii practică frecvent hărțuirea sexuală,
- femeile tinere și necăsătorite sunt cele mai expuse riscului de hărțuire sexuală,
- este frecventă situația în care angajatorul solicită favoruri sexuale în schimbul acordării unui post,
- menținerea slujbei poate fi condiționată de acordarea unor favoruri sexuale angajatorului.

(cf. *Accesul femeilor pe piața muncii*, studiu realizat de The Gallup Organization Romania pentru Centrul Parteneriat pentru Egalitate, Editor.ro, 2004)

3. Ce poți face dacă ești hărțuit/ă sexual? Poți fi concediat/ă dacă ai depus o plângere în instanță pe motiv de hărțuire sexuală?

Dispozițiile articolului 33 din **Legea 202/2002** prevăd dreptul persoanelor care se consideră hărțuite de a formula plângeri, reclamații sau sesizări către angajator sau împotriva lui, dacă acesta este autorul hărțuirii sexuale. În baza aceluiași articol de lege, dacă aceste acțiuni nu conduc la soluționarea situației de hărțuire sexuală, persoana care se consideră hărțuită are dreptul să facă o plângere către instanța judecătorească competentă, la secțiile sau completele **specializate în conflicte de muncă**, în a căror rază teritorială își desfășoară activitatea angajatorul sau făptuitorul. Termenul limită în care poate fi introdusă o acțiune în justiție este de 1 an de la data săvârșirii faptei. Prin plângerea introdusă, persoana angajată care se consideră discriminată are dreptul să solicite despăgubiri materiale și/sau morale, precum și/sau înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii de la persoana care le-a săvârșit.

Instituțiile la care persoanele hărțuite sexual pot apela pentru remedierea situației sunt:

- **instanța judecătorească**, dacă sunt întrunite elementele constitutive ale unei infracțiuni, potrivit dispozițiilor **Codului Penal**;

Dacă sunt îndeplinite condițiile pentru ca hărțuirea sexuală să fie considerată discriminare (conform **Legii nr. 202/2002**):

- **Agencia Națională pentru Egalitate de Șanse pentru Femei și Bărbați (ANES)**,
- **Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD)**,
- **Inspectoratele Teritoriale de Muncă**,

- **Instanța judecătorească în proces civil.** În acest caz se acordă scutirea de taxa judiciară de timbru și se aplică principiul răsturnării sarcinii probei.

Exemplu - caz de hărțuire sexuală:

X, necăsătorită, în vârstă de 24 de ani, s-a angajat în aprilie 2003 pe postul de secretară pentru directorul adjunct (căsătorit, 51 de ani) al întreprinderii S.C. ... S.R.L. Chiar din prima lună de lucru, X a început să se simtă jenată de remarcile cu vădită tentă sexuală ale șefului ei în legătură cu modul în care se îmbrăca. Crezând că sunt niște glume care vor înceta, X le-a trecut cu vederea la început. Odată cu trecerea timpului, însă, remarcile au început să fie însoțite de gesturi. Orice sarcină care presupunea ca ea să rămână singură cu șeful său în birou o înspăimânta.

La 7 luni de la angajare, X a cerut o audiență la directorul general și i-a explicat situația. Acesta a tratat însă cu indiferență problema, considerând că X exagerează, ba chiar că probabil își încurajează șeful în acest sens. După această audiență viața lui X a devenit și mai dificilă, însă ea avea nevoie de acest serviciu. După 2 luni, X s-a căsătorit. Șeful său a început să devină din ce în ce mai aspru, mereu nemulțumit de calitatea muncii și de ritmul în care lucrează X. După alte 2 luni a primit un preaviz în care a fost informată că firma nu mai are nevoie de serviciile sale, motivația fiind slaba performanță în muncă.

Este un caz clar de hărțuire sexuală. Conform legislației în vigoare, X are următoarele alternative:

- să depună **plângere penală** împotriva directorului adjunct pe motiv de hărțuire sexuală;

- să reclame conducerea întreprinderii la **Inspectoratul Teritorial de Muncă**, în temeiul Legii 53/2003 (Codul Muncii) și al Legii 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru hărțuire sexuală și desfacearea nelegală a contractului de muncă;

- să reclame întreprinderea la **Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării**, în temeiul OUG 137/2000 privind prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, cu completările și modificările ulterioare;

- să dea în judecată întreprinderea în **proces civil pentru daune morale** și să ceară și reintegrarea în muncă (încheierea unui nou contract de muncă), plata drepturilor salariale, plata cheltuielilor de judecată.

Capitolul VI

CE POȚI FACE DACĂ EȘTI DISCRIMINAT/Ă DUPĂ CRITERIUL SEXULUI?

1. Discriminarea pe piața muncii

O persoană care se consideră discriminată după criteriul sexului are la îndemână mijloace administrative sau juridice prevăzute de lege pentru a înlătura situația de discriminare. Aceste mijloace sunt descrise în Capitolul VI al **Legii nr. 202/2002**, la soluționarea sesizărilor și reclamațiilor privind discriminarea după criteriul sexului.

Astfel, legea deosebește între:

- Discriminarea după criteriul sexului în domeniul muncii, respectiv al relațiilor de muncă, și
- Discriminarea după criteriul sexului în alte domenii decât cel al muncii: accesul la educație, la sănătate, la cultură și informare, participarea la luarea deciziei.

2. Ce poți face?

Dacă o persoană angajată se consideră discriminată după criteriul de sex, legea prevede două tipuri de acțiuni pe care le poate întreprinde pentru eliminarea situației de discriminare:

Sesizarea/reclamația către angajator sau împotriva lui. Medierea¹

Persoana angajată care consideră că este victima unui tratament diferențiat în baza criteriului de sex are dreptul:

- să formuleze o sesizare sau o reclamație către angajator;
- să formuleze o sesizare sau o reclamație împotriva angajatorului, dacă acesta este autorul faptei de discriminare;
- să solicite sprijinul organizației sindicale sau al reprezentanților salariaților din unitate, pentru a rezolva conflictul generat de situația de discriminare la locul de muncă.

1. Vezi Art. 43 al. 2 din Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați.

Această procedură are în vedere gestionarea conflictului de muncă generat de situația de discriminare prin **mediere**.

Chemarea în judecată

Dacă medierea conflictului de muncă prin procedura sesizării/reclamației către angajator sau împotriva lui nu ajunge la nici un rezultat, legea dă dreptul persoanei care se consideră discriminată după criteriul sexului în domeniul relațiilor de muncă:

- să introducă o cerere de chemare în judecată a autorului discriminării către instanța judecătorească competentă, la secțiile specializate pentru conflicte de muncă și litigii de muncă ori de asigurări sociale. Instanța judecătorească competentă se stabilește în funcție de locul în care își desfășoară activitatea angajatorul sau făptuitorul. Cererea de chemare în judecată trebuie introdusă la instanța competentă nu mai târziu de un an de la data săvârșirii faptei de discriminare;
- pe lângă introducerea cererii de chemare în judecată către instanța judecătorească competentă, persoana care se consideră discriminată în relațiile de muncă după criteriul sexului are și dreptul să transmită sesizarea/reclamația formulată către angajator sau împotriva lui la Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (ANES). În această situație, președintele ANES emite, în termen de 10 zile, un aviz consultativ privind sancționarea faptei de discriminare sesizate. În continuare, potrivit dispozițiilor legii, ANES transmite avizul său, în termen de 10 zile, Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD), care poate dispune aplicarea sancțiunii prevăzută de lege în cazuri de discriminare pe bază de sex.

În legătură cu introducerea unei cereri de chemare în judecată de către o persoană angajată care se consideră discriminată pe criteriul sexului, ***două aspecte sunt foarte importante***:

- potrivit dispozițiilor **Legii nr. 202/2002**, cererile de chemare în judecată din partea persoanelor care se consideră discriminate după criteriul de sex sunt **scutite de taxa de timbru**;

- sarcina probei revine persoanei împotriva căreia s-a formulat cererea de chemare în judecată, care are obligația, potrivit legii, să facă proba că nu a încălcat principiul tratamentului egal pentru femei și bărbați pe piața muncii.

Ce poate solicita instanței competente persoana care se consideră discriminată?

În situația în care se adresează instanței judecătorești competente, potrivit dispozițiilor legii, persoana care se consideră discriminată după criteriul sexului are dreptul să solicite de la persoana vinovată de comportamentul discriminatoriu:

- despăgubiri materiale² și/sau morale;
- alături de despăgubiri poate fi solicitată și/sau înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii (de exemplu, reintegrarea).

Ce poate dispune instanța?

Instanța judecătorească sesizată cu o cauză de discriminare pe criteriul sexului poate dispune din oficiu ca persoanele responsabile de situația de discriminare să pună capăt situației discriminatorii într-un termen pe care îl stabilește.

Mai departe, instanța poate dispune ca persoana vinovată să plătească **despăgubiri** persoanei care a înaintat cererea de chemare în judecată, **într-un cuantum ce reflectă prejudiciul suferit de victimă**. Prejudiciul, în acest caz, este stabilit de instanță. Legea prevede despăgubiri morale în favoarea persoanei care se consideră discriminată după criteriul sexului și se adresează instanței.

Prin sentința pe care o pronunță, instanța judecătorească poate dispune reintegrarea în unitatea de muncă a persoanei victimă a discriminării bazate pe criteriul sexului. În această situație, angajatorul este obligat să plătească remunerația pe care victima a pierdut-o ca urmare a modificării unilaterale, de către angajator, a condițiilor sau relațiilor de muncă, precum și toate sarcinile de plată către bugetul de stat și către bugetul asigurărilor sociale de stat ce revin

2. Veniturile care i s-ar fi cuvenit persoanei discriminate pe toată perioada de desfășurare a procesului/proceselor, indexate, majorate și actualizate, precum și celelate drepturi de care ar fi beneficiat ca persoană angajată.

atât angajatorului, cât și persoanei angajate. Dacă reintegrarea la locul de muncă a victimei discriminării nu este posibilă, angajatorul este obligat să plătească angajatului o despăgubire egală cu prejudiciul real suferit de angajat, prejudiciu care va fi stabilit potrivit legii. În acest caz, legea care reglementează acoperirea prejudiciului este Codul Muncii, care arată în art. 78 că, în situația în care concedierea unei persoane angajate a fost realizată în mod abuziv și nejustificat, angajatorul este obligat la plata unei despăgubiri egale cu salariile indexate, majorate și reactualizate, și cu celelalte drepturi de care ar fi beneficiat persoana salariată.

Anexă

AI DREPTURI! INFORMEAZĂ-TE!

1. Instituții guvernamentale responsabile de aplicarea legislației în domeniu

Agenția Națională pentru Egalitate de Șanse (ANES)

Bd. Ghe. Magheru nr. 6-8, sector 1, București
Tel/fax: 021-212.20.44

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD)

Str. Valter Mărăcineanu nr. 1-3, sector 1, București
Tel/fax: 021-3126585; 021-3126578
www.cncd.org.ro

Inspecția Muncii - sediul central

Str. Matei Voievod nr.14, Sector 2, București
Tel: 021-2520055; 021-3027030, www.inspectmun.ro

Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei

Str. Dem I. Dobrescu nr. 2-4, sector 1, București
Telefon centrală: 021-3136267, 021-3158556
e-mail: presa@mmssf.ro; www.mmssf.ro

Casa Națională de Pensii și alte Drepturi de Asigurări Sociale (CNPAS) - sediul central

Str. Latină nr. 8, sector 1, București
Registratura generală: Tel: 021-2502894
Serviciul relații cu publicul: Tel: 021-2502894 (programări audiențe),
021-2509111 (audiențe telefonice)
www.cnpas.org

Casa Națională de Asigurări de Sănătate (CNAS) — sediul central

Calea Călărășilor nr. 248, Bl. S19, Sector 3, București

Direcția Relații cu Asigurații

Tel. 302 62 00 int. 236

Tel verde (gratuit): 0.800.800.950

www.cnas.ro

Ministerul Educației și Cercetării

Str. Gen. Berthelot, nr.28-30, Sector 1, București

Tel: 021-3104320; Fax: 021-3142680; www.edu.ro

Ministerul Sănătății

Str. Cristian Popișteanu, nr. 1-3, sector 1, cod 010024, București

Telefon centrală: 021-3072500; 021-3072600

Fax: 021-3141526; www.ms.ro

Ministerul Culturii și Cultelor

Șos. Kisseleff nr. 30, sector 1, București

Tel: 021-2244665

www.ministerulculturii.ro

Avocatul Poporului

Str. Eugeniu Carada, nr. 3 sector 3, București

Telefon dispecerat: (+40-21-) 312.71.34

Telefon centrală: (+40-21-) 312.94.62

www.avp.ro

2. Materiale informative și studii care pot fi consultate

Majoritatea materialelor și studiilor de informare în limba română sunt realizate de organizații non-guvernamentale. Iată câteva dintre aceste studii:

Fete și băieți. Parteneri în viața privată și publică - ghidul este un instrument practic care cuprinde definiții conceptuale, aspecte teoretice, metode, activități și exerciții de realizare a educației parteneriale de gen, destinat profesorilor de liceu. Autoare: Elena Bălan, Elena Anghel, Marcela Marcinschi-Călineci, Elena Ciohodaru; www.cpe.ro

Diferențe de gen în creșterea și educarea copiilor - ghidul prezintă teorii, noțiuni și proceduri de intervenție, surprinzând ceea ce este esențial în consilierea de gen, fiind o importantă resursă în creșterea și educarea copiilor. Autoare: Domnica Petrovai, Bogdana Bursuc, Raluca Anca, Raluca Tătaru, Diana Calenic; www.cpe.ro

Ghid de educație pentru prevenirea traficului cu femei - ghidul abordează problematica traficului cu femei și nu pe cea generală a traficului cu persoane, și conține informații utile în realizarea unor sesiuni de formare cu fetele din centrele de plasament. Traducere, adaptare și concepere noi materiale: Ana Maria Oancea, Alexandru Postu, Diana Calenic; www.cpe.ro

Accesul femeilor pe piața muncii - lucrarea oferă o imagine asupra relației dintre femei și piața muncii în România anulului 2003. Autoare: Valentina Marinescu, Valentina Pricopie; www.cpe.ro

Fii european: promovează și susține egalitatea de gen! - ghid de educație civică, destinat profesorilor de liceu, ce cuprinde exemple de acțiuni pentru promovarea și susținerea reprezentării echilibrate a femeilor și bărbaților în educație, pe piața muncii, în luarea deciziilor, în viața socială. Autoare: Bogdana Bursuc, Domnica Petrovai, Elena Salomia, Raluca Anca, Raluca Tătaru
<http://european.gender.ro>

Fii european: implică-te în problemele comunității! - ghid care descrie instrumente practice pentru tineri: analiza aspectelor problematicii de gen prin anchete sociale; informații despre instituții, legislație, programe în domeniu folosind diverse metode și canale de informare; promovarea respectării

drepturilor femeilor și a principiului egalității de șanse prin intermediul mass-media; combaterea încălcărilor drepturilor femeilor prin diverse forme de protest; influențarea deciziilor autorităților din domeniul egalității de șanse prin acțiuni de lobby și advocacy. Autoare: Bogdana Bursuc, Domnica Petrovai, Elena Salomia, Raluca Anca, Raluca Tătaru; <http://european.gender.ro>

Ghid de informații și bune practici în domeniul egalității de șanse pentru femei și bărbați - Ghidul oferă o introducere în problematica egalității de șanse pentru femei și bărbați, reperi privind legislația națională în domeniu, instituțiile la care cetățenii se pot adresa pentru soluționarea cazurilor de discriminare, prezentarea egalității de șanse pe piața muncii, aspecte referitoare la violența în familie și traficul de persoane. Autoare: Livia Aninoșanu, Florentina Bocioc, Dana Marțiș, Irina Sorescu; www.cpe.ro

Gender Mainstreaming. Metode și instrumente - Ghidul oferă o perspectivă cuprinzătoare asupra a ceea ce înseamnă abordarea integratoare a egalității de gen, cadrul juridic și instituțional în care funcționează la nivel național și la nivel european, metodele prin care această strategie poate fi pusă în aplicare, diferitele moduri în care a fost pusă în practică până acum; www.cpe.ro

Mediatizarea actelor de violență în familie. Ghid de bune practici pentru jurnaliști. Autoare: Valentina Marinescu, Simona Ștefănescu; www.cpe.ro

AnaLize - prima revistă românească de studii feministe, care își propune să acopere zona cercetării multidisciplinare pe probleme de gen. Seria revistei AnaLize este realizată de **Societatea de analize feministe AnA**; www.anasaf.ro

Raport privind egalitatea de șanse pentru femei și bărbați - raport de monitorizare legislativă realizat în anul 2002 la nivelul a 7 state din Europa Centrală și de Est, printre care și România. Raportul a fost actualizat la nivelul anului 2005; www.eonet.ro

Cercetarea națională privind violența în familie și la locul de muncă - lansată în 2003, prima de acest fel din România. Cercetarea a fost realizată de Institutul de Marketing și Sondaje - IMAS în perioada iulie-august 2003, pe un eșantion reprezentativ la nivel național; www.cpe.ro

Barometrul de gen - a fost lansat de Fundația pentru o Societate Deschisă, România (FSD) în august 2000, fiind singura cercetare cuprinzătoare care

evaluează percepții despre femei în comparație cu bărbații în viața publică și în viața privată; www.cpe.ro

O realitate a tranziției. Discriminarea de gen - comentarii cuprinzătoare ale Barometrului de Gen, realizate în 2001 de către Institutul de Studii ale Dezvoltării din cadrul Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative. Autori: Vladimir Pasti, Cristina Ilinca; www.snsa.ro

Mediatizarea violenței în familie. Studiu de caz: zierele centrale românești - analiza acoperirii fenomenului violenței în familie în mesajele transmise de mass media din România. Autoare: Valentina Marinescu, Simona Ștefănescu; www.cpe.ro

Accesul femeilor pe piața muncii - cercetare cantitativă realizată de The Gallup Organization Romania pentru CPE la nivelul femeilor din orașele mici și mijlocii pentru determinarea problemelor pe care acestea le întâmpină în ceea ce privește accesul nediscriminatoriu pe piața muncii; www.cpe.ro

Egalitatea de șanse pe piața muncii din municipiul Iași - studiu sociologic realizat atât la nivelul angajaților, cât și la cel al angajatorilor din municipiu pentru evidențierea oportunităților și obstacolelor din perspectiva egalității de șanse pe piața muncii locală.; www.prowomen.ro

Manifestări discriminatorii în procesul de angajare - studiu de analiză de conținut și categorii pentru identificarea tipurilor de discriminări care apar în anunțurile de angajare. Studiul a fost realizat de Centrul pentru Dezvoltare Socială — CEDES, Sighișoara, e-mail: cedes@personal.ro

Institutul de cercetare a calității vieții (ICCV) are printre direcțiile sale de cercetare politicile sociale, în cadrul cărora există tema politicilor de gen. ICCV a realizat peste 10 lucrări de analiză a diferențelor existente între femei și bărbați în diverse domenii ale societății românești; www.iccv.ro

3. Organizații nonguvernamentale de la care poți obține informații

În România activează diverse ONG-uri care au programe și proiecte dedicate egalității de șanse pentru femei și bărbați și/sau drepturilor femeilor. De la aceste organizații poți obține atât **informații** cât și diverse **materiale și studii** naționale, europene și internaționale în domeniul egalității de șanse și tratament pentru femei și bărbați.

Centrul Parteneriat pentru Egalitate (CPE)

Str. Căderea Bastiliei nr. 33, sector 1, București
Tel: 021-2121196/97, fax 021-2121035
e-mail: info@cpe.ro; www.cpe.ro

Centrul de Resurse Juridice (CRJ)

Str. Arcului nr. 19, Sector 2, București
Tel.: 021-2120690/91; Tel/fax: 021-2120519
e-mail: office@crj.ro; www.crj.ro

Centrul de Dezvoltare Curriculară și Studii de Gen — FILIA, SNSPA

Str. Povernei nr. 6-8, sector 1, București
Tel/fax 0212129390;0216594497;0212125286
e-mail centrul_filia@bizein.com

Societatea de Analize Feministe AnA

Bd. Ferdinand, nr. 24, ap. 11, București
Tel./Fax: 021-252 49 59
e-mail: ana_saf@anasaf.ro; www.anasaf.ro

Fundația Șanse Egale pentru Femei (SEF)

Str. Împăcării 17, bl.913, tr.1, et.1, ap3, Iași
Tel. 0232-211713; fax 0232-221946
e-mail: sef@sef.ro; www.sef.ro

Fundația ProWomen

Str. Ștefan cel Mare nr.4, bloc Guliver, sc.C, Iași
Telefon/Fax: +40-232-210824, 260154
E-mail: office@prowomen.ro; www.prowomen.ro

Asociația pentru Promovarea Femeii din România (AFPR)

C.P. 286, O.P. 1/ Timișoara
Tel. 0256-293183; tel/fax 0256-493481
e-mail: apfr@mail.dnttm.ro, www.apfr.dnttm.ro

Asociația Femeilor Împotriva Violenței - ARTEMIS

Str.Baba-Novac Nr.23/I, Cluj Napoca
Tel/fax: 0264-592689
e-mail: artemis@rdslink.ro; www.artemis.com.ro

4. Birourile de Consiliere pentru Cetățeni

Biroul de Consiliere pentru Cetățeni (BCC) este un serviciu independent, de interes public, care răspunde nevoilor de informare și consiliere ale cetățenilor, oferind informații referitoare la drepturile și îndatoririle lor, precum și consiliere pentru găsirea căilor de rezolvare a unora dintre problemele cu care se confruntă. Serviciile BCC sunt oferite tuturor cetățenilor, sunt gratuite, iar informațiile primite de la cetățeni sunt confidențiale.

În România există peste 50 de BCC-uri. Pentru a afla adresa celui mai apropiat BCC vă puteți adresa **Asociației Birourilor de Consiliere pentru Cetățeni (ANBCC)**, Bd. Corneliu Coposu nr.3, bl.101, sc.IV, ap.79, et.8, sector 3, București, tel: 021-326 66 62; fax: 021-326 43 45, program cu publicul: luni-vineri 9:00 — 18:00; e-mail: anbcc@robcc.ro; www.robcc.ro.

BCC București

Calea Victoriei nr. 2, Sector 3, București
Tel: 021 314 1890, fax: 021 314 1890
E-mail: bcc@irecson.ro

BCC București Sector 3

Str. Nerva Traian nr. 1, Bl. K6, tronson 2, parter
Tel: 021/3234770, fax: 021/3234770
E-mail: bcc.3@email.ro

BCC București Sector 6

Bd. Iuliu Maniu nr. 111, Bl. F, parter
Tel: 021 / 434 90 63, fax: 021 434 90 63
E-mail: bcc6@grado.org.ro

BCC 1 Decembrie

Str. 8 Martie, nr. 12, loc.1 Decembrie,
jud. Ilfov.

Adresa pentru corespondență: Str. Barbu Brătescu nr.13, sector 2, București
Tel: 021 468 7213, fax: 021 468 7213
E-mail: bcc1decembrie@yahoo.com

BCC Aiud

P-ța Consiliul Europei nr. 21, județul Alba
Tel: 0258-864528, fax: 0258-864528
E-mail: bcc_aiud@proppers.ro

BCC Alba Iulia

Bd. Ferdinand nr. 14, Cod 510114,
județul Alba
Tel: 0258 / 818488, fax: 0258 / 816518
E-mail: bcc@apulum.ro

BCC Arad

Str. Ștefan Cicio Pop nr. 17, Cod310086
jud. Arad
Tel: 0257 / 285100; 0357/409698;
0357/409699, fax: 0257 / 285100
E-mail: paemarad@rdsar.ro;
www.paemarad.ro

BCC Baia Mare

Str. Victoriei nr. 90A/ 52, județul Maramureș
Tel: 0262 / 218038, fax: 0262 / 218038
E-mail: bccbm@rdslink.ro

BCC Brăila

Str. Danubiului nr. 5, județul Brăila
Tel: 0239 / 613928, fax: 0239 / 613928
E-mail: cabbr@braila.net

BCC Brașov

Str. Mureșenilor nr 5, Brașov
Tel: 0268 477833, fax: 0268 475913
E-mail: bcc_brasov@yahoo.com

BCC Buzau

Str. Chiristigii nr. 3, et. 2, județul Buzău
Tel: 0238 / 711997, fax: 0238 / 711997
E-mail: bccbuzau@home.ro

BCC Călărași

Bd. 1 Mai, bloc Parc, parter, OP 1 CP 53
Călărași, județul Călărași
Tel: 0242 / 313870, fax: 0242 313870
E-mail: bcc.calarasi@asociatia-agera.ro

BCC Câmpia Turzii

Piața Unirii FN (lângă hala pieței
agroalimentare)
Tel: 0264/ 366055, fax: 0264 366055
E-mail: bcccampiaturzii@cluj.astral.ro

BCC Cluj Napoca

Calea Dorobanților 21, mansardă, jud. Cluj
Tel: 0264 590 884, fax: 0264 590 884
E-mail: office@bcccluj.ro

BCC Copșa Mică

Aleea Castanilor nr 8, județul Sibiu
Tel: 0269 / 840088, fax: 0269 / 840088
E-mail: consilierecopsamica@yahoo.com

BCC Cristuru Secuiesc

Piața Libertății nr. 22, județul Harghita
Tel: 0266 / 242 807, fax: 0266 / 242 807
E-mail: bcc@hrline.ro

BCC Cugir

Str. I. L. Caragiale nr.1, județul Alba
Tel: 0258 / 751110, fax: 0258 / 751110
E-mail: bcccugir@yahoo.com

BCC Focșani

Bdul D. Cantemir nr. 1, cam. 7-9, jud Vrancea
Tel: (0237) 624 000, fax: (0237) 237 840
E-mail: bcc_focsani@vrancea.info

BCC Gheorgheni

Piața Libertății nr. 27, parter, jud. Harghita
Tel: 0266/361670, fax: 0266/361670
E-mail: procive@netposta.net

BCC Ghimbav

Str. Lungă nr. 69, jud. Brașov
Tel: 0268 258 295, fax: 0268 258 295
E-mail: bccghimbav2003@yahoo.com

BCC Grădiștea

Comuna Grădiștea, jud. Brăila
Tel: 0239 615 821, fax: 0239 615 821

BCC Grumăzești

Com. Grumăzești, jud. Piatra Neamț
Tel: 0233 786 569, fax: 0233 786 569
E-mail: bcc_grumazesti@yahoo.com

BCC Hunedoara

Str. Rîndunicii nr. 1, parter,
județul Hunedoara
Tel: 0254-748 988, fax: 0254-748 988
E-mail: bcchunedoara@rdslink.ro

BCC Iași

Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 69, jud. Iași
Tel: 0232/272.062, 0232/272.060
Fax: 0232/272.060
E-mail: bcc@bcciasi.ro

BCC Jimbolia

Str. Lorena nr. 2, județul Timiș
Tel: 0256 / 302563, fax: 0256 / 302564
E-mail: bccjimbolia@artelecom.net

BCC Lipova

Str. Lt. Vasile Bugariu nr. 6, cod 315400,
Lipova, județul Arad
Tel: 0257-563 181, fax: 0257 563 181
E-mail: bcc-lipova@home.ro

BCC Lenuheim

Lenuheim nr. 205 c, județul Timiș
Tel: 0256 381 906, fax: 0256 381 906
E-mail: bcclenuheim@mail.dnttm.ro

BCC Margău

Comuna Margău, nr.204, jud. Cluj
Tel: 0264 352 694, fax: 0264 352 694
E-mail: bccmargau@yahoo.com

BCC Negrești Oaș

Str. Victoriei nr. 97, județul Satu Mare
Tel: 0261 / 853600, fax: 0261 853 600
E-mail: bccngo@artelecom.net

BCC Nehoiu

Str. 1 Decembrie 1918 nr.1, Nehoiu,
jud. Buzău
Tel: 0238 555 067, fax: 0238 555 067
E-mail: bccnehoiu@artelecom.net

BCC Ocna Mureș

Str. Mihai Eminescu nr.27, jud. Mureș
Tel: (0258) 870002; 0788.207.706,
Fax: (0258) 870002
E-mail: bcc_ocnamures@yahoo.com

BCC Odorheiu Secuiesc

Piața Primăriei nr. 5, județul Harghita
Tel: 0266 / 217150, fax: 0266 / 217150
E-mail: bcc@udvph.ro

BCC Oradea

Str. Gen. Magheru nr. 21, ap. 159, jud. Bihor
Tel: 0259 / 456 180, fax: 0259 / 456180
E-mail: cab.oradea@rdslink.ro

BCC Pașcani

Str. Aurora II, nr. 12, Pașcani, jud. Iași
Tel: 0232 767 327, fax: 0232 767 327
E-mail: bcc_pascani@yahoo.com

BCC Piatra Neamț

Str. Mihail Kogălniceanu, nr. 4, Piatra Neamț
Tel: 0233 236 551, fax: 0233 236 551
E-mail: grip@csc.ro

BCC Pitești

Str. Armand Călinescu nr.14, Pitești,
jud. Argeș
Tel: (0248)212 321, fax: (0248)212 321
E-mail: bccpitesti@home.ro

BCC Ploiești

Str. General Vasile Milea, bl.A7, parter
Tel: 0244 525 806, fax: 0244 525 806
E-mail: bcc@ploiesti.rdsnet.ro

BCC Râmnicu Vâlcea

Str. Calea lui Traian nr.129, județul Vâlcea
Tel: 0250 / 734407, fax: 0250 / 734407
E-mail: bccvalcea@home.ro

BCC Roman

Pietonalul Ștefan cel Mare nr. 7,
județul Neamț
Tel: 0233 / 741978, fax: 0233 / 741978
E-mail: bccroman@hs.ro

BCC Roșiorii de Vede

Strada Dunării nr. 56, jud. Teleorman
Tel: 0247 465 902, fax: 0247 465 902
E-mail: bccrosiori@yahoo.com

BCC Satu Mare

Aleea Tisa nr. 8, parter, Cod 3900,
jud. Satu Mare
Tel: 0261 / 758890, fax: 0261 / 758890
E-mail: bccsm@datec.ro

BCC Sfântu Gheorghe

Str. 1 Decembrie 1918, Bl. 18/ O, parter
Tel: 0267 / 311423, fax: 0267 / 311423
E-mail: bcc.pronobis@planet.ro

BCC Sibiu

Str. Mitropoliei Nr. 2, județul Sibiu
Tel: 0269 / 21 59 44, fax: 0269 / 21 59 44
E-mail: provitasb@artelecom.net

BCC Simeria

Str. Libertății nr. 4, județul Hunedoara
Tel: 0254 / 263 637, fax: 0254 / 263 637
E-mail: bcc.simeria@rdslink.ro

BCC Saulia

Str. Ses nr.58 A, Șăulia, jud. Mures
Tel: 0265 / 427.803, fax: 0265 / 427.803
E-mail: bccsaulia@rdslink.ro

BCC Tășnad

Cartierul Zorilor, bloc 4, parter,
județul Satu Mare
Tel: 0261 - 825 900, fax: 0261 - 825 900
E-mail: bcc@tasnad.ro

BCC Târgoviște

Bulevardul Castanilor Bl. G4,
județul Dâmbovița
Tel: 0245/640383, fax: 0245 / 212784
E-mail: andigabid@minisat.ro

BCC Târgu Neamț

Str. Ștefan cel Mare nr. 62, județul Neamț
Tel: 0233 790555, fax: 0233 790555
E-mail: bcc_tirguneamt@yahoo.com

BCC Timișoara

Str. Brașov nr. 8, județul Timiș
Tel: 0256 / 201237, fax: 0256 / 201237
E-mail: falt@mail.dntrm.ro

BCC Turnu Severin

Bd. Carol I nr. 53, județul Mehedinți
Tel: 0252 / 331553, fax: 0252 / 331553
E-mail: bccdrobeta@rdslink.ro

BCC Vața de Jos

Calea Crisului, nr 18, Vața de Jos-Hunedoara
Tel: 0254/ 681 555, fax: 0254/ 681 555
E-mail: bcc.vata@home.ro

BCC Vișeu de Sus

Str 22 Decembrie, Vișeu de Sus,
jud Maramureș
Tel: 0262-354172, fax: 0262-352285
E-mail: bccviseu@personal.ro

BCC Vulcan

Str. Romanilor nr. 6, Cod 2692,
județul Hunedoara
Tel: 0254 / 571799, fax: 0254 / 571799
E-mail: bccvulcan@yahoo.com

Publicație editată de Ministerul Integrării Europene
Direcția comunicare Publică
Str. Apolodor nr. 17, Sector 5, București, ROMÂNIA
Tel. 021-301.15.18, Fax 021-336.85.38
E-mail: info@mie.ro, <http://www.mie.ro/integrarefemei>

© Ministerul Integrării Europene, 2005

Reproducerea integrală sau parțială a acestui material este permisă numai cu menționarea sursei. Pentru mai multe informații, vă rugăm să contactați Biroul de presă al Ministerului Integrării Europene, Str. Apolodor nr. 17, Sector 5, București, Tel. 021-301.15.18, Fax 021-336.85.38, E-mail: info@mie.ro

INTREPRINZATORI DIN MEDIUL RURAL

In luna mai 2005 au avut loc **2 întâlniri** cu liderii locali, la **Izvorul Muresului si Capusul Mare, Jud. Cluj**: primari, viceprimari, secretari de comuna, consilieri, directori de scoli, ingineri agronomi, medici veterinari, intreprinzatori.

Intâlnirile s-au desfasurat cu concursul expertilor ANCA si SAPARD si au cuprins informatii privind:

Rezultatul negocierilor la cap. agricultura;

Reformele in domeniul agriculturii,

Reglementari fito-sanitar-veterinare,

Politica de dezvoltare regionala a României,

Planul de dezvoltare regionala;

Programele de finantare pentru agricultura si dezvoltare regionala,

Politici europene in agricultura.

Coordonator: Gavril Ardușătan, Directia Comunicare publica.

- Dreptul de acces la serviciile de plasament (dreptul la serviciu de plasament gratuit)
- Protecția în cazul concedierilor nejustificate
- Condiții de muncă juste și echitabile (dreptul la condiții de muncă prin care sănătatea, securitatea și demnitatea sunt respectate, dreptul la limitarea duratei maxime de muncă și la perioade de repaus zilnice și săptămânale, dreptul la concediu anual plătit)
- Interzicerea muncii copiilor și protecția tinerilor la locul de muncă (dreptul tinerilor la condiții de muncă adaptate vârstei, la protecție împotriva exploatării economice sau a oricăror altor activități care le pun în pericol sănătatea, securitatea, dezvoltarea sau le compromit educația)
- Viață de familie și viață profesională (protecția familiei, dreptul la protecție împotriva concedierii din motive de maternitate, dreptul la concediu de maternitate plătit și dreptul la concediu parental acordat după nașterea sau adopția unui copil)
- Securitate socială și ajutor social (dreptul la prestații de securitate socială și servicii sociale în caz de maternitate, boală, accident de muncă, dependență, bătrânețe, precum și în caz de pierdere a locului de muncă, dreptul la prestații de securitate socială și la avantaje sociale pentru orice persoană care are rezidența și se deplasează legal pe teritoriul UE, dreptul la asistență socială și la asistență în ceea ce privește locuința)
- Protecția sănătății (dreptul de a avea acces la asistența medicală preventivă)
- Acces la serviciile de interes economic general
- Protecția mediului
- Protecția consumatorului

Capitolul Cetățenie

- Dreptul cetățeanului de a vota Parlamentul European în statul membru în care își are rezidența, în aceleași condiții ca și resortisanții acestui stat
- Dreptul cetățeanului de a vota și de a candida în alegerile locale din statul membru în care își are rezidența, în aceleași condiții ca și resortisanții acestui stat

- Dreptul la o bună administrare (dreptul cetățeanului de a beneficia de un tratament imparțial, echitabil și într-un termen rezonabil din partea instituțiilor Uniunii în ceea ce privește problemele sale, dreptul de a fi ascultat înainte de a fi luată o măsură care să-l afecteze defavorabil, dreptul de acces la propriul dosar, obligația autorității de a-și motiva deciziile, dreptul la despăgubire pentru daunele provocate de instituții, dreptul de a se adresa instituțiilor într-una din limbile Constituției și de a primi răspuns în aceeași limbă)
- Dreptul de acces la documentele instituțiilor UE
- Dreptul de a sesiza Avocatul European în cazul în care instituțiile comunitare nu îi respectă drepturile
- Dreptul de a adresa petiții Parlamentului European
- Libertatea de circulație și de sejur
- Protecția diplomatică și consulară (dreptul cetățeanului de a fi protejat de autoritățile diplomatice ale oricăruia dintre statele membre, pe teritoriul unei țări terțe, în care statul membru al cărui cetățean este nu are reprezentanță diplomatică)

Capitolul Justiție

- Dreptul la o cale de atac efectivă și la un proces echitabil (asistență juridică gratuită pentru cei care nu au resurse suficiente)
- Prezumția de nevinovăție și drepturile apărării (orice acuzat este considerat nevinovat până în momentul când i se stabilește vinovăția; oricărei persoane acuzate i se garantează dreptul la apărare)
- Principiul legalității și proporționalității infracțiunilor și pedepselor (nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care în momentul săvârșirii nu constituia infracțiune potrivit dreptului intern sau internațional). De asemenea, în cazul unei infracțiuni, se aplică pedeapsa cea mai ușoară
- Dreptul de a nu fi judecat sau condamnat de două ori pentru aceeași infracțiune

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

Campania INFORMARE PENTRU INTEGRARE

*Europa cere implicare!
Trebuie să te informezi!*

*cetățean ROMÂN
cetățean EUROPEAN*

Ministerul Integrării Europene, Direcția Comunicare publică
Str. Apolodor nr 17, latura Nord, sect 5, București
Punctul de informare: tel. 021/301 14 09, e-mail: info@mie.ro.
Telverde: Euro-Dispecer - 080 080 2007 (în parteneriat cu TVR)

www.mie.ro

Cetățenia europeană

- Orice persoană care este cetățean al unui stat membru este și cetățean al Uniunii Europene.
- Cetățenia europeană nu înlocuiește cetățenia națională, ci o completează.
- Cetățenia europeană include drepturi, obligații și participarea la viața politică.

Drepturile fundamentale ale cetățeanului european sunt:

- dreptul la libera circulație în UE, dreptul de sejur, dreptul de stabilire, dreptul la muncă și studiu în statele membre;
- dreptul de a vota și de a candida în cadrul alegerilor pentru Parlamentul European și al alegerilor locale din statul de rezidență;
- dreptul de a beneficia de protecție consulară pe teritoriul unui stat non-membru, în cazul în care statul al cărui cetățean este nu are reprezentanță diplomatică;
- dreptul de a adresa petiții Parlamentului European și dreptul de a apela la Avocatul Poporului pentru rezolvarea cazurilor de funcționare defectuoasă a instituțiilor comunitare;
- dreptul de a avea acces la documentele Parlamentului European, ale Comisiei Europene și ale Consiliului European;
- dreptul de a nu fi discriminat pe criteriul naționalității în aplicarea legislației comunitare;
- dreptul de a se adresa instituțiilor europene în oricare dintre limbile statelor membre și de a primi răspuns în aceeași limbă;
- dreptul de a avea acces egal la funcția publică comunitară.

Cetățenilor europeni le sunt garantate drepturile fundamentale formulate în **Convenția Europeană a Drepturilor Omului**, semnată la Roma în anul 1950, și **Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene**, proclamată și semnată la Nisa în anul 2000.

Tratatul instituind o Constituție pentru Europa, adoptat pe 18 iunie 2004 și semnat pe 29 octombrie 2004, cuprinde și **Carta Drepturilor Fundamentale**. Tratatul urmează să fie ratificat de către statele membre, prin votul parlamentelor naționale sau prin referendum.

Cetățenii europeni vor putea valorifica drepturile prevăzute în **Cartă** din momentul intrării în vigoare a Tratatului instituind o Constituție pentru Europa.

Valorile Uniunii Europene

Valorile UE sunt întemeiate pe pluralism, nediscriminare, toleranță, justiție, solidaritate și egalitate între femei și bărbați.

- Demnitatea umană
- Libertatea
- Democrația
- Egalitatea
- Statul de drept
- Drepturile omului, inclusiv drepturile minorităților

Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene

Capitolul Demnitate

- Respectarea și protecția demnității umane (demnitatea umană este inviolabilă)
- Dreptul la viață (interzicerea pedepsei cu moartea și a execuției)
- Dreptul la integritatea persoanei (în medicină și biologie, dreptul la consimțământul liber și în cunoștință de cauză al persoanei interesate, interzicerea eugeniei – selecția ființelor umane după anumite criterii –, a utilizării corpului uman și a părților sale ca sursă de profit, a clonării în scopul reproducerii)
- Interzicerea torturii și a tratamentului inuman și degradant
- Interzicerea sclaviei și a muncii forțate (interzicerea traficului de ființe umane)

Capitolul Libertăți

- Dreptul la libertate și siguranță
- Respectarea vieții private și de familie (respectarea domiciliului și a secretului corespondenței)
- Protecția datelor cu caracter personal (dreptul de a avea acces la datele personale colectate și de a obține rectificarea acestora)
- Dreptul la căsătorie, dreptul de a întemeia o familie
- Libertatea de gândire, de conștiință și religioasă (libertatea de schimbare a religiei sau convingerii și de a o manifesta în public, dreptul la obiecție pe motive de conștiință)
- Libertatea de exprimare și informare (libertatea de opinie, de a primi și transmite informații și idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere)
- Libertatea întrunirii și asocierii (libertatea de întrunire pașnică și de asociere la toate nivelurile, dreptul de a înființa sindicate și de a fi membru al acestora)
- Libertatea artelor și științelor (respectarea libertății universitare)
- Libertatea de a desfășura o activitate comercială

● Dreptul la educație (dreptul la învățământ obligatoriu gratuit, libertatea de a înființa instituții de învățământ cu respectarea principiilor democratice, dreptul părinților de a asigura educarea și instruirea copiilor conform propriilor convingeri religioase, filosofice și pedagogice)

● Libertatea profesională și dreptul la muncă (dreptul de a exercita o profesie aleasă sau acceptată în mod liber, dreptul de a munci și de a se stabili în orice stat membru)

● Dreptul la azil

● Protecția în caz de evacuare, expulzare sau extrădare (interzicerea expulzării colective; nimeni nu poate fi evacuat, expulzat sau extrădat către un stat unde există riscul de a fi supus pedepsei cu moartea, torturii sau altor pedepse sau tratamente inumane sau degradante)

Capitolul Egalitate

● Egalitatea în fața legii

● Nediscriminare (interzicerea oricărei discriminări pe motive de sex, rasă, culoare, origini etnice sau sociale, caracteristici genetice, limbă, religie sau convingeri, opinii politice sau orice altă opinie, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere, dizabilități, vârstă sau orientare sexuală, interzicerea oricărei discriminări pe motiv de naționalitate)

● Diversitatea culturală, religioasă și lingvistică

● Egalitatea între femei și bărbați (inclusiv în ce privește încadrarea în muncă și remunerarea)

● Drepturile copilului (dreptul de a-și exprima liber opinia și de a-i fi luată în considerare opinia în problemele care îi privesc, în funcție de vârstă și de gradul de maturitate)

● Drepturile persoanelor în vârstă (dreptul de a duce o viață demnă și independentă și de a participa la viața socială și culturală)

● Integrarea persoanelor cu dizabilități (dreptul de beneficia de măsuri care să le asigure autonomia, integrarea socială și profesională și participarea la viața comunității)

Capitolul Solidaritate

● Dreptul lucrătorilor la informare și consiliere

● Dreptul la negociere și acțiune colectivă (dreptul de a negocia și de a încheia convenții colective, dreptul la grevă în caz de conflicte de interese)

"EUROPA IN SCOALA"

Profesorii din mediul rural au constituit unul din grupurile tinta ale strategiei de comunicare "Informare pentru integrare" a MIE pentru anul 2005. Programul "Europa in scoala" a avut ca principal obiectiv cresterea nivelului informational al profesorilor cu privire la problematica europeana.

Programul s-a derulat in perioada **aprilie - noiembrie 2005** si a constat in :

Etapa 1.

Organizarea de seminarii de informare a cadrelor didactice din invatamântul pre-universitar din **10 judete**, cu **350 participanti** - profesori metodisti si inspectori din domeniile socio-uman, consiliere si invatamânt primar. Seminariile au fost organizate la **Brasov, Cluj, Timisoara, Craiova, Branesti** (Judetul Ilfov), **Constanta, Iasi, Galati si Târgoviste.**

Seminariile si-au propus - si au reusit in mare masura - sa stimuleze dezbaterile pe tema integrarii europene si sa formeze in domeniul integrarii europene cadrele didactice, care pot actiona ca multiplicatori de informatie europeana atât printre elevi, cât si in familiile acestora.

Pentru a veni in sprijinul lor, echipa de proiect din Directia de comunicare a MIE a realizat doua lucrari:

1. un suport informativ pentru profesori, care cuprinde:

- **informatii generale despre UE:** *Etapele infiintarii Uniunii Europene, Tratatetele Uniunii Europene, Institutii europene, Valori si simboluri europene, Cetatenia europeana in contextul Tratatului de instituire a unei Constitutii Europene, Procesul decizional la nivelul UE - procedura co-deciziei*

- **informatii specializate:** *rezultatele negocierilor la Cap. 18 - Educatie, formare profesionala si tineret , Fonduri europene in domeniul educatiei si modalitati de accesare a acestora.*

- **suport metodologic:** *Joc de rol pentru clasa - procesul decizional in UE, Foaie de lucru individuala pentru clasele I-IV (exercitii), Fisa de prezentare a unui proiect, Proiectul de lege cu privire la asigurarea calitatii in invatamânt.*

2. cartea pentru copii "Calatorie spre Uniunea Europeana", care transmite informatii despre UE, intr-un limbaj simplu, accesibil copiilor, si este utilizata ca suport de curs pentru orele cu tematica europeana.

Din analiza chestionarelor de evaluare a seminariilor a rezultat ca **91% din profesorii si invatatorii participanti au considerat utile sesiunile de formare.** Ei au recomandat realizarea de ateliere interactive, cresterea timpului alocat seminarului la 2 zile, realizarea unui numar mai mare de astfel de seminarii de informare pe tematica europeana si invitarea elevilor din clasele mai mari.

Etapa 2.

Organizarea cercurilor metodice in judetele respective, prin care s-au diseminat informatiile, cu ajutorul profesorilor metodisti, unui numar de:

- 850 profesori – judetul Brasov
- 205 – judetul Cluj
- 1099 – judetul Dolj
- 930 – judetul Mures

Celelalte 6 judete nu au transmis inca informatiile referitoare la numarul de profesori participanti la etapa a doua a proiectului.

Necesitatea continuarii programelor care sa aduca informatia europeana in mediul rural este in continuare de actualitate. MIE va continua si in 2006 sa isi concentreze atentia asupra acestui domeniu.

Programul a fost mediatizat in articole si reportaje pe 21 de canale mass-media locale sau centrale.

Echipele proiectului:

Elena Bungardean – coordonator, Iulia Munteanu, Elena Marinescu, Directia Comunicare publica.

SITE-URI UTILE

Pregătire în domeniul integrării

Collège d'Europe / College of Europe
Bruges, Belgia
<http://www.coleurop.be>

European University Institute
Florența, Italia
www.iue.it

Burse de studii și cercetare postuniversitară și postdoctorală "Nicolae Titulescu" pentru formarea de specialiști în scopul integrării în Uniunea Europeană în baza HG nr. 903/2003
www.burse.edu.ro
Oficiul Național al Burselor de Studii în Străinătate, str. Spiru Haret nr. 12, cod poștal 010176, București, sector 1, Tel: 021 310 19 05, Fax: 021 310 19 05.
onbss@mec.edu.ro
burse@mec.edu.ro

Bursa Guvernului României
www.burseguvern.ro

EMCI Program - European Masters in Conference Interpreting
<http://www.emcinterpreting.net>

EuRoStage - Asociația foștilor stagiați români în instituțiile Uniunii Europene
<http://www.eurostage.home.ro>

Activities of the European Union - Education, Training, Youth
<http://europa.eu.int/pol/educ>

PLOTEUS - Portal on Learning Opportunities throughout the European Space
<http://europa.eu.int/ploteus/portal>

Uniunea Europeană
<http://europa.eu.int>

SITE-URI UTILE

Instituții

Președinția Uniunii Europene
www.eu2005.lu

Comisia Europeană
<http://europa.eu.int/com>

Parlamentul European
<http://www.europarl.eu.int>

Delegația Comisiei Uniunii Europene în România
www.infoeuropa.ro

Ministerul Integrării Europene
www.mie.ro

Institutul European din România
www.ier.ro

Misiunea permanentă a României pe lângă Uniunea Europeană
<http://ue.mae.ro>

Centrul Român de Informare de la Bruxelles
<http://www.roinfocentre.be>

Ministerul Educației și Cercetării
www.edu.ro/student_in_romania.htm

Știri UE - Integrare

EurActiv – EU Policy Portal - EU News, Policy Positions and EU actors on line
<http://www.euractiv.com>

EUobserver
<http://www.euobserver.com>

Agence Europe
<http://www.agenceeurope.com>

EuroNews The European News Channel
<http://www.euronews.net>

EuropeanVoice - An Independent Voice of the EU
<http://www.european-voice.com>

Europeana.ro
www.europeana.ro

Euroactiv.ro
www.euractiv.ro

BBC NEWS - Inside Europe - A Guide to the Changing Face of the European Union
http://news.bbc.co.uk/1/hi/in_depth/europe/2003/inside_europe/

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

**Campania
INFORMARE PENTRU INTEGRARE**

*Europa cere implicare!
Trebuie să te informezi!*

*ABC-ul
studentului
european*

www.mie.ro

Educația în Uniunea Europeană

UE încurajează crearea unui spațiu european al educației prin facilitarea mobilității tinerilor, înlăturarea obstacolelor lingvistice, recunoașterea diplomelor.

Avantajele tinerilor după integrarea în UE:

- facilitarea studiilor în străinătate prin aplicarea Sistemului European de Credite Transferabile care dă posibilitatea recunoașterii formale a perioadelor de studiu și a introducerii echivalării diplomelor în funcție de sectorul (curricula) de pregătire;
- posibilitatea exercitării unei profesii în unul din statele membre;
- dreptul de rezidență în alt stat membru al UE;
- creșterea șanselor de a găsi un loc de muncă prin accesul la o piață a muncii mult mai vastă.

Recunoașterea diplomelor în Uniunea Europeană

Recunoașterea academică a diplomelor poate fi solicitată de către o persoană pentru a-și continua studiile într-un alt stat membru UE sau pentru a desfășura o carieră academică, conferindu-i astfel dreptul de a folosi titlul academic.

Recunoașterea se face de către centrele naționale de recunoaștere a diplomelor, în baza Convenției de la Lisabona pe care România a semnat-o în 1997 și a ratificat-o în 1999.

În majoritatea țărilor europene, problemele recunoașterii academice sunt de competența instituțiilor de învățământ superior autohtone care primesc la studii solicitanții din alte țări.

www.recunoastere.edu.ro

<http://europa.eu.int>

Recunoașterea profesională face posibilă exercitarea profesiei într-o altă țară (membră UE) în baza unei diplome obținută în țara de origine.

Recunoașterea profesională a calificărilor (în baza unei diplome, certificate de studii sau orice alt document care atestă o formare în cadrul procesului de învățământ) se referă la dreptul unei persoane de a exercita o activitate profesională. La nivelul UE există un set de directive care vizează recunoașterea profesională pentru o gamă de profesii reglementate.

Pentru profesiile reglementate în România, procedura de recunoaștere a calificărilor profesionale se face de către autoritățile responsabile de exercitarea respectivei profesii (asociații profesionale).

Diplomele pentru profesiile reglementate în România sunt recunoscute de Consiliul Național de Recunoaștere a Diplomelor.

Europass

Cetățenii UE sau din țările candidate vor folosi un nou set de documente pentru a proba calificările la angajare denumit **EUROPASS** și care cuprinde CV-ul European, Mobilitatea EUROPASS, Suplimentul la diplomă (pentru absolvenții de studii superioare), Suplimentul la certificat / atestatul profesional (pentru certificate vocaționale / profesionale), Pașaportul lingvistic EUROPASS.

<http://europass.cedefop.eu.int/htm/index.htm>

http://europa.eu.int/comm/education/programmes/europass/index_en.html

CV European

Pentru sporirea transparenței și exactității informațiilor existente pe piața forței de muncă și pentru alinierea legislației române la reglementările comunitare în domeniu, a fost creat un model de CV în care sunt prezentate sistematic, cronologic și flexibil calificările și competențele fiecărei persoane, informațiile cu caracter personal, limbile străine cunoscute, experiența profesională, nivelul studiilor și al formării profesionale, alte aptitudini și informații suplimentare.

Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei

www.mmssf.ro

Ministerul Educației și Cercetării

www.edu.ro

Programe europene de educație

ERASMUS

Parte a programului comunitar SOCRATES.

Scop: promovarea dimensiunii europene în învățământul superior.

Cine poate participa: studenții care au absolvit cel puțin primul an de studiu; un student poate fi selectat pentru o bursa ERASMUS o singură dată în cadrul unui ciclu de studii (undergraduate, master, doctorat).

Durata studiilor în străinătate este între 3 și 12 luni.

www.socrates.ro

Agenția Națională pentru Programe Comunitare în domeniul Educației și Formării Profesionale, Bd. Schitu Măgureanu nr. 1, etaj 2, sector 5, cod postal 050025, București Tel: 021 3113505, 021 3121187, Fax: 021 3113500, E-mail: agentie@socrates.ro

Leonardo da Vinci

Scop: dezvoltarea aptitudinilor și competențelor, încurajarea accesului la formarea profesională și promovarea procesului inovativ.

Cine poate participa: instituții (universități, centre de cercetare științifică, întreprinderi, ONG-uri) și persoane fizice (studenți, elevi, tineri muncitori, formatori), în măsura în care sunt propuse de o instituție promotoare a unui proiect de mobilitate.

www.leonardo.ro

http://europa.eu.int/comm/education/programmes/leonardo/new/leonardo2_en.html

Youth in Action

Ațiunile programului: schimburile de tineri (obiectiv: 35.000 de proiecte până în 2013), "European Voluntary Service" (obiectiv: 10.000 de voluntari pe an) și "Youth for the world".

Scopul: dezvoltarea de proiecte cu țările terțe.

Cine poate participa: tineri între 13 și 30 de ani din statele membre și țările terțe.

http://europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/newprog/index_en.html

Ministerul Integrării Europene, Direcția Comunicare publică
Str. Apolodor nr 17, latura Nord, sect 5, București
Punctul de informare: tel. 021/301 14 09, e-mail: info@mie.ro.
Telverde: Euro-Dispecer - 080 080 2007 (în parteneriat cu TVR)

Tinerii români pot participa și la concursurile lansate de Comisia Europeană în cadrul evenimentului "Green Week" (Săptămâna Verde) care are loc anual la Bruxelles, întotdeauna în prima parte a anului. Tema concursurilor și posibilitățile de înscriere sunt anunțate pe site-ul dedicat acestui eveniment http://europa.eu.int/comm/environment/greenweek/index_en.htm. Până acum, românii s-au numărat întotdeauna printre câștigători!

Ce înseamnă voluntariat? Eu cum pot să devin voluntar?

8

Voluntariatul constă în diverse tipuri de activități pe care le-ai putea desfășura din proprie inițiativă, în folosul altora, fără a primi o recompensă materială.

Programul TINERET/YOUTH (2000-2006) include o Acțiune intitulată Serviciul European de Voluntariat. Prin aceasta, voluntarii lucrează la punerea în practică a unui proiect în beneficiul comunității locale. Activitățile de voluntariat se derulează, de obicei, pe o perioadă de șase până la douăsprezece luni și pot avea ca temă domeniul mediului, al artei și culturii, al noilor tehnologii, al divertismentului și sportului. Dacă ai între 18 și 25 de ani și vrei să devii voluntar în acest program, trebuie mai întâi să găsești o organizație din România care să te trimită ca voluntar la un proiect derulat de o organizație parteneră. Pentru aceasta, contactează Direcția pentru Cooperare Europeană în Domeniul Tineretului - EUROTIN din cadrul Agenției Naționale pentru Sprijinirea Inițiativelor Tinerilor (ANSIT), tel.: +40-21-310.43.10; fax: +40-21-310.43.13, www.ansitromania.ro Mai multe informații despre Serviciul European de Voluntariat, precum și o bază de date cu organizațiile care derulează proiecte de voluntariat, sunt disponibile pe site-ul www.sosforevs.org

Cum pot intra în legătură cu tineri care au beneficiat de o bursă în străinătate?

9

Dacă vrei să intri în legătură cu tineri români care au avut o bursă de studii sau care au fost ca voluntari în Europa, accesează site-ul www.15-25.ro. Acolo poți să întâlnești tineri care au aceleași preocupări ca tine, să schimbi idei și experiențe, să afli mai mult despre călătorii și burse în străinătate.

Se va schimba viața tinerilor după aderarea României la Uniunea Europeană?

10

Bineînțeles că da! După aderarea României la Uniunea Europeană, tinerii români vor beneficia de aceleași drepturi ca și tinerii din celelalte state membre ale Uniunii. Ei vor putea călători pe teritoriul Uniunii fără nici o restricție, vor putea studia, lucra și se vor putea stabili în oricare dintre Statele Membre.

Pregătește-te și informează-te pentru acest moment! Noi îți stăm la dispoziție cu mai multe informații la: Centrul de Informare al Comisiei Europene în România, Calea Victoriei, nr. 88 (Clădirea BCU), sector 1, 010085 București, tel.: +40-21-315.34.70, e-mail: contact@infoeuropa.ro. Poți să ne vizitezi pe site-ul www.infoeuropa.ro sau direct la Centru, care este deschis de luni până vineri, între 11:00 și 17:00.

Centrul de Informare
al Comisiei Europene în România
Calea Victoriei Nr. 88
Tel.: + 021 - 315 3470
e-mail: contact@infoeuropa.ro

1
2

Cum pot să obțin o bursă la o universitate din Europa?

Am fost admis la o universitate din străinătate și am nevoie de bani pentru taxele de studii. Unde aș putea găsi un program care să mă sponsorizeze?

3
4

În cazul în care am terminat facultatea, mai pot beneficia de un program al Uniunii Europene?

Dacă am efectuat studii universitare într-o țară din Uniunea Europeană, ce trebuie să fac pentru a mi se recunoaște diploma în România? Cât privește diplomele obținute în România sunt ele recunoscute în Uniunea Europeană?

5
6
7
8

Ca român, aș putea obține un loc de muncă în străinătate?

Ce trebuie să fac pentru a lucra la Comisia Europeană sau la o altă instituție a Uniunii?

Există finanțări și pentru elevi?

Ce înseamnă voluntariat? Eu cum pot să devin voluntar?

9
10

Cum pot intra în legătură cu tineri care au beneficiat de o bursă în străinătate?

Se va schimba viața tinerilor după aderarea României la Uniunea Europeană?

www.infoeuropa.ro

**ZECE ÎNTREBĂRI
DESPRE EUROPA
SIZE GERASPUNSURI PENTRU TINERI**

PRIMUL MOTOR DE CAUTARE A VOCATIEI

WWW.15-25.RO

15-25.RO

Cum pot să obțin o bursă la o universitate din Europa?

1

Prin programul Socrates/Erasmus al Uniunii Europene, poți studia într-o altă universitate din Europa pentru o perioadă de la 3 la 12 luni. Dacă ai absolvit cel puțin un an de studii universitare, poți deja să te interesezi cum poți participa la acest program.

Cererile pentru bursă se depun de universitatea ta, în cadrul unor proiecte de mobilitate. Dacă aceste proiecte sunt selectate, se vor organiza concursuri interne pentru participarea la aceste proiecte. Studenții selectați în urma acestor concursuri vor beneficia de o bursă de studiu.

Interesează-te, deci, dacă universitatea la care ești student derulează un program Socrates/Erasmus.

Pentru mai multe informații te poți adresa Agenției Naționale Socrates, tel.: +40-21-311.35.05, 312.11.87, fax: +40-21-311.35.00, e-mail: agentie@socrates.ro, sau poți vizita site-urile www.socrates.ro, sau www.europa.eu.int/comm/education/erasmus.htm

Dacă vrei să afli cum este să locuiești și să studiezi într-o altă țară din Europa, vizitează portalul Ploteus, la adresa www.europa.eu.int/ploteus. Pe acest portal poți căuta cursuri și oportunități educaționale în toată Europa, după locație, disciplină și limbă de studiu.

Am fost admis la o universitate din străinătate și am nevoie de bani pentru taxele de studii. Unde aș putea găsi un program care să mă sponsorizeze?

2

Pentru informații despre posibile finanțări de acest tip (de ex. sponsorizări), vizitează site-ul www.eurodesk.org/trans-europe/ro_files/programmes_ro.htm

În cazul în care am terminat facultatea, mai pot beneficia de un program al Uniunii Europene?

3

Dacă ai terminat facultatea, poți participa la programul Uniunii Europene în domeniul pregătirii profesionale, Leonardo da Vinci. Acest program are o componentă "Mobilități", care oferă tinerilor posibilitatea pregătirii profesionale în altă țară participantă la programul Leonardo da Vinci. La acest program poți participa prin intermediul organizației/instituției la care lucrezi.

Pentru detalii, te poți adresa Centrului Național pentru Programul de Formare Profesională "Leonardo da Vinci", tel.: +40-21-410.37.57, fax: +40-21-410.32.13, e-mail: info@leonardo.ro, sau poți vizita site-urile www.leonardo.ro sau www.europa.eu.int/comm/education/leonardo.html

Dacă am efectuat studii universitare într-o țară din Uniunea Europeană, ce trebuie să fac pentru a mi se recunoaște diploma în România? Cât privește diplomele obținute în România, sunt ele recunoscute în Uniunea Europeană?

4

Pentru ca diploma ta (obținută într-o universitate dintr-un stat membru al Uniunii Europene) să fie recunoscută în România, după încheierea studiilor universitare te poți adresa Centrului Național pentru Recunoașterea și Echivalarea Diplomelor (CNRED) din cadrul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului. La CNRED se depune un dosar de echivalare care este examinat de o comisie de specialiști. Aceștia recomandă fie recunoașterea automată, fie susținerea unor examene de diferență.

Află care sunt actele necesare pentru completarea dosarului la adresa www.edu.ro/cnred.htm

Informații cu privire la recunoașterea unei diplome obținute în România pot fi obținute de la instituțiile afiliate rețelei Centrelor naționale de informare cu privire la recunoașterea academică. Nu trebuie decât să contactezi instituția din țara în care dorești să-ți continui studiile sau să lucrezi. Detaliile despre contactarea respectivelor instituții sunt disponibile la adresa www.enic-naric.net.

Informații suplimentare poți obține de la Centrul Național pentru Recunoașterea și Echivalarea Diplomelor - CNRED. Tel.: +40-21-315.74.30, 314.26.80, 310 43 20 int. 498, 228 www.edu.ro/cnred.htm

Ca român, aș putea obține un loc de muncă în străinătate?

5

Evident. Doar că vei avea nevoie de un permis de muncă: dacă nu ești cetățean al Uniunii Europene, nu poți lucra pe teritoriul Uniunii decât cu un astfel de permis.

Guvernul României a încheiat o serie de acorduri cu diverse țări, printre care și state membre ale Uniunii Europene. În anumite condiții, în funcție de calificări și aptitudini, cetățenii români pot solicita o slujbă pe teritoriul Uniunii Europene. Mai multe informații găsești la Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei - str. Dem. I. Dobrescu nr.2, tel.: +40-21-222.38.50, www.mmssf.ro

Ce trebuie să fac pentru a lucra la Comisia Europeană sau la o altă instituție a Uniunii?

6

Ca cetățean român, poți lucra la Delegația Comisiei Europene în România. Posturile libere se scot la concurs

prin anunț pe pagina de internet a Centrului de Informare: www.infoeuropa.ro, secțiunea "Angajări".

La celelalte instituții ale Uniunii Europene pot lucra numai cetățenii Statelor Membre.

Dacă ești în ultimul an de studii sau tocmai ai absolvit facultatea, poți trimite Comisiei Europene o cerere de stagiu. Pentru mai multe informații, vizitează www.europa.eu.int/comm/stages/index_en.htm. Pentru stagii la alte instituții ale Uniunii Europene, vizitează site-urile acestora. Adresele le găsești pe www.infoeuropa.ro la rubrica Instituții din Uniunea Europeană.

Din momentul în care România va adera la Uniunea Europeană, cetățenii români se vor putea angaja în instituțiile Uniunii Europene. Punctul unic de contact pentru toți candidații este site-ul EPSO (European Personnel Selection Office - Oficiul de selecție a personalului din sistemul european) www.europa.eu.int/epso. Ca să te lămurești care sunt cerințele pentru o astfel de carieră, poți încerca testele interactive de pe acest site.

Există finanțări și pentru elevi?

7

Ca elev, poți participa la proiectele Socrates/Comenius derulate de școala/liceul la care înveți.

Prin unele proiecte, poți coopera cu elevi din alte țări. Le poți cunoaște astfel țara, cultura și stilul de viață. Prin alte proiecte, poți să îți îmbunătățești nivelul de cunoaștere a limbilor străine. Există și proiecte care își propun să contribuie la combaterea rasismului și a xenofobiei.

Pentru alte informații, vizitează site-ul Comisiei Europene www.europa.eu.int/comm/education/socrates/comenius/index.html și site-ul Agenției Naționale Socrates www.socrates.ro

EUROART: Communication through ART

Foreword

We are happy to present to you this brochure, which reflects, through a number of success stories, the role of the EUROART programme in supporting forward-looking cultural organisations and innovative practice and partnerships in Romania.

The general aim of the programme was to enhance the role of culture in the democratic development of Romania. It did so by encouraging the development of cultural activities in less active regions and through the participation of mixed community groups.

Out of the 31 projects financed under this programme, 15 - which are presented in this brochure - singled themselves out through their remarkable results and their strong impact on the people who got involved with them. They identified innovative ways and designed models to best explore and promote the Romanian cultural richness and diversity. They covered a wide range of activities, from literature, fine arts and contemporary dance to traditional arts and social integration of disadvantaged groups.

EUROART encouraged the involvement of more than 27.500 people in the project activities and it is expected that a number of people - twice as high - will further benefit from their results, i.e. the development of cultural and inter-cultural infrastructure at local, regional and national level; sustainable partnerships between cultural institutions, local administration, business and local communities; bridges between cultural actors or spring boards for future projects; access of cultural operators and the public to information related to the Romanian cultural heritage and the modern cultural activities.

The way in which this programme has been implemented is a graphic illustration of how, with relatively little money, a huge impact can be achieved if the right people and the right skills are involved.

We hope that you will enjoy reading it.

Jonathan Scheele
Head of the EC Delegation Romania

EUROART: Comunicare prin ARTĂ

Cuvânt înainte

Avem bucuria de a vă prezenta această broșură care ilustrează, prin intermediul unor proiecte de succes, rolul programului EUROART în susținerea organizațiilor culturale cu obiective îndrăznețe, a practicilor și a parteneriatelor inovatoare în România.

Scopul general al programului a fost întărirea rolului culturii în contextul dezvoltării democratice a României. Acest lucru s-a realizat prin încurajarea activităților culturale în regiuni mai puțin active și a participării unor grupuri eterogene din interiorul aceluiași comunități.

15 proiecte din cele 31 finanțate în cadrul programului EUROART sunt prezentate în această broșură. Ele au fost alese pentru că s-au distins atât prin rezultatele deosebite pe care le-au obținut, cât și prin impactul puternic asupra persoanelor care s-au implicat în realizarea lor. Aceste proiecte au meritul de a fi permis abordări originale și de a fi creat modele menite să promoveze diversitatea și bogăția culturală românească. Ele sunt remarcabile și prin faptul că au acoperit o gamă largă de activități, de la literatură, arte frumoase și dans contemporan, la arte tradiționale și integrare socială a grupurilor dezavantajate.

EUROART a încurajat implicarea a peste 27.500 de persoane în activitățile desfășurate în cadrul celor 31 de proiecte. Este de așteptat ca un număr de două ori mai mare să beneficieze în continuare de rezultatele acestora, și anume: dezvoltarea infrastructurii culturale și interculturale la nivel local, regional și național; realizarea unor parteneriate durabile între instituțiile de cultură, administrația locală și comunitățile locale; stabilirea unor punți de legătură între aceste instituții și a unor puncte de pornire pentru proiecte viitoare; facilitarea accesului specialiștilor și al publicului la informații referitoare la moștenirea culturală românească și la activitățile moderne din domeniu.

Modul în care a fost implementat acest program demonstrează că se pot obține rezultate semnificative chiar și cu bani puțini atunci când lucrează împreună oameni inimoși și talentați.

Sperăm să citiți cu plăcere această broșură.

*Jonathan Scheele
Șeful Delegației Comisiei Europene în România*

Multi-ethnic teams turn old synagogue into cultural forum

Project:

Rehabilitation
of a public space

Beneficiary:

The Tranz-Art
Foundation, Cluj

An obsolete synagogue has become the host of a variety of cultural programmes, through rehabilitation works performed by artists, constructors and marginalised persons of various ethnic identities (Romanians, Magyars, Jews and Roma).

Proiect:

Reabilitarea unui
spațiu public

Beneficiar:

Fundația
Tranz-Art din Cluj

Echipe multi-etnice au transformat o veche sinagogă într-un forum cultural

O veche sinagogă poate găzdui acum o varietate de programe culturale mulțumită lucrărilor de reabilitare întreprinse de artiști, constructori și persoane marginalizate din diverse grupuri etnice (români, maghiari, evrei și rromi).

Prisoners speak to the society through culture

Project:

Prisoners:
reintegration from
the edge of
marginalisation

Beneficiary:

Prison Fellowship
Foundation

Proiect:

*Deținuții: de la
marginalizare la
reintegrare socială*

Beneficiar:

*Fundația Prietenii
Deținuților, Cluj*

Over 2,000 prisoners from four Romanian penitentiaries (Aiud, Barcea, Craiova and Gherla) participated in a number of cultural events: a play performed regularly at Cluj National Theatre, a documentary broadcast by the public TV and a photo exhibition which received more than 300 visitors.

Deținuții vorbesc comunității prin cultură

Peste 2.000 de deținuți din patru penitenciare românești (Aiud, Barcea, Craiova și Gherla) au participat la o serie de evenimente culturale: o piesă de teatru jucată pe scena Teatrului Național din Cluj, un documentar preluat de postul național de televiziune și o expoziție de fotografie care a atras peste 300 de vizitatori.

9

Project:

Equal opportunities
for the handicapped

Beneficiary:

The National Art
Museum of
Romania, Bucharest

Project:

*Șanse egale pentru
persoanele cu
dizabilități*

Beneficiar:

*Muzeul Național
de Artă al României,
București*

Art is made equally accessible to all

Romania's National Art Museum is now entirely accessible to disabled persons using wheelchairs.

Its upgraded infrastructure and its high standard equipment bring it on the same level as any western European national museum.

This project was carried out in co-operation with the "Friends of the National Art Museum" and a group of architects.

Arta a devenit accesibilă tuturor

Muzeul Național de Artă al României a devenit total accesibil persoanelor cu dizabilități fizice, nevoite să utilizeze cărucioare pe rotile.

Adaptările și dotările de infrastructură au fost aduse la nivelul standardelor din muzeele naționale vest-europene.

Proiectul a fost realizat în colaborare cu Asociația "Prietenii Muzeului Național de Artă" și cu un grup de arhitecți.

ARCA: Denominations embark on information management

Project:

ARCA: Database standardising records of diverse confessions

Beneficiary:

The Secretariat of State for Denominations, Bucharest

Designed to cover five years, the project set up the cultural and religious patrimony database for the 15 legally registered denominations in Romania. 20 pilot archives were transferred on digital support (CD-ROM).

Proiect:

ARCA - Bază de date pentru patrimoniul religios al diverselor confesiuni din România

Beneficiar:

Secretariatul de Stat pentru Culte, București

ARCA: Confesiunile se raliază la managementul informației

Conceput pe o durată de cinci ani, proiectul vizează realizarea unei complexe baze de date privind patrimoniul cultural și religios al celor 15 confesiuni legal înregistrate în România. 20 de arhive-pilot au fost transferate pe suport digital (CD-ROM).

Project:

The Multi-Art Dans
Centre

Beneficiary:

The MULTI-ART
DANS (MAD)
Foundation, Bucharest

Project:

*Centrul Multi-Art
Dans*

Beneficiar:

*Fundația MULTI-
ART DANS (MAD),
București*

MAD made it!

Contemporary dance artists have now a state of the art location at the premises of Nicolae Balcescu House of Culture in Bucharest. It is here that independent artists and choreographers make use of their creativity and experiment new forms of cultural expression.

Invitație la MAD

*Artiștii din domeniul dansului
contemporan au acum la Casa
de Cultură Nicolae Bălcescu
din București un spațiu modern
de spectacole și repetiții.
Aici, dansatorii și coregrafii
independenți își pot pune în valoare
creativitatea și pot experimenta noi
forme de expresie culturală.*

Project:

Conservation on site
of the Rudăria
Complex of water mills

Beneficiary:

The Museum of
Traditional Folk
Civilisation Astra Sibiu

Proiect:

Restaurarea și
conservarea
complexului de mori
de apă de la Rudăria

Beneficiar:

Muzeul Civilizației
Populare Tradiționale
Astra Sibiu

Watermills resort becomes a pole of tourism attraction

22 water mills were restored in
this unique place in Romania by
the experts of Sibiu Astra
Museum with the help of the
inhabitants of Rudaria village.

The site became an international
tourist attraction; as a result, two
families have already opened
agro-tourism pensions.

Rezervația de mori de apă a devenit un pol de atracție turistică

Un număr de 22 de mori de apă au fost restaurate
în această rezervație unică în România, de către
specialiștii muzeului Astra din Sibiu cu sprijinul
locuitorilor din satul Rudăria. Locul a devenit
o atracție pentru turiștii de pretutindeni; drept
urmare, două familii și-au deschis deja pensiuni
agro-turistice.

lași monasteries join cultural tourism network

Project:

The pilgrimage route of the orthodox monasteries, Iași

Beneficiary:

The cultural society Junimea '90, Iași

Iași county prepared a marketing package for its centuries old famous monasteries: extensive photo archive, illustrated bilingual Romanian-English tourism guide, offer of partnership with agencies specialised in cultural tourism.

The project triggered a model of institutional cooperation (Cultural Society Junimea, Trinitas Institute, Iași County Council, Secretariat of State for Denominations and Inspectorate for Culture Iași) that could be easily replicated in other regions, such as Neamt and Suceava, for similar projects.

Mănăstirile din județul Iași incluse în rețele de turism cultural

Proiect:

Calea monahismului ortodox în mănăstirile din județul Iași

Județul Iași și-a pregătit un instrument de marketing cultural pentru faimoasele sale mănăstiri, vechi de secole: bază de date foto extinsă, ghid turistic bilingv român-englez, documentație profesionistă care va permite includerea mănăstirilor românești în diverse proiecte de turism cultural.

Beneficiar:

Societatea Culturală Junimea '90, Iași

Proiectul a generat un model de colaborare instituțională (Societatea Culturală Junimea, Institutul Trinitas, Consiliul Județean Iași, Secretariatul de Stat pentru Culte și Inspectoratul pentru Cultură Iași) care poate fi ușor aplicat și în alte regiuni cum ar fi Neamț și Suceava, pentru proiecte similare.

Sulina town becomes a cultural model

Project:

Master plan for the regeneration of Sulina

Beneficiary:

The friends of the Danube Delta Foundation in Sulina

Complex feasibility studies for the revaluation of Sulina's cultural patrimony and an extended photo database were obtained as a result of this project. They were further used as a source for devising strategies to include the old Danube town in the international cultural tourism circuits.

Project:

Regenerarea Sulinei

Beneficiar:

*Fundația Prietenilor
Deltei Dunării din
Sulina*

Orașul Sulina devine un model cultural

Prin acest proiect s-a realizat o bază de date foto extinsă și s-au efectuat studii complexe de fezabilitate privind revalorizarea patrimoniului cultural al Sulinei. Acestea au stat la baza unor strategii de includere a vechiului oraș dunărean în circuitele internaționale de turism cultural.

Project:

EuroDans 2000:
International Festival
of Contemporary
Dance

Beneficiary:

The Romanian
Choreographic
Foundation, Iași

Proiect:

*EuroDans2000:
Festivalul Internațional
de Dans Contemporan*

Beneficiar:

*Fundația Coregrafică
Română, Iași*

Talent fosters cultural dialogue

The year 2000 edition of EuroDans Festival in the town of Iasi gathered together 18 famous European choreographers and 80 Romanian and foreign contemporary dance stars. They turned the eighth edition of the Festival into a remarkable international success.

Talentul dezvoltă dialogul cultural

Organizarea ediției din 2000 a Festivalului EuroDans la Iași a reunit 18 coregrafi europeni prestigioși și 80 de nume mari din dansul contemporan românesc și străin. Aceștia au făcut din cea de-a opta ediție a festivalului un remarcabil succes internațional.

ER

Voice for the written word

Project:

Sound library for the blind people (the Municipal Library Lucian Blaga)

Beneficiary:

The Association of Bucharest Librarians and Archivists

The implementation of this project is a significant step forward in aligning with European practices regarding this disfavoured social group.

The special library opened for some 8,000 visually challenged people who live in Bucharest (out of around 65,000 all over the country).

They have now access to modern equipment - acoustic library, Braille computers, listening and recording equipment, and scanning facilities.

Proiect:

Biblioteca sonoră pentru orbi (Biblioteca Municipală Lucian Blaga)

Beneficiar:

Asociația bibliotecarilor și documentariștilor din București

Dând grai cuvântului scris

Realizarea acestui proiect marchează o etapă importantă în procesul de aliniere la practicile europene a programelor destinate acestui grup social defavorizat. Această bibliotecă specială se adresează unui număr de aproximativ 8.000 de persoane cu probleme de vedere din București (dintr-un total de 65.000 în întreaga țară). Ei au acces la dotări moderne: bibliotecă acustică, calculatoare Braille, echipamente de ascultare, înregistrare și scanare.

U

Project:

Information and coordination centre for the minorities

Beneficiary:

The county library "Panait Cerna" of Tulcea

Proiect:

Centru de informare și coordonare pentru minorități

Beneficiar:

Biblioteca Județeană "Panait Cerna" din Tulcea

A wandering bus in water-land

The information and coordination centre for minorities proposed an original solution to support the communities living in Tulcea county: a library bus (donated by France). Its monthly trips cover 9 localities in this region; it provides access to documents, information, databases and documentary films.

Un bibliobuz în lumea apelor

Centrul de informare și coordonare pentru minorități a propus o soluție inedită pentru a susține diversele comunități etnice care trăiesc în județul Tulcea: o bibliotecă mobilă într-un autobuz special (donație din partea Franței). Deplasările lunare ale bibliobuzului acoperă 9 localități și asigură locuitorilor posibilitatea de a consulta documente, de a avea acces la informații și baze de date sau de a viziona diverse filme documentare.

12

Project:

The summit of minorities

Beneficiary:

The Ethnographic Museum of Rădăuți

Proiect:

Summitul minorităților

Beneficiar:

Muzeul Etnografic din Rădăuți

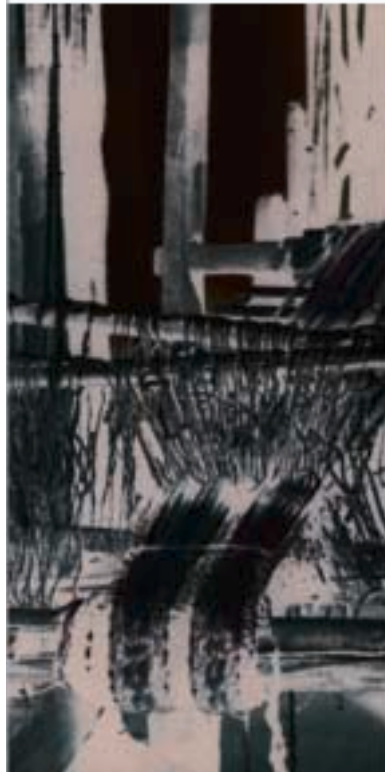
Multiethnic exhibition brings different cultures together

The project focused on the development of interethnic awareness and tolerance (Jews, Ukrainians, Russian Lippovans, Hutsulians, Roma, Germans and Poles live together in Radauti area) and on the preservation of patrimony objects and local traditions. The Summit of minorities ethnographic exhibition attracted over 700 visitors.

Expoziția multiethnică - numitor comun pentru culturi diferite

Proiectul a vizat dezvoltarea cunoașterii și a toleranței interetnice (în zona Rădăuților conviețuiesc grupuri etnice diverse: evrei, ucraineni, ruși lipoveni, huțuli, romi, germani și polonezi) și re-valorizarea unor obiecte de patrimoniu și tradiții locale.

Expoziția etnografică Summitul minorităților a atras mai mult de 700 de vizitatori.

Oltenia's wooden churches support local tourism development

Project:

Tradition and postmodernism:
Wooden churches in the north of Oltenia

Beneficiary:

The HAR Foundation,
Râmnicu Vâlcea

The project focused on four main directions: supporting the local initiatives in restoring and promoting touristic sites; increasing public access to cultural and touristic information (a data base of the touristic sites in the area, tourist guides, monographs and promotional leaflets were produced, 5 tourist information points were opened in Râmnicu Vâlcea); involving artists, local authorities, scientific and business communities in common cultural projects (symposia, exhibitions, shows, workshops, round tables and debates); identifying financing sources for further development of such initiatives.

Proiect:

Tradiție și
postmodernism:
Biserici de lemn
din nordul Olteniei

Beneficiar:

Fundația HAR,
Râmnicu Vâlcea

Bisericile de lemn din Oltenia sprijină dezvoltarea turismului local

Proiectul s-a dezvoltat în câteva direcții majore: susținerea unor inițiative locale de restaurare și promovare a unor situri cu potențial turistic, creșterea accesului publicului la informația culturală și turistică (bază de date cu obiective cu potențial turistic din zonă, tipărirea de pliante promoționale, ghiduri turistice și monografii, deschiderea a 5 puncte de informare turistică în Râmnicu Vâlcea), implicarea artiștilor, a comunității științifice, a oamenilor de afaceri și a reprezentanților autorităților locale în proiecte culturale comune (simpozioane, expoziții, spectacole, ateliere de lucru, mese rotunde și dezbateri), identificarea unor surse de finanțare care să permită continuarea și dezvoltarea inițiativelor.

14

Project:
CD-ROMania

Beneficiary:
The Visual Arts
Foundation,
Bucharest

Project:
CD-ROMania

Beneficiar:
Fundația de Arte
Vizuale, București

Romania - life size: book one

The first volume of CD-ROMania multimedia ethno-cultural encyclopaedia dedicated to Oltenia and Muntenia is an innovative information tool that promotes cultural tourism in Romania. The Visual Arts Foundation teamed up under this project an interdisciplinary panel of artists and experts.

Despre România: volumul întâi

Primul volum, dedicat Olteniei și Munteniei, din enciclopedia etno-culturală multi-media CD-ROMania este un instrument informațional inovativ care promovează turismul cultural în România. Fundația de Arte Vizuale a reunit în acest proiect o echipă interdisciplinară de artiști și specialiști.

Cultural Industry in Timișoara adapts to market economy

Project:

Investigating supply and demand in the culture field

Beneficiary:

The Intercultural Institute of Timișoara

Proiect:

Investigarea cererii și ofertei în domeniul cultural

Beneficiar:

Institutul Intercultural din Timișoara

A complex data base of the Timișoara cultural market was created further to this project. It has become a useful tool for all cultural operators in the county: it allows for the design of consistent strategies to increase the audience, for the development of targeted programmes and for forecasts on the evolution of the cultural sector.

Industria culturală din Timișoara se adaptează la economia de piață

S-a realizat o bază de date complexă a pieței culturale timișorene, care a devenit un instrument valoros pentru toți operatorii culturali din județ. Baza de date permite elaborarea unor strategii coerente de extindere a audienței, dezvoltarea de programe adaptate unor segmente de public identificate, estimări și previziuni privind evoluția sectorului cultural.

Tabelul proiectelor care au beneficiat de finanțare

The list of projects that benefited from financing

Titlul proiectului Title of the project	Rezultate Outcome	Finanțare Financing	Coordonatele contractorului Contractor's coordinates	Persoana de contact Contact person
TRANZ-ART in situ: reabilitarea unui spațiu public	<i>Reabilitarea sinagogii Poalei Tzedek din Cluj și transformarea ei în spațiu public cultural</i>	24.965 EUR	FUNDAȚIA TRANZIT CLUJ Str. Decebal, nr. 43, 3400 Cluj-Napoca Tel/Fax: (0264) 43.27.46 E-mail: tranzit@mail.dntcj.ro	Konczei Csilla
TRANZ-ART in situ: rehabilitation of a public space	Rehabilitation of Poalei Tzedek synagogue in Cluj and its conversion into a cultural space			
Deținuții: de la marginalizare la reintegrare socială	<i>Piesă de teatru jucată de deținuți pe scena Teatrului Național din Cluj, film documentar despre deținuți, preluat de postul național de televiziune, expoziție de fotografie</i>	19.958 EUR	FUNDAȚIA PRISON FELLOWSHIP Piața Unirii, nr. 29, Hotel Melody, cam. 101-102, 3400 Cluj-Napoca Tel/ Fax: (0264) 13.48.98 (0264) 43.23.03 E-mail: cburicea@lett.ubbcluj.ro	Cristan Buricea
Prisoners: reintegration from the edge of marginalisation	Play performed by the prisoners on the stage of the National Theatre of Cluj, Documentary about convicts presented by the national TV station, photography exhibition			
Șanse egale pentru persoanele cu dizabilități	<i>Adaptarea infrastructurii Muzeului Național de Artă al României pentru a permite accesul persoanelor cu handicap</i>	24.248 EUR	ASOCIAȚIA PRIETENII MUZEULUI NAȚIONAL DE ARTĂ AL ROMÂNIEI Str. Muzeul Zambaccian, nr. 21A Sector 1, București Tel/ Fax: (021) 231.55.17 (021) 231.55.16 E-mail: friends@art.museum.ro	Veronica Savanciuc
Equal opportunities for the handicapped	Adapting the National Art Museum's infrastructure to allow access for disabled people			
ARCA - Baza de date pentru patrimoniul religios al diverselor confesiuni din România	<i>Realizarea unei baze de date digitale. Cursuri de pregătire pentru proceduri de înregistrare standardizate. Primele 20 de arhive pilot transferate pe suport digital.</i>	13.300 EUR	SECRETARIATUL DE STAT PENTRU CULTE Str. Nicolae Filipescu, nr. 40 Sector 2, București Tel/ Fax: (021) 211.8.16 E-mail: arca@fx.ro	Radu Ciumara
ARCA - Data base standardising records of diverse confessions	Building a digital database. Training courses for registration and standard establishment procedures. The first 20 pilot archives transferred on digital support.			

**prin programul EUROART 2000
under the EUROART 2000 programme**

Titlul proiectului Title of the project	Rezultate Outcome	Finanțare Financing	Coordonatele contractorului Contractor's coordinates	Persoana de contact Contact person
Centrul Multi-Art Dans	<i>Crearea primului centru național dedicat dansului contemporan (concept, locație, utilizarea spațiului cu echipamente specifice, dezvoltare și implementare de programe, organizare de spectacole, ateliere, colectări de fonduri etc).</i>	32.500 EUR	FUNDAȚIA MULTI-ART DANS Aleea Tomești, nr.11, bl.14, ap.12 Sector 4, București Tel/ Fax: (021) 334.46.10 E-mail: multiartdans@fx.ro	Vava Ștefănescu
Multi-Art Dans Centre	Establishment of the first national centre dedicated to contemporary dance (concept, location, use of space with specific equipment, programme development and implementation, organising performances, workshops, fund raising etc).			
Restaurarea și conservarea complexului de mori de apă de la Rudăria	<i>Crearea unei rezervații de mori de apă și înscrierea acesteia în circuitele regionale de turism cultural. Dezvoltarea de material publicitar (pliante) și promovarea turistică a rezervației.</i>	19.024 EUR	MUZEUL CIVILIZAȚIEI POPULARE TRADIȚIONALE AȘTRA SIBIU Piața Mică nr.11, 2400 Sibiu Tel/ Fax: (0269) 21.81.95 (0269) 24.25.99 E-mail: astra@sbx.logicnet.ro mcpt@sbx.logicnet	Remus Iancu
Conservation on site of a complex of water mills	Establishment of a watermills reservation and its inclusion in regional cultural tourism circuits. Design of advertising materials (leaflets) and promotion of the reservation.			
Calea monahismului ortodox în mănăstirile din județul Iași	<i>Bază de date foto cu mănăstiri din Moldova. Film documentar, Ghid turistic bilingv (1.500 de exemplare)</i>	20.000 EUR	SOCIETATEA CULTURALĂ JUNIMEA '90 IAȘI Str. Vasile Pogor, nr. 4, 6600 Iași Tel/ Fax: (0232) 21.17.22 E-mail: culturis@mail.dntis.ro	Florin Cîntic
The pilgrimage route of the orthodox monasteries, Iași	Photography database with monasteries in Moldova Documentary Bilingual tourist guide (1,500 copies)			
Regenerarea Sulinei	<i>Analize, cercetări, studii de fezabilitate pentru revalorizarea patrimoniului cultural al Sulinei CD-Rom cu imagini din Sulina</i>	38.026 EUR	FUNDAȚIA PRIETENII DELTEI DUNĂRII Str. I-a nr. 202, 8829 Sulina, jud. Tulcea Tel/ Fax: (0240) 54.35.42 E-mail: cjt@tim.ro	Nicolae Răducu
Master plan for the regeneration of Sulina	Analyses, research, feasibility studies for revaluing Sulina's cultural patrimony CD-Rom with pictures of Sulina			

<i>Titlul proiectului</i> Title of the project	<i>Rezultate</i> Outcome	<i>Finanțare</i> Financing	<i>Coordonatele contractorului</i> Contractor's coordinates	<i>Persoana de contact</i> Contact person
EuroDans: Festivalul internațional de dans contemporan	<i>Organizarea ediției 2000 a Festivalului (materiale publicitare, locații, invitarea artiștilor). Prin bunul impact public, s-a asigurat sponsorizarea pentru ediția 2001</i>	10.000 EUR	FUNDAȚIA COREGRAFICĂ ROMÂNĂ IAȘI Str. Codrescu, nr. 7C, bl.B3, sc.B, ap.1, 6600 Iași Tel/ Fax: (0232) 14.04.31 (0232) 21.10.22 E-mail: cristina@ccf.tuiasi.ro	Cristina Iliescu
EuroDans 2000: International Festival of Contemporary Dance	Organisation of the 2000 edition of the Festival (advertising materials, locations, inviting artists). Good public impact secured sponsorship for the 2001 edition			
Biblioteca sonoră pentru orbi	<i>Crearea unei secții acustice speciale pentru orbi (echipamente, fond sonor, calculatoare speciale în braille etc.)</i>	24.800 EUR	ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR ȘI DOCUMENTARIȘTILOR DIN BUCUREȘTI Str. Take Ionescu, nr. 4 Sector 1, București Tel/ Fax: (021) 211.36.25 E-mail: anandra@hotmail.com	Florin Rotaru
Sound library for the blind	Establishment of a special acoustic section for the blind (equipment, sound, special Braille computers etc.)			
Centru de informare și coordonare pentru minorități	<i>Montarea a 9 circuite locale pentru bibliobus (donație franceză) pentru a asigura accesul la informație a unor minorități din zonă (romi, ucrainei, ruși lipoveni, turci, tătari etc.)</i>	8.955 EUR	BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ PANAIT CERNA DIN TULCEA Str. Isacței, nr.20, 8800, Tulcea Tel/ Fax: (0240) 51.38.33 E-mail: panaitcerna@tim.ro	Laurențiu Danilov
Information and coordination centre for the minorities	Creating 9 local circuits for the library bus (a French donation) to provide access to information for minority groups in the area (Roma, Ukrainians, Turks etc.)			
Summitul minorităților	<i>Prima expoziție a minorităților din regiune (evrei, ucraineni, ruși, huțuli, lipoveni, romi, germani și polonezi) Simpozion. Publicație bilingvă (română - engleză) în 500 de exemplare. Bază de date foto</i>	5.000 EUR	MUZEUL ETNOGRAFIC RĂDĂUȚI Piața Unirii, nr.63 5875 Rădăuți, Jud. Suceava Tel/ Fax: (0230) 56.25.65	Traian Postolache
The summit of minorities	The first exhibition of the minorities in the region (Jews, Ukrainians, Russians, Hutzulians, Russian Lipovans, Roma, Germans, and Poles) Symposium. Bilingual publication (Romanian - English) in 500 copies. Photo data base			

Titlul proiectului Title of the project	Rezultate Outcome	Finanțare Financing	Coordonatele contracturului Contractor's coordinates	Persoana de contact Contact person
Tradiție și postmodernism: Biserici de lemn din nordul Olteniei	<i>Crearea de centre de informare turistică în zona Vâlcea (5) Dezvoltarea implicării ONG-urilor Tipărirea de broșuri. CDRom (5 biserici). Strategii de finanțare pentru programele HAR</i>	23.365 EUR	FUNDAȚIA HAR Str. Căderea Bastiliei, nr.18 Sector 1, București E-mail: har@ong.ro	Alexandru Nancu
Tradition and post-modernism: Wooden churches in the north of Oltenia	Establishment of tourism information centres in Vâlcea county (5). Development of NGO involvement. Brochure and CDRom production (5 churches) Financing strategies for HAR programmes			
CD-ROMania: enciclopedie multimedia etno-culturală	<i>Crearea unui instrument informativ prin utilizarea tehnologiilor digitale</i>	15.795 EUR	FUNDAȚIA ARTE VIZUALE Str. Sfinții Voievozi, nr. 37 Sector 1, București Tel/ Fax: (021) 311.13.67 (021) 212.76.37 E-mail: fav@dnt.ro	Alexandru Solomon
CD-ROMania: ethno-cultural multimedia encyclopaedia	Creating an information tool by using digital technologies			
Investigarea cererii și ofertei în domeniul cultural	<i>Instrument de management pentru strategii culturale (chestionar și raport)</i>	15.324 EUR	INSTITUTUL INTERCULTURAL TIMIȘOARA Str. Miron Costin, nr. 2 1900 Timișoara Tel/ Fax: (0256) 19.84.57 E-mail: iit@iit.dnttm.ro	Corina Răceanu
Investigating supply and demand in the cultural field	Management tool for cultural strategies (questionnaire and report)			
Festivalul Un-plugged	<i>Întâlnire/dezbateri între artiști români și străini pe tema tehnicilor combinate în artă (high și low tech media). Expoziție la Târgu-Mureș, pregătită pentru itinerare (Cluj, Ungaria, Olanda) Catalog</i>	16.531 EUR	FUNDAȚIA ARTEAST TÂRGU MUREȘ Str. 22 Decembrie 1989, nr. 11/16 4300 Târgu Mureș Tel/ Fax: (0265) 21.51.26 E-mail: arteast@netsoft.ro bartha@netsoft.ro	Josef Bartha
The Un-plugged festival	Meeting/debates between Romanian and foreign artists on combined art techniques (high and low tech media) Exhibition in Târgu-Mureș, prepared for itineration (Cluj, Hungary, Holland) Catalogue			

<i>Titlul proiectului</i> Title of the project	<i>Rezultate</i> Outcome	<i>Finanțare</i> Financing	<i>Coordonatele contractorului</i> Contractor's coordinates	<i>Persoana de contact</i> Contact person
<i>Dreams of Roses</i>	<i>Montarea unui spectacol Reprezentatii în mai multe localități din România și participarea la festivaluri internaționale în perioada 2000 - 2002</i>	23.058 EUR	COMUNITATEA RUȘILOR LIPOVENI DIN ROMÂNIA Str. Lipscani, nr. 19, et. 1, cam. 121 Sector 3, București Tel/ Fax: (021) 312. 09.94 E-mail: zorile@moon.ro	Ecaterina Ivan
Dreams of Roses	Show staging. Performances in many cities across Romania and participation in international festivals in the 2000-2002 period			
<i>Puzzle: atelier de creație</i>	<i>Peste 100 de copii din 2 orfelinate bucureștene implicați în organizarea unui spectacol, 2 grupuri de câte 6 copii implicate, în continuare, în programe culturale</i>	4.000 EUR	FUNDAȚIA MAGIC Str. Vistiernic Stavrinou, nr.1, bl.135 A, sc. A, ap. 21, Sector 6, București Tel/ Fax: (021) 776.12.36	Sabina Arsenie
Puzzle: creative workshop	Over 100 children in Bucharest orphanages involved in organising a show. 2 groups of 6 children each continue to be involved in cultural programmes			
<i>SPACE: Studio de promovare a artelor Europei contemporane</i>	<i>Expoziție, simpoziioane, ateliere, dezbatere privind promovarea artei contemporane în România Dezvoltarea de programe prin implicarea mai multor parteneri europeni</i>	50.000 EUR	CENTRUL INTERNAȚIONAL PENTRU ARTĂ CONTEMPORANĂ Str. Șelari, nr. 9-11 Sector 3, București Tel/ Fax: (021) 313. 51.10 (021) 313. 51.11 E-mail: irina@icca.ro	Irina Cios
SPACE: Studio to promote the arts of contemporary Europe	Exhibition, symposia, workshops, debates regarding the promotion of contemporary art in Romania. Developing programmes by involving European partners			
<i>Palate cu turlle</i>	<i>Expoziție de fotografii la București. Documentar video</i>	13.800 EUR	MB STUDIO S.R.L. Str. Despot Vodă, nr. 11 Sector 2, București Tel/ Fax: (021) 211 0371 E-mail: mcelac@dnt.ro	Mariana Celac
Palaces with towers	Photography exhibition in Bucharest. Video documentary			
<i>Meseria-brățară de aur</i>	<i>Crearea fundației ARTEM de manufactură și artizanat tradițional. Deschiderea mai multor puncte de vânzare, participări la târguri și expoziții (editarea de pliante)</i>	3.600 EUR	FUNDAȚIA SOCIAL-CULTURALĂ PENTRU DEMOCRAȚIE Bd. Republicii, nr. 37, ap 5 4800 Baia Mare, jud Maramureș Tel/ Fax: (0262) 22.67.39 E-mail: iuga@mail.alphanet.ro	Georgeta Maria Iuga
Handicraft - a golden bracelet	Establishment of ARTEM foundation for traditional crafts. Opening of several sales points, participation in fairs and exhibitions (leaflets production)			

Titlul proiectului Title of the project	Rezultate Outcome	Finanțare Financing	Coordonatele contractorului Contractor's coordinates	Persoana de contact Contact person
Altfest - festival de arte alternative în spații neconvenționale	<i>Festival anual pentru artiști independenți cu reprezentatii în spații neconvenționale</i>	13.000 EUR	FUNDAȚIA CULTURALĂ CONTEMPORANIA Str. Trapezului, nr.2, bl.M6, sc.5, ap. 217, Sector 3, București Tel/ Fax: (021) 673.53.36 E-mail: contemporania@hotmail.com	Alina Moldovan
Altfest - alternative arts festival in non-conventional spaces	Annual festival for independent artists with representations in unconventional spaces			
Calea Griviței - Poarta deschisă a orașului	<i>Campanie de informare publică pentru relansarea unor planuri de urbanism și revalorizarea patrimonială a Căii Griviței</i>	10.500 EUR	CENTRUL LOGISTIC TACTIC Aleea Alexandru, nr. 46 Sector 1, București Tel/ Fax: (021) 230.63.79 E-mail: hanna@gw.iaim.ro	Anca Derer
Calea Griviței - The open gate to the city	Public information campaign for re-launching town planning and patrimony revaluation of Calea Griviței			
Etnophonia	<i>CD-uri cu foclor autentic Concerte Includerea CD în colecțiile centrelor culturale române din New York, Viena, Geneva</i>	24.600 EUR	FUNDAȚIA ALEXANDRU TZIGARA SAMURCAȘ Bd. Kiseleff, nr.3 Sector 1, București Tel/ Fax: (021) 650.49.10 E-mail: mtr@digicom.ro speranta@mailbox.ro	Speranța Rădulescu
Etnophonia	CDs with genuine folklore Concerts Including CDs in the collections of Romanian cultural centres in New York, Vienna, Geneva			
Managementul publicațiilor culturale	<i>Cursuri pentru transfer de know-how vizând promovarea publicațiilor culturale (marketing, management, distribuție)</i>	22.270 EUR	FUNDAȚIA FREEDOM HOUSE Calea Victoriei, nr.155, bl.D1, sc. 2 Sector 2, București Tel/ Fax: (021) 313.81.11 E-mail: fhguseth@mnt.ro	Cristina Guseth
Management of cultural publications	Training for know-how transfer for promoting cultural publications (marketing, management, distribution)			
Ethnos: Mileniul III	<i>Dezvoltarea arhivelor de patrimoniu folcloric pe suport digital (CD). Tabere de folclor Concert preluat de TVR</i>	24.900 EUR	FUNDAȚIA CULTURALĂ TERRARMONIA Str.Vasile Goldiș, nr.7, 2500 Alba Iulia Tel/ Fax: (0258) 83.44.81 E-mail: ceress@apulum.ro	Maria Ilea
Ethnos: The 3rd millennium	Developing digital (CD) folklore patrimony archives Folklore camps Concert broadcast by TVR			

<i>Titlul proiectului</i> Title of the project	<i>Rezultate</i> Outcome	<i>Finanțare</i> Financing	<i>Coordonatele contractorului</i> Contractor's coordinates	<i>Persoana de contact</i> Contact person
Bază de date pentru industria cărții din România	<i>Dezvoltarea unei baze de date cu editurile din România Pregătirea unui catalog cu cărțile publicate</i>	12.448 EUR	ASOCIAȚIA EDITORILOR DIN ROMÂNIA Bd. Magheru, nr.35, sc A, ap. 42 Sector 1, București Tel/ Fax: (021) 650.34.57 E-mail: aer@aer.ro	Doina Marian
Database for Romania's book industry	Developing a database with Romanian publishing houses Preparing a catalogue with the published books			
Mică enciclopedie de cultură central europeană	<i>Editarea unei enciclopedii (2.500 exemplare). Cursuri de specializare post-universitară</i>	24.880 EUR	FUNDAȚIA A TREIA EUROPĂ - TIMIȘOARA Piața Sfântu Gheorghe, nr. 3 1900, Timișoara Tel/ Fax: (0256) 13.33.90 E-mail: g3e@mail.sorostm.ro	Marius Lazurca
Concise encyclopaedia of Central European culture	Editing an encyclopaedia (2.500 copies) Post-university training courses			
Inițierea unei dezbateri în presa europeană despre problemele culturii europene - contribuția românească	<i>Campanie de informare (web, presă) despre impactul integrării în UE asupra domeniului cultural (politici și statute)</i>	4.720 EUR	ALIANȚA NAȚIONALĂ A UNIUNILOR DE CREATORI DIN ROMÂNIA - ANUC Str. Mendeleev, nr. 28-30 Sector 1, București Tel/ Fax: (021) 212.31.38 E-mail: anuc@mediasat.ro artmilo45@hotmail.com	Elvira Andreiana
Initiating a debate on European cultural problems in the European press - the Romanian contribution	Information campaign (web, media) on the impact of EU accession on the cultural field (policies and statuses)			
VIRTUALIA	<i>Dotare cu echipament informatic performant. Editarea unui e-zin pe www.virtualia.org Forum de discuții</i>	16.005 EUR	Q-GROUP PROIECT S.R.L. Str. Mizil, nr. 4, bl. G11, ap. 61 Sector 3, București Tel/ Fax: (021) 630.25.59 E-mail: virtualia@yahoo.com qattalin@pcnet.ro	Cătălin Berescu
VIRTUALIA	Providing performant IT equipment. Editing an e-zin on www.virtualia.org Discussions forum			
Europa avangardei, români avangardiști	<i>Renovarea clădirii Institutului de cercetare a avangardei românești și europene ICARE Utilarea cu echipament informatic</i>	24.000 EUR	INSTITUTUL PENTRU CERCETAREA AVANGARDEI ROMÂNEȘTI ȘI EUROPENE Str. Dogari, nr.36, Sector 2, București Tel/ Fax: (021) 337.00.18 E-mail: icareur@hotmail.com	Nicolae Țone
Europe of the avant-gardes, Romanians of the avant-gardes	Refurbishment of the ICARE Institute for the research of Romanian and European avant-garde. Providing the building with IT equipment			

EUROART: Communication through ART	
Foreword	
<i>EUROART: Comunicare prin ARTĂ</i>	
<i>Cuvânt înainte</i>	1
Multi-ethnic teams turn old synagogue into cultural forum	
<i>Echipe multi-etnice au transformat o veche sinagogă într-un forum cultural</i>	2
Prisoners speak to the society through culture	
<i>Deținuții vorbesc comunității prin cultură</i>	4
Art is made equally accessible to all	
<i>Arta a devenit accesibilă tuturor</i>	6
ARCA: Denominations embark on information management	
<i>ARCA: Confesiunile se realizează la managementul informației</i>	8
MAD made it!	
<i>Invitație la MAD</i>	10
Watermills resort becomes a pole of tourism attraction	
<i>Rezervația de mori de apă a devenit un pol de atracție turistică</i>	12
Iași monasteries join cultural tourism network	
<i>Mănăstirile din județul Iași incluse în rețele de turism cultural</i>	14
Sulina town becomes a cultural model	
<i>Orașul Sulina devine un model cultural</i>	16
Talent fosters cultural dialogue	
<i>Talentul dezvoltă dialogul cultural</i>	18
Voice for the written word	
<i>Dând grai cuvântului scris</i>	20
A wandering bus in water-land	
<i>Un bibliobuz în lumea apelor</i>	22
Multiethnic exhibition brings different cultures together	
<i>Expoziția multietnică - numitor comun pentru culturi diferite</i>	24
Oltenia's wooden churches support local tourism development	
<i>Bisericile de lemn din Oltenia sprijină dezvoltarea turismului local</i>	26
Romania - life size: book one	
<i>Despre România: volumul întâi</i>	28
Cultural Industry in Timișoara adapts to market economy	
<i>Industria culturală din Timișoara se adaptează la economia de piață</i>	30
The list of projects that benefited from financing under the EUROART 2000 programme	
<i>Tabela proiectelor care au beneficiat de finanțare prin programul EUROART 2000</i>	32

EUROART 2000
Delegația Comisiei
Europene în România
august 2003

“IMPREUNA PENTRU O EUROPA TÂNARA”

Programul „**Impreuna pentru o Europa tânara**” si-a propus sa informeze **studentii** cu privire la oportunitatile de educatie, acces si mobilitate in UE, ca si la institutiile si politicile UE, prin intermediul unei serii de întâlniri organizate in centre universitare importante.

Pentru aceasta, au fost realizate pliantele: [Cetatean român, cetatean european, ABC-ul studentului european, Cum vom putea studia, lucra si calatori in UE dupa aderare](#) si au fost organizate **7 întâlniri** cu studentii, in perioada **aprilie-noiembrie 2005**, la **Cluj-Napoca, Bucuresti, Timisoara, Brasov, Iasi, Galati si Târgu-Mures**,

Temele abordate in cursul întâlnirilor s-au referit la:

- *oportunitati de studiu in UE,*
- *experienta Erasmus, o oportunitate unica,*
- *recunoasterea diplomelor,*
- *CV-ul European - instrument pentru mobilitate,*
- *reforma invatamântului superior: Procesul Bologna,*
- *institutiile Uniunii Europene,*
- *stagii de formare profesionala la institutiile UE,*
- *o cariera in institutiile comunitare,*
- *politica de ocupare a fortei de munca si libera circulatie in UE,*
- *politica de selectie a personalului in UE,*
- *programele de mobilitate profesionala, importanta pregatirii profesionale si invatarea permanenta*
- *implicatiile aderarii României la Uniunea Europeana.*

Printre problemele ridicate de studentii participanti:

- Care sunt conditiile negociate cu Uniunea Europeana la Capitolul 13, *Politici sociale si ocuparea fortei de munca* si la Capitolul 18, *Educatie, formare profesionala si tineret*?
- Care au fost perioadele de tranzitie negociate cu Uniunea Europeana ?
- Ce oportunitati de angajare au studentii ?
- Cum poate fi facilitat accesul la bursele de tip Erasmus?
- Cum pot fi alocate fonduri suplimentare pentru marirea cuantumului bursei ?
- Ce posibilitati exista pentru finantarea propriei afaceri?

Cu aceste ocazii au fost promovate si **stagile de practica la MIE**: astfel, in perioada ianuarie-decembrie 2005 au facut practica la MIE **90 de studenti din Bucuresti, Cluj, Oradea si Iasi**.

La programul **IMPREUNA PENTRU O EUROPA TÂNARA** au participat aproximativ **700 de studenti**, carora le-au fost distribuite peste 4.000 de materiale informative:

- pliante **ABC-ul Studentului European**,
- pliante **Cum vom putea studia, lucra si calatori in UE dupa aderare**,
- pliante **Cetatean ROMÂN, Cetatean EUROPEAN**,
- modele CV European,

- reviste **Consilier European**,
- brosure **EuroDispecer**.

Echipa proiectului:

Daniela Taranu, Cosmin Belacurencu - coordonatori, Roxana Savin, Adriana Dobre, Raluca Mihaescu – Directia Comunicare publica.